

## KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

# KLUB



Záplavy Praha

9 - ZÁŘÍ 2002

21. ročník

### Z obsahu:

- Rozhovor s universitním profesorem, dr. Theophilem Antonickem
- Oznámení o volbách do Senátu Parlamentu České republiky
- Povodňová situace v ČR - telefonní čísla, internetové adresy a povodňové konta
- Kauza zvonu Zikmund: Je všechno jen náhoda nebo potvrzení legend?
- Češi mají geny všech lidí, co v Evropě žili, blízcí jsou Keltům
- Pozostatky M. Hodžu uložili vedľa manželky na Národnom cintoríne v Martine
- příloha: Jaroslav Pánek a Jiří Pešek - Historikové proti znásilňování
- KVIZ

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, České velvyslanectví ve Vídni  
a České centrum ve Vídni  
Vás srdečně zvou

na projekci českého filmu **Samotáři** - režie DAVID ONDŘÍČEK  
dne 7. října 2002 v 19,30 hod.

Vstup dobrovolný, vybrané peníze budou věnovány na povodňové konto  
"Hochwasserkatastrophe"

otevřené Českým velvyslanectvím ve Vídni.

Film je v originálním českém znění s německými podtitulky.

Místo produkce - Kinosál Českého velvyslanectví,

1140 Wien, Penzingerstr. 11-13

Rezervace míst u p. Evy Zemanové, tel.: 0664 514 33 29

## Samotáři

Seďm mladých lidí ve věku od 23 do 33 let se na konci devadesátých let ve velkém městě pokouší praktikovat cosi, čemu se dříve říkalo milostný vztah. A tak na sebe narážejí a nechávají se unášet napříč různě dlouhodobějšími či krátkodobějšími vztahy, které je dovedou zpět do samoty. Robert pracuje v cestovní kanceláři a rád rozplétá a splétá osudy lidí. Napomůže rozchodu Hanky a Petra, který se pokouší pochopit život skrze nahrávky "opravdového života" pouštěné do éteru. Zatímco je Hanka pronásledována Ondřejem, do té doby uznávaným lékařem a otcem rodiny, seznamuje se s Jakubem, jehož pozitivnímu pohledu na svět pomáhá marihuana. Na druhé straně způsobuje zhoršování jeho krátkodobé paměti, takže se v jejich vztahu objevují problémy. Zklamaná Hanka hledá pochopení u rodičů, ale doma najde jen dvacet Japonců sledujících "normální rodinku při normální večeři"...

REŽIE David Ondříček

SCÉNÁŘ Petr Zelenka, Olga Dabrowská

KAMERA Richard Řeřicha

STŘIH | EDITOR Michal Lánský

ZVUK Pavel Rejholec, Jakub Čech

HUDBA Jan P. Muchow

ARCHITEKT Radek Hanák

VÝTVARNÍK KOSTÝMŮ Kateřina Coufalíková

PRODUCENT David Ondříček

HRAJÍ Labina Milevska, Dana Sedláková, Jitka Schneiderová,

Saša Rašilov, Jiří Macháček, Mikuláš Křen, Ivan Trojan



### DAVID ONDŘÍČEK (1969)

V letech 1987-1992 studoval na katedře dokumentární tvorby FAMU. Po několika dokumentech a televizních pořadech natáčí svůj první celovečerní film Šeptej, který se zúčastnil



David Ondříček

přibližně třech desítek zahraničních festivalů. Věnuje se také tvorbě hudebních klipů a reklam. Filmografie: Samotáři (2000), Šeptej (1996)

**Ve středu 2. října pořádá Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku spolu s Českým centrem v místnostech centra v Herrengasse 17 autorský večer našeho spolupracovníka red. Jindřicha LIONA.**

Z jeho nedávno v České republice vydané knihy rozhovorů a setkání se známými osobnostmi /Armstrong, Marlene Dietrich, Erich Maria Remarque, Voskovec a Werich, Maurice Chevalier, Jiří Trnka, Kennedy, Kirchschräger atd./ a z humoristické, v Německu vydané knihy "Typisch österreichisch" bude předčítat pražská herečka Zdenka Procházková. Začátek v 19 hodin.

!!! Z technických důvodů příloha bude vložena do příštího čísla !!!

- do 30.9. **Výstava obrazů a kreseb brněnského malíře Antonína Procházký** k jeho 120. výročí narození. Brno, výstavní prostory ve 2. poschodí severního a západního křídla hradu Špilberk Národní kulturní památka, hrad a pevnost Špilberk, tel.: (05) 42 21 27 76, tel./fax: (05) 42 21 15 84, e-mail: muzeum.brno@spilberk.cz, www.spilberk.cz
- do 11.10. **Vernisáž** výstavy Moravského zemského muzea v Brně, Etnografického ústavu. Každá žena pořádná" aneb seznámení široké veřejnosti s mnohými způsoby "kuchařek" nástěnných, vhodných zejména k okrase bytu, poučení jakož i pro potěchu ducha. **Autor výstavy: dr. Lenka Nováková, Výstavu zahájí ředitel MZM.** Výstava dokumentuje život českých a moravských domácností počátkem 20.století. České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien
- do 20.10. **Bienále grafického desingu Brno 2002.** 20. ročník mezinárodní soutěžní přehlídky prací grafického desingu z celého světa, zaměření na plakát a reklamní grafiku. Brno, Uměleckoprávnímuzeum, Pražákův palác, Husova 14, tel. (05) 32 16 91 11, kromě pondělí a úterý denně od 10 do 18 h., ve čtvrtek do 19 h., každý 1. pátek v měsíci vstup zdarma.
- do 3.11. **Výstava Doma v cizině Češi ve Vídni ve 20. století.** Pod záštitou primátora Statutárního města Brna Petra Duchoně, denně mimo po., červenec – září od 9 do 18, od října do 17 hod. Brno, v západním křídle Špilberku.
- 17.9. **19 h Známy slovenský akordeonista Boris Lenko** hrá na Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 24 – 26, 1010 Wien, skladby od M. Lindberga, D. Kaufmanna, P. Zagara, G. Klucevseka, J. Zorna a A. Piazzolla
- 18., 22., 26. – 30.9. **Opera "Roberto Devereux"** s Editou Gruberovou. Vídeňská státní OPERA, tel: 514 44 78 80
- 19., 20., 21. 9. **19 h Opera "Jakobín"** – Antonín Dvořák, Janáčkovovo divadlo – BRNO, tel.: 00420 5 42 32 1285
- 26.9. **Opera "Prodaná nevěsta"** – Bedřich Smetana. Slovenské ND – Bratislava, tel.: 00421 7 544 33 764
- 28.9. **15.30 h Proms - koncert : Bedřich Smetana:** "Vyšehrad", "Vltava", Antonín Dvořák: " Kolovrátek" a "Slovenské tance". Diriguje Nikolaus Harnoncourt – Wiener Philharmoniker. Wiener Konzerthaus, info tel.: 242 002
- 26.9. **19 h Výstava obrazov Petry Beňovskej a Alexa Konrada.** Mladí členovia nášho spolku se prestavia svojími obrazmi na dreve a plátne v priestoroch RSKS Otto Bauer Gasse 23 / 11, 1060 Wien
- 28.9. **První pravidelný den otevřených dveří ve Státním ústředním archivu** (od 10 do 17 hod.) u příležitosti zahájení výstavy "Česká panovnická a státní symbolika"
28. – 31.10. **Česká panovnická a státní symbolika - výstava** denně mimo pondělí (od 9 do 18 hod.) ve výstavním sále Státního ústředního archivu na Chodovci (Praha 4, Archivní ulice č. 4)
- 29.9. **11 h Koncert: Bedřich Smetana:** "Vyšehrad", "Vltava", Antonín Dvořák: "Kolovrátek" a "Slovenské tance". Diriguje Nikolaus Harnoncourt – Wiener Philharmoniker Wiener Konzerthaus, info tel.: 242 002
- 2.10. **19 h Pořádá Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku** spolu s Českým centrem v místnostech centra v Herrengasse 17 autorský večer našeho spolupracovníka red. **Jindřicha LIONA.** Z jeho nedávno v České republice vydané knihy rozhovorů a setkání se známými osobnostmi /Armstrong, Marlene Dietrich, Erich Maria Remarque, Voskovec a Werich, Maurice Chevalier, Jiří Trnka, Kennedy, Kirchschräger atd. / a z humoristické, v Německu vydané knihy "Typisch österreichisch" bude předčítat pražská herečka Zdenka Procházková.
- 7.10. **19.30 h** Projekce českého filmu **Samotáři** - režie **DAVID ONDŘÍČEK** Film je v originálním českém znění s německými podtitulky. Místo produkce Kinosál Českého velvyslancectví, 1140 Wien, Penzingerstr. 11-13. Rezervace míst u p. Evy Zemanové, tel.: 0664 514 33 29 - pořádá Kulturní Klub s ZU a ČC, vstup dobrovolný, vybrané peníze budou věnovány na povodňové konto "Hochwasserkatastrophe"
- 8.10. **10 a 15h Internationalny festival pre Děti** – pořádá divadlo MOKI "Všetchno litá co peří má" divadlo Drak Hradec Králové, 1090 Wien, Albert Schweitzer Haus, Schwarzschanierstr. 13
- 12.10. Sokolská jednota XII/XV pořádá **MORAVSKÉ HODY**, farní sál Vídeň 12, Gatterhölzl
14. 10. **19.30 h "Štedrý divadelní večer"** divadelní hra. **Radošinské naivne divadlo z Bratislavy.** Frei Bühne, Wiedner Hauptstrasse 60b, 1040 Wien
- 14.10. a 15.10. **10h Internationalny festival pre Děti** – pořádá divadlo MOKI. "Anna – mala čarodejnica" teatro Neline z Bratislavy. 1090 Wien, Albert Schweitzer Haus, Schwarzschanierstr. 13
15. – 8.11. **Židovská literatura.** Výstava mapuje příchod Židů na území dnešní ČR a historii židovské literatury tamtéž až do konce 20.st. Z díla Karla Poláčka čte herečka Zdenka Procházková. Připravuje České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien
- 17.10. **Premiéra "GULLIVER"** režisér Jakub Krofta soubor divadla MOKI. Info: 505 98 06, www.theater-moki.at, e-mail: theater.moki@chello
- 19.10. **19.30 h Koncert:** Bergen Philharmonic dirigent Rafael Frübeck de Burgos, m.j. Antonín Dvořák "Z nového světa" Wiener Konzerthaus pořadatel Jeunesse tel.: 505 63 56
- 20.10. **Mix turnaj ve volejbale** pořádá Sokol XII / XV v Paho – Halle Vídeň 10
- 21.10. **19 h - Zbyňek Hejda** "Lady Felthalm Valse mélancolique" – básně, překlad Christa Rothmeir (edice Korrespondenzen) Literarisches Quartier – Alte Schmiede, 1010 Wien, Schönlaterng. 9
- 22.10. – 11. 11. **Naivné umenie z dvostročnej Kovačice.** 22. 10. v 19 h vernisáž výstavy naivného umenia Slovákov žijúcich v Kovačici (Juhoslávia). Vystavené budú obrázky, miniatúry, grafiky a ľudové umenie na Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 24 – 26, Wien 1010
- 23.10. **12.30 h Polední koncert: Hans Kann** klavír- Janáček, Smetana, Dvořák. **Fritz Muliar** čte na téma "Schwejk und verwandte Seelen" Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 110
- 14.11. **19 h Soľ Slovienského chleba,** divadelné pásmo manželov Tumovcov o našich najstarších dejinách – Veľkomoľavská ríša a sv. Cyril a Metod. V priestoroch RSKS Otto Bauer Gasse 23 / 11, 1060 Wien

## Orel

Informace: starosta Petr S. Kubát, tel. 923 05 38; 0699 19 23 05 38, petrskubat@hotmail.com

Divadlo Brett – 1060 Wien, Münzwardeingasse 2, tel: 587 06 63, fax: 586 91 55, theaterbrett@Eunet.at, www.theaterbrett.at  
út. – sobota od 20 hod.

Tschechische Gemeinde AKTUELL in der Erzdiözese Wien

## KALENĎÁŘ AKCÍ : září - říjen - listopad 2002

KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele", Vídeň 3., Rennweg 63: Mše svatá každou neděli v 10 hodin.

KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů", Vídeň 13., St.Veit-Gasse 25: Mše svatá každou 3. sobotu v měsíci v 18 hodin.

Srdečně zve P.ThDr. Jan Horák SDB s Českou církevní radou ve Vídni, A - 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31, tel.: 715 48 42, fax: 711 84 112 - http://members.chello.at/farnost.viden

NE 15.9. - Svátek svatě LUDMILY, první mučednice Slovanů

So 21.9. - SETKÁNÍ RODIN v "Don Bosco-Haus": 16 – 20 hodin

NE 28.9. - NEDĚLE NÁRODŮ: Mše svatá ve vídeňské katedrále sv. Štěpána v 10 hodin - V českém kostele na Rennwegu mše svatá se nekoná

NE 06.10. - Svátek svatého VÁCLAVA, patrona českého národa

So 19.10. - SETKÁNÍ RODIN v "Don Bosco-Haus": 16 – 20 hodin: Program a videofilm o naší letošní prázdninové činnosti

NE 27.10. - Svátek blahoslavené RESTITUTY, patronky vídeňských Čechů

So 16.11. - SETKÁNÍ RODIN v "Don-Bosco-Haus": 16 - 20 hodin

NE 17.11. - Svátek svatě ANEŽKY ČESKÉ – pásmo ze života svěťice -

## Editorial

Uběhly prázdniny a doufám, že se všichni ve zdraví opět scházíme nad novým číslem Klubu. Jak jsem již informovala v minulých číslech, Kulturní klub se snaží nejen vydávat časopis a informovat o tom, co se ve Vídni děje nebo dít bude, ale i plánovat a uskutečňovat kulturní akce. Naše situace však stále vypadá tak, že peníze poskytované rakouskou vládou pro potřeby menšin a navržené nekompletním českým poradním sborem, (zástupce Klubu navrhovaný místo zesnulé Zdeny Sklenářové není ještě schválen), jsou jako minulá léta poskytnuta Klubu pouze na časopis a nic nepomáhají naše připomínky, že nám přidělený obolus stačí pokrýt jen vydávání časopisu. Takže na kulturu či zavedení homepage prostředky stále nemáme. Přesto se snažíme alespoň ve spolupráci s jinými institucemi se na kulturních akcích podílet.

Od října spoluorganizujeme pravidelné promítání českých filmů s německými titulky v biografu českého velvyslance-tví. Včas vás budeme informovat o konkrétním programu.

Ministerstvo zahraničí rozšířilo naši videotéku českých filmů. Celkem 40 kazet čeká na zájemce o vypůjčení. Jedná se jak o filmy pro děti, tak i pro dospělé. Konkrétní tituly se dozvíte na čísle 0664 5143329, paní Eva Zemanová.

2. října připravujeme společně s Českým centrem večer s panem Jindřichem Lionem, jehož kniha rozhovorů se známými osobami z oblasti kultury, politiky i vědy posledních desetiletí vychází v Čechách. Na tomto večeru se návštěvníci seznámí i s další knihou téhož autora "Typisch österreichisch", která vyšla před několika lety v Německu.

Vznikla iniciativa česko-rakouského dialogu o níž bude v některém z příštích čísel podrobněji informovat pan Přemysl Janýr. Pokud máte zájem dozvědět se o ní již teď více, stačí vyvolat internetovou adresu [www.janyr.at](http://www.janyr.at).

Po odchodu ředitele Českého centra pana ing. J. Kollára, který byl povolán do funkce vyslanec ČR v Polské republice, se stala ředitelkou Českého centra ve Vídni paní mag. H. Klabanová. Přejeme jí k zdolání dvou tak závažných a odpovědných funkcí ředitelky a kulturní referentky mnoho elánu.

Panu ing. Kollárovi vřele děkujeme za jeho vynikající přístup a spolupráci s Kulturním klubem a přejeme mu vše nejlepší nejen v novém pracovním závazku, ale i v jeho osobním životě.

Našemu stálemu spolupracovníkovi Janu Perglovi gratulujeme k narození dcery Elišky.

A na závěr mám prosbu: V posledním čísle časopisu "Věstník" ve svém článku "Případ Hodic" trousí pan Jan Krupka "fakta" z historie činnosti Kulturního klubu. Byla bych ráda, kdyby se příště seznámil s veškerými okolnostmi tehdejšího konání než se znovu pustí do chrlení výkalů s účelem Kulturní klub diskreditovat.

A teď vám již přeji příjemné chvíle nad stránkami časopisu.

ing. Helena Baslerová

**Vážení čtenáři v Rakousku,**  
příspěvek na rok 2002 činí 18,17 EUR. Složenky byly opětovně přiloženy v dubnovém čísle.

**Vážení čtenáři na Slovensku,**  
důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 250 SKK do obálky.

**Vážení čtenáři v České republice,**  
důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 250 CZK do obálky, nebo použijte konta: Helena Dvořáková, Investiční a poštovní banka, divize poštovní spořitelna, číslo účtu: 107646135, kód banky: 0300, účel: Klub - příspěvek

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze, které potřebujeme, nám nějakým způsobem doručili. Složenky s vyúčtováním inzerátů rakouských inzerentů zasíláme zvlášť. V České republice použijte prosím na této stránce uvedeného konta. Slovenské inzerenty prosíme, aby sumu vložili do obálky.  
Srdečný dík *Účetní a redakce*

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.

Namluvte své přání na záznamník, určitě se ozve.  
Záznamník a fax: 0043 1 402 32 99, e-mail: [kulturklubcs@Eunet.at](mailto:kulturklubcs@Eunet.at)  
Nemáme placenou sekretářku, a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově se přihlášeným čtenářům. Věříme že jsou s časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

**Příhlášky k odběru časopisu zasílejte na adresu:**  
**Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku**  
**Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich**  
**A 1080 Wien, Schlüsselgasse 18**  
záznamník: 0043 1 402 32 99  
fax: 0043 1 79 88 454  
roční příspěvek: 18,17EUR  
Bankovní spojení Bank Austria  
číslo účtu: 683 035 901  
IBAN: AT 03 1200000 683035901  
SWIFT: BKAUATWW

## INZERCE

Kulturní klub Čechů a Slováků  
Kulturklub der Tschechen und Slowaken  
in Österreich, 1080 Wien, Schlüsselgasse 18  
odpovědná referentka Helena Dvořáková  
te., fax: 00 43 1 79 97 136  
e-mail: [kulturklubcs@Eunet.at](mailto:kulturklubcs@Eunet.at)

## Kurzy češtiny

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlaste se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlaste se na tel. č. 4089841 Dr. Brandeis

## Kurzy slovenského jazyka na Slovenskom inštitúte

Vedúca kurzu: Yvonne Tomenendal - Wollner

Začiatocníci - utorok 17.00 - 18.30 / 8.10. - 10.12.2002 (10x)

Pokročilí - utorok 15.15 - 16.45 / 8.10. - 10.12.2002 (10x)

Konverzácia - utorok 13.30 - 15.00 / 8.10. - 10.12.2002 (10x)

Skupina: 4 - 8,

cena kurzu: 98,- EURO. Informácie: Slovenský inštitút 53 54 057

České centrum ve Vídni si dovoluje upozornit své návštěvníky, že od září t.r. se mění otevírací doba pro veřejnost: na Vaši osobní návštěvu se těšíme od 13 do 17 hodin.  
Dotazy a informace turistického charakteru vyřizuje zastoupení České centrály cestovního ruchu průběžně na tel. čísle 533 21 933, fax: 533 21 934,  
e-mail: tourinfo-wien@visitczechia.at

Theater  
moki

### Mili priatelia!

Divadlo MOKI poriada už po 15.krat Internationalny Festival pre Deti. Adresa: 1090 Wien, Albert Schweitzer Haus, Schwarzs-panierstr.13. Presny Program najdete pod www.theater-moki.at

Toho roku máme okrem iných pozvané aj 2 divadelne skupiny z Česka a Slovenska.

#### Su to:

Divadlo Drak Hradec Králové, ktoré u nás hostuje v útorok 8. Oktobra o 10,00 a 15,00 hod. s hrou: "Všetchno lita co pří má" (Die fliegenden Babys oder: Alles was Flügel hat fliegt) s ktorou slavi uspechy toto divadlo po celom svete! - je to rozkošné predstavenie pre deti od 4 rokov - zabavia sa aj dospelí!

Teatro Neline z Bratislavy, ktore vystúpi v pondelok 14. a útorok 15. Oktobra vždy o 10,00 hod. s hrou pre deti od 4 rokov: "Anna - malá čarodějnice" (Anna, die kleine Hexe)

V rámci spolupráce medzi divadlom DRÁK Hradec Králové a MOKI Theater Wien, hostuje u nás do Premiery 17. Oktobra režiser hradeckého divadla pan Jakub Krofta. Pripravuje pre naše divadlo hru "GULLIVER"

Program a lístky na tieto podujatia sa môžu objednať pod tel. číslom 01/505 98 06, alebo e-mail: theater.moki@chello.at  
Velmi by nás potěšilo, keby ste nás navštívili,

Mag. Stefan Kulhanek MOKI-Theater

Sokolská jednota

XII/XV

pořádá v sobotu

12. října 2002

ve farním sále

Vídeň 12,

Gatterhölzl

**MORAVSKÉ HODY**

Přijďte si zatančit,

zaspívat

a i navštívit bufet

s domácími

dobrotami!

### Vážení čtenáři,

zastihla nás smutná zpráva, že dne 16. srpna 2002 skonal v nedožitých 79 letech dlouholetý funkcionář, krajan a předseda Menšinové rady architekt D.I. Ota Češka.



Ota Češka se narodil ve Vídni 20. února 1924. Vychodil českou obecnou školu v XV. okrese, v roce 1934 složil zkoušku na českou reálku Školského spolku Komenského v Herbsstrasse. Roku 1941 byly všechny české školy ve Vídni nacisty zavřeny. U odvodu se ale hlásil k české národnosti a byl nasazen do konce války jako pomocný dělník. Školu dokončil v roce 1945. Dále studoval v Praze na VUT obor architektury a pozemního stavitelství. V roce 1950 zakončil studium druhou státní zkouškou a vrací se zpět k rodičům do Vídně. Zde zakládá společně s architektem A.Wilschnigem projekční kancelář a později spolupracuje s bývalým spolužákem, krajanem, architektem K. Musilem.

Od svých pěti let cvičil ve vídeňském Sokole. Ve studentských letech se stal členem Omladiny Komenského, a v roce 1950 členem a pozdějším předsedou Akademického spolku ve Vídni. Následovalo členství v Baráku a v Českém srdci. Od počátku let sedmdesátých byl činný ve správní radě hotelu Pošta a v předsednictvu Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku, kde byl v roce 2000 zvolen předsedou. Od března 2001 převzal redakční zodpovědnost za obsah Vídeňských listů. Ve Slovanské besedě uspořádal velké množství kvalitních vědeckých přednášek, hudebních matiné, organizoval kulturní zájezdy.

V jeho krajaňské práci ho celý život obětavě podporovala manželka Libuše. Ota Češka má dvě děti syna a dceru.  
Čest jeho památce!

## Oznámení o volbách do Senátu Parlamentu České republiky

### Velvyslanectví České republiky

A-1140 Vídeň, Penzingerstrasse 11-13  
Tel: +43-1-8942125, Fax: +43-1-8941200  
vienna@embassy.mzv.cz

Vídeň, dne 19. 8. 2002  
Č.j. 6406/2002-P

### OZNÁMENÍ

Velvyslanectví České republiky ve Vídni oznamuje, že ve dnech 25. a 26. října 2002 se na území České republiky konají volby do Senátu Parlamentu České republiky, a to ve volebních obvodech, jejichž seznam je obsažen v příloze.

Ve volebních obvodech, ve kterých byly rozhodnutím prezidenta ČR volby vyhlášeny a ve kterých ke zvolení senátora již v I. kole nedošlo, se bude ve dnech 1. a 2. listopadu 2002 konat v ČR II. kolo voleb do Senátu.

Volit se bude pouze v České republice před příslušnou okrskovou volební komisí či zvláštní okrskovou volební komisí. **Na zastupitelských úřadech České republiky včetně velvyslanectví ve Vídni se volit nebude.**

Volit může státní občan České republiky, který alespoň v druhý den voleb dosáhl věku 18 let, který má na území Rakouské republiky bydliště a který je či bude zapsán do zvláštního seznamu voličů velvyslanectví ČR ve Vídni.

Nutnou podmínkou pro zápis voličů do zvláštního seznamu na velvyslanectví ČR ve Vídni pro osoby, které mají v Rakouské republice bydliště, je písemná žádost voliče. Tato žádost musí být doložena originálem, popřípadě ověřenou kopií dokladů potvrzujících:

- totožnost žadatele,
- jeho státní občanství České republiky,
- jeho bydliště v Rakouské republice, např. povolení k pobytu.

Zápis do zvláštního seznamu voličů na velvyslanectví ČR ve Vídni musí být proveden nejpozději dne 15. září 2002 do 16.00 hod. Příslušnou žádost je možno předat každý pracovní den (pondělí až pátek) v době od 8.30 hodin do 16.00 hodin mimo dny státních svátků, pracovního volna a klidu, a též ve dnech 14. a 15. září 2002 od 10.00 hodin do 16.00 hodin. Vzhledem k tomu, že se volby do Senátu Parlamentu ČR organizují v zahraničí poprvé, velvyslanectví ČR ve Vídni doporučuje osobní účast voliče při podávání žádosti o zápis do zvláštního seznamu.

Volič, který byl zapsán ve zvláštním seznamu voličů velvyslanectví ČR ve Vídni a v ČR nemá žádné bydliště, může hlasovat na území České republiky v kterémkoli jejím volebním okrsku, do kterého byly senátní volby vyhlášeny. K takovému hlasování však potřebuje voličský průkaz.

Voliči, kteří sice mají trvalý pobyt na území ČR, avšak jsou zapsáni ve zvláštním seznamu voličů velvyslanectví ČR, mohou do Senátu volit rovněž pouze na základě předložení voličského průkazu vydaného velvyslanectvím ČR ve Vídni. S tímto voličským průkazem se volič dostaví v den voleb v ČR k okrskové volební komisí, v jejímž obvodu se volby do Senátu konají.

Ti voliči, kteří jsou zapsáni ve zvláštním seznamu voličů vedeného velvyslanectvím ČR ve Vídni z posledních voleb do Poslanecké sněmovny ČR v roce 2002 a kteří mají trvalý pobyt v ČR, se mohou voleb do Senátu v roce 2002 zúčastnit za předpokladu, že toto velvyslanectví požádají o vyškrtnutí z jeho zvláštního seznamu, a tuto skutečnost doloží potvrzením o svém vyškrtnutí v den voleb okrskové volební komisí svého trvalého bydliště v ČR, která jej dopíše do svého stálého seznamu voličů. Na základě takového vyškrtnutí ze zvláštního seznamu voličů na velvyslanectví ČR ve Vídni a zapsání voliče do stálého seznamu voličů jeho trvalého bydliště v ČR se volič bude moci automaticky zúčastňovat dalších voleb v ČR včetně nadcházejících voleb do obecních zastupitelstev pořádaných na podzim r. 2002.

Volič může o vydání voličského průkazu požádat velvyslanectví České republiky ve Vídni, a to písemným podáním s jeho ověřeným podpisem, které musí být velvyslanectví doručeno nejpozději 7 dní před prvním dnem voleb, t.j. nejpozději dne 18. října 2002, nebo o voličský průkaz požádá osobně do dne 23. října 2002.

Pokud volič z posledních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ještě není zapsán na velvyslanectví ČR ve Vídni do zvláštního seznamu voličů, doporučujeme podat žádost o zápis do zvláštního seznamu voličů a žádost o vydání voličského průkazu současně.

Tyto žádosti se podávají na konzulárním úseku výše uvedeného velvyslanectví na této jeho adrese.

Velvyslanectví ČR ve Vídni upozorňuje na to, že při hlasování volič musí prokázat svou totožnost platným cestovním pasem, diplomatickým nebo služebním pasem České republiky anebo cestovním průkazem nebo platným občanským průkazem České republiky.

Podrobné informace zájemci obdrží na kontaktní adrese: Velvyslanectví ČR ve Vídni, 1140 Wien, Penzinger Straße 11-13, telefon 01/8942982, 01/8942780 a 01/8942125-6, fax 01/8941200, e-mail: vienna@embassy.mzv.cz, případně na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR [www.mzv.cz](http://www.mzv.cz) (odkaz "Volby do Parlamentu ČR").

Velvyslanectví České republiky ve Vídni:

Jiří Gruša  
velvyslanec



V Praze dne 20. srpna 2002

Vážení krajané a Češi žijící v zahraničí,

dovolte abych Vás oslovil jako předseda Stálé komise Senátu pro kraje žijící v zahraničí. Je tomu již pět let, co jste naší zemi pomohli při záplavách na Moravě v roce 1997. V minulých dnech postihly naši zemi opět ničivé povodně, při kterých byly mimo jiné poničeny nejen majetky občanů, ale i cenné kulturní památky. Vzhledem k tíživé situaci, ve které se nyní celá naše země nachází, dovoluji si Vás opět požádat o velkorysou pomoc, která by pomohla zemi Vašeho původu.

Věřím, že Vaše pomoc nám pomůže stejně jako v minulých letech.  
S pozdravem

MUDr. Milan Špaček, v.r.  
předseda Stálé komise

Důležité oznámení k povodním v České republice které jsme obdrželi od VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Penzingerstrasse 11-13, 1140 Vídeň

## Povodňová situace v České republice - telefonní čísla, internetové adresy a vládní povodňové konto:

00420/2/61434448	aktuální situace na hraničních přechodech
www.czech-tv.cz www.centrum.cz www.praha-mesto.cz www.ctk.cz www.seznam.cz	aktuální stav a vývoj povodňové situace
www.zelenavlna.cz 00420/2/61441945 - 6	situace na pozemních komunikacích
00420/2/36003350 00420/2/36003364	situace v Praze
00420/2/61441361 00420/2/61441947	stálá služba Cizinecké policie informace o evakuaci cizinců z hotelů v ČR
00420/2/24232220 00420/2/24254752	gen. ředitelství Hasičské záchranné služby nouzový dispečink pražského záchranného systému
Telefony do oblastí: 00420/2/3609956069 00420/47/5200251 00420/19/742230 00420/38/6354809 00420/38/7005125 00420/38/6720492 00420/69/61438001	Praha Ústí nad Labem Plzeň České Budějovice Jihočeský kraj Morava
00420/2/5104126	Červený kříž

www.povodne.statnisprava.cz - server určený k výměně informací o:  
- potřebách postižených povodněmi  
- nabídce pomoci postiženým povodněmi  
- jiných skutečnostech, které mohou pomoci postiženým občanům.

## Důležitá konta

Vládní povodňové konto u České národní banky, na které je možno poukazovat hotovostně i bezhotovostně finanční pomoc v jakékoli měně:

číslo účtu: 9025-001/0710, variabilní symbol 2002, konstantní symbol 558 (bezhotovostně) nebo 379 (hotovostně).  
SWIFT CODE:CNBACZPP

konto u České národní banky (ČNB), které zřídila Kancelář Senátu ČR 35-26423001/0710, swift code CNBACZPP

České velvyslanectví ve Vídni otevřelo konto:  
"Botschaft der Tschechischen Republik - Hochwasserkatastrophe" u Creditanstalt A.G. - Bank Austria, směrové číslo 12000, číslo účtu 50900403801

Krajané, kteří chtějí finančně podpořit likvidaci následků záplav v České republice mohou poslat peníze i na konto u České národní banky (CNB), které zřídila Kancelář Senátu. Vedl ji k tomu zájem Čechů žijících v zahraničí, kteří spolupracují se senátní komisí pro kraje.

Na kontě **35-26423001/0710, swift code CNBACZPP** se objevily už první částky.

**Sbírka Člověk v tísni - "SOS povodně"**

[www.clovekvtisni.cz](http://www.clovekvtisni.cz)

Číslo účtu ČSOB: 334334334/0300

Sbírka ADRA - "Pomáhat může každý" [www.adra.cz](http://www.adra.cz)

Číslo účtu ČSOB: 24442444/0300, var. 444

**Důležité internetové adresy**

**Pražská energetika - informační centrum**

[www.pre.cz](http://www.pre.cz). On line informace o probíhající obnově dodávky elektriny v Praze. Situaci je zároveň možné sledovat na interaktivní mapě.

**Informační středisko pro pomoc postiženým oblastem**

[zaplavy.obce.cz](http://zaplavy.obce.cz)

**České dráhy**

[www.cdtrail.cz](http://www.cdtrail.cz)

**Humanitární konta, účty pomoci**

- **Český červený kříž.**

- Číslo účtu Fondu humanity ČČK 10030 - 7334 - 011/0100, variabilní symbol 300.

- **Arcidiecézní charita Praha.**

- Účet u Komerční banky Praha 2 číslo 350000749011/0100, variabilní symbol 888.

- **Česká katolická charita.**

- Účet České spořitelny 369-369 369 369/0800, variabilní symbol 906.

- **Česká spořitelna.**

- Číslo účtu je 19-33 88 33 99/0800.

- **Diecézní charita v Českých Budějovicích.**

- Účet u Raiffeisenbanky 1011017777/5500 s variabilním symbolem 906.

- **Výbor dobré vůle - Nadace Olgy Havlové.**

- Konto 100530578/0300 u Československé obchodní banky.

- **Sdružení Českého dědictví UNESCO.**

- Účet u Komerční banky s číslem 27-4231010247/0100.

- **Konto Ústeckého kraje.**

- Číslo je 78-4608840217/0100 - POVODNĚ, variabilní symbol 777, konstantní 308.

- **Magistrát v Ústí nad Labem.**

- Číslo městského konta je 3768920297/0100.

- **Konto Středočeského kraje**

Čísloje 27-6603970257/0100.

- **Město Náchod** Povodně 2002: 78-8849870247/0100.

- **Konto Královéhradeckého kraje.** Účet u Komerční banky v Hradci Králové, jeho název je HK kraj - Povodně 2002, číslo 78-7756320217/0100.

- **Konto Karlovarského kraje.** Účet 104 301 86 00/5500 u Raiffeisenbank.

- **Konto Jihočeského kraje.** Číslo 705705705/0300 u Československé obchodní banky.

- **Povodňové konto města Plzně.**

Číslo 4924720217/0100

- **Krizové konto Města Český Krumlov** číslo účtu: 100 200 8668 / 5500 u Raiffeisen BANK

- **Povodňové konto zřízené ostravskou radnicí:**

275539270277/0100 u KB v Ostravě

- **Město Bechyně** Číslo účtu: 704304379/0800. Více na

<http://www.mestobechyne.cz/>

**Česká stomatologická komora** Veřejná sbírka na pomoc zubním lékařům v oblastech postižených záplavami. Veškeré finanční příspěvky budou použity na obnovu poškozených zdravotnických zařízení, aby mohla být co nejdříve zajištěna nezbytná zdravotní péče pro obyvatele zaplavených oblastí.

Číslo účtu u Komerční banky, a. s.:

86-8970640267/0100, variabilní symbol: 777

**Pražská židovská obec,** Číslo účtu pro USD:

195420830257/0100 (Komerční banka, Spálená 51, 110 00 Praha pro EURO: 510091870297/0100 (Komerční banka, Spálená 51, 110 00 Praha 1)

informace týkající se záplav ve vztahu k pražským židovským památkám: [www.jewishpragueflood.cz](http://www.jewishpragueflood.cz)

průběžné informace na straně Jewish Telegraphic Agency

- [www.jta.org](http://www.jta.org)

**Nabídky pomoci**

- Telefonní linka, kam se mohou hlásit dobrovolní lékaři a psychologové: 02/36 00 21 17

- Ti, kteří mají možnost ubytovat v Praze evakuované lidi, volejte na t.č. 02/36 099 360

- Konkrétní nabídky, materiální pomoci, čerpadla, vysoušecí agregáty, dezinfekční a čistící prostředky a další druhy pomoci materiální i pracovní potřebné po opadnutí vody: 02/6113 4435, 02/6101 4433;

e-mail: [pinfcz@czech-tv.cz](mailto:pinfcz@czech-tv.cz)

**Věc: Základní informace o dopadu stávajícího znění zákona o soudní rehabilitaci na krajany žijící v zahraničí**

Zákon o soudní rehabilitaci č. 119/1990 Sb. v platném znění měl za cíl zejména zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychle přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Soudy rozhodovaly buď přímo ze zákona ( na základě úřední povinnosti, tedy bez návrhu - tyto případy tvořily drtivou většinu případů ), nebo na základě návrhu oprávněné osoby.

V případech, kdy bylo rozhodováno na základě návrhu nebo ze zákona u osob žijících v České republice, se problémy nevyskytovaly. Soudy navzdory nedostatečnému personálnímu, prostorovému a materiálnímu vybavení rozhodovaly agendu soudních rehabilitací s maximálním urychlením tak, aby morální náprava byla zjednána bez zbytečného odkladu. Vzhledem k tomu, že pobyt navrhovatele či občana žijícího v ČR bylo možno bez obtíží zjistit, domohly se tyto osoby v prekluzivní lhůtě, běžící od právní moci zprošťujícího rozhodnutí nebo rozhodnutí odsuzujícího k mírnějšímu trestu a nebo rozhodnutí, kterým bylo trestní stíhání zastaveno, odškodnění.

V praxi se však opakovaně objevily případy osob, vesměs krajanů, kteří po únoru 1948 opustili území republiky a kteří kontakt se svou starou vlastní měli omezený či žádný, ti byli s obdobnou rychlostí soudně rehabilitováni, avšak v době běhu zmiňované prekluzivní lhůty, v níž se mohli u soudu domoci svého odškodnění, se o své soudní rehabilitaci nedozvěděli. V důsledku toho jejich nárok na odškodnění zanikl.

Tito krajané (celkový počet nedokáži odhadnout, předpokládám, že údaj by mohl sdělit odbor Ministerstva spravedlnosti ČR zabývající se odškodňováním) nastalou situaci vnímají tak, že byli postiženi dvakrát - jedenkrát totalitním režimem, podruhé v současnosti, kdy se jim sice dostalo morální satisfakce, materiální odškodnění jim však bylo upřeno v důsledku nešťastné právní úpravy.

Vzhledem k tomu, že prekluzivní lhůta byla stanovena zákonem, případná náprava by byla možná cestou novely zákona o soudní rehabilitaci. Možností je několik - vázat běh prekluzivní lhůty v případech osob neznámého pobytu na akt doručení rozhodnutí těmto osobám nebo stanovit u těchto osob prekluzivní lhůtu přiměřeně delší nebo umožnit oprávněným osobám domáhat se navrácení lhůty k uplatnění nároku.

Domnívám se, že při úvahách, zda a jakým směrem se ubírat by nemělo hrát roli to, kolika osob by se novela mohla dotknout, ale princip spravedlnosti, jehož naplnění si naši krajané zaslouží.

*Monika Kríková*



**První kroky počítač a internet**

**Pro**

- ženy a dívky každého věku s bydlištěm ve Vídni
- ženy, které se chtějí dále vzdělávat
- migrantky
- ženy se znalostmi i bez znalostí počítače
- ženy se znalostmi i bez znalostí internetu
- ženy, které hledají práci
- zaměstnané ženy
- ženy na mateřské
- ženy, které se chtějí připojit do sítě

**Pro**

- multiplikátorky
- multikulturální organizace

**abzwien.women@web**  
 Zugang zu Technologie und Bildung für Frauen in Wien  
 Tel: 0650/66 70 302  
 Informace a zápis  
 Pa/út: 10:00-12:00  
 St: 15:00-17:00  
 Čt: 10:00-12:00

**Ženy a počítač a internet**

**abzwien.women@web nabízí**

bezplatné PC- a internetové kurzy pro začátečnice a pokročilé

- kurzy pro malé skupiny – 6 počítačů
- příjemnou atmosféru
- kurzy na různých stanovištích v cílových oblastech 2/20, 10/11, 16/17
- dopolední, odpolední a večerní kurzy, nebo podle dohody
- kurzy v různých jazycích – jazykovou podporu pomocí překladatele
- hlídání dětí během kurzu

tydenní PC-kavárny

- surfování, chatování a výměnu informací s ostatními zájezkyňkami
- možnost cvičení s individuální podporou

**Další kroky počítač a internet**

**abzwien.women@web moduly**

Hlavní moduly

- první kroky ve světě počítačů a internetu
- zacházení s počítačem, myší a klávesnicí
- základní počítačové pojmy
- psaní a formátování textů
- surfování a hledání v internetu
- email, chat

Rozšířené moduly

- otevřené učení v PC-kavárně
- individuální podpora
- kurzy s následujícími tématy:
  - Hledání práce v internetu
  - žádost o místo a životopis
  - rekvalifikace a vzdělávání v internetu
  - ženy a nové technologie
  - ženy – kultura – internet

Uzavřené moduly

nabídka podle přání pro speciální skupinky ke všem výše uvedeným tématům

**Milí rodáci a ostatní čitatelia!**

S radostí Vám oznamujeme, že od budúceho školského roka sa na Inštitúte slavistiky Viedenskej univerzity na základe rozhodnutia spolkového ministerstva pre vzdelanie, vedu a kultúru (GZ, 52.350/28-VII/D/2/2002 z 18. júna 2002) v rámci diplomového štúdia "slavistiky" zriaďuje nový diplomový predmet - slovenčina. Toto rozhodnutie umožňuje od školského roku 2002/2003 na Inštitúte slavistiky študovať slovenčinu ako hlavný, teda diplomový predmet, písať z neho diplomové, dizertačné a habilitačné práce. V rámci tohto štúdia dostanú študenti možnosť absolvovať najmenej štvormesačný študijný pobyt na niektorej univerzite na Slovensku a získať štipendium na letnej škole slovenského jazyka a kultúry Štúdia Academica Slovaca na Univerzite Komenského v Bratislave.

Študenti inštitútu slavistiky, ktorí si ako diplomový predmet zvolia iný slovanský jazyk, si slovenčinu môžu vybrať ako ďalší voliteľný slovanský jazyk. Okrem toho majú možnosť študovať slovenčinu ako vedľajší odbor popri svojom hlavnom odbore alebo v kombinácii s viacerými predmetmi všetci študenti Viedenskej univerzity.

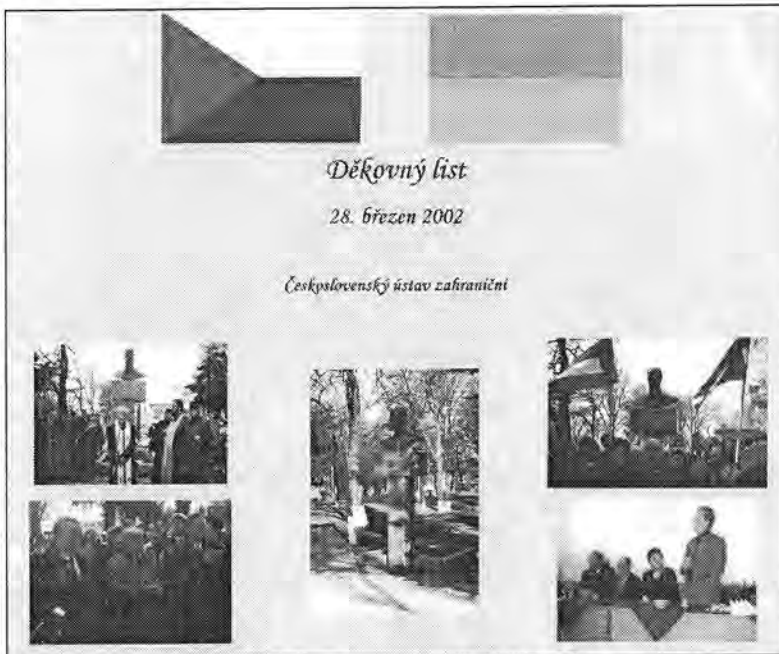
Ak chcú študovať slovenčinu študenti iných rakúskych univerzít a vysokých škôl, môžu sa bezplatne zapísať na Viedenskej univerzite ako "Mitbeleger" a absolvovať iba vybrané predmety z oblasti slovenského jazyka, literatúry alebo slovenskej kultúry a reálií (od tohto školského roka sa, žiaľ, ruší doterajšia možnosť štúdia slovenčiny na Hospodárskej univerzite Viedeň), Naďalej nie je možné študovať slovenčinu ako odbor na Inštitúte tlmočníctva a prekladateľstva Viedenskej univerzity, aj študentom tohto inštitútu však ponúka Inštitút slavistiky možnosť navštevovať prekladové semináre so slovenskou lektorkou, zamerané na odborný preklad predovšetkým ekonomických a právnych textov zo slovenčiny alebo do slovenčiny. (Záujemcovia o štúdium slovenčiny na Viedenskej univerzite môžu získať viac vedomostí, na internetovej adrese:

<http://www.univie.ac.at/studium/studienricht.html>).

Obraciame sa preto predovšetkým na svojich rodákov a na ich rodinných príslušníkov, aby rozšírili rady našich študentov a podporili tak rozvoj nového a perspektívneho odboru.

Doc. PhDr. Eva Tibenská, CSC.,

lektorka slovenského jazyka na Inštitúte slavistiky Viedenskej univerzity



Děkovný list

28. března 2002

Československý ústav zahraniční

Děkovný list, který byl KLUBU zaslán ČÚSZ

## Slowakische Sprache - das neue Diplomfach am Institut für Slawistik der Universität Wien

Die Geschichte wiederholt sich, Jedoch in einer neuen, besseren Gestalt. Ehemalige Monarchien und die großen Reiche Europas wurden durch souveräne Staaten ersetzt, welche auf dem nationalen und demokratischen Prinzip unter Anerkennung der Rechte aller nationalen Minderheiten aufgebaut sind. Der alte Selbstbestimmungswunsch sogar der kleinsten Völker ist in Erfüllung gegangen, Wir sind froh, dass dies auch den Slowaken gelungen ist und noch dazu auf dem Wege friedliebender Aufteilung des ursprünglich gemeinsamen Staates von Tschechen und Slowaken in zwei unabhängige Republiken.

Jetzt nach der Zersplitterungsphase folgt eine neue Etappe. Staaten verbinden sich in ein einheitliches, starkes Europa. Es geschieht jedoch auf einem vollkommen unterschiedlichen Prinzip wie einst. Ihr Beitritt zur Europäischen Union ist freiwillig, basierend auf dem Prinzip der ökonomischen Zusammenarbeit, bei Erhaltung der Souveränität der einzelnen Staaten, deren nationalen Spezifika, auf der Basis der Gleichheit ihrer Sprachen und Kulturen.

Obwohl die gemeinsame Kommunikation im Rahmen von Europa eine gewisse Dominanz der so genannten großen Sprachen erfordert, gleichzeitig steigt das Interesse für die Sprachen

von zahlenmäßig kleineren Sprachengemeinschaften. Dieses Interesse ist durch die ökonomische Zusammenarbeit bedingt, und es gewinnt an Dynamik vor allem dort, wo sich der Bereich der gegenseitigen ökonomischen Aktivitäten dynamisch entwickelt. Da die Außenhandelsbilanz als auch das Maß der ökonomischen Aktivitäten Österreichs auf dem Gebiet der selbständigen Slowakischen Republik nach ihrer Entstehung im Jahre 1993 ständig anwächst, ist es nur natürlich, dass sich die Kontakte unserer Republiken auch im Bereich der Kunst, Kultur und des Schulwesens vertieft haben. In diesen Bereichen gab es bereits in der

Vergangenheit rege Kontakte zwischen unseren benachbarten Staaten, sodass man an vieles anknüpfen konnte.

So wie einst viele bedeutende slowakische Gebildeten zuerst unter den verfolgten slowakischen Protestanten, später unter den Katholiken (Studenten des katholischen Kollegiums, das in Wien im Jahre 1623 vom Erzbischof Pázmany gegründet wurde) ihre Bildung an österreichischen Universitäten gewonnen hatten, auch heutzutage kommen viele gescheiterte Jugendliche aus der Slowakei nach Österreich zu studieren. Die Mehrheit dieser jungen Leute wird in die Slowakei zurückkehren und ihre Kenntnisse und Fähigkeiten in internationalen Firmen zum Nutzen der Slowakei einsetzen, aber einige von diesen Studenten werden im Land unserer Nachbarn bleiben und durch ihre Arbeit zu seiner Entwicklung beitragen, genauso wie das einst solche bedeutende Persönlichkeiten slowakischen Ursprungs getan haben wie zum Beispiel der Dichter Jan Silván, der Historiker Ján Sambucus, der Verwalter der Hofbibliothek, Historiker und Hofrat Adam František Kollár, der Polyhistor Matej Bel, oder der Professor der Universität Wien, Dichter Ján Kollár, Ideal wäre es, wenn diese Leute, welche in Österreich eine neue Heimat finden, ihre ursprüngliche Heimat, ihre Muttersprache und ihre Landsleute nicht vergessen würden. Bilinguale Erziehung stellt die größte Devise dar, welche solche Eltern ihren Kindern geben können, Die europäische Metropole Wien bietet dazu die Möglichkeit auch im Rahmen der Schulausbildung. Die slowakische Sprache können ihre (aber auch andere) Kinder in Wien an der Privaten bilingualen Volks- und Sekundärschule mit Öffentlichkeitsrecht des Schulvereins Komensky, sowie an der Europäischen Mittelschule (EMS, European Middle School) studieren. Die letztgenannte entstand in Wien im Schuljahr 1997/98 als erste ihrer Art in Europa und sie eröffnet den Kindern aus Österreich, Tschechien, Ungarn sowie aus der Slowakei durch mehrsprachige Ausbildung das Tor zum Europa.

Außergewöhnlich erfreulich ist für uns die Tatsache, dass heutzutage das Interesse für die slowakische Sprache, Literatur und Landeskunde auch seitens gebürtiger Österreicher ansteigt. Die Motivation dazu kann unterschiedlich sein, Viele von ihnen stellen schnell fest, dass das Slowakische ein bestimmtes Esperanto in der Familie slawischer Sprachen darstellt. Die slowakische Sprache gehört zwar zu der Familie westslawischer Sprachen (neben dem Tschechischen, Polnischen und Lausitzer Sorbischen), wegen des Einflusses der Besiedlung vom Süden beinhaltet die slowakische Sprache auch viele Elemente südslawischer Sprachen und man kann durch sie auch ostslawische Sprachen verstehen, vor allem das Ukrainische. Als Sprache, welche ihre heutige Form auf der Basis der Kodifizierung von Štúr im Jahre 1843 gewonnen hat, gehört die slowakische Sprache zu modernen, sich schnell entwickelnden Sprachen. Vielen gefällt die Melodik des Slowakischen, die Gastfreundschaft ihrer Träger und die Schönheit der unberührten slowakischen Natur.

Den Kern der österreichischen Interessenten für die slowakische Sprache und für die Slowakei bilden die Studenten des Instituts für Slawistik der Universität Wien. Dieses Institut ist bereits seit dem Ende des zweiten Weltkriegs die einzige



*Dne 28. března 2002 byl v městě Užhorodě slavnostně odhalen památník T. G. Masaryka.*

*Stalo se tak v parku Družby národů, v místě jehož okolí je významně ovlivněno československou architekturou.*

*Právní k realizaci dala šest krajanských a ukrajinských spolků v Užhorodě, které rozhodly, aby autorem památníků byl akademický sochař Josef Vojta a realizátorem Československý ústav zahraniční.*

*Vedle krajanských spolků významnou podporu projektu věnovala Nadace odkazu T. G. Masaryka, dále Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Senát Parlamentu ČR, Zastupitelství úřad ČR v Kyjevě, Velvyslanectví Ukrajiny v České republice, Městská rada Užhorodu, UNIPETROL, a.s., ČECHOPRACHI, a.s. a družební město Česká Lípa.*

*Kromě jmenovaných i nejménovaných institucí jste se v realizaci výrazně zasloužili i Vy, kteří jste zaslali finanční příspěvek do veřejné sbírky.*



*Československý ústav zahraniční  
jako  
realizátor projektu*

*Památníku T. G. Masaryka v Užhorodě*

*Vám děkuje za finanční příspěvek.*

*V Praze dne 30. dubna 2002*

*Jaromír Šlápota  
předseda*

*Pavel Braha  
ředitel*

Universitätsstelle in Österreich, welche das wissenschaftliche Studium der slowakischen Sprache, Sprachwissenschaft, Literatur und Literaturkunde, sowie der slowakischen Landes- und Kulturkunde anbietet. Bisher war es jedoch nur im Rahmen des Bohemistik- bzw. Slawistikstudiums möglich. Nach der Entstehung der Slowakischen Republik und im Zusammenhang mit dem Aufnahmeprozess der Slowakei in die EU entstand das Bedürfnis, das Studium der Slowakistik als ein selbständiges Diplomfach einzurichten. Auf Grund des Kulturabkommens nach der Wende 1989 richtete man ein Lektorat für slowakische Sprache an diesem Institut ein. Damit erweiterte sich das Lehrangebot um Konversations-, Aufsatz- und Übersetzungspraktika und andere Speziallehrveranstaltungen.

Das Bestreben nach der Eröffnung des selbständigen Diplomfachs wurde schließlich von Erfolg gekrönt. Auf Grund der Gegenzeichnung vom neuen Studienplan für das Diplomstudium "Slawistik" durch das Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur (GZ. 52.350/28-VII/D/2/2002 vom 18. Juni 2002) wurde im Rahmen dieses Diplomstudiums das neue Diplomfach Slowakisch eingerichtet. Der neue Studienplan ermöglicht seit dem Schuljahr 2002/2003 am Institut für Slawistik an der Geistes- und Kulturwissenschaftlichen Fakultät die slowakische Sprache auch als Hauptfach also Diplomfach zu studieren sowie Diplom-, Dissertations- und Habilitationsarbeiten aus Diplomfach "Slowakisch" zu verfassen. Im Rahmen dieses Diplomstudiums haben Studenten die Möglichkeit einen mindestens viermonatigen Studienaufenthalt an einer der Universitäten in der Slowakei zu absolvieren sowie ein Stipendium für die Sommerschule der slowakischen Sprache und Kultur (Studia Academica Slovaca) an der Komenius Universität in Bratislava zu erhalten.

Studenten des Instituts für Slawistik, welche als Diplomfach eine andere slawische Sprache wählen, können Slowakisch als eine weitere slawische Wahlsprache hinzunehmen. Außerdem haben alle Studenten der Universität Wien die Möglichkeit Slowakisch als Nebenfach neben ihrem Hauptfach oder im Rahmen der Fächerkombination zu studieren. Falls Studenten anderer österreichischer Universitäten und Hochschulen die slowakische Sprache studieren möchten, können sie sich an der Universität Wien kostenlos als Mitbeleger anmelden und ausgewählte Lehrveranstaltungen am Institut für Slawistik aus dem Bereich der slowakischen Sprache, Literatur oder Landes- und Kulturkunde absolvieren (seit diesem Schuljahr ist Slowakisch leider nicht mehr im Sprachenangebot an der Wirtschaftsuniversität Wien). Studenten des Instituts für Übersetzen und Dolmetschen der Universität Wien, wo Slowakisch nicht angeboten wird, haben die Möglichkeit am Institut für Slawistik das Übersetzungspraktikum mit einem slowakischen Lektor zu besuchen, welches

sich auf die Fachübersetzung von vorwiegend ökonomischen Texten und Rechtstexten aus dem Slowakischen bzw. ins Slowakische konzentriert. (Interessenten für das Slowakischstudium an der Universität Wien können weitere Information zu den Studieninhalten an folgender Internetadresse finden; <http://www.lmivie.ac.at/sludium/studienricht.html>)

Die österreichische Republik zählt dank der Entscheidung des Bundesministeriums für Bildung, Wissenschaft und Kultur und der Universität Wien zu den restlichen Nachbarländern der Slowakischen Republik und gleichzeitig zu solchen Staaten der Europäischen Union, welche im Rahmen des Hochschulstudiums Slowakisch als Diplomfachstudium anbieten. Dafür möchten wir uns herzlich bedanken und den Wunsch äußern, damit sich unsere gegenseitigen Beziehungen in allen Bereichen des Lebens der Gesellschaft weiter entwickeln und an Qualität gewinnen.

*Doz. Dr. Eva Tibenská, Lektor der slowakischen Sprache am Institut für Slawistik der Universität Wien*

## Podzim ve Státním ústředním archivu v Praze

Nová budova Státního ústředního archivu na pražském Chodovci, která byla v loňském roce dokončena a slavnostně otevřena (její část s depozitáři pro ukládání archiválií si mohli prohlédnout mj. účastníci Konference zahraničních Čechů v roce 2000), umožňuje pořádat více kulturních a společenských akcí pro veřejnost než tomu bylo v minulosti, kdy archiv sídlil v nevyhovujících prostorech na téměř dvaceti místech. Po loňské zahajovací výstavě Poklady Státního ústředního archivu v Praze. Česká a československá státnost 1158-1990, kde si mohli návštěvníci prohlédnout mimořádně rovněž nejvýznamnější archiválie našeho státu, jako je například známá zlatá bula sicilská z roku 1212, stavovská konfederace z roku 1619 nebo Washingtonská deklarace samostatného státu z roku 1918, bylo letos zvoleno téma sice sevrěnější, podle našeho názoru však neméně atraktivní. Jedná se o výstavu **Česká panovnícká a státní symbolika**. Výstava nabídne pohled na vývoj panovníckých a státních symbolů od středověku až do současnosti. Návštěvníci mohou obdivovat originály pečeti, znaků, vlajek, rukopisu státní hymny apod. Výstava bude otevřena od 28.9. do 31.10. denně mimo pondělí (od 9 do 18 hod). Zahájení výstavy dne 28.9. se navíc stane součástí již pravidelného **dne otevřených dveří ve Státním ústředním archivu** (od 10 do 17 hod). Prohlídková trasa vede nejen

do prostor přístupných veřejnosti jako jsou studovna nebo knihovna, ale také do restaurátorských ateliérů, kde se mohou návštěvníci seznámit s výsledky restaurování různých typů archiválií.

Druhou výstavou, kterou archiv v tomto roce připravil, tentokrát ve spolupráci s Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy a Syndikátem novinářů České republiky, je výstava **Dějiny české žurnalistiky a dějiny českých novinářských spolků**. Na výstavě bude představen vývoj českých periodických tiskovin od konce 18. století až po současnost. Pozornost bude věnována významným novinám a časopisům, státní politice vůči novinářství; představeny budou také klíčové osobnosti české žurnalistiky – jako například Václav Matěj Kramerius, Karel Havlíček Borovský, Jan Neruda nebo Karel Čapek. Výstava je otevřena od 12.11. do 15.12. denně mimo pondělí od 9 do 18 hodin.

Obě výstavy se konají ve výstavním sále Státního ústředního archivu na Chodovci (Praha 4, Archivní ulice č. 4), dopravní spojení: metrem C (stanice Opatov), odtud autobusem 213 stanice Chodovec; metrem A (stanice Želivského), odtud autobusem 213 stanice Chodovec. Autem po dálnici od Brna, sjezd Spořilov. Velká barevná budova po pravé straně.

## NAVŠTIVTE LÁZNĚ ČESKÉ REPUBLIKY

### Léčebné lázně Luhačovice – Sanatorium Miramare, s.r.o.

Bezručova 338, 763 26 Luhačovice

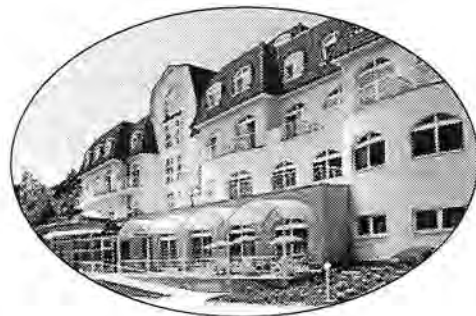
Tel.: 00420/67\*/76 59 111

Fax: 00420/67\*/76 59 106

e-mail: [miramare@luhacovice.cz](mailto:miramare@luhacovice.cz)

<http://www.miramare.luhacovice.cz>

\*ab 22.9.2002 změna předvolby – nové číslo 57



- > čtyřhvězdičkové zařízení v klidné čtvrti poblíž centra Luhačovic a lázeňského parku
- > bazén, sauna, fitcentrum, solárium, léčebné procedury, kadeřnictví, kosmetika, denní bar, vlastní parkoviště
- > nabídka léčebných programů: lázně na zkoušku, antistresový-manažerský program, zeštíhlovací kúra, kosmetický program, wellness program, regenerační kúra, program pro seniory, komplexní kúra

### Síraté Lázně Ostrožská Nová Ves s.r.o.

Ostrožská Nová Ves 664, 687 22

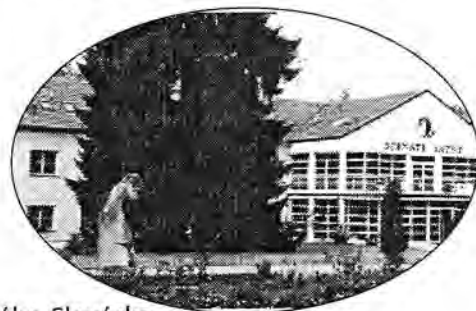
Tel.: 00420/632/59 81 25

Fax: 00420/632/59 83 20

e-mail: [novoves@quick.cz](mailto:novoves@quick.cz)

<http://www.badnovaves.cz>

- > lázně zasazené do nádherného parku
- > nedaleko okresního města Uherského Hradiště, v srdci Moravského Slovácka
- > v blízkosti přírodní jezera, kraj s bohatým folklórem, vinicemi, vinnými sklepy
- > léčba lupénky a dalších kožních problémů, léčba pohybového aparátu
- > ubytování v jedno- a dvouúžkových pokojích s příslušenstvím, bazén, sauna, bar
- > nabídka léčebných programů: komplexní kúra, program "Mrtvé moře", "Skin Beauty"



### Lázeňské sanatorium ROYAL Mariánské Lázně a.s.

Lesní 345, 353 01 Mariánské Lázně

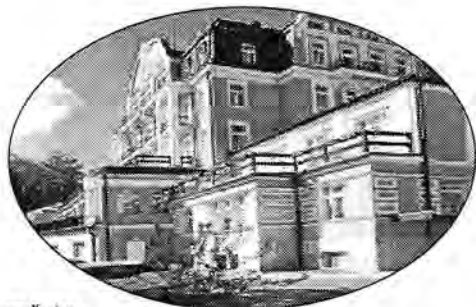
Tel.: 00420/165\*/62 54 46-8

Fax: 00420/165\*/62 23 46

e-mail: [royal@marienbad.com](mailto:royal@marienbad.com)

<http://royal.marienbad.com>

\*ab 22.9.2002 Vorwahländerung – neu 354



- > čtyřhvězdičkové zařízení na okraji lesního parku s výhledem na město
- > bazén, sauna, fitcentrum, solárium, léčebné procedury, kadeřnictví, vynikající kosmetické služby, kavárna, vlastní hlídané parkoviště, tenisový kurt, taneční večery
- > nabídka léčebných programů: lázně na zkoušku, antistresový-manažerský program, zeštíhlovací program, kosmetický program, fit program, regenerační program, seniorský program, komplexní léčba

## Byli jsme na výletě v jižních Čechách

Dávno, dávno už tomu... Bylo to na rozhraní měsíců června a července, když Kulturní klub pořádal autokarový zájezd za krásami a zajímavostmi jižních Čech. A jelikož je obojího v navštívené oblasti velké množství, vyjel autobus, plně naložený kulturou a krásy chtivými, už brzy ráno od budovy vídeňské české školy. Což ani nemusel, neboť jsme na pohraniční přechod Studánky dojeli v době, kdy si velitel celnice, který musel podepsat jakousi bumážku, aby nás pustil přes hranice, odskočil právě na gábl a my museli čekat plných 40 minut na jeho návrat, přičemž jsme měli štěstí, že si nedal rybu s nebezpečnými kostičkami, protože bychom byli museli na něho čekat asi dvojnásobnou dobu a ještě déle, pokud by se jejich vinou začal dávit a museli mu zachraňovat život v nejbližší nemocnici. Navíc jsme měli štěstí, že se naše autobusová kola pohybovala po pevné půdě matičky země, neboť se den předtím udala tragická nehoda



Počátky – rodný dům básníka Otakara Březiny

sračky dvou letadel s 71 obětmi nad švýcarsko-německou hranicí, když si podobně "na chvíli" odskočil zaměstnanec vzdušné kontroly, který měl navodit oba ve vzduchu sražené letouny podle kontrolního pozorování na obrazovce na správnou vzdušnou trať.

Takže jsme byli rádi, že jsme sice opožděně, ale při dobré náladě a hlavně ve zdraví dorazili do našeho prvního cíle k prohlídce cisterciánského kláštera ve Vyšším Brodě. Velkoplošná stavba obsahovala v době stavby kolem roku 1259 vše, co mniši ke své spokojenosti potřebovali, aniž by museli opustit objekt kláštera, "protože by to jejich duším neprospívalo", jak jsme se dočetli v klášterním řádu.

Takže jsme se ani nedivili, že dostavěli klášterní pivovar dříve, než místní kostel. Na našeho řidiče Ivana zřejmě nečekala doma žádná Nataša, takže se nenechal pobízet k rychlejší jízdě a nevdalo mu, že jsme občas málem a tu a tam i skutečně nepřijeli v předem domluvenou dobu do stanovených cílů. Nicméně jsme za ty dva dny navštívili ještě rodný dům a muzeum básníka Otakara Březiny v Počátkách, muzeum skladatele Gustava Mahlera v Jihlavě,



Ještě nezatopený zámek Emy Destinové, vstupní brána s iniciálami slavné pěvkyně



Skupina výletníků na břehu "pokojné" říčky v Českých Budějovicích

zajímavosti vnitřního města Českých Budějovic, původně gotickou tvrz barokně přestavěného zámku Červená Lhota a jako vyvrcholení zájezdu jsme zhlédli večerní představení operety Járy Beneše Na tý louce zelený v přírodním divadle podhradí Žirovnice, kde si ti dříve narození z nás s dojetím vyslechli šlágry našeho mládí Já bych chtěl mít tvé foto, Venoušku, Venouši to se dělá a jiné ve skutečně výborném podání žirovnických ochotníků.



Krásné České Budějovice před záplavou, i zde byla voda!  
foto: H.B.

Zejména se nám líbili představitelé hajného Štětivce Pavel Koudelka a prof. Bulvínka Milan Salava, kteří si téměř v ničem nezadali s někdejšími profesionálními představiteli svých rolí Ferencem Futuristou a Fandou Mrázkem blahé paměti. V jediném místním hotelu na náměstí jsme si podle nevyčištěných zbytků na koberecích pokojů zkontrolovali, co tam jedli hosté před námi a seznámili se s místním folklórem spartánského zařízení pokojů bez stolních lampiček či nočních stolků u kavalcovitých pohovek, s nemožností otevřít si za nesnesitelného vedra hotelová okna, dostat bez příplatku do šálku s čajem ještě jednu várku horké vody, neposlušchat v noci bouchání dveří místními hosty, kteří zřejmě nemají doma dveřové kliky atd.

Přesto se nám všem vydařený výlet do půvabného jihočeského kraje velmi líbil a už se těšíme na podobná podujetí Klubu v příštím roce. Jen bychom měli předtím pozvat majitele žirovnického "hotelu" na prohlídku některého podobného hotýlku v Rakousku, aby poznal jak uspokojit nejprimitivnější základní požadavky svých hostů.

jl



V neděli 9. června 2002 se konal ve Vídni

## „Festival duchovní hudby MUSICA SACRA“,

pod záštitou vídeňského arcibiskupa, kardinála ThDr. Christophu Schönborna.

V kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu vystoupil Smíšený pěvecký sbor z Třebíče. Již v názvu hudebního festivalu je vyjádřeno přesvědčení, že hudba nezná hranic, spojuje národy a překonává překážky mezi lidmi. Vídeň se stala místem setkání těch, kteří milují hudbu, především hudbu duchovní, ať už se zabývají její prezentací, nebo jí pouze naslouchají.

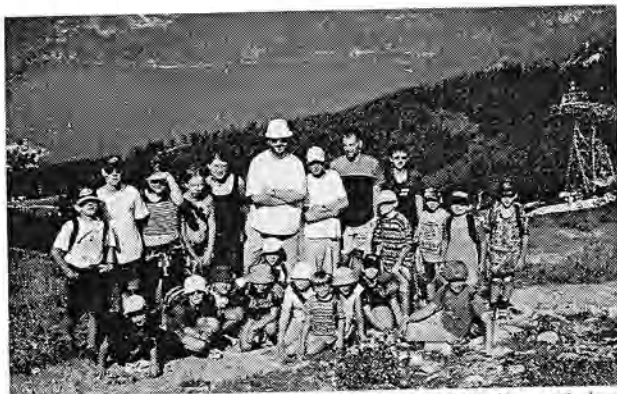
Poděkování patří těm, kdo svou hudební hřívnou dávají do služeb liturgické hudby, jejichž obětavá a časově náročná služba bývá tak často nedoceněna. Kéž všichni přispíváme k tomu, aby se každá bohoslužba stala krásnější a důstojnější oslavou Boha.

## ORELSKÁ PREMIÉRA LETNÍHO TÁBORA SE ZDAŘILA

Letos poprvé jsme (Orel Vídeň III.) pořádali 14.denní dětský tábor na území Rakouska. Zúčastnily se děti jak z Vídně, tak z Čech i Slovenska ve věku od 6 do 14 let.

Tábor byl veden v orelském duchu: t. j. Víra, hry a sport. Konal se v oblasti velkých rakouských jezer, totiž u velkého jezera Attersee, nedaleko města St. Georgen.

Na místo tábora si rodiče děti přivezli sami a část dětí přijela s vedoucími z Vídně vlakem. Již při příjezdu nám přišlo a přšet nepřestávalo: hned druhý den jsme museli být evakuováni do základní školy v St. Georgen. Ale všichni jsme to brali statečně a naději v hezké počasí jsme neztráceli. Ve škole, kde se



děti mohly "vybláznit" v tělocvičně, jsme přebývali po tři dny, ale špatné počasí jsme využili k výletu dvoupatrovým autobusem do solných dolů v Berchtesgaden – na německém území. Tam jsme prožili zajímavou prohlídku dolů, pohybovali jsme se tam nejen pěšky, ale také vláčkem, lodí, zubačkou, ale i dokonce i po dřevěné skluzavce. Nepříznivé počasí nás také "zahnal" do krytého bazénu a na kuželky.

Po návratu do našeho původního tábořiště se nám počasí už jenom zlepšilo! Dny jsme prožívali buď výlety anebo v okolí našeho domu: např. V lese, kde chlapci stavěli své domky z větvi anebo na louce hraním volejbalu, fotbalu či přehazované. Také jsme pořádali soutěž v malování, kterou vyhrál suverénně Štěpán Zvěřina z Vídně. V šachu dominovali spíše chlapci z Čech a Slovenska. Nesmíme zapomenout také na navlékání náramků z korálek a na "Freundschaftsbänder". Kurzy němčiny pro děti ze Slovenska a z Čech nesměli chybět stejně jako kurzy tance hip-hop pro děvčata a důležitým bodem se stala výuka o mši svatě, jak teoreticky, tak prakticky na mších svatých ve farním kostele v St. Georgen. Pro děti bylo zajímavé se dozvědět vše o průběhu liturgického dění a všichni měli možnost se ptát na věci, co je ohledně mše svaté zajímaly.

Jedním z nejhezčích výletů byla jízda kabinkovou lanovkou z města St. Gilgen u Wolfgangsee na horu Zwölferhorn (1522 m). Na vrcholu jsme měli výhled na všechny světové strany. Když jsme se za nádherného počasí "nabažili" překrásného výhledu, tak nás čekala tříhodinová namáhavá cesta pěšky dolů.

Během těch 14ti dnů jsme navštívili také "Kinderveltmuseum" v zámku Walchen, kde jsme mohli vidět a vyzkoušet až 100 let staré hračky – viděli jsme, jak vypadala dřívě třída, jak se dříve spávalo a dokonce jsme tam skákali do sena, procházeli labyrintem a klouzali se po sudech.

To ale ještě nebylo vše: auty a vlakem jsme se přemístili do zábavného parku ve Strasswalchen, kde jsme strávili celé odpoledne využíváním různých dětských atrakcí: vedle 3-D kina tam byly různé kolotoče, skluzavky, autodromy, trampolíny, lodky a celý "svět" z doby westernu.

Když jsme se v jezeře Attersee nekoupali (chodili jsme se totiž koupat do bližšího otevřeného koupaliště), tak jsme se po jezeře museli aspoň plavit lodí. Všichni jsme se tam na lodi během 80ti minutové plavby pěkně opálili, protože bylo 32 stupňů a loď byla otevřená.

K největším sportovním výkonům vedle namáhavé túry z hory Zwölferhorn a každodenní rozcvičky, patřila olympiáda, za kterou děti obdržely diplomy i medaile. Závodilo se v disciplínách: vrhu koule, skoku z místa, běhu na 40 m a ve skákání na švihadle. V celé olympiádě dominovali sourozenci Voleští (Orel Č. Třebová).

Nesmím zapomenout, že jsme se o plnou stravu starali sami – hlavní kuchařkou byla Petra Pěšková. A musím ji pochválit: vše nám moc chutnalo!

Všichni jsme byli z našeho pobytu na táboře i přes všechny překážky (povodeň, infekce) nadšení a každý jevil zájem o zopakování tábora i příští rok!

Chtěla bych poděkovat všem, co nás podpořili finančně a



věčně (OREL / Česká republika, České srdce / Vídeň a nejmenovaní), ale hlavně také spoluorganizátorům – díky všem za vaši důvěru!

Hlavně bych chtěla poděkovat všem dětem a vedoucím (Marie Pazderková, Miloš Chrást, Pavel Furch, Martin Matuška, Petra Pěšková a Miroslava Čechová). Aktivita a přístup dětí společně se snahou vedoucích přispěly k tomu, že na první letní tábor Orla Vídeň III. budeme rádi a dlouho vzpomínat.

Miroslava Čechová

## Nový jízdní řád ÖBB

Po letech citelného zhoršení nabídky v osobní dopravě rakouských spolkových železnic ÖBB se nyní blýská na lepší časy.

Dokončení čtyřkolejného úseku Západní dráhy (Westbahn) St. Pölten - St. Valentin se projeví zkrácením jízdních dob vlaků kategorie EC/IC o 11 minut a jízdní doba mezi Vídní a Innsbruckem bude činit rovných pět hodin.

Na trati Linz - Summerau se opět objeví jeden pár rychlíků mezi Lincem a Prahou s přímými lehátkovými vozy z/do Curychu (Linz odjí. 6.14 / př. 22.41). Dosavadní nabídka spojů na této trati bude nahrazena dvouhodinovým taktem spěšných vlaků, které několikrát denně pojedou jako EUREgio až do Č. Budějovic.

Noční spojení vlakem Euronight EN 466/467 "Wiener Walzer", jezdícím v relaci Wien - Zürich, bude opět vedeno až do Budapešti.

Na Jižní dráze (Südbahn) bude nabídka vlaků v úseku Wien Süd - Wiener Neustadt vylepšena o spešné vlaky v půlhodinovém taktu, které budou zastavovat pouze v důležitých, v současnosti velkorose přestavovaných přestupních stanicích Wien-Meidling.

Z Wiener Neustadt pojedou pětkrát denně vlaky kategorie EUREgio do maďarského města Szombathely a kromě toho čtyři páry rychlíků do Budapešti, jakož i víkendové spojení k Balatonu (Wien - Keszthely).

Přes hraniční přechod Szentgotthard budou poprvé vedeny vlaky kategorie IC z Grazu do Budapešti.

Z Vídně do Bratislavy přes Marchegg a Děv. N. Ves pojedou pět párů spěšných vlaků s kratší jízdní dobou než u rychlíku přes Kittsee a Petržalku.

Do Znojma budou jezdit ve čtyřhodinovém taktu spešné vlaky, vedenými v úseku Retz - Znojmo novými motorovými lokomotivami řady 2016 (Herkules neboli Diesel-Taurus), z nádraží Wien Süd (Ostseite). Většina regionálních vlaků z Wien Nord, končících nyní těsně před českou hranicí v Bernhardsthalu, bude prodloužena až do Břeclavi.

J. Zajiček

## Do Brtnice se sjeli obdivovatelé díla architekta Hoffmanna

Obdivovatelé díla architekta a designera Josefa Hoffmanna se sjeli do Brtnice na Jihlavsku, kde se v roce 1870 narodil. Brtnická Společnost Josefa Hoffmanna zde uspořádala mezinárodní konferenci, aby upozornila na neutěšený stav jeho rodného domu, v němž byla vybudována provizorní expozice. Dům by se měl stát jedním z center cestovního ruchu na Vysočině. Architekt Hoffmann je například autorem avantgardního sanatoria Purkesdorf u Vídně a k jeho vrcholným dílům patří mimo jiné bruselský palác rodiny Stocletových. Architekt zároveň pracoval pro textilní, nábytkářské či sklářské firmy. Jeho díla jsou v mnoha muzeích i soukromých sbírkách na celém světě. Až do svých sedmdesáti let se Hoffmann vracel do svého rodného domu. Zemřel ve Vídní v roce 1956.

## Záplavy sblížily Čechy s Rakušany

Nedávné záplavy v České republice a Rakousku sblížily podle předsedy Poslanecké sněmovny Lubomíra Zaorálka a jeho rakouského protějšku Heinze Fischera obě země, a vytvořily tak další prostor k překlenutí rozdílného výkladu poválečné historie. "Je v našem společném zájmu mluvit o tom, co nás spojuje i bez toho, že bychom se museli vzdávat rozdílných názorů na historii," řekl ČTK Zaorálek. Jedním z hlavních témat jednání obou politiků byla příprava říjnové návštěvy delegace rakouského parlamentu v Praze. "Dnešní jednání byl dobrý začátek a dobrá kapitola ve vztazích mezi oběma zeměmi," řekl po schůzce Fischer.

Obě země, ač stížené stejným neštěstím, si v těžkých situacích pomáhaly: v Rakousku zasahovali čeští hasiči, Vídeň zase Česku nabídla očkovací látky proti žlutence.

## Rakouští výtvarníci v Praze

Více než 40 rakouských výtvarníků měli návštěvníci možnost zhlédnout v galerii Oskara Kokoschky v Rakouském kulturním fóru na Jungmannově náměstí v Praze.

Tématem výstavy byl humor a ironie. Tvorba většiny vystavovaných umělců se inspirovala běžnými předměty denní potřeby, které právě zásahem výtvarníka získaly novou dimenzi. V mnoha případech nesou jednotlivá díla i silný erotický náboj.

(mk)

## Benzín levnější v Rakousku než v ČR

Přes pád hodnoty dolaru vůči euru i české koruně se českým majitelům čerpadel nechce příliš do zlevňování. Argumentují počínající prázdninovou sezónou, která vždy vede ke zvýšenému zájmu motoristů o pohonné hmoty a vysokou spotřební daní. A tak došlo k jevu, který by se například před deseti lety ještě zdál nepředstavitelný - podle zjištění deníku Právo byl na počátku července litr benzínu Natural 95 v Rakousku dražší než v České republice. Časy se však mění a v budoucnu možná budou čeští občané jezdit do Rakouska nakoupit potraviny nebo nechat si udělat v kadeřnictví trvalou.

(MaFr)

## Rakušané ztratili zájem o české banky

Představitelé pražské Raiffeisenbank sdělili novinářům, že se již nadále nehodlají pokoušet o vstup do Union banky ani do Živnobanky, přestože dříve jevila Raiffeisenbank o obě finanční instituce značný zájem. Představitelé Raiffeisenky ovšem nevyloučili, že budou uvažovat o získání některé nebankovní instituce podnikající v peněžnictví. Podle zpráv tisku by se mohlo jednat například o společnost CCS, která vydává platební karty na nákup pohonných hmot a elektronické kreditní karty.

(MaFr)

## Svoboda: Vztahy s Rakouskem se během povodní mimořádně zlepšily

Katastrofální záplavy mají také jednu světlou stránku a tou je "mimořádné" zlepšení vztahů s Rakouskem i s dalšími okolními státy, řekl ČTK český ministr zahraničí Cyril Svoboda.

Vztahy Prahy s Vídní jsou dlouhodobě poznamenány spory o jadernou elektrárnu Temelín a o poválečnou legislativu a její údajné diskriminační dopady v současnosti.

Svoboda připomněl přísloví, že vše špatné je pro něco dobré. "Konstatuji mimořádné zlepšení vztahů s Rakouskou republikou, konstatuji také výrazné zlepšení vztahů s dalšími sousedními státy," prohlásil šéf české diplomacie. Svoboda se na Evropském fóru v tyrolském Alpbachu setkal se svou kolegyní Benitou Ferrerovou-Waldnerovou i rakouským kancléřem Wolfgangem Schüsslesem. Problematickým otázkám se vyhnuli a hovořili především o povodních. Nedávno se také v Berlíně konal takzvaný povodňový summit, na němž se sešli premiéři zemí střední Evropy.

## Rakúšania kúpili Kovohuty Krompachy

Rakúska mediareň Montanwerke Brixlegg kúpila 66,6 % slovenských Kovohút Kropachy. Transakcia sa udiala 11. júla. Rakúsky výrobca sa dostáva k recyklovanej medi, ktorá je pri priamom importe z východnej Európy zaťažená vysokým clo. Sekundárnym využitím medi dosiahne Montanwerke zníženie nákladov za dovoz medeneho koncentráta z južnej Afriky alebo Ázie.

Tírolská firma ešte tento rok otvorí v Moskve závod s výkonom 25 000 ton medi ročne. Mediareň je krátko pred dokončením. V samotnom základnom závode v Brixleggu sa pripravuje výstavba novej elektrolýzy, ktorá bude stáť okolo 25 miliónov EUR.

Mediareň v Brixleggu začala písať svoju históriu v 15. storočí. A v poslednom roku dosiahla obrat 350 miliónov EUR, čo bolo o 20 miliónov EUR menej ako rok predtým. Okrem rakúskych závodov jej patria aj mediarene v Holandsku a Španielsku. *EB*

## Zlepšení přechodu do Rakouska

V druhé polovině června byl na česko-rakouském přechodu Mikulov-Drasenhofen otevřen nový terminál pro odbavování kamionů a autobusů a nové parkoviště pro 46 kamionů. Nově vybudované zařízení by mělo přispět především k celkovému zlepšení dopravní situace na frekventovaném přechodu. Úpravy si podle agentury APA vyžádaly celkové náklady ve výši přesahující dva milióny eur. Doufejme, že zlepšení dopravy a hladký provoz přispěje i ke zlepšení vztahů mezi oběma zeměmi. *(MaFr)*

## Karel Schwarzenberg varuje před průtahy při rozšiřování EU

Před možnými průtahy při rozšiřování Evropské unie varoval v rozhovoru pro list Die Presse bývalý

kancléř prezidenta Václava Havla Karel Schwarzenberg. Podle něj by odkládání rozšíření mohlo způsobit obrat v náladě mezi obyvateli kandidátských zemí. "Když je někdo v situaci nevěsty, které chlapec již deset let slibuje svatbu, avšak vždy si najde výmluvu, když jde o stanovení termínu na radnici, pak se tato nevěsta pochopitelně stane mrzutou," prohlásil Schwarzenberg. Země kandidující na přijetí do unie jsou již dlouho podrobeny předpisům EU, trhy jsou již dlouho otevřené, uvedl. Dosud ale z toho měla větší prospěch západní strana, dodal. "Když se podíváte jen na údaje o rakouském exportu, pak teprve zjistíte, kdo udělal dobrý obchod." Rakousko. Rakousko klade podmínky sousední zemi, tato sousední země nemá žádné velké požadavky na Rakousko - kromě normální sousedské spolupráce a toho, aby ji nechali na pokoji."



Karel Schwarzenberg

## Pithart a dolnorakouský hejtman sázejí na spolupráci

Jižní Morava a Dolní Rakousko vytvoří týmy odborníků, které se budou zabývat ochranou hraniční oblasti před povodněmi. Oznamili to předseda českého Senátu Petr Pithart a dolnorakouský hejtman Erwin Proll. "Jsou věci, které lze ještě zlepšit a po nynějších povodních je nutné na těchto úkolech začít co nejrychleji pracovat," řekl ČTK Pithart. Pithart s Prolem po společné schůzce na česko-rakouském pomezí hovořili v rakouském Laa an der Thaya o tom, že budoucnost vidí v "dobrém partnerství".



## Oceněna ekologická spolupráce Dolních Rakous a jižní Moravy

Další spolupráce mezi rakouskou spolkovou zemí Dolní Rakousy a regionem jižní Moravy v oblasti ochrany životního prostředí byla tématem společné konference v rakouském pohraničním městě Lasee.

Zástupci obou stran podle agentury APA zároveň ocenili dosavadní spolupráci ekologů v rámci těchto regionů. Projekt regionální spolupráce byl zahájen již v polovině roku 2000, potrvá tři roky a je podporován dotací Evropské unie ve výši 260.000 eur.

Vzájemná spolupráce ekologů již přinesla výrazné zlepšení kvality ovzduší i vod v oblasti.



## V Rakousku zemřel bývalý ministr dopravy Mečiarovy vlády Alexander Rezes

Ve Vídni zemřel bývalý slovenský ministr dopravy a známý podnikatel Alexander Rezes. Třiapadesátiletý exministr Mečiarovy vlády, který trpěl ojedinělou srdeční vadou, zemřel po operaci. Ve Vídni se léčil poté, co mu na začátku června při cestě do rezidence ve Španělsku selhalo srdce. Pracoval v různých funkcích v košických Východoslovenských železárnách. Dva roky byl také prezidentem českého fotbalového klubu Sparta Praha, který koupil.

Kontroverzní podnikatel patřil k nejbohatším lidem na Slovensku, jeho majetek se odhadoval na miliardy korun. Na začátku roku 1999 z oceláren odešel a žil se svou rodinou na španělském pobřeží.

## Rakouským hasičům a vojákům v Dolních Rakousích v povodí řeky Kamp pomáhají také čeští hasiči,

například 20členná skupina z Vysočiny a Zlínského kraje: v neutuchajícím dešti se od neděle podílejí na odstraňování následků ničivé povodně v okolí města Horn, odčerpávají vodu ze zaplavených sklepů, čistí kanály znečištěné bahnem a pomocí zvláštního jeřábu vytahují z rozvodněného toku různé předměty a konstrukce.

"Rakušané ocenili naše vybavení," řekl dnes telefonicky ČTK Libor Bednařík, jeden z českých hasičů, kteří pomáhají zhruba 5000 rakouským vojákům a dobrovolníkům v boji s řekou. Český tým do Dolních Rakous přivezl speciální plovoucí čerpadla na odstraňování kalu, dva motorové čluny, jeřáb a další vyprošťovací techniku.

Podle Bednaříka situace v okolí Hornu zůstává kritická, protože silné deště neustávají. V posledních dnech místní řeka Taffa dosáhla stonásobku běžného průtoku a její hladina o víkendů za pouhé čtyři hodiny stoupla o zhruba pět metrů. "To jsme při posledních záplavách na Moravě nezažili. Tam voda stoupala postupně, pak se zastavila. Tady to šlo ráz naráz," podotkl Bednařík.

## Rakúsko a SR podpísali dohodu o vrátení osôb s neoprávneným pobytom

Rakúsky minister vnútra Ernst Strasser a jeho slovenský partner Ivan Šimko podpísali nedávno vo Viedni dohodu o readmisii osôb s neoprávneným pobytom. Dohoda uľahčuje vracanie osôb, ktoré ilegálne vstúpili do Rakúska, resp. na Slovensko.

Strasser zdôraznil, že Rakúsko v súčasnosti nepovažuje SR za bezpečnú tretiu krajinu. Zmení to až dnes podpísaná dohoda a nový azylový zákon, ktorý v týchto dňoch prerokúva slovenský parlament.

Ak sa Slovensko stane bezpečnou tretou krajinou, podľa Strassera bude možné 50 percent ilegálnych prisťahovalcov poslať do jedného týždňa nebyrokratickým spôsobom späť. Rakúsky minister si od dohody sľubuje "ohromné odbúranie byrokracie".

Ivan Šimko označil podpísanú dohodu za dôležitý krok k tomu, aby bola budúca Európa bezpečnejšia. Slovensko chce mať podobné dohody aj s ďalšími štátmi. Súčasne investuje do ochrany hraníc s Ukrajinou.

Obaja ministri rokovali aj o cezhraničnom boji proti kriminalite. Ako uviedli, mala by vzniknúť pracovná skupina zložená z predstaviteľov Maďarska, Slovenska a Rakúska, ktorá vypracuje stratégie proti prevádzacským skupinám a ilegálnej migrácii.

EB

## Krajanovia založili Svetové združenie Slovákov

Založením Svetového združenia Slovákov v zahraničí sa nedávno v Bratislave skončila trojdňová Stála konferencia SR a zahraniční Slováci 2002. Delegáti krajanovských spolkov z 18 krajín zvolili Generálnu radu združenia, ktorej predsedom sa stal Dušan Klimo z Nemecka, podpredsedami Juraj Červenák z Juhoslávie a Milan Čuba z USA.

Vicepremiér Ľubomír Fogaš, pod ktorého záštitou konferencia prebiehala, konštatoval, že Svetového združenia Slovákov v zahraničí bude môcť byť priamym partnerom na komunikáciu s Generálnym sekretariátom pre zahraničných Slovákov, vládou i Národnou radou SR. Závery pracovných sekcií, v ktorých delegáti na konferencii pracovali, budú ďalej rozpracované a zakomponované do dlhodobej politiky SR voči zahraničným Slovákom.

Založenie Svetového združenia Slovákov v zahraničí označil jeho predseda Klimo za historickú udalosť. Úlohou združenia v najbližšom čase bude pripraviť organizačné podmienky pre jeho efektívne fungovanie a uviesť uznesenia z pracovných sekcií konferencie do praxe. V súvislosti s požiadavkami krajanov spomenul otázku poplatkov za vstupné víza do SR, a to najmä pre Slovákov z Juhoslávie a Ukrajiny. Ako prioritnú úlohu vníma zabezpečenie vysielania televízneho programu Slovenskej televízie do krajanovského sveta cez satelit.

Delegát Slovenskej ligy v Amerike a zároveň podpredseda Svetového kongresu Slovákov (SKS) Milan Čuba nepovažuje nové združenie za konkurenčnú organizáciu SKS. Združenie by malo byť podľa neho motorom na presadzovanie riešenia problémov Slovákov v zahraničí vo vzťahu k Slovensku. Spolu s tajomníčkou združenia Nadou Vokušovou z ČR sa vyslovil za to, aby slovenskí občania v zahraničí mohli hlasovať v parlamentných voľbách na zastupiteľských úradoch SR.

Delegáti Stálej konferencie SR a zahraniční Slováci 2002 prijali aj vyhlásenie k 60. výročiu deportácii Židov zo Slovenska v ktorom vyjadrili ľútosť a pietnu spomienku nad desaťtisícami obetí rasovej neznášanlivosti.

Rokovania Stálej konferencie sa zúčastnilo 126 delegátov z 39 organizácií z krajín piatich kontinentov. Organizátorom podujatia bol Generálny sekretariát pre zahraničných Slovákov pri Úrade vlády SR.

Ustanovujúce zasadnutie Stálej konferencie sa konalo v júli v roku 1999. Jej cieľom je integrovať Slovákov v zahraničí ako neoddeliteľnú súčasť slovenského národa, vyvíjať činnosť v prospech SR a zaoberať sa všetkými otázkami života slovenských menšín a komunit v zahraničí.

EB

## Óda na Pavlicu a chvála sousedů

I.  
**Vidím ho před sebou, jak temperamentními pohyby proháni smyček**

po strunách houslí, občas se do rytmu zhoupne na špičkách nohou, chvílemi hraje se zavřenýma očima. Muzikant, primas, zpěvák. A také skladatel. Pánbůh mu nadělil talentu jak málokomu a možná sudičky ještě něco navíc přidaly.

Když jsem po mnoha letech chtěla vidět a slyšet Hradišťan, tentokrát v okázale, až pompézně opravené budově divadla v Karlových Varech, šla jsem tam s představou krojovaných děvuch a šohajů, tak jak jsem je kdysi zažila vyzpěvovat, tancovat, výskat a juchat v jejich Uherském Hradišti. Nic z toho. Na jeviště se postupně dostavilo pět, nebo snad šest „civilistů“ se svými nástroji, jeden z nich usedl za cimbál, o něco později se připojila štíhlá, půvabná zpěvačka. A začali hrát. A také zpívat. Čím déle muzicírovali, tím víc jsem propadala kouzlu už po dlouhý čas takto živě neslyšené moravské lidové hudby.

I v Rakousku ráda naslouchám tónům lidové muziky, v leccčems podobné té naší. Na zdejších venkově se dosud hodně dbá na udržení tradic. Z rodičů na děti se stále ještě předává jakási štafeta hry na lidové nástroje, nejvíc asi na citeru, harfu i heligonku, a staré melodie zde neupadají v zapomnění.

Ovšem Pavlica a jeho chlapi umějí hrát a zpívat i písně hodně staré, až z doby renesanční, leckde posbírané a k životu probuzené.

O tom jsem znovu měla ráda příležitost se přesvědčit na jejich loňském předvánočním koncertu ve Vídni. Vzala jsem sebou dceru a vnuka a všichni jsme byli projevem Jiřího Pavlicei zasaženi, skoro uvedeni do transu. Asi nejvíc, když zněly jeho melodie na verše Jana Skácela. Zvláště jedna z nich, o vodě s rozpuštěnými vlasy, mi od té doby často zní v uších. Anebo o tom, že nikdy nejsme sami, naši mrtví jsou stále s námi...

Snad se nemýlím, když prohlásím, že velký moravský básník má v Pavlicovi náležitého partnera. Verše jsou hudbou samy o sobě. A v tomto spojení dvojnásob.

## Brněnské symposium

Masarykova univerzita Brno byla 1. a 2. července dějištěm dvou denního dvoujazyčného symposia "Rakousko-české dějiny v první polovině 20. století", které připravil Rakouský ústav pro východní a jihovýchodní Evropu, odbočka Brno společně s ústavem pro internacionální studie fakulty soc. vědy Karlovy univerzity Praha.

Z tohoto symposia otiskujeme v plném znění úvodní řeč velvyslance Jiřího Gruši.

*Dámy a pánové,  
vážení hosté,*

*kteřísi historik svého času napsal, že dějiny jsou především dějinami zapomnění. Naše diskuse o událostech, jež se odehrály před bezmála šedesáti lety, svědčí podle mého o pravdivosti tohoto výroku. Paměť je totiž vždy selektivní - a slouží aktuálním účelům. Oběti si pamatují pachatele, ale obráceně to neplatí automaticky. Neboli pachatelé zapomínají rádi a snadno. Pozor - platí to oboustranně. Tedy taky pro nás.*

*Historie jako předmět politického boje má v našich zemích - a tím zdaleka nemyslím jen země České - nemalou tradici. Stačí se podívat na "produkci" některých politiků a médií z poslední doby, abychom pochopili, jakou houštinou dogmat se musí zájemce o Česko-rakouské či Česko-německé vztahy prodírat.*

*Čím více o věci přemýšlím, tím nápadnější se mi jeví intenzita, s jakou se v poslední době snažíme reinterpretovat dějinný kontext v naději, že ho změníme. Platí-li ovšem výrok, že pravda je dcera času, neznamená to, že je sklerotická stařena. A jistě si ještě pamatuje, jak dopadl pokus o revizi kontextů mezi oběma světovými válkami.*

*Právní řád, kterým se dnes Evropa řídí, vzešel ze zápasu o lidská práva proti tzv. právům nadlidí. Kontext instalace lidských*

II.  
**Sledovat televizní programy, kromě zpravodajství, zajímavých debat**

a cestopisů, nemám ve zvláštní oblibě. Když ale ORF dává "Klingendes Osterreich" /slyšte, jak už slovo klingendes samo o sobě zvoní a zvučí!/, snažím se najít si čas pro hodinový pořad, už po celá desetiletí uváděný a v oblibě neměnný.

Už samotný poslech nestárnoucího Seppa Forchera s jeho neodolatelnou rakouštinou bývá pro mne nevšedním zážitkem. A když pak po zkratkovitém sledu důvěrně známých záběrů krajiny a melodické znělce smekne klobouk a pozdraví Gruess Gott in Oesterreich, vím, že prožiji hezkou, při jemnou hodinku.

Provází diváka nejkrásnějšími partiemi Rakouska a jižních Tyrol, v zasvěceném výkladu ukazuje parádní, drahocenné interiéry hradů a zámků, kostelů a klášterů, ale také prastarých venkovských, horských stavení a zájezdních hospod. Představuje krojované lidové kapely s jejich říznými pochody v kulisách úpravných městeček a hlavně neustále nové a jiné /kdo ví, kde je pořád bere?/ smíšené, ženské a mužské sbory, s jejich lidovými písněmi v působivém polyfonním provedení. Což teprve, když horští chlapi z Alp, vzácněji ženy, začnou jódlovat! Velmi často se v pořadu objevují celé, někdy dost početné rodiny. V dobrém souzvuku předvádějí na různých nástrojích své kousky rodiče, spolu s odrostlejšími dětmi.

Ačkoliv můj otec prožil šestileté utrpení nacistického koncentračního tábora /a sama jsem na tuto dobu doplatila celoživotním zdravotním handicapem/, naprosto a nikdy mi nevadily bílé punčochy, kožené kalhoty a klobouky s ozdobou z jezevčích štětín na hlavách Rakušanů, jako součásti tradičních mužských krojů, tím méně dirndly žen a dívek, zpravidla v slavnostní úpravě.

Muzikální rakouský venkov si podle mého soudu zasluhuje mnohem víc než pár řádek pochvaly. V dnešku, ozvučeném skoro všude, kam člověk vkročí, tamtamovým stereotypem, doprovázeným nanejvýš texty v angličtině, nebo spíše američtině, působí melodické ozvěny minulosti malého středoevropského národa estetickou svěžestí.

*Dagmar Vaněčková*

práv je tedy principiální. Proto nemůže být pachatel vydáván za oběť a následky za příčiny. Těžko pak lze mluvit o tom, co se z následků ulíhlo jako o příčinách. I když je to důvod k retrospektivě. A i když je to také důvod, proč žádný ze signatářů Postupimí ani žádný z osmnácti signatářských států Pařížské konference nevyjádřil ochotu označit vztahy zde vzniklé za "völkerrechtswidrig".

Proto také radím - má-li naše snaha o smír a budoucnost být korunována úspěchem - nezkoušet to s podobnou rétorikou na Čechy nebo na jejich sousedech. Tyto mantinely jsou dány. Mezi nimi je možno sehrát přátelský zápas. Není to aréna pro gladiátory. Pro přátelský zápas není totiž možno současně právní citění přetransponovat šedesát let zpátky. Nejsem sice jurista, jedno však vím jistě: s mezinárodním právem nemá tento trend nic společného.

Je-li ještě dnes z veřejné tribuny oslavován blízký spolupracovník R. Heydricha a K.-H. Franka, nemůže se nikdo divit, že nám to nepřibližuje "evropské hodnoty" - maximálně je resentmentován Edvard Beneš. Jednoho však takové poukazy na naši "nezralost" již dosáhly: podpora členství v Evropské unii je nižší než kdy jindy.

Přítom platí, že více než 90 % dnešních Čechů se na událostech roku 1945 nemohlo nikterak podílet. Proto mají pocit, že je opět někdo podrobuje kádrovému řízení - a zde mají ovšem svou zlou zkušenost.

V Evropě neexistují neposkvrněné národy - a tím méně v ní má kdokoli právo provozovat kádrovácké rituály podle pseudohistorických šablon.

Předepisování jedině správných historických retrospektiv mimo dialog a mimo jasné společné perspektivy je sice stará evropská nectnost, nikoli však báze Evropské unie. Je to však metoda, jak evokovat resentimenty z dob nesvobody - čímž nemyslím pouze tu komunistickou.

I proto bych chtěl z této tribuny apelovat: Pokud ani dnes ještě někdo není ochoten učinit tlustou čáru za minulostí, neznamená to, že ji musí činit před budoucností. Budoucnost je plod přítomnosti - a nikdy jinak. Minulé účty otevírají protiúčty a Pandora má radost. Prostor pro řešení mnohem důležitějších otázek naší současnosti je tak kontaminován.

V Evropě je přítom nejen možno, ale přímo nutno žít bez moralizování jiných národů. Existuje duchovní znečištění životního prostředí - a to je daleko nebezpečnější než atomové elektrárny.

Každý v tomto středoevropském "prostoru společných zájmů" má co nabídnout a každý potřebuje v něčem pomoci. V tomto ohledu jsme přímo odkázáni na spolupráci. Politický rozum navíc radí, že problémy, které nemůžeme vyřešit v našich bilaterálních vztazích ze dne na den, nemá smysl "lámat přes koleno", nýbrž řešit je právě s ohledem na perspektivu, tj. na nadcházející partnerství v Evropské unii. Bez podobných "imperativů realismu" se soužití v integrující se Evropě neobejde.

Kdyby v Evropě jednotlivé státy byly "kádrovány" na základě svých dějin, Evropská unie by snad nevznikla. Byla přece založena právě proto, aby dějinná protivitvenství překonala, aby skoncovala s věčným vystavováním historických účtů. Proto je používání dějin jako blokádního nástroje jednou z nejpošetilejších idejí, s jakou kdo může vystoupit.

Nepřejí si proto nic jiného, než aby i tato konference vyslala jednoznačné poselství, že účelové dějinné vzpomínání a z něho pramenící šablony, nesmějí mít šanci zvítězit. Jsou totiž nabízeny jako předvolební agitace, ne-li dokonce k vytváření obrazu vnějšího nepřítele, tolik usnadňujícího výrobu aureoly zaniceným obhájčům takzvaných národních zájmů. Neboť každý nacionalismus, každý provincialismus je virem v organismu evropské integrace. Je to výbušnina, která dříve či později zasáhne toho, kdo si s ní zahrává. A ti, kdo stále šermují svou pravdou, by si měli připomenout jiný starý výrok: Že pravda je svoje, ale ne moje. Že je to koření společného menu, nikoli hlavní chod.

*Those who face that which is actually before them, unburdened by the past, undistracted by the future, it is they who live, who make the best of their lives; it is they who have found the secret of contentment.*

Děkuji Vám za pozornost.  
Jiří Gruša

## Pro Čechy jsem měl vždy otevřené srdce,

řekl v úvodu našeho rozmlouvání universitní profesor, dr. Theophil Antonicek. Výchozím momentem byla jistě skutečnost, že jeho dědeček pocházel z Moravy, avšak ani postupná "ztráta" češtiny v rodině neoslabila vědomí česko-rakouské vzájemnosti. Dokazoval to ve své rozsáhlé odborné a vědecké činnosti, a to jako dlouholetý spolupracovník Komise pro hudební výzkum Rakouské Akademie věd, člen prezidia Společnosti i pro vydávání edice DTÖ (Denkmäler der Tonkunst in Österreich), prezident rakouské Společnosti pro hudební vědu, vědecký vedoucí Institutu An Brucknera v Linci. Je autorem mnoha studií věnovaných údobí baroka, biedermeieru, osobnosti skladatele A. Brucknera. Na Institutu hudební vědy na vídeňské universitě vychoval řadu mladých muzikologů, byl v dobách před sametovou revolucí, během ní i po ní spiritus agens nejtěsnějších kontaktů brněnské a vídeňské muzikologie. Je neúnavným rádcem, obětavým pomocníkem nejen studentům z České republiky.

Kdy jste přišel na nápad kontaktovat československé, resp. české muzikology?

**Prof. T. Antonicek:** To muselo být začátkem šedesátých let. Tehdy přijel do Vídně na náš Institut hudební vědy brněnský muzikolog dr. Jiří Fukač. Dostal se sem díky náhodné konstelaci, neboť jeho představený z brněnské muzikologie prof. Jan Racek byl přítelem vedoucího vídeňské muzikologie prof. Schenka. A prof. Racek se zase dostal do Vídně proto, že byl vyznamenán rakouskou cenou - Herderpreis. Od prvního setkání

jsem s dr. Fukačem navázal přátelské kontakty, které trvají dodnes. Pochopitelně nebylo vždycky možné, kvůli politické situaci v Československu, udržovat takové přátelství, jak si každý představujeme, tedy pravidelné kontakty písemné, osobní. Že tento vztah všechno přečkal, dosvědčuje jistě, že šlo kdysi o šťastné setkání se.

*Vaše orientace tedy byla od počátku takto nasměrována na Brno?*

**Prof. T. Antonicek:** Ano, kromě dr. Fuka-

če jsem pak zakrátko poznal také jednoho mladého muzikologa. S udělením Herderovy ceny prof. Rackovi byla spojena totiž i možnost vyslat jednoho českého stipendistu na vídeňskou muzikologii. Prof. Racek tehdy navrhl studenta Stanislava Tesáře, ale protože dotyčný měl "nemožný" kádrový profil, nebylo mu z české strany stipendium povoleno. Přesto se ale S. Tesář, který se už tehdy zabýval hymnologii, dostal do Vídně alespoň "na skok". Poznali jsme se a rovněž navázali přátelství.

*Pokračovala Vaše návaznost na Brno podobným způsobem dále?*

**Prof. T. Antoníček:** Další kontakty jsem navázal až v osmdesátých letech, kdy jsem se začal v Brně zúčastňovat hudebněvědných kolokvií v rámci podzimního Mezinárodního hudebního festivalu.

*Vzpomněl byste si na tematiku kolokvia, jehož jste se poprvé zúčastnil?*

**Prof. T. Antoníček:** Na téma si již nepamatuji, ale co jsem nezapomněl, byla neuvěřitelná diskuse, kterou mezi sebou vedli muzikologové C. Dahlhaus a G. Knepler. Něco podobného jsem zřídka kdy zažil, diskusi na takové úrovni, byl to opravdový zážitek.

*Stal jste se stálým aktivním účastníkem brněnských kolokvií. Měl jste potíže s československými úřady při získávání vstupních víz?*

**Prof. T. Antoníček:** Když jsem měl jednou jako delegát instituce Österreichischer Musikrat projíždět Československem, k čemuž jsem potřeboval právě zmíněné vízum, vypravil jsem se s potřebnými dokumenty na československé velvyslanectví. Tam mi však činili takové potíže, že jsem své věci opět sbalil a odešel. Návštěvy brněnských kolokvií s podobnými zážitky spojeny nebyly.

*Navštívil jste kromě Brna i jiná města či místa v tehdejší Československu?*

**Prof. T. Antoníček:** Kromě samotného Brna také jeho okolí, později samozřejmě Prahu, Bratislavu, Olomouc, Kroměříž, České Budějovice.

*Navázal jste těsnější kontakty i s dalšími československými muzikology?*

**Prof. T. Antoníček:** Myslím, že mám dobré vztahy se všemi brněnskými kolegy, v Praze také s celou řadou. Zvláště bych chtěl vzpomenout dnes již bohužel zemřelého kolegu prof. Jaroslava Jiráňka. V těchto dnech přijede pracovně do Vídně např. pražská kolegyně Vlasta Benetková - Reitterer, která je provdána za mého vídeňského kolegu. Dobré kontakty mám také s olomouckými muzikology.

*Vaše dobré vztahy s Brnem se však po roce 1989 ještě více zintenzivnily.*

**Prof. T. Antoníček:** Bylo to vlastně oboustranné. Měl jsem to štěstí, že jsem onen "převrat" v roce 1989 přímo v Brně na muzikologii zažíval, protože jsem tam právě pobýval. Byl jsem tedy v centru všech zpráv, událostí. Hned po otevření hranic přijel do Vídně se skupinou studentů prof. Jiří Fukač, já jsem se zase na oplátku vypravil s vídeňskými studenty do Brna. Obě strany jsme usilovaly dohnat to, co minulý režim nedovolil, tedy dialog, výměnu zkušeností, odborné diskuse. Podávalo se mi zajistit stipendia na Universitě Wien pro brněnské studenty muzikologie. Mám tedy řadu přátel i mezi tou nejmladší muzikologickou obcí,

веду např. Vítu Zouhara, Petra Macka, Janu Dvořákovou, Lenku Schelongovou. Studenti navázali kamarádké vztahy, které také trvají dodnes. Vypracovali jsme projekt, jehož cílem bylo a je zpracování problematiky česko-rakouských vztahů na poli hudebním. Začali jsme vydávat dvoj-jazyčný bulletin Colloquium Danubianum, který informoval o hudebněvědných aktivitách na české a rakouské straně, o plánovaných či uskutečněných projektech atp.

*Jak vypadá situace s výměnou studentů v současné době?*

**Prof. T. Antoníček:** Studenti mohou využívat studijních pobytů v rámci programu Sokrates. Ve svých seminářích mám stále studenty z České republiky. Rakouští studenti do Brna, resp. ČR odcházejí sporadicky, souvisí to s neznalostí jazyka. Rozhodnou-li se někteří pro Brno, je o ně nejlepším způsobem postaráno.

*Tato Vaše příkladná činnost byla několikaletě ze strany České republiky oceněna.*

**Prof. T. Antoníček:** Byl jsem vyznamenán nejprve Masarykovou medailí, kterou mi udělila Masarykova universita v Brně. Tatáž universita mi udělila i čestný doktorát.

*Při jeho převzetí jste překvapil přítomné projevem v jazyce českém. Jak dlouho jste češtinu trénoval?*

**Prof. T. Antoníček:** Můj projev nebyl celý v češtině, pouze jeho závěr. Na cvičení jsem neměl moc času. Závěrečnou část textu jsem poslal příteli dr. Jiřimu Fukačovi, aby mi ji přeložil do češtiny. Do Brna jsem přijel den před převzetím doktorátu, takže až nyní jsem měl v ruce český text.

*Váš projev v češtině, jak potvrdili zúčastnění, dopadl více než dobře.*

**Prof. T. Antoníček:** Opravdu? To mě dodatečně potěšilo.

*Co rozhodlo o tom, že jste se "upsal" hudební vědě? Ovlivnilo toto rozhodnutí rodinné prostředí?*

**Prof. T. Antoníček:** Musím říct, že v rodině byla vždy hudba přítomna, moje matka se jí věnovala, takže to bylo pro mě něco zcela normálního. Po maturitě jsem si ke studiu hudební vědy vybral ještě filosofii a germanistiku. Hudební věda se nemohla studovat jednooborově.

*Na co jste se během studia specializoval? U koho jste studoval?*

**Prof. T. Antoníček:** Mými učiteli byli prof. E. Schenk a prof. O. Wessely. Během studia jsem se nejdříve zaměřil na jednoho skladatele z první poloviny 19. století, postupně se můj zájem rozšířil o další údobí - např. baroko. Po doktorátu jsem byl několik měsíců v Itálii, studoval jsem u prof. Remo Giazotto.

*Na jaké nástroje hrajete?*

**Prof. T. Antoníček:** Hraji na klavír, pokud mi to čas dovoluje. Začít hrát jsem se učil

asi až v deseti dvanácti letech. Dříve to neumožnila doba. Později jsem se pokoušel hrát na zobcovou flétnu. Hrával jsem dokonce i v kostele na varhany. Alle cvičení a hraní je vždy spojeno s otázkou času, a to bylo a je problematické.

*Kde jste se po absolutoriu studia poprvé uplatnil? Zůstal jste jako asistent na universitě?*

**Prof. T. Antoníček:** Budovu university jsem sice neopustil, ale neměl jsem první pracovní úvazek na Institutu hudební vědy, nýbrž na Akademii věd. Mé pracoviště však bylo v budově university.

*Ve Vašem evidentně českém příjmení chybí sice háček, ale Vy ho vyslovujete. Odkud pocházejí Vaši předkové?*

**Prof. T. Antoníček:** Můj dědeček byl Hanák, pocházel z malé vesnice Dobromilice u Nezamyslice. Dědeček se oženil s Němkou ze Sudet, bylo to velmi šťastné manželství. Oba jsem je měl velmi rád. Babička ale bohužel relativně mladá zemřela.

*Žijí na české straně Vaši příbuzní?*

**Prof. T. Antoníček:** Ano, ale neznám je. Kontakty se nějak neudržovaly, kvůli situaci, rovněž jsem se obával, že se nedomluví. Byl jsem několikrát v Dobromilicích, na pamětní desce padlým ve válce jsem jméno Antoníček několikrát zaregistroval.

*Uvedl jste, že jste jako čerstvý absolvent muzikologie začal působit v Komisi pro hudební výzkum Akademie věd. Kdy jste se "vrátil" na Institut hudební vědy?*

**Prof. T. Antoníček:** Tehdejší šéf hudební komise Akademie věd byl rovněž vedoucím Institutu hudební vědy, takže jsem byl vlastně fakticky jeho asistentem. Takto jsem byl tedy současně i na Institutu, měl jsem, a mám podnes, kontakty se všemi jeho zaměstnanci. Koncem sedmdesátých let jsem zde habilitoval a samozřejmě stále přednášel. Zabýval jsem se hudebními dějinami Vídně v 19. století. V Akademii věd jsem pracoval velmi dlouho na projektu rakouského hudebního lexikonu - Österreichisches Musiklexikon. V průběhu se trochu pozměnil plán tohoto projektu, já jsem mezitím odešel do penze. V současné době vyšel první díl zmíněného lexikonu.

*Vaše činnost však není vázána jen na Vídeň.*

**Prof. T. Antoníček:** Zajíždím také do Itálie. Tam jsem se svým italským kolegou z Cremony "rozjel" rovněž program Sokrates a dnes funguje podobná výměna studentů jako s Brnem. Nedávno jsem v Cremoně přednášel.

*Zbývá Vám vedle takového profesionálního vytížení také trochu času na jiné, mimo-hudební zájmy?*

**Prof. T. Antoníček:** Rád čtu, volím literaturu týkající se historie. Jako sport mám zahradu.

*Skoro by se dalo říci, že jste hudebněvědná rodina, protože Vaše paní je také profesionálkou přes hudbu. Jen Váš syn trochu vybočuje z řady. Snad právě proto, že oba rodičové jsou muzikologové?*

**Prof. T. Antoníček:** Moje žena původně hudební vědu studovala, potom ale vystudovala učitelství – obory hudební výchova a dějepis. K hudební vědě se vrátila až nyní v důchodu, kdy studium řádně dokončila. Syn se vydal jiným směrem, vystudoval egyptologii, ale je na hudbu velmi orientován. Jsou oblasti, kde se vyzná lépe než já. Např. Mahlerovy symfonie pozná po dvou taktech.

*Jezdíte nyní častěji do České republiky? Co byste chtěl zde bezpodmínečně vidět?*

**Prof. T. Antoníček:** Brno je blíže než kterákoliv rakouská universita, jezdím tam častěji. Vidět bych chtěl vlastně vše. Opět

Prahu, severní Čechy, jižní Čechy, Slezsko. Rád bych se podíval do Jeseníku, jednou jsem tam byl na kongresu o Schubertovi. Láká mě jižní Morava.

*Pěstují podobné kontakty s Českou republikou i jiné rakouské university?*

**Prof. Th. Antoníček:** Takové přímé kontakty má jen vídeňská universita, pocho-pitelně se pokouším přizvat lidi i z jiných universit.

*Jaké vědecké téma stojí nyní v popředí Vašeho zájmu?*

**Prof. T. Antoníček:** Témat je hodně, ale vždy jsem nucen přerušit práci, protože musím vyřídit něco jiného. Zpracoval jsem něco o barokní opeře, musím nyní napsat studii o Mozartovi ve Vídni. Rovněž bych chtěl zhodnotit své materiály o českých hudebnících ve Vídni, mám jich relativně velmi mnoho.

*Máte nějaký sen, přání, vizi, kterou byste chtěl realizovat?*

**Prof. T. Antoníček:** V mém věku už člověk nemá tolik snů. Něco ale přece jen mám, není to jen můj sen. Jde o společnou myšlenku několika přátel, impuls vyšel od prof. Jiřího Fukače, a sice o vytvoření stálého pracovního společenství, které by geograficky zahrnovalo německou, českou, rakouskou a jižně slo-vanskou oblast.

*Existuje nějaké grémium tohoto společenství?*

**Prof. T. Antoníček:** Bohužel ne, i když jsem si to vždy přál. Existují pouze přátelské a osobní kontakty.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. Marie Brandeis.

## Zemřel Jiří Kolář, jeden z nejvýznamnějších českých umělců



Významný český surrealistický básník a výtvarník světového významu, který obohatil svět o řadu nových typů koláží vlastní proveniencí, zemřel 11. srpna ve věku nedožitých devětaosmdesáti let na celkové vysílení organismu.

Stovka lidí, převážně zástupců českého kulturního života, se přišla do strašnického krematoria s Jiřím Kolářem rozloučit. Poklonit se dlouholetému příteli přišel i prezident Václav Havel.

"Chtěl bych se zmínit o jedné z mnoha rolí Jiřího Koláře - je to role vychovatele, učitele, kazatele, guru," řekl v krátkém projevu Havel. "Pro mě i několik dalších přátel z mé generace jsou začátky našeho uvědomělého života a tvůrčí práce neodmyslitelně poznamenané radiačním polem Jiřího Koláře."

Historik umění Jiří Ševčík přečetl dopis od bývalého ředitele Guggenheimova muzea v New Yorku Thomase Messera, který Kolářovi uspořádal v 70. letech retrospektivní výstavu. Posledním z řečníků, který se vyznal z obdivu k zesnulému příteli, byl básník Josef Hiršal.

Obřadu se zúčastnili Kolářovi přátelé a žáci z řad výtvarníků, literátů i historiků umění. Vdově po umělci Běle Kolářové kondolovali také bývalý disident a politik Jiří Dienstbier, generální ředitel Národní galerie v Praze Milan Knížák, spisovatel Ivan Klima, výtvarníci Theodor Pištěk, Milan Grygar či Joska Skalník, sochařka Věra Janoušková a další lidé.

Kolářova umělecká dráha, postavená na jeho houževnatosti, pracovitosti a nezlomnosti, započala roku 1937 výstavou koláží v pražském divadle E. F. Buriana. Po ní následoval jeho básnický debut Křesťanský list. Ve 40. letech se stal spoluzakladatelem a teoretikem surrealistické skupiny 42 a členem Umělecké besedy. Za svého pozdějšího působení ve Francii vydával Revue K. a knižní Edici K. Po návratu do Čech ve svých pětáosmdesáti letech otevřel v Praze spolu se svou ženou galerii Jiřího a Běly

Na počátku umělecké kariéry se realizoval zejména jako básník a převážně u básní zůstal po celá 40. a 50. léta. Časem si ale uvědomil nedokonalost slova a obrátil se hlavně k výtvarnému umění. Zabýval se výtvarnou metodou koláže, při níž pracoval se skalpelem, bary nahrazoval potíštěným papírem a lepidlem. Jeho koláže - obrazy, reliéfy a objekty, vytvářené vlastními metodami roláže, proláže, muchláže, chiasmáže, asambláže, auto či antikoláže, jsou průnikem do mnoha sfér lidské existence.

Od 60. let uskutečnil přes 300 výstav. Vydal deset monografií a několik desítek antologií, publikoval v řadě časopisů a vydal několik knih pro děti, katalogů a bibliofilii. Napsal rovněž řadu divadelních her, jež byly hrány v Česku i v zahraničí. Za svou činnost získal řadu vyznamenání jak v České republice, tak za hranicemi. V současné době jsou jeho díla vystavována v Dijonu u příležitosti České sezóny ve Francii. Jeho práce jsou součástí sbírky Jana a Medy Mládkových a patří do stálé expozice Sovových mlýnů.

Jiří Kolář se narodil 24. září 1914 v rodině pekaře v Protivíně na Písecku (před časem mu tato obec udělila čestné občanství). Zde absolvoval obecnou školu. Později se rodina přestěhovala do Kladna, kde Kolář žil až do konce války, kdy odešel do Prahy. V Kladně absolvoval studium na měšťance, vyučil se truhlářem, po vyučení zde také pobíral nějakou dobu podporu v nezaměstnanosti. Živil se jako pomocný dělník, závozník a za protektorátu též jako truhlář, železniční dělník a číšník. V roce 1945 nastoupil v Praze jako nakladatelský redaktor, ale o pět let později byl propuštěn. Od té doby se živil jako spisovatel a překladatel na volné noze. V roce 1952 byl kvůli rukopisu knihy Prométheova játra na devět měsíců uvězněn. O rok později byl amnestován a v období uvolnění mohl krátce vystavovat a publikovat.

Za nastupující normalizace se opět několikrát střetl s režimem. Předně byl jedním z prvních signatářů Charty 77 a na počátku éry normalizace mu pracovníci StB rozmetali sazby sbírek Očítý svědek, Prométheova játra a Básně ticha, čímž zamezili jejich vydání. Koncem 70. let mu české úřady sice povolily vycestovat na základě stipendia do Západního Berlína, ale zamítly mu žádost o prodloužení víza. Kolář se rozhodl, že se do republiky nevrátí. V nepřítomnosti byl odsouzen k ročnímu vězení a ztrátě veškerého majetku. V roce 1980 získal francouzské občanství. Do České republiky začal se svou ženou Bělou dojíždět až po roce 1989.

## Bienále grafického designu v Brně

Do 20 října tohoto roku bude v Brně otevřen jubilejní dvacátý ročník Mezinárodního bienále grafického designu Brno 2002. V letošním roce bude zaměřen na plakáty a firemní, informační a reklamní grafiku.

Nejvýznamnější mezinárodní výstava svého druhu v České republice patří k nejdéle trvajícím i ve světovém měřítku.

V Brně se dohodly tři mezinárodní designérské organizace na sjednocení - nadnárodní společnosti Icoграда, ICSID a IFI sdružují designéry grafické, průmyslové a interiérové a doposud existovaly samostatně. Sídlem tohoto sjednoceného projektu se stane jedna ze světových metropolí, kterou designéři osloví.

V letošním roce se místem setkání světových designérů stalo Brno a proto organizátoři zastřehli všechny akce, které se letos v létě věnovaly v Brně grafickému designu hlavičkou Brno - hlavní město vizuální komunikace.

Hlavní výstava se soustřeďuje ve dvou budovách - práce evropských tvůrců představuje expozice pod názvem Evropský dům v Uměleckoprůmyslovém muzeu a tvorba asijských, amerických a afrických autorů je umístěna v Místodržitelském paláci.

Letošní porota, v jejímž čele byl český výtvarník Karel Aubrecht, vybrala z osmi stovek přihlášených tvůrců 344 autorů a autorských kolektivů ze 42 zemí. Mezi oceněnými výtvarníky jsou nejčastěji zastoupeni Japonci, dále pak Francouzi, Švýcaři, Němci a Češi.

Hodnocení probíhalo ve dvou hlavních kategoriích: plakát a vizuální styl a informační a reklamní grafika. Kromě ocenění za kulturní, politické, obchodní a ekologické plakáty se v letošním ocenění objevila také cena za nejlepší sociální plakát - získal ji Čech Jan Tomáš. Dalšími oceněnými Čechy v této oblasti byli Květa Pacovská (Cena Ministerstva kultury ČR) a Štěpán Malovec (Cena Alfonse Muchy za plakát). Cenu Grand Prix získala v letošním roce Catherine Zasková z Francie.

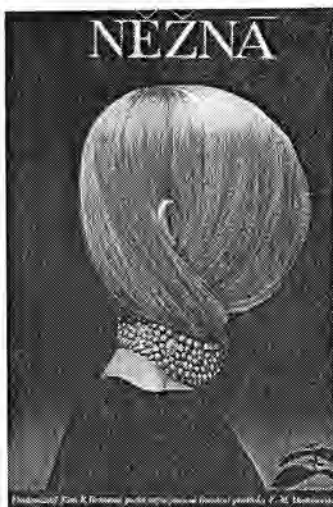
V programu doprovodných výstav jsou v letošním roce zahrnuty dvě výstavy, které představují tvorbu členů mezinárodní poroty. V Místodržitelském paláci se představuje kolekce zahrnující tvorbu všech jejích členů zatímco výběr z nejlepších plakátů jednoho z jejích členů Ralpha Schraivogela je umístěn v Design centru.

V Místodržitelském paláci se dále prezentuje expozice Otto Neurath - ISOTYPE a vývoj moderních globálních znaků, která je zaměřena na piktogramy a vizuální zkratky. Dále pak kolekce Plakáty Bienále Brno 1964-2000, jenž nabízí retrospektivní pohled na uplynulé ročníky soutěžní výstavy prostřednictvím propagačních plakátů a představuje také op-artový plakát brněnského grafika Jiřího Hadlače. Abstrahovaná podoba tohoto plakátu se stala základem pro logotyp bienále.

V Uměleckoprůmyslovém muzeu je umístěna výstava Svět hvězd a iluzí, která je věnována českému filmovému plakátu 20. století a pravděpodobně bude pro širší veřejnost nepřitažlivější.

V Pražákově paláci nazuje na cyklus výstav významných osobností českého grafického designu expozice z volné grafické, plakátové a knižní tvorby typografa Jaroslava Švába.

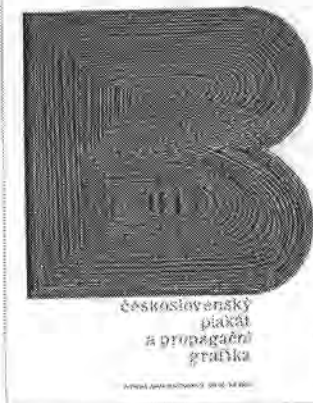
Soubor doprovodných výstav uzavírá kolekce 20 - expozice Sdružení Bienále Brno, která představuje nejrůznější návrhy plakátů s variacemi číslice 20, které zaslali na jubilejní Bienále Brno designéři z celého světa.



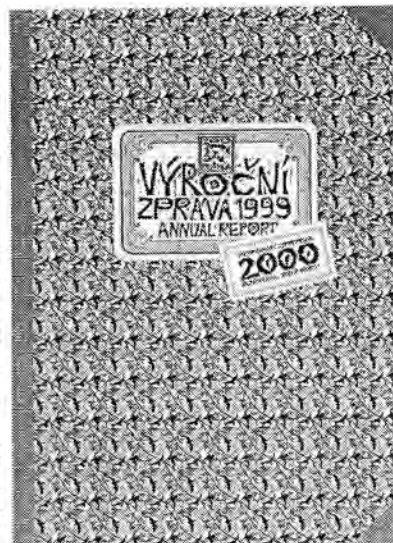
Něžná - z výstavy "Svět hvězd a iluzí" - Český filmový plakát



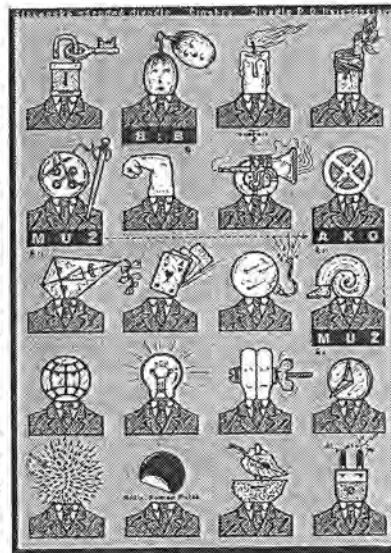
Z doprovodného cyklu - Osobnosti českého grafického designu: Jaroslav Šváb



První plakát Bienále



Ukázka výroční zprávy



Vlastislav Roztok

## Výstava o exilu ve výtvarném umění

Výstavu Útěk a exil v umění uspořádala pražská kancelář Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR).

Expozice se představuje v Císařské konírně Pražského hradu. Obsahuje přes šedesát děl českých a zahraničních výtvarníků, které se nějakým způsobem inspirovaly tématem uprchlictví.

Sál uzpůsobený jako nádražní hala nabízí zdánlivě neslučitelné obrazy. Netradiční prostředí v podobě nádraží, jako jedním ze symbolů uprchlictví sdružuje umělce, kteří obdobné téma zachytili dnes nebo třeba v renesanci.

Expozice sdružuje díla umělců jakými byli například Jaroslav Čermák, Felix Jenewein nebo Mikoláš Aleš, ale i Pablo Picasso, Lucas Cranach nebo Henry Moore. Ten zachytil například v roce 1940 ženy a děti přebývající v metru. Z dalších umělců to byl Němec Ernst Berlach, který vytvořil litografický cyklus Válka, izraelský malíř Abel Pann vytvořil v roce 1916



Uprchlíci z Federativní republiky Jugoslávie (Makedonie – oblast Blace – příjezd), březen 1999

kresby Lidé na pochodu a Jediní, kteří přežili... Návštěvník výstavy má možnost sledovat, jakými exody prošli například m a d a r š t í uprchlíci, kteří se v roce 1958 stěhovali do R a k o u s k a nebo běženci z Rwandy, vracející se z Tanzanie. Doby těchto jednotlivých svědectví jsou rozdílné. Například český malíř Karel Fleischmann zachytil v roce 1942 v "tereziánském" cyklu Odcházející a přicházející transport, Starší lidi čekající na registraci po příjezdu do Terezína, Transport přestárlých z Německa převážených na pohřebním voze po příjezdu do Terezína...

Všechny části výstavy Vyhnání, Pronásledování, Na cestě a Pomoc čerpají svoje příběhy v umělecké rovině ještě z mytických příběhů, od vyhnání Adama a Evy z ráje přes novozákonní vraždění nevinňatek nebo útěk Svaté rodiny do Egypta.

Nejzajímavější má být pátý okruh, věnovaný Slovanské epopeji Alfonse Muchy. Ten je na výstavě předváděn formou videoprojekce, která zachycuje detaily z tohoto významného díla Alfonse Muchy.

Největší současností jsou pak oddíly Balkán a Od Sarajeva k Sarajevu, které zachycují období dvou světových válek a balkánské národnostní a politické nepokoje posledních desetiletí.

**Výstava je otevřena do 25. září a její výtežek bude věnován Fondu Vzdělávání uprchlíků** (Refugee Education Trust) - nezávislého fondu pro zajištění dalšího vzdělávání uprchlíků.



Wilhelm Zlomal: Utečenci, konec 40. let 20. století, olej na plátně

## Divadlo evropských regionů

V Hradci Králové proběhl sedmý ročník největšího divadelního festivalu pořádaného v České republice - Divadla evropských regionů.

Festivalu se zúčastnila kromě mnoha českých a moravských divadelních souborů i divadla ze třinácti evropských zemí, dále pak z Číny, Japonska a Pobřeží slonoviny.

Festival zahajovalo pražské Divadlo Archa svým úspěšným projektem Marné tázání nebes (režie J.A. Pitínský) a to na scéně Klicperova divadla, které je hlavním pořadatelem festivalu.

Známý francouzský loutkář Dominique Houdart představil svoji interpretaci Racinovy Faidry. Děj hry byl propojen s hudbou Jeana Gillese, skladatele 17. století, jenž zazněl v provedení královéhradecké filharmonie a smíšeného pěveckého souboru.

Hostem festivalu byl poprvé v České republice Arpád Schilling, který je významnou osobností světového divadla. Uvedl svoji inscenaci hry Ference Molnára Liliom v podání souboru Krétakór Budapest.

Pozornost vzbudila i petěrbuská inscenace Čapkovy Matky, jejímž režisérem byl Venjamine Fištinský. Francouzské kultovní divadlo Cosmos Kolej Marseille, které vede Wladyslav Znorko, se představilo s inscenací Na nádraží u švýcarských kukaček. Znorko byl zároveň autorem, režisérem i scénografem.

Ruský režisér Sergej Fedotov, který v současné době působí i na českých scénách, uvedl v Hradci Králové svoji inscenaci Bulgakovova Mistra a Markéty.

Festival byl ukončen představením pražského Divadla v Dlouhé, jenž se předevedlo dramatisací Čechovova románu Epochální výlet pana Broučka do XV. století.

Kromě uvedených pražských divadel se na festivalu představily i soubory z Brna, Českých Budějovic, Kladna, Liberce, Ostravy, Plzně a samozřejmě z Hradce Králové.

Součástí festivalu byla také vystoupení téměř čtyřiceti amatérských a poloamatérských souborů, která proběhla v rámci tzv. Open air programu.

(mk)

(mk)

## Výstava Antonína Procházky

Hlavní událostí brněnského kulturního léta se stala výstava výtvarníka Antonína Procházky. Je umístěna ve výstavních sících hradu Špilberk a v Pražákově paláci v Brně.

Návštěvníci mají možnost zhlédnout přes 160 obrazů a 230 kreseb, které jsou doplněny soubory grafik, ilustrací, návrhů a realizací z oboru užitého umění, nábytku a architektury.

Na této expozici byly soustředěny soubory ze sbírek téměř všech českých galerií a jsou zde zastoupeny i dosud nezveřejněné malby ze soukromého majetku.

Antonín Procházka (1882-1945) byl výrazná osobnost, která stála u zrodu české výtvarné avantgardy. Spolu s Bohumilem Kubištou a Emilem Fillou tvořil trojici umělců, společně se orientujících na dílo Cézanna a Munchova a navštěvujících výtvarná centra v Německu, Francii a Itálii.

První výtvarná tvorba Antonína Procházky z let 1905-1907 se již vyznačuje jasným kompozičním záměrem i vytříbenou barevností - Svatební hostina (1905) nebo Snoubenci (1907). Zde je patrný vliv Paula Cézanna, přičemž Munchova severská nostalgie a pochmurnost je nahrazena svěžími barvami.

Od roku 1910 se Procházka plně věnuje kubismu - Prométheus (1911) nebo Zátíší s tulipány (1915). V dalších letech se osobitost Procházka výtvarného pojetí kubismu projevuje čím dál zřetelněji - Zpěvák (1916), Broskve (1921) či Ulice (1926). Od roku 1930 čerpá umělec již trvale svoji inspiraci v řecké a italské kultuře - dílo Prométheus přináší lidstvu oheň (1938) je Procházka slavná monumentální malba.

Všestranně informativní výstavu Antonína Procházky, ke 120. výročí jeho narození, uspořádaly Muzeum města Brna a Moravská galerie v Brně ve spolupráci s Obecním domem v Praze.

Expozice bude otevřena do 29. září a doplňuje ji reprezentační sborník se studii předních uměleckých historiků. Publikace obsahuje i výňatky z umělcovy korespondence a poprvé uveřejněné vyčerpávající katalogy jeho děl.

(mk)

## V listopadu se v kinech objeví celovečerní snímek Fimfárum

Celovečerní loutkový snímek složený z pěti pohádek Jana Wericha (1905 až 1980), z nichž dvě natočila Vlasta Pospíšilová a tři Aurel Klimt, se podle ČTK v listopadu objeví pod názvem Fimfárum v českých kinech. Tento projekt vznikl v časovém rozpětí téměř patnácti let. Vedle starších pohádek Lakomá Barka a Až opadá listí z dubu obsahuje i nově natočené příběhy ze stejnojmenné Werichovy knížky Splněný sen, František Nebojsa a Fimfárum.



Jan Werich

Nejen hlas a jedinečné vypravěčské umění tohoto moudrého klauna, který své pohádky namluvil na gramofonovou desku v letech 1960 až 1967, byly základem k této sérii loutkových filmů. Jednotlivé příběhy v osobitém ztvárnění Pospíšilové a Klimta nejsou pouhou ilustrací mluveného slova. Zásahu na tom mají i výtvarníci loutek Petr Poš a Martin Velíšek.

Výtvarník Klimt, který letos získal už počtvrté prestižní ocenění české filmové kritiky Kristián, by prý rád udělal i další pentalogii z této kolekce, neboť Jan Werich namluvil celkem deset pohádek. Přípravuje také scénář celovečerního filmu Myslivecká odysea, v němž by chtěl kombinovat živé herce s animovanými zvířaty, a pomýšlí na adaptaci Čapkovy Války s mlouky.

## Ve věku 81 let zemřel režisér a scenárista Vladimír Svitáček

Ve věku 81 let zemřel 23. srpna režisér a scenárista Vladimír Svitáček, jeden ze spoluvůdců hudebního filmu Kdyby tisíc klarinetů a spolurežisér i přihráváč Miroslava Horníčka v dnes již klasickém cyklu Hovory H z let 1969 až 1970. Oznámil to Ivan Kott ze sdružení Jonáš klub.

Pro Svitáčka, jemuž byla během 70. a 80. let z politických důvodů znemožněna tvůrčí činnost, se stalo šťastným zejména setkání s režisérem Jánem Roháčem. V roce 1957 spolu natočili středometrážní satiru Konec jasnovidce, v níž vylíčili potíže jasnovidce začleněného do komunálního podniku. Do kin se film však dostal až po šesti letech. V televizi vytvořili například skeč Žárlivost s Milošem Kopeckým a Miroslavem Horníčkem, adaptaci povídky Seana O'Caseyho Uspořená libra, v níž excelovali Jan Werich s Jiřím Sovákem, a dvacítku televizních klipů, tehdy nazývaných inscenovaná či hraná písnička.

Film Kdyby tisíc klarinetů, postavený na myšlence přeměny zbraní v hudební nástroje, natočili v roce 1964 na námět Jiřího Suchého a hudbu Jiřího Šlitra.

Svitáček se narodil 17. února 1921 v moravských Střelčicích. V Brně vystudoval reálné gymnázium a absolvoval abiturientský kurs stavební průmyslovky. V období 1943 až 1944 byl totálně nasazen v pražské továrně Avia Letňany. Po osvobození se zapsal na Stavební fakultu Vysokého učení technického, avšak posléze odešel studovat nejprve dramaturgii a poté režii na FAMU (1951 až 1956). Už během studií spolupracoval jako asistent režie či pomocný režisér například s Karlem Zemanem (Cesta do pravěku) a Alfrédem Radokem (Dědeček automobil), spolupodílel se i na programech Laterny magiky pro světové výstavy EXPO a na Kinoautomatu. Za svého působení ve Filmovém studiu Barrandov byl Svitáček několikrát vyhozen a posléze rehabilitován. K tvůrčí činnosti se vrátil v inovovaném seriálu Hovory H ještě po dvaceti letech.



## Přední český malíř, grafik a ilustrátor Vladimír Komárek zemřel

Nedlouho po svých čtyřiasedmdesátých narozeninách zemřel v sobotu 24. srpna v Masarykově nemocnici v Jilemnicích na Semilsku přední český malíř, grafik a ilustrátor Vladimír Komárek. Výtvarník tam byl hospitalizován už několik týdnů.

Komárek patřil k nejznámějším českým výtvarným umělcům. Oblíbený byl nejen díky své tvorbě, ale i pro svou přátelskou povahu, životní optimismus a humor. Především vypravěčské umění mnohokrát prokázal v pořadu Tobogan stanice Praha Českého rozhlasu. Podle komentátora Toboganu Tomáše Slamy, Komárkův dar vypravěčství dosahoval až menšíkovského rozměru a zaznamenala ho i jedna z vydávaných magnetofonových kazet.

I když se Vladimír Komárek odstěhoval do malé vesničky Nedvězí u Semil, lidé si ho přesto našli. Jezdili za ním a on je vital už tím, že měl na dveřích tabulku s nápisem "I krátká návštěva potěší". Nikdy netajil, že rád jí. A právě o jídle rád a často hovořil.

Vladimír Komárek působil také jako pedagog na gymnáziu a v lidové škole umění v Semilech. Jeho díla vlastní pětadvacet českých i zahraničních galerií, umělec je představil na 150 samostatných výstavách po celém světě. Své obrazy Komárek označoval za kousek ticha v současném kultu ošklivosti. Nechtěl šokovat; maloval bezbranné lidi s citlivou duší. Se svým pohledem na svět, na život a výtvarné umění se před dvěma lety svěřil v knize nazvané Řeči s Pavlínou.



Vladimír Komárek

## Záplavy v Praze poškodily několik divadel

Záplavy v Praze poškodily několik divadel a dalších prostor, kde se odehrávají divadelní a taneční představení. Nad některými festivaly, které se koncentrují do podzimních měsíců, tak visí otazník. Zatím nikdo z pořadatelů nepočítá se zrušením, ale úpravy v programech budou. Velkou újmu pro kulturní život v Praze znamená zničené Divadlo Archa v ulici Na Poříčí. Rekonstrukce má trvat měsíce a vyžádá si milionové náklady. V divadle se měla v říjnu konat největší přehlídka kanadského tanečního a pohybového divadla v České republice.

**Až po strop zalila záplavová vlna působiště pražského Divadla Semafor**, jímž je už pět let suterénní sál Hudebního divadla Karlín. Ještě koncem června byl Semafor scénou pražského magistrátu. V rámci transformace se však od 1. července změnil ve společnost s ručením omezeným. "Takže jsem divadlo sice dostal, ale už ho nemám," řekl zakladatel této scény, textař, zpěvák, herec, hudebník, grafik a režisér Jiří Suchý ČTK. Hlavu ale nevěší a předpokládá, že novou sezónu zahájí zájezdy. "Budoucnost Semaforu bude - o tom jsem přesvědčen a ani chvilku jsem nezaváhal. I když teď nezačneme v dosavadních prostorách, budeme je zvelebovat a doufám, že v příštím roce opět v Karlíně zahájíme. Máme řadu nabídek, kde bychom mohli vystupovat, a tak budeme jezdit za diváky. Vrátime se vlastně do roku 1961, kdy nám sebrali divadlo ve Smečkách. Měli jsme tehdy 14 pražských štací, každý den jsme hráli jinde. Má to také svůj půvab a docela se na to těším," přiblížil Suchý svou jasnou představu.

Vzhledem k tomu, že startuje nová společnost Semafor s.r.o., připravuje nový pořad. Má název To nám to pěkně začíná. Inspirován je velkou vodou, premiéra bude v říjnu. Zazní v něm i písničky o vodě, například Šlitrova Plavu si, ani nevím jak a Ježkův Skafandr fox.

**Vytopené Divadlo pod Palmovkou uvede projekt Povodeň solidarity**

Minimálně do začátku příštího roku potrvá, než bude moci pražské Divadlo pod Palmovkou, těžce poškozené povodněmi, zahájit provoz. Ředitel a umělecký šéf této scény Petr Kracík však už ví, že prvním představením bude premiéra Rostandova Cyrana z Bergeraku, kterou nastuduje s Borisem Rösnerem v titulní roli. Do té doby budou herci z Palmovky hrát i mimo Prahu, v oblastech postižených záplavami dokonce za symbolické vstupné.

"Pracovně jsme tento projekt, nad nímž převzala záštitu nadace Víze 97 Dagmar a Václava Havlových, nazvali Povodeň solidarity. Připadlo nám totiž nesmyslné odvázet peníze z oblastí, které jsou na tom možná ještě hůř než my. Proto budeme v městech postižených záplavami hrát za symbolickou částku jedné koruny a výtěžek věnujeme ve prospěch postižených občanů regionu," uvedl Kracík. Povodeň solidarity začne podle něj 15. září v Českém Krumlově. Pokračovat bude 19. září v Klatovech, 30. září v Českých Budějovicích, 1. října v Písku, 3. října v Děčíně a 8. října v Ústí nad Labem.

Ani v Praze však nebude libeňský soubor zahálet. Část repertoáru, hry Edith a Marlene, Ubohý vrah, Kočka na rozpálené plechové střeše, O myších a lidech a Figarova svatba, bude převeden do prostoru Malé scény Divadla pod Palmovkou v podkroví budovy, která bude zprovozněna do konce října. Tam bude mít v listopadu premiéru hra Arthura Millera Pohled z mostu.

**Festival Fort Film v Terezíně byl kvůli záplavám odložen**

Mezinárodní festival mladých tvůrců a studentů filmových škol Fort Film, který se měl konat tento týden v Terezíně na Litoměřicku, organizátoři kvůli záplavám odložili. Mluvíci této přehlídky Tomáš Kopečný řekl, že veřejnost bude o dalším osudu letošního ročníku informována prostřednictvím médií.

Festival Fort Film vznikl v roce 2000 jako umělecká aktivita mladých filmařů. V čele se spisovatelem Arnoštem Lustigem jako čestným ředitelem měl za cíl navázat na terezínský odkaz a vytvořit mladým filmařům prostředí, kde by jejich filmy posuzovali zástupci odborné veřejnosti a filmoví profesionálové.

"Festival nechce konkurovat jiným přehlídkám. Slouží převážně k prezentaci prací začínajících filmových tvůrců odborné veřejnosti a filmovým profesionálům zajímajícím se o nové osobnosti v této oblasti. Jeho součástí je představení prací studentů domácích a také zahraničních filmových škol. Další částí je prezentace tvorby na poli lidských práv, úzce spjatá s místem konání - městem Terezín," uvedl Kopečný.

Na letošní ročník byly přihlášeny filmy s distribuční premiérou v období od loňského ledna do letošního srpna. Hlavním hostem měla být známá ruská filmová herečka Irina Skobcevodová - Bondarčuková.

## Hradhouse

V jedinečných prostorách zříceniny Boskovického hradu se uskutečnil 5. ročník nejznámějšího moravského festivalu taneční hudby - Hradhouse. Ozdobou programu bylo vystoupení dvou předních světových DJs - vete-



zříceniny Boskovického hradu

rána Eddie Richardse a Nilse Hesse. Pořadatelé festivalu Hradhouse samozřejmě nemohli nechat bez povšimnutí tragické události minulého týdne. Část zisku a dobrovolné příspěvky od návštěvníků proto poputují na odstranění škod napáchaných záplavami. Vybrané peníze budou použity především na obnovu pražského klubu Roxy. Klub je totiž zatopen až po střechu a jeho rekonstrukce bude trvat dlouhé týdny. Dispoziční koncepce letošního ročníku zůstává více méně stejná jako loni, kdy se festival přesunul ze zříceniny Buchlovského hradu do Boskovic. Hlavní tech-houseová scéna je situována na nádvoří hradu, velká techno stage je na rozlehlém palouku pod hradem a třetí jungleové pódium je umístěno v meziprostoru mezi nimi. Vedle 19 prominentních českých dýdžejů se představili také 4 velké zahraniční hvězdy.

Hradhouse samozřejmě respektuje současný trend moravské taneční scény, které dominuje styl techno. Dolní technoscéna bude proto opět posílena, jak po stránce prostoru, tak větším pódium a výkonnější aparaturou. Jungleové pódium patřilo výhradně domácím interpretům. Vedle křehké IM Cyber se zde představil také její nerozlučný kolega Koogi, slovenský zástupce Gabo a brněnská stálice X-Morph

## Michálkovo a Hubačovo Babí léto bylo oceněno v Polsku

Na 32. ročníku mezinárodního filmového festivalu Lubuskie Lato Filmowe získal film režiséra Vladimíra Michálka a scenáristy Jiřího Hubače Babí léto druhou cenu - Stříbrný hrozen. Přehlídka, nazývaná festivalem polských kritiků, se uskutečnila koncem června v historickém polském městečku Lagow Lubuski.

"Cena bude režisérovi předána na česko-polském festivalu Těrlické filmové léto začátkem září," řekla Bohuslava Holubová z tiskového oddělení České televize. Tam totiž tento snímek vznikl v koprodukcii se společnostmi BUC Film a BKP Film.



Brodský

Další úspěch zaznamenalo Babí léto v programu nadcházejícího 37. ročníku MFF v Karlových Varech, když bylo jako první český film vůbec zařazeno do sekce Dny kritiků Variety. Tento prestižní filmový časopis v ní také letos připomene desítku nejlepších současných evropských snímků.

Babí léto napsal scenárista Jiří Hubač pro herce Vlastimila Brodského. Tragikomický příběh mladého pětasedmdesátiníka, který se na rozdíl od své manželky v podání Stelly Zázvorkové odmítá smířit s údělem rezignujícího stáří, vstoupil do českých kin loni na podzim. Dilo získalo čtyři České lvy - za herecký výkon byl vedle Brodského a Zázvorkové oceněn i Stanislav Zindulka a za scénář Jiří Hubač.

V programu karlovarského festivalu bude Babí léto uvedeno také v souvislosti s cenou za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii, která bude Brodskému udělena in memoriam. Současně připomene jeho mimořádný talent i německý snímek Jakub Ihář, za který byl v polovině 70. let oceněn na Berlinale.

## KRÁTCE ze světa kultury

### Nové multikino v Praze

Již šesté pražské multikino otevřela v Praze na Smíchově společnost Village Cinemas. Ve 14 sálech se umístí celkem 2300 návštěvníků.

Nové multikino Anděl přináší divákům nové služby, které se doposud nikde v České republice v těchto zařízeních nevyskytovaly. Domácí atmosféru bude zajišťovat bar s obsluhou a dvojitá křesla se stolečky.



Multikino Anděl

Náročně diváky chce Village Cinemas Anděl přilákat art kinem Cinema Europa. Dramaturgie tohoto projektu bude zaměřena na nejlepší díla z oblastí nezávislého a alternativního filmu. Do konce roku 2002 by k šesti pražským multikinům měly přibýt další dvě. Společnost International Theatres, provozovatel

nejstaršího pražského multikina Galaxie uskuteční svůj nový projekt v Praze na Floře a další pak firma UCI v Letňanech. (mk)

### Prezident Havel se setkal s herci a tvůrci Krále Leara

Letní shakespearovské slavnosti na Pražském hradě odstartovala premiéra Krále Leara. Obzvláště srdečně diváci tleskali Janu Třískovi v titulní roli, který se na českém jevišti objevil po pětadvaceti letech. Hru v novém překladu Martina Hilského nastudoval slovenský režisér Martin Huba. V hledišti na nádvoří Nejvyššího purkrabství usedl mezi zvanými hosty i prezident Václav Havel, který s myšlenkou oživení tohoto imaginativního prostoru přišel už začátkem 90. let.

Václava Havla s Janem Třískou pojí úzké přátelství. Znají se od svých 16 let, kdy byl budoucí herec gymnazistou a budoucí prezident laborantem. "Naše kamarádství vydrželo všechny možné dějinné zvraty, přežilo jeho emigraci a moje disidenství," napsal Havel mimo jiné v glose, která doplnila rozhovor Jana Kerbra s Třískou v Divadelních novinách. Tříška mu byl v lednu 1997 za svědka, když si na žižkovské radnici v Praze bral za ženu Dagmar Veškrnovou.

## Stálá scéna Hany Hegerové

Hana Hegerová - tato první dáma českého šansonu má v současné době v Praze svoji stálou scénu. Její Divadlo Kalich v Jungmannově ulici. Zde bude tato umělkyně vystupovat v pravidelných čtvrtletních intervalech. (mk)

## Zemřela herečka Jane Tilden

Po delší nemoci zemřela v úterý 17. 8. v Kitzbühelu známá "starorakouská" herečka Jane Tilden.

Narodila se v roce 1910 ještě za Rakouska-Uherska v Ústí nad Labem. Debitovala společně s Paulou Wessely v roce 1928 v německém divadle v Ústí nad Labem. Přes Teplice, Prahu a Hamburg přišla v roce 1934 do Vídně, kde byla angažovaná ve Volkstheateru. Zanedlouho jí Max Reinhardt povolal do Joseftheatru, kde začala m. j. s velkým úspěchem hrát rakouský repertoár, např. Nestroy, Bahr, Hofmannsthal, Schnitzler und Horvath.

Od roku 1957 až do jejího odchodu do penze roku 1979 byla členkou Burgtheatru. Oblíbená, vždy vyrovnaná a optimistická herečka hostovala na mnoha německy mluvících scénách, účinkovala ve filmech a televizi. Vedle jejího velikého komického talentu byla specialistkou na skurilní.

V roce 2000 byla vyznamenána rakouským Čestným křížem I. třídy pro vědu a umění.

## Současní výtvarníci vystavují svoje díla ve Zlíně

V Domě umění na zámku ve Zlíně byl vystaven soubor prací umělců, jejichž díla reprezentují strukturu českého výtvarného umění z let 1999 - 2002.

Smyslem této přehlídky je přiblížit výsledky různých oborů soudobé volné tvorby autorů zcela různých generací.

146 vyzvaných umělců ze současného zlínského salonu, jsou těmi, kteří ho zastřešují.

Současný III. nový zlínský salon 2002 připravila galerie ve spolupráci s jury deseti odborníků pod záštitou Ministerstva kultury České republiky, Zlínského kraje, okresního úřadu, Statutárního města Zlín a nadace Tomáše Bati.

Sítem poroty prošlo na tuto výstavu něco kolem 80 až 90 lidí, kteří měli možnost přizvat jen ty, kteří získali nejméně čtyři hlasy. Výtvarná díla Ivo Sedláčka, oleje Jiřího Sopka, a Tomáše Švédy doplňují ve své barevnosti Vladimíra Kokoliu, Romana Frantu nebo Danu Puchnarovou. (mk)

## Co se chystalo od 18. srpna představovat muzeum Kampa, než přišly vlny.

První část sbírky Medy Mládkové spolu s díly sklářů, kteří měli svůj podíl na rekonstrukci Sovových mlýnů, a fotografiemi slavného amerického fotografa Mana Raye a obrazy Zdeny Strobachové bude zveřejněna v Muzeu Kampa.

Dva sály tvoří prostor, ve kterém měla být od 18. srpna tohoto roku umístěna část kolekce maličů a sochařů, jejichž díla od 60. let Meda Mládková soustřeďovala a poté darovala Praze.

Tato kolekce zahrnuje obrazy, sochy a kresby 24 českých a slovenských umělců z generace nastupující na přelomu 60. a 70. let. Jsou mezi nimi například Adriena Šimotová, Stanislav Kolíbal, Aleš Veselý, Eva Kmentová, Milan Grygar, Věra Janoušková, Jiří Načeradský, Otakar Slavík a další. Součástí vystavených exponátů bude objekt Karla Malicha a rozměrná chiasmáz Jiřího Koláře. Všechna díla ze sbírky Medy Mládkové budou uváděna postupně, kvůli omezeným prostorovým možnostem. První vernisáž 8. září měla představit práce výtvarníků z Polska, Maďarska a ze zemí bývalé Jugoslávie. Dále v samostatné expozici Jiřího Koláře a pak Františka Kupku. Na listopad byla plánována samostatná výstava manželky Zbygniewa Brzezinského, která je sochařkou. (mk)



Aleš Veselý: Židle, 1964 - 1974

## Expozice zahraničního umění v Národní galerii

Nová expozice moderního a současného umění ve Veletržním paláci v Praze obsahuje soubor zahraničních autorů 20. a 21. století. Tato díla obsahující malířství, sochařství a užité umění nebyla dosud v České republice souhrnně vystavena.

V první části výstavy měla veřejnost možnost se seznámit se soubory děl především rakouského, německého, italského, britského, ruského a španělského umění.

Mezi zastoupenými umělci figurují umělci jako například zakladatel vídeňské secese Gustav Klimt, slavný rakouský expresionista Egon Schiele, dále pak Max Pechstein, Karl Schmidt-Rottluff, Václav Hablik, Aristarch V. Lentulov, Josif S. Školnik, Robert Falk a další. Ve druhé části expozice, která bude otevřena na podzim, se představí soubory světových autorů posledních desetiletí. (mk)

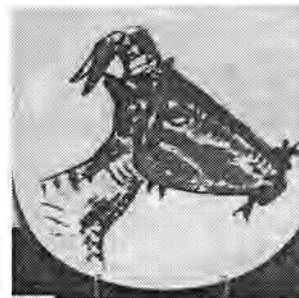
## Picasso v Bechyni

Do 15. září tohoto roku mohou návštěvníci obdivovat výstavu grafik a keramiky Pabla Picassa ze soukromé sbírky majitelů Panství Bechyně, rodiny Štávových.

Expozice je umístěna v Muzeu Vladimíra Preclíka v areálu zámku Bechyně a obsahuje kromě jednotlivých grafik a keramiky i dva kompletní soubory - Ovidiovy metamorfózy a Šest fantastických báchorek. Ovidiovy metamorfózy tvoří 30 rytin z let 1930 a 1931 a byly vydány v den Picassových narozenin - 25.10.1931 - v Lausanne jeho přítelem Albertem Skirou.



Čtyři zkřížené tváře - Pablo Picasso, keramický exponát



Hlava kozla z profilu - Pablo Picasso, keramický exponát

Šest fantastických báchorek vyšlo v roce 1953 v Paříži zásluhou Henryho Flammarióna.

Soubor keramických nádob Pabla Picassa je složen z více než 30 talířů, váz, mís a džbánů. Umělec je vytvořil ve známém "keramickém" městečku Vallaurius v jižní Francii, v ateliéru manželů Ramieových.

Garantem věrohodnosti původu všech vystavovaných děl je galerie Sacchetti z Ascony Ticino ve Švýcarsku. (mk)

## O odsunu Němců knižně

Kniha o vztazích Čechů a Němců - Rozumět dějinám bude postupně přeložena do francouzštiny, angličtiny a němčiny. Stane se tak na podnět Ministerstva kultury České republiky. Jednotlivé překlady vyjdou v nákladu 3000 výtisků a budou určeny pro poslance Evropského parlamentu, rakouského parlamentu a Bundestagu.

Vydání 25 200 českých výtisků stálo ministerstvo kultury 2,5 milionu korun. Překlad této knihy má posloužit jako příspěvek do diskuse o Benešových dekretech a to právě v době, kdy se začaly ozývat sílící hlasy z Rakouska a Německa, které poukazují na údajnou protiprávnost a diskriminační charakter. (mk)

## Praha babka měst

V nakladatelství Albatros v Praze byla vydána publikace, která se řadí ke knihám, zachycujícím historii Prahy a jejich pamětihodností a je určena "pro čtenáře od 9 let".

Autorkou knihy, která nese název Praha babka měst je Alena Ježková.

Nevšední název knihy by neměl čtenáře odradit. Jedná se o průvodce Prahou, který ho citlivě a s láskou provádí starou Prahou. První procházka je směřována na Hrad, druhá je věnována Starému městu a třetí Malé Straně. V dalších kapitolách jsou zachyceny Hradčany, Nové Město, Vyšehrad a Židovské Město-Josefov.



Fotografie Aleny Ježkové z knihy: Praha babka měst

O vzniku názvu Praha, první obraz, první model, první fotografie, Mikuláš, andělé a čerti na radnici, Mor v židovském Městě atd., to jsou názvy poznámek, které doplňují poutavý text. Jednotlivé oddíly knihy jsou doplněny místními pověstmi.

Sedm kapitol publikace je doplněno přehledem uměleckých slohů s konkrétními příklady i s fotografiemi. Samostatný oddíl je vyhrazen českým panovníkům a přehledu řeholních řádů.

Závěr knihy je věnován slovníčku pojmů, který vykládá termíny použité v předchozím textu.

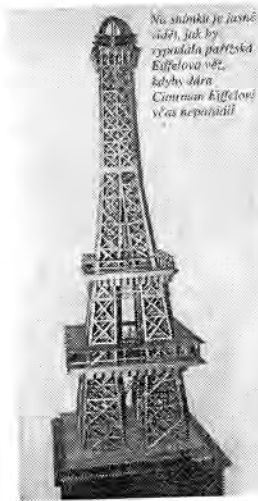
(mk)

## Cimrman Na Petříně

V suterénních prostorách petřínské rozhledny byla instalována stálá výstava mapující život a dílo stále nedoceneného českého génia Járy Cimrmana.

Návštěvníci této expozice mají možnost vždy denně od 10 do 21 hodin se podrobně seznámit jak s Cimrmanovým dětstvím a jeho současníky, tak i s jeho vynálezy.

(mk)



Košáček, ve kterém jezdila Cimrmanova starší sestra Luisa a (po výměně slavníku) také Jára Cimrman



## Oblíbená kavárna opět v provozu ?

Slavná Malostranská kavárna, místo schůzek umělců i intelektuálů, centrum společenského života Malé Strany je po deseti letech opět v provozu.

Tato proslulá kavárna má dlouhou historii. Na konci 19. století zde bylo otevřeno Café Radetzky, což byl vedle kavárny Slavie jeden z prvních bohémských podniků v Praze. V roce 1918 byl tento podnik přejmenován na Malostranskou kavárnu. Ta fungovala nepřetržitě více než sto let, až byla posléze kvůli restitučním sporům na konci 20. století uzavřena. Mezi stálé hosty 19. století patřila např. operní pěvkyně Ema Destinová, malíř Jan Zrzavý nebo spisovatel Jan Neruda.



Malostranská kavárna před vodní katastrofou

Současný avantgardní interiér předznamenal i nový název podniku - Malostranská kavárna Square. Návštěvníci zde kromě moderního designu mohou zaznamenat i starou atmosféru bohémského ovzduší, kde se pilo, žilo a tvořilo až do ranních hodin.

Součástí kavárny je koktejlův bar a venkovní zahrádka pro 80 hostů. Do přízemí kavárny umístila architektka Bára Škorpilová alchymistickou restauraci. Klenutá místnost s původní kamennou dlažbou je osvětlena svíčkami a její interiér je proveden v tajemně zeleno-zlaté barvě.

(mk)

Poznámka redakce: Nevíme, zda je kavárna skutečně zase v provozu.

## Miloš Forman točí film podle slavného maďarského románu

Režisér Miloš Forman se chystá natočit film podle bestselleru maďarského spisovatele Sándora Máraie Žhavé uhlíky (A gyertag csongig égnek), který poprvé vyšel právě před šedesáti lety. Forman se odvážně pouští do této literární předlohy, i když zdánlivě nezáživný román je postaven hlavně na dialogu dvou mužů.

Dva kamarádi z mládí Henrik a Konrád se při setkání po jedenačtyřiceti letech baví o své minulosti a vzpomínají na dobré i zlé časy.

V Maďarsku byly Máraiovy práce léta zakázány. Také román Žhavé uhlíky z roku 1942 byl dlouho považován za zapomenuté mistrovské dílo. Znovu pak vyšel před dvěma lety a ihned ve světě zaznamenal obrovský úspěch. Maďar Sándor Márai se narodil v roce 1900 v Košicích, v roce 1948 emigroval před komunisty nejdříve do Itálie a pak do Spojených států, kde se natrvalo usídlil. V roce 1989 spáchal v San Diegu sebevraždu.

Scénář k novému Formanovu snímku píše Jean-Claude Carrière, spisovatel a legendární scenárista, který se podílel na mnoha významných dílech světové kinematografie. Devatenáct let spolupracoval s Luisem Buñuelem, z jejich dílny vyšly Deník komorné nebo Kráska dne. Je také tvůrcem filmové adaptace románů Plechový bubínek či Nesnesitelná lehkost bytí. Carrière se s Milošem Formanem naposledy sešel před třinácti lety nad scénářem Valmonta. Filmová adaptace Máraiovy Žhavých uhlíků vzniká jako nezávislý projekt

## Tanečnice Taťána Juřicová zemřela

Ve věku pouhých 37 let zemřela v sobotu v Praze sólistka baletu Národního divadla Taťána Juřicová. Informoval o tom zdroj z Národního divadla. Tanečnice zvolila dobrovolný odchod ze života.

Juřicová byla zatím poslední držitelkou Ceny Thálie za

mimořádný ženský jevištní výkon v žánru balet a pantomima. Cenu letos na jaře získala za ztvárnění role Fiony v tanečním příběhu Podzimní karneval na prknech libereckého Divadla F. X. Šaldy. Poprvé toto prestižní ocenění získala již v roce 1996 za dvojroli Odetty-Odilie v Labutím jezeře.

Juřicová se narodila 31. ledna 1965. V letech 1977 až 1983 vystudovala Taneční konzervatoř v Praze, v letech 1984 až 1985 absolvovala stáž ve Státním choreografickém učilišti v Kyjevě. V roce 1985 se stala členkou baletního sboru Národního divadla v Praze a v roce 1989 jeho sólistkou.

V Národním divadle vytvořila mnoho postav klasického i moderního repertoáru. Naposledy se divákům Národního divadla představila v choreografii *The River* ve složeném baletním večeru *Amerikana II*.

Od 90. let byla stálým hostem *Laterny magiky*.

## Asociace českých filmových klubů udělila tři ze svých pěti cen.

Asociace českých filmových klubů udělila na Letní filmové škole v Uherském Hradišti tři ze svých pěti cen.

Za přínos domácí i světové kinematografii odměnila kameramana Miroslava Ondříčka, iránského režiséra Ebráhima Forúzeše a filmového kritika a publicistu Antonína Liehma. Cenami se asociace snaží přispět k boji s filmovou komercí, řekl její předseda Rudolf Fiedler. "Cena má dva cíle. Za prvé chceme ocenit ty osoby, které něco udělaly pro hnutí filmových klubů. Dále jí získávají filmařské osobnosti bez rozdílu žánru, které se snaží udělat co nejvíce pro film," uvedl.

Kameramana Ondříčka, který nasnímal například slavný Formanův film *Amadeus*, odměnila asociace za celoživotní přínos československé, české a světové kinematografii. Publicista Liehm dostal ocenění za přínos filmové kritice a publicistice. Iránský režisér Forúzeš si ohodnocení vysloužil za přínos kinematografii ve ztvárnění světa dětí.

Asociace českých filmových klubů uděluje ceny již tři roky. Zatím jich rozdala 11. V minulosti ocenění získala například filmová vědkyně a publicistka Galina Kopaněvová. Jednu z letošních dvou zbývajících cen dostal na festivalu *Finále* v Plzni Slámový film *Divoké včely*, druhou získal Milan Lička z Ostravy za dlouholetou práci pro hnutí filmových klubů.

## Knihu o odsunu lze získat zdarma

Publikaci rozumět dějinám s podtitulem *Vývoj česko-německých vztahů na českém území v letech 1848-1948*, kterou platil stát, lze zdarma získat v pěti pražských knihkupectvích v okresních městech České republiky.

V Praze tuto publikaci nabízejí knihkupectví Academia na Václavském náměstí, Fišer v Kaprově ulici, Daniel na Národní třídě, Hájek na Strossmayerově náměstí a VD Konsorcium v Praze 5 u Anděla.

Zájemci mají také možnost si titul bezplatně vyzvednout proti podpisu v podatelně ministerstva kultury - Milady Horákové 139.

Více než třisetstránková kniha obsahuje množství fotografií a dokumentů a spolupracovalo na ní jedenáct českých historiků.

(mk)

## Šperkaři v Trutnově

V Trutnově probíhalo 14. mezinárodní šperkařské sympozium *Kámen a šperk*.

Sympozium hostilo jedenáct předních šperkařů z celého světa, kteří vytvořili v jeho průběhu ojedinělou kolekci originálních šperků s pravými českými kameny. Tato kolekce rozšířila muzejní sbírky. Kameny jako olivíny, granáty a acháty si výtvarníci sami nasbírali v okolí Bezděčína, Kozákova a Nové Paky.

Svá díla, která přivezli umělci sebou vystavovali jako první.

Současně se sympoziem se uskutečnila řada doprovodných akcí - na dvoře Okresního muzea Českého ráje bylo možné si vyrýžovat několik kousků granátů a otevřena byla i umělecká dílna. Udělej si svůj vlastní šperk. V muzejním atriu předváděli po

celou dobu sympozia svoje řemeslo umělci kováři a brusiči drahých kamenů.

(mk)

## Rozhovory na přelomu tisíciletí

Rozhovory na přelomu tisíciletí - to je název publikace, ve které Karel Hvižďala shromáždil některé z rozhovorů, které publikoval v různých médiích do svazku *Rozhovory na přelomu tisíciletí*. Vydalo je ve spolupráci s nakladatelstvím Jaroslava Jiskrová - Máj nakladatelství Dokořán zároveň s knižním pokračováním *Hvižďalova interview s rabinem Karolem Sidonem Červená kráva*.

Je zcela nepochybné, že lidé, které Karel Hvižďala zpovídal, stojí trpělivému čtenáři za pozornost. Jmenujme alespoň některé z nich: politikog Rupnik, historikové Třeštík, Mlynářík nebo Klimek, vrchní pražský a zemský rabin Sidon, psycholog Nekonečný nebo Douda, lékař Anděl, šlechtic Schwarzenberg, válečný reportér Štětina a diplomat a spisovatel Gruša.

Autor této publikace nezastírá, že síla textu spočívá v erudici, intelektu a stylistické schopnosti objektu, více než v dovednosti tazajícího. Na něm ovšem pak záleží jak se získaným materiálem naloží.

(mk)

## Vyšly erotické texty Jiřího Koláře

Pod názvem *S* utkvělou myšlenkou na město a noc s jejím tělem byly vydány veřejnosti dosud neznámé texty básníka a výtvarníka Jiřího Koláře. Dílo Jiřího Koláře obsahuje deset svazků a k vydání v nakladatelství Primus ho připravil Vladimír Karfík.

Publikace seznamuje čtenáře s množstvím překvapivých a méně známých nebo zcela neznámých textů Jiřího Koláře. Vzniká tak možnost učinit si představu o celkovém rozsahu tvorby autora, který se s nejrůznějšími mocenskými zákazy musel potýkat čtyřicet let.

Skladby *Ústnice* a *Svícen* a trakař z triptychu *S* utkvělou myšlenkou na město a noc s jejím tělem představují pokračování avantgardní erotické literatury, která se na začátku třicátých let realizovala v různých edičních činech (např. *Sexuální nocturno* od Nezvala, *Thyrso* od Halase, *Emilie* přichází ke mě ve snu od Štyrského apod.). Kolář jako mladý básník zde projevuje svoje okouzlení modernou a hledá přitom svůj vlastní výraz.

Třetí skladba pod názvem *Růže* a večernice se svým tématem vztahuje již k jiné Kolářově poetice. Tu vytvářel po svém knižním dubutu *Křestný list*, v roce 1941 (sbírky *Ódy* a *variac* a *Limb* a jiné básně). Čtenář se zde setkává s dokumentárním záznamem, se svědectvím, s novým typem obraznosti.

Kolářovy tři texty se plně otevírají slovům ze sexuální sféry, autor však ponechává záznam v syrovém stavu, nepoetizovaný, nepovyšovaný reflexi do vyšší sféry - chce být pouhým svědkem události, kterou nechce zasazovat do hierarchizovaného světa hodnot.

(mk)

## Bývalý ředitel Městských divadel pražských Oto Ornest zemřel 4. srpna ve věku 89 let.

"Ota Ornest byl snad největším mužem českého divadla, který kladl dlouhodobý vysoce efektivní odpor komunistické zvlášti v téhle zemi," vzpomněl na Ornesta herec Václav Postránecký. Uvedl, že Ornest dokázal přivést do českého divadla světové autory. Podle ministra kultury ČR Pavla Dostála, byl Ornest člověk, který vtiskl jednomu z pražských divadel podobu a tvář a objevil spoustu herců, kteří se stali legendami.

Ornest se narodil 6. července 1913 v Kutné Hoře. Vystudoval pražskou konzervatoř a působil postupně jako herec a režisér v několika divadlech. Od roku 1939 až 1945 byl v emigraci ve Velké Británii, kde pracoval v československém vysílání rozhlasové stanice BBC. Po válce byl dramaturgem a režisérem Realistického divadla v Praze. Od 50. do poloviny 70. let byl uměleckým ředitelem a režisérem Městských divadel pražských. V roce 1977 byl odsouzen na tři a půl roku nepodmíněně za podvracení republiky. O rok později mu byl trest zmírněn na dva a půl roku. V 80. letech pracoval jako redaktor *Židovské ročenky* a *Věstníku Rady židovských náboženských obcí*.

## Josef Koudelka

V Arles, malebném městečku na jihu Provence, se pořádá již třiatřicátá "Rencontres dela Photographie". Známí a neznámí umělci zde každoročně vystavují své fotografie. Letos zde také vystavoval český fotograf Josef Koudelka se záběry na téma pražského Jara a invaze "spřátelených" armád.



## Ze světa hudby

### Smetanova Litomyšl opět na jedničku!

Už po čtyřiačtyřicáté se letos v létě konal operní festival Smetanova Litomyšl, označovaný všeobecně a právem za jeden z nejuspěšnějších hudebních festivalů na území České republiky. I když oficiální název neodpovídá přesně skutečnosti. Není to operní festival, neboť tam opery jsou menšinou součástí programu a také Smetanova hudba tvoří jen malou část festivalového programu. Správný je ovšem posudek, že jde o jeden z nejuspěšnějších regionálních hudebních festivalů, jímž se

		<h2>Smetanova Litomyšl 2002</h2>
<p>GUERNER: A. PAGANINI</p>		
<p>SMETANOVA 2002</p>		
<p>27. 06. 2002</p>		
<p>17.00 hodů</p>		
<p>NEPRŮDEJNÉ!</p>		<p>Sertun/Sección: V. J. P.          Rodu/Pais: S. - Ulevé          Sedasday/Skala: 20          Cena/Pajoso: 950 Kč</p>

může Smetanova rodiště právem pyšnit. Jeho dramaturgicky široký záběr a bohaté programové rozpětí vytváří spolu s krásou prostředí města a zámeckého areálu těžko napodobitelnou atmosféru, která sem každoročně láká milovníky hudby nejen ze širokého okolí, ale i ze vzdálenějšího zahraničí.

Letos se museli pořadatelé obejít bez obvyklého uvedení některé Smetanovy opery jako základního programového pilíře slavnostních dnů, neboť kromě už velmi často hrané Prodané nevěsty bylo těžké sehnat umělecky hodnotnou inscenaci skladatelovy opery, která by byla v repertoáru některé domácí operní scény. Proto se muselo obecenstvo, pokud jde o skladby autora, jehož jméno má festival ve svém názvu, spokojit s jeho symfonickou básní Richard III. na slavnostním zahajovacím koncertu, s koncertní etudou "Na mořském břehu" v podání vynikajícího argentinského pianisty Nelsona Goernera a závěrečným gala-koncertem Pocta Smetanovi, v němž zazněly skladatelovy nejkrásnější árie a sbory v podání Brněnské filharmonie a sboru Janáčkovy opery jakož i sólistů S.Houda-Šaturové, M. Vodičky, V. Kříže a R. Nováka.

Celkem se obecenstvu představilo 1200 účinkujících z 12 zemí Evropy USA, Argentiny a z Filipín. Těžko říci, které z kon-

certů představovaly vrcholy festivalu. Snad druhé uvedení po nedávné velmi úspěšné světové premiéře v pražském Svatovítském chrámu oratoria Sylvie Bodorové Juda Maccabeus na biblické náměty s židovskými modlitebními texty, proloženými recitací a deklamací v provedení 220 členného souboru Symfonického orchestru Českého rozhlasu, Pražského filharmonického sboru a Dětského sboru, se sólisty G.Beňačkovou, A.Brisceinem, I. Kusnjerem a recitátory D.Prachařem, E.Salzmannovou, O.Brouskem a P. Landovským. Snad solovystoupení argentinského klavíristy Nelsona Goernera se skladbami Frederyka Chopina, Bedřicha Smetany a Franze Liszta nebo jeho vystoupení na koncertě "Tenkrát v Americe" s velkým orchestrem paláce Žofín pod taktovkou Františka Preislera se skladbami Glenn Millera, Leonarda Gershwina a dalších. Snad večer "Na věčnou paměť" Brněnské Státní filharmonie a filharmonického souboru, pod taktovkou Leoše Svárovského, se sólisty K. Bytnarovou, A.L. Bogzovou, P. Mikulášem a ruským hostem S.Ljadovem, kteří s vypravěčem O. Vetchým uvedli skladby Arnolda Schonberga "Ten, který přežil Varšavu", Bohuslava Martinů "Památník Lidicím" a Giuseppe Verdiho "Requiem" na paměť lidských obětí tragédií druhé světové války. Snad varhaní improvizace Petra Ebena k uměleckému přednesu Marka Ebena a textů z Komenského Labyrintu světa a ráje srdce.

Těch vrcholů bylo na letošní Smetanově Litomyšli mnoho.

Zajímavý byl i nápad plánovaného dvojího provedení opery Don Giovanni, jednou od skladatele Wolfganga Amadea Mozarta a jednou od Giuseppe Gazzaniga, napsaných v rozmezí pouhých 8 měsíců roku 1787, které měly

dát za jeden večer posluchačům příležitost porovnat zhudebnění téhož tématu dvěma tvůrci. Bohužel nenadálá průtrž mračen znemožnila uvedení obou oper a tak posluchači v nočním zpoždění slyšeli jen známější Mozartovo dílo.

Určité pochybnosti vyvolaly u části obecenstva večery jiné než klasické hudby, totiž improvizace vynikajícího slovenského interpreta bigbeatových skladeb Mariána Vargy či koncert skladeb ve stylu swingu, rocku, ragtimu či jazzu v provedení velkého orchestru paláce Žofín. Osobně nejsem jejich názoru, vždyť i vynikající operní pěvkyně Jarmila Novotná často a ráda vystupovala na koncertech s přednesem lidových, operetních písní a hudbou jiných žánrů. Zřejmě by se mnou souhlasila i větší část obecenstva, které odměnilo orchestr nadšeným potleskem ve stoje.

Smetanův festival 2002 skončil - ať žije festival 2003! Jaký bude? Organizátoři se snaží získat uvedení opery Čertova stěna, kterou podle slov ředitele festivalu Jana Pikny pražské Národní divadlo v Litomyšli nikdy neuvadlo. Rok poté pak pořadatelé hodlají uvést Branibory v Čechách, i kdyby prý museli inscenovat operu sami, což je ovšem při pořizování vlastních kulís a kostýmů velice drahá záležitost. Brno například nastudování Braniborů pro nejistou návštěvnost vyžádalo ze svých plánů.

"Nejkrásnější na světě nejsou věci, které vlastníme, ale okamžiky, které smíme prožít", napsal starosta Litomyšle ing. Janeček do letošní festivalové publikace. A tato hezká a trefná slova budou mít jistě platnost i na všech budoucích ročnících tohoto již tradičně úspěšného hudebního festivalu.

Jindřich Lion



## Hudební vyrovnání s minulostí JIŘÍ JEŠ

V souvislosti s rozhodnutím České filharmonie povolat do svého čela konečně zase českého dirigenta – byť od roku 1968 žijícího v Americe – nebude snad docela neúžitečné připomenout některé okolnosti, kdy toto naše světově proslulé těleso se občas dostává i do kontextů politických. Ledačos z toho způsobili ze začátku mladí členové orchestru, jímž se jejich polistopadový šéf Jiří Bělohlávek zdál být příliš sebestředný a málo myslící na větší zájezdové příležitosti a na kontakty se světovými gramofonovými společnostmi. Sporný byl však prostředek, jímž toho zlepšení mělo být dosaženo. Ten se zhmotnil do jména Gerd Albrecht. Tento průměrný a ve světě málo známý dirigent z Hamburku nasliboval mladým filharmonikům přesně to, co chtěli slyšet a byl jimi tak zvané demokraticky (to jest několikerým velmi sporně provedeným hlasováním) vybrán za šéfdirigenta, čímž se Česká filharmonie na nějaký čas stala ohniskem obecné politické pozornosti, jejíž detaily už teď nebudeme připomínat. Přitom ovšem očekávané plnění Albrechtových slibů bylo příliš negativní a napětí starších členů orchestru vůči těm slabým narůstalo do psychologické neúnosnosti. Zde už byla integrita orchestru skutečně vážně ohrožena. Nakonec nezbylo nic jiného než se s Albrechtem rozloučit. Jako prozatímní ředitel nastoupil Jiří Kovář, ekonom bez valného vztahu k hudbě. Ten pak začal uvažovat o novém šéfdirigentovi. Už tehdy se objevilo jméno Čechoameričana Zdeňka Mácala, specialisty na českou, zejména Dvořákovu hudbu. Ředitel Kovář však nedal přednost tomu, co se od České filharmonie nejvíce ve světě očekává, tj. prezentaci české hudby, ale myslel opět na rozšiřování zájezdové a nahrávací činnosti. V tom mu byl novou nadějí světově dobře známý Vladimír Aškenazy, někdejší sovětský emigrant původně klavírista, který se v Anglii vypracoval i na dirigenta. Ten se s Českou filharmonií celkem dobře sžil, i když jeho éra zde asi nebude označena za nějak oslňující a ani ty očekávané komerční úspěchy se často nedostavovaly.

Jiří Kovář byl pak nahrazen skladatelem a profesorem pražské AMU Václavem Riedelbauchem. Tento bývalý komunistický svazový funkcionář – nutno ovšem dodat, že vždy v minulosti velmi rozumný – se stal konečně takovým ředitelem, jakého Česká filharmonie potřebuje. A ať už jsou okolnosti Aškenazyho odchodu jakékoliv, Václav Riedelbauch má určitě zásluhu, že Zdeněk Mácal zapomněl na své zklamání před několika lety a nabídku stát se od sezóny 2003/4 uměleckým šéfem České filharmonie přijal.

Že se však nezlobí ani Vladimír Aškenazy, o tom se mohli přesvědčit návštěvníci Rudolfiny před několika týdny, kdy Dvořákova síň zažila něco, co se tam asi ještě nikdy neudálo. Do abonentního cyklu byla zařazena skladba Dmitrije Šostakoviče "Antiformalistická fraška". I když už název mohl napovědět že nepůjde možná o záležitost ryze koncertní, přece jen to, čím pak půl hodiny Dvořákova síň žila, obecně zcela zaskočilo. Na pódiu, kde byl jen klavír a dvě řady židlí, vešel slovenský basista Peter Mikuláš s rudým praporem v ruce a na připravený řečnický pult připevnil látku téže barvy. Krátce instruoval posluchače, že v roce 1948, po kritice z formalismu, kterou mu udělil ÚV VKS(b), Šostakovič se svým přítelem Lebedinským napsal šířavou satiru jakoby ze zasedání Svazu sovětských skladatelů, kde vedoucí – patrně Tichon Chrennikov, uvádí projevy nejvyšších soudruhů Jedničkina, Dvojčina a Trojčkina, což mají podle zkratk křestních jmen být Stalin, Zdanov a Šepilov, a ti pak za pultem pronášejí své zhudebněné projevy ústy jediného zpěváka, který je musí svým hlasovým i mimickým výrazem dobře rozlišit. Za ním, v podání Kühnova smíšeného sboru, sedí účastníci schůze vybavení rudými transparenty a projevy fingovaných řečníků doprovázejí svými skandovaně zpívanými hesly, potleskem a dalšími

gesty. Ale ještě dříve, než tato satira, hodná Majakovského, skutečně propukne, musí samozřejmě všechny účastníky pozdravit pionýr. A tu, ke gaudiu obecně, vejde postavou sice malý, ale s hlavou už hodně šedivou Vladimír Aškenazy, opatřený velkým pionýrským šátkem, usedne zády k publiku za klavír a začne hrát nápěvy vskutku neformalistických oblíbených písní komunistických funkcionářů, jako je Sulika, Kalinka a další, na něž Peter Mikuláš zpívá ty jejich bolševické bláboly. Tyto zhudebněné funkcionářské orgie však neustí do záře reflektorů, jak jsme v socialistickém reálu bývali zvyklí, ale zcela naopak – světla v sále pomalu zhasínají až do úplné tmy, která jen symbolizuje konce, do nichž se celá komunistická fantasmagorie dostala. Dvořákova síň se rozbourila hurónským potleskem, jaký by neskldil ani Karajan, a lidé se po této katarzi šli s rozesmátými obličejmi občerstvit.

A tak mě napadlo: Není tohle lepší vyrovnání s minulostí než všechny ty marné soudní procesy a nahlížení do velmi neúplných svazků StB? Považte jen, že se k tomu spojil bývalý český komunistický kulturní funkcionář s bývalým sovětským emigrantem, a to vše v Praze, uprostřed Evropy, která by se jednou provždy měla v duších svých obyvatel zbavit všech těch prohaných, teatrálních a krutých totalit 20. století, ať už přicházely z kterékoliv světové strany. Je ovšem příznačné, že tuto jedinečnou show si nechala zniknout Česká televize; ordinoval bych takový pořad jako zrcadlo všem, které myšlenka komunismu dodnes neopustila.

## KAREL Krautgartner JEDEN Z OSUDŮ ČESKÉHO JAZZU

Sóla, výkony, skladby i aranžmá Karla Krautgartnera dnešní jazzmani pochopí i ocení z hlediska svých dnešních znalostí a zkušeností. Ne tak snadno se už vcítí do jeho do-



by a osudů. Svými kořeny spadá do časů, v nichž se za rehabilitaci jazzu ze ždanovské ideologické klatby muselo bojovat, někdy i mírně pokroucenými a účelově zaměřenými argumenty.

Bojovníci, "jazzoví apologetové", se nakonec chytili do vlastní pasti. Zdůrazňováním svých uměleckých kvalit byl jazz dosazen do role zachránce veškeré populární hudby, který měl zvýšit její úroveň. To zní dnes zcela fantasticky, ale tehdy to byla jen stejným způsobem vyhocená zbraň proti jeho zatracení jako třídě nepřátelského zlořádu. Očekávat něco takového bylo ovšem zcela nerealistické. Stejně nerealistická byla zpětná odezva: Likvidátoři ustoupili argumentům a rozhodli se vložit odpovědnost za splnění takového úkolu na bedra vedoucího speciálního tělesa, které bylo (vlastně právě proto) zřízeno. Jako šéf Tanečního a jazzového orchestru čs. rozhlasu a nadto manžel z ideologického hlediska podezřelý jugoslávské tanečnice Elen Tanasco se tehdy Krautgartner ocitl v situaci, jakou si dnešní jazzmani těžko dovedou představit, i když pro různé druhy napětí mezi jazzem a populární hudbou mohou mít i dnes dobré pochopení.

## SNAD ANI SATCHMO BY NEODOLAL

Datem svého narození - 20. 7. 1922 - patřil Karel Krautgartner ke swingové generaci a její vývojová stadia také sdílel. Z rodného Mikulova se brzy dostal do Brna a tady už od šestnácti let prožil tehdy obvyklá učební léta v amatérských a poloprofesionálních souborech. "Přišla doba okupace a s několika přáteli jsem založil profesionální orchestr Dixie club, v němž účinkovali mimo jiné tenorsaxofonista Milan Ulrich, trumpetista Mirek Foret, trombonista Vladimír Raška a další nositelé dnes zvučných jmen," vzpomínal potom. "Snažili jsme se hrát dobrou hudbu a pramálo jsme se starali o to, co se děje kolem nás. A tak nám zcela ušlo, že Karel Vlach v Praze rozpustil svůj orchestr a stavěl novou kapelu. I doneslo se mu, že v Brně... Zatím co jiný by psal, telefonoval či telegrafoval, Karel Vlach se jednoho večera objevil v brněnské kavárně Passage, kde jsme tehdy hrávali. My jsme hráli, on seděl u svého stolku a pozoroval, co se děje, stále si něco zapisoval a snad i kreslil obrázky, jak se to v podobných situacích často dělá. O přestávce nás pak přepadl a zasypal úplnou palbou nabídek nejtěžšího kalibru, kterým by snad neodolal ani Louis Armstrong. S nadšením hovořil o svém novém orchestru, v němž bude na piano hrát Jiří Verberger a na trumpetu zcela nový improvizující objev, z něhož se později vyklubal Jirka Jelínek. Dokázal téměř neuvěřitelné: ač jsme si slíbili, že svůj orchestr neopustíme, koncem roku odjížděli tři z nás do Prahy."

Vlachova poválečná kapela s Krautgartnerem v čele saxofonové sekce byla pro tehdejší muzikanty i fanoušky zjevením. Bigbandy, kterým se naslouchalo v programech americké armádní rozhlasové vysílačky AFN, byly ideálem doby. Vlachův orchestr vystřídal mezi svými vzory Glenna Millera, Stana Kentona, Lese Browna i Counta Basieho, a stal se nejvýznamnější základní školou bigbandové souhry. Karel Krautgartner vedl dělené zkoušky saxofonové sekce. "Výměna hlaviček, frázování, způsoby vibráta, pro nás novinka polykání not pomocí přiloženého jazyku na plátek, intonace, barva zvuku a povinný odposlech způsobu hry moderních hráčů z „rentgenů“ - z toho všeho nám šla hlava kolem," vzpomíná Jaroslav Kopáček. Společné zkoušky celého orchestru vedl vždy aranžér každé skladby, a jelikož Krautgartner se aranžérsky i skladatelsky na Vlachově repertoáru značně podílel, patřila mu i tady významná úloha.

Jako sólista přecházel z goodmanovského i post-goodmanovského klarinetu k altsaxofonu, který vstřebal už bopové, parkerovské poselství. Zvládal i přínos další generace saxofonistů jako Lee Konitze, Lennieho Niehause nebo Stana Getze a hrál dokonce i Coltrana. Ve Vlachově orchestru neváhal roku 1954 vyměnit dva členy dokonale sehrané saxofonové sekce - mimo jiné i proto, aby mohl lépe realizovat svůj "modernější" ideál. Vízitkou jeho skladatelské i sólistické činnosti roku 1946 bylo jeho Concertino in C Mi pro klarinet a jazzový bigband. Na deskách vycházelo v různých reedicích, živě je na podzim roku 2001 v Redutě vzkřísil dnešní děkan AMU klarinetista Jiří Hlaváč s big bandem AMU. Za jeho protipól můžeme považovat Krautgartnerovu písničku Čert ví proč, symbol tehdejší dvojznačnosti. Byl to kompromis s ideologicky vítanými tradicemi české lidové muziky: polkový rytmus a typicky dechovkové figury klarinetu, ale zvuk orchestru v aranžmá, které swingovalo. A text Vladimíra Dvořáka si každý mohl vykládat po svém: Ve verších "čert ví, proč polka nám prsty pokouší" bylo možno spatřovat ideově kladné potvrzení neodolatelného půvabu polky, ale v následujícím "čert ví proč musíme polku hrát" spíše povzdech jazzových muzikantů, kteří tehdy leccos museli.

V polovině padesátých let bylo jasné, že Vlach musí ve svém repertoáru jazzové Orchestrálky pečlivě vyvažovat písničkami. Krautgartner byl ambiciózní osobnost, která potřebovala stát v čele. Roku 1956 se rozhodl sestavit vlastní soubor. Svůj odchod komentoval o osm let později se slovy uznání: "Po celou dobu naší spolupráce byl pro mě Karel Vlach šéfem v pravém slova smyslu: šéfem, kterému se věří, který nezklame a splní vždy vše, co slíbil. Ptáte se, proč jsem tedy odešel? Odpovím vám slovy Karla Vlacha, který - když jsem mu sdělil svůj úmysl odejít a založit vlastní orchestr - pouze podotkl: "To se stává - nejste první ani poslední."

## HVĚZDOU BEZ PASU

Podle jeho vyjádření měly Krautgartnerovy první samostatné soubory téměř amatérský charakter: společný zájem o instrumentální jazz moderního stíhu pro malé nebo později střední obsazení tu byl pro hudebníky pevnějším pojítkem, než stálé profesionální angažmá. Soubor se rozrůstal z kvarteta na sexteto a za dva roky dosáhl počtu devíti členů. Od začátku v něm působil na vibrafon Karel Velebný, postupně přicházeli hudebníci z orchestrů Zdeňka Bartáka, Gustava Bromy i Karla Vlacha, mezi nimi Jan Konopásek, Luděk Hulán, Vladimír Tomek nebo Artur Holitzer. Bylo jasné, že jen instrumentálním jazzem se soubor neoživí: skupina vyjížděla na zájezdy s Rudolfem Cortésem nebo s Ljubou Hermanovou. Aby si zpěváci oddechli, bylo možno zahrát instrumentální číslo, pokud možno efektní. Mohlo to být latinské Tico Tico (Karel Velebný: "těžké to bylo až dost, rychle a vysoko. Jazz byla ještě pořád taneční hudba, my se sice snažili dělat hodně jazzová aranžmá, ale pořád se na to ještě tancovalo"). Ale Krautgartner šel za svým. Když získal pravidelné angažmá v kavárnách Vltava a pak i Alfa, bývalo stále ještě zvykem, že první hodinu se hrál tzv. koncertní program s klasickým, "poslechovým" repertoárem, který tvořily melodie ze symfonické, operní nebo operetní oblasti. Teprve potom přišla hudba k tanci. Vzpomíná Velebný: "To nám dodali houslistu - byl to, myslím, Aladár Móži - ten se postavil jako stehgeiger a hrál Básníka a sedláka, a my k tomu na harmoniky a podobné nástroje mastili další hlasy z tištěných štýmů pro hoboj a lesní roh, jenže ve Vltavě Krautec řekl: „To je blbost, hrát tady operety“, a tak jsme jako koncert začali hrát k večeri jazz. Něco jako Modern Jazz Quartet: Django nebo Bul not for me."

V té době už měl Krautgartner také jazzovou zpěvačku: Vlastu Průchovou. Jazz a swingová taneční písnička si tehdy ještě stály blízko, a z toho vzešla i Krautgartnerova účast na soutěži Hledáme písničku pro všední den. Jejím iniciátorem byl fanovský spolek s dobově příznačným dlouhým oficiálním jménem Klub přátel moderní taneční a jazzové hudby při ZO ROH Gramofonových závodů. Pro ně patřila taneční písnička stále ještě k swingové tradici, a dbali, na to, aby měla "jazzový" charakter, jenže roku 1958 se Krautgartner dostal do prvního konfliktu s StB. Popularita jeho souboru vzrostla nebývalou měrou (jeho fotografie byla dokonce vystavena Na Příkopě ve výloze módního obchodu s dámským prádlem), jeho manželka pocházela ze země "krvavého psa" Tita, a to bylo pro naši bdělou bezpečnost už příliš. Jednou roku 1958 čekal Krautgartnerův soubor v terminálu ČSA marně na úředníka Pragokonzertu, který mu měl přinést pasy k odletu na "dávno sjednaný a potvrzený zahraniční zájezd. Pasy nepřišly, autobus na letiště odjel, letadlo odletělo a Krautgartner svůj soubor prostě rozpustil. Nebylo to nic lehkého, ale chtěl se vyhnout dalším potížím se strany StB a rozhodl se pro rezolutní řešení.



## JOČR & TOČR

Vystupoval potom jako sólista, třeba i se Studiem 5, naším prvním souborem, který si rovněž zásadně zvolil koncertně podávaný moderní jazz. Ale ukázalo se, že spolupráce se sólistou, který měl i jiné ambice, nevyhovovala plně žádné z obou stran. Už 1958 se na Krautgartnera obrátil Čs. rozhlas, aby pro pražské zasedání organizace "socialistických" rozhlasových a televizních stanic sestavil reprezentativní All-Stars big band. Trvalo dva roky, než se podařilo prosadit záměr, aby se takový soubor stal stálým oficiálním Tanečním orchestrem čs. rozhlasu. Podle programového prohlášení mělo být jeho úkolem přispět a pečlivou volbou přinášet nové podněty a možnosti i našim skladatelům. Ale představa, že se jazz může stát garantem lepší úrovně taneční hudby, už zdaleka neodpovídala situaci po světovém nástupu rocku. Původní Krautgartnerův odhad, že jazz a taneční písničky budou v repertoáru zastoupeny zhruba stejným dílem, se ukázal nereálný: rozhlas potřeboval daleko větší množství písniček, teď už také zdaleka ne "jazzově" laděných, Roku 1963 došlo k formálnímu rozdělení jazzové a písničkové produkce, kterou teď orchestr nahrával pod dvěma odlišnými jmény jako jazzový nebo Taneční orchestr (JOČR a TOČR). Krautgartner byl jejich společným šéfem, dirigenty jednotlivých podob téhož orchestru se stali Josef Vobruba a Kamil Hála, Kolektivním členem JOČRu se stalo i Studio 5, ale opět se ukázalo, že spojení malého komorního souboru, založeného spíše na kolektivním citění, s explozivním sólistou příliš nefunguje. Když při jednom ze zahraničních zájezdů Krautgartner znovu (prý snad už po padesáté) nastoupil s komorní skupinou ke své verzi Ježkova Nebe na zemi, bylo to pro Velebného a Konopáska už příliš. Z JOČRu odešli a pod záštitou divadla Spejbla a Hurvinka si založil vlastní SHQ. Krautgartner se přitom po celou dobu uplatňoval v různých stylových oblastech jazzu: r. 1959 stál v čele All-Stars dixielandu složeného vesměs z profesionálních hudebníků (Hybš, Pulec, Čamrda, Arnet, Jaroschi), který ve Vídni získal zlatou medaili na festivalu Světové federace demokratické mládeže a studentstva (pořadatel je opět typický pro tehdejší atmosféru). Roku 1966 byl členem českého All-Stars Bandu, který na objednávku Severoněmeckého rozhlasu nahrával v Hamburku "avantgardně zaměřené" skladby svých členů (Velebný, Hnilička a Krautgartnerovy Radary nad městem a Plechový boletáz). 9. prosince 1967 se náhodou objevil ve frankfurtském rozhlasovém studiu, právě když tam nahrával místní All-Stars Band s Tony Scottem, bratry Mangeldorffovými, Joki Freundem a dalšími členy Mangelsdorffova sexteta. Předhodil jim melodii připomínající naše Hrály dudy, a vznikl snímek s duetem Scottova a Krautgartnerova klarinetu, který patří k jeho nejlepším nahrávkám. V domácí produkci JOČRu exceloval jako sólista, teď už většinou na altsaxofon, ve skladbách tehdy značně moderního mainstreamu, jaké psal především Kamil Hála (např. Koncertino pro altsaxofon a jazzový orchestr, 1961, Intensity, 1964, Ex, 1965). A v letech 1963-1966 nahrál trilogii Pavla Blatného (Passacaglia, Modely pro Karla Krautgartnera, Rytmy a témbry). Jako sólový saxofonista byl zván k uvádění "klasických" skladeb pro tento nástroj: např. Stravinského Ebony Concerta, Debussyho Rapsodie pro soprán saxofon a orchestr nebo Glazunovova Koncertu Es dur pro altsaxofon. Snažil se sledovat všechno, co se v jazzu dělo: s dobře informovaným fanouškem a nadšeným organizátorem Milošem Berglem vedl hodinové debaty a zval ho do rozhlasu k interním přednáškám pro členy orchestru. Produkce JOČRu přinášela nejen osvědče-

né basieovky, třeba z pera Neala Heftiho, ale také Cil Evansova aranžmá pro Milese Davise: to vše zaznělo už na slavnostním prvním koncertu JOČRu ve Smetanově síni v březnu 1960. Ale nůžky mezi takto náročně chápaným jazzem a novou taneční písničkou se rozvířily stále víc. TOČR začal - na střídačku s Karlem Vlachem - doprovázet tehdejší reprezentační festival populární písničky Bratislavská lyra. Získal si novou generaci zpěváků přicházejících z tehdejších malých scén, a vzniklo tu i jisté konkurenční napětí mezi ním a Vlachem. "Když jsem s Vlachem natočil Angelinu a Jezabel," vzpomíná Karel Gott, "Krautgartner mě objal - to bylo jeho obvyklé gesto, když přinášel nějakou špatnou zprávu a řekl mi: 'Kájo, to se nám nelíbí.' Angelinu potom natočil se Štědrým a Jezabel s Matuškou, aby mi ukázali, že vlastní snímky dovedou v rozhlase líp prezentovat. Takové týmy v populární muzice vždycky existovaly a člověk se prostě musel rozhodnout, ke kterému chce patřit." Taková byla situace, nepochybně značně odlišná od Krautgartnerových představ, s jakými odcházel za vidinou moderního jazzu. Roku 1968, nedlouho před svým odchodem, když byl dotázán na výrok Ludvika Čermáka, že jazz je u nás úplně ve psí, a že za to všechno mohou kritikové a publicisté, kteří ho prezentovali jako příliš uměleckou muziku, a ne jako zábavu, Krautgartner prohlásil: Já s tím téměř souhlasím... Začínalo to už v období, kdy sám název jazz způsoboval vidění nejhoršího a kdy se nám říkalo: "Víte, i když je to jazz, říkejte tomu raději nějak jinak." Časem se pak vyvinuly v rámci "odezdi-kezdismu" další nedobré jevy - jazz se najednou pasoval na vysoké umění, které mělo být rovnocenné symfonické hudbě - hlavně pokud jde o kompoziční stránku. Zapomnělo se trochu na to, že dobrý jazz vzniká tam, kde muzikanti hrají to, co cítí. Ale prosadit takový způsob nazírání nebylo tehdy možné. Jazzová apologeti byli rádi, že se jim vůbec podařilo učinit tuto hudbu přijatelnou, a situace ještě neumožňovala otevřít novou diskusi, čím je jazz odlišný a specifický. A i kdyby se to podařilo, stěží by to mohlo změnit praktické potřeby a požadavky rozhlasu, zaštititele i chleboďárce orchestru. Krautgartner i náš jazz dosáhli sice toho, o čem dvacet let předtím mohli jen snít, ale splnění vlastních snů může někdy být i tvrdým trestem. Když v srpnu 1968 přišly tanky, věděl Krautgartner, že to je rozhodující zlom: jeho umělecké dilema bylo stěží řešitelné a s tlakem StB měl své zkušenosti už z konce padesátých let. Rozhlasový orchestr měl právě dovolenou, když se sbalil a s rodinou odjel do Vídně. Když se orchestr po dovolené znovu sešel, byl už bez šéfa.

## DOKTOREM VE VÍDNI

Krautgartner byl tehdy osobností známou v evropském rozměru. Ale ocitl se v novém prostředí, odsouzen začínat od piky a měl s sebou rodinu. Dráha jazzového sólisty mu stěží mohla poskytnout dostatečnou existenční jistotu. Přijal tedy možnost, která zhruba odpovídala jeho postavení v Praze, ale bez pražské "odpovědnosti za celou populární hudbu v zemi". Jako hostující dirigent jazzového orchestru Vídeňského rozhlasu mohl nahrávat orchestrální snímky, použitelné v tamějším vysílání, méně "jazzové" než orchestrálky JOČRu, ale podstatně "jazzovější" než písničky TOČRu. Tyto nahrávky vycházely na interních LP, které nebyly určeny pro veřejnou distribuci. Pro rozhlasové stanice mohly sloužit jako výplňová, jazzově laděná hudba - tedy k podobnému účelu, jakému sloužily jazzové orchestrálky i v Praze.

Ale Krautgartnerova pozice nebyla jednoduchá i z jiných důvodů. Byl jsem ve Vídni svědkem jeho rozhovoru s

jedním našim renomovaným písničkovým skladatelem: Krautgartner mu sám přátelsky nabízel, že mu pro vídeňský rozhlas nahraje orchestrální úpravy jeho písniček. Může prý je uvádět pod skladatelovým vlastním jménem nebo pod pseudonymem, aby to třeba autorovi doma nedělalo potíže. Skladatel se ihned rozhodl pro vlastní jméno - proč by mu mělo dělat potíže, že jeho skladby vysílá vídeňský rozhlas. Ale po nějakých dalších deseti minutách si to naopak rozmyslil Krautgartner; Ale víte co, budeme to přece radši hrát pod pseudonymem - oni by mi mohli říkat, že si sem tahám moc starých kamarádů. Krautgartner i tady zůstal osobností s neustálým tahem dopředu. Přihlásil se ke studiu na muzikologii v Kolíně nad Rýnem, a tam na konzervatoři současně působil i v roli pedagoga. Hodnosti PhDr dosáhl svou prací "Zkoumání artikulace u klarinetových nástrojů v jazzu". Ta prý jazzovou oblast přesahuje a týká se mimo jiné i tónové specifčnosti unisona, přednášeného smyčcovými a dechovými nástroji. Děkan AMU Jiří Hlaváč ji ještě dnes považuje za nepřekonanou a její vydání v češtině by podpořil.

## SMAZÁN Z ARCHIVU

Pro český jazz je nenahraditelná škoda, že mu Krautgartner nemohl věnovat i posledních čtrnáct let svého života (zemřel 20. září 1982 v Kolíně nad Rýnem). Byl to sólista, vybavený technikou, imaginací i vlastní vizí, jakých náš jazz neměl mnoho. Posлуhače si dovedl podmanit a alespoň po dvě desetiletí hrál v našem jazzu klíčovou úlohu. Některé jeho skladby a orchestrálky, na nichž vede saxofonovou sekci Karla Vlacha, jsou dnes k dispozici na CD reediciích. Bohužel, řada vynikajících rozhlasových nahrávek s JOČRem byla zřejmě smazána, když se po jeho odchodu Krautgartnerovo jméno ocitlo na seznamu zakázaných. Ale věřím, že podnikavý dramaturg by (třeba i ze snímků na gramofonových deskách) našel materiál alespoň pro jedno CD. Jak ukazují vlachovské reedice, bigbandový jazz si i dnes u nás nachází své posluchače.

*Lubomír Dorůžka - Harmonie*

## Krátce z hudebního světa

### Marie Kulijevyčová - Charlotte de Rothschild a její slavní předkové

Charlotte de Rothschild se často k rodinné historii vrací.



Charlotte de Rothschild

Jeden z jejích prapředků a zakladatel rodinné slávy byl frankfurtský finančník Amschel Meyer Rothschild (1773-1855).

Když dospěl Napoleon při svém tažení Evropou do Frankfurtu, Meyer Amschel tehdy uschoval pod podlahou svého domu kurfiřtovy finance, a tím jeho majetek před tlupami Napoleonových vojsk uchránil. Z vděčnosti mu kurfiřt věnoval finanční odměnu, díky níž mohl opustit

ghetto a začít svobodně obchodovat a později rozvíjet finanční transakce. Meyer Amschel, tehdy už obchodník a bankéř, přišel za Napoleona, už jako císaře, roku 1809 do Prahy, kde se usadil v Lichtenštejnském paláci, který posléze zakoupil. Ve službách lankrabího a v péči o jeho finance pokračoval syn Amschel, který byl po válce původcem vydání dluhopisů na obnovu císařství. Svých pět synů vyslal Meyer Amschel do pěti největších evropských velkoměst, kde založili pět větví této dynastie. Z nich francouzská a anglická jsou živé dodnes. Z té anglické pochází moje rodina.

Ve dvacátých letech 18. století už řídilo pět synů Meyera Amschela obchody ve všech velkých Evropských městech. Tehdy se Rothschildové zapojili do budování železnic a založili Rakouskou obchodní a živnostenskou úvěrovou banku, jež vytvořila největší bankovní síť Evropy. Shodou okolností se v té době objevila myšlenka vozit uhlí z ostravské uhelné pánve a sůl z Wieliczky do Vídně a to bylo důvodem začít se stavbou železnice. Zrodila se proto společnost pro získání kapitálu a poptávka po akciích mnohonásobně převýšila předpoklad. Už roku 1839 se rozjely z Brna do Vídně první vlaky. Ocel pro železniční síť z Vítkovic měla otevřenou cestu. Jeden z pětice sourozenců, Salomon, odkoupil roku 1843 Vítkovice za jeden a půl milionu zlatých a zajistil si i povolení k těžbě uhlí a železné rudy ve velké části Slezska. Za něj a jeho nástupců pak Vítkovice patřily k největším železárnám v Evropě a z vesnice Vítkovic se postupně stalo průmyslové město.

Její hudební zaměření se přeneslo přes generace, od vzdálených předků. Jako velmi malé děvče jsem zpívala a tančila a chtěla jsem být baletkou. Rodiče to ovšem moudře zamítli. Na střední škole se naskytla možnost učit se zpívat a tak jsem se dala touto cestou. V sedmnácti mě rodiče vypravili do salcburského Mozarteu k prof. Liselotte Egger. Rodiče zprvu mysleli, že se jen tak podívám do světa a krátce se obeznámím s hudebním životem Rakouska a pak Švýcarska, jenže můj pobyt v Salcburku se po měsících stále prodlužoval. Naštěstí s tím souhlasili. Po třech letech jsem se vrátila do Anglie a studovala dál na londýnské Royal College of Music u prof. Ruth Packer. Dívky mé společenské vrstvy se tehdy nemusely nutně zabývat profesionální kariérou a to měla nejspíš být i moje cesta. Rodiče ve mně vychovávali mladou dámu a počítali s tím, že se prostě rozumně provdám. Skutečně jsem se provdala a žijeme dnes s mým mužem zčásti v Londýně, zčásti na venkově, v Humpshere. Hudbou jsem se ale ani po sňatku nepřestala zabývat.

### Gerard Mortier a Češi

**výňatek s interview Mirka Černého - Harmonie 1-02**

Přímochaře se Mortier stává k otázce střední a východní Evropy. "Před třemi roky jsem byl opět v Praze, poprvé od roku 1968. Já jsem z toho města málem utek. Je zcela zamerikanizováno a připomíná Disneyland. Češi - stejně tak jako Vlámové - v tom umějí chodit a rychle se přispůsobili." Podobný černobílý pohled má Gerard Mortier na českou kulturu. "V Čechách přináší hodnotnou kulturu jen alternativní circuit. Za komunismu to nebylo jinak. Oficiální operní inscenace jsou většinou zastaralé, ani za to nestojí. Evropské rozšíření je čistě ekonomický, politický a možná i vojenský projekt. Jediné, co se počítá, jsou průmyslové investice a jak přivábit západní kapitál. Kultura je téměř nebo úplně mimo.

Gerard Mortier byl od r. 1991 do 2001 intendant a umělecký šéf Salzburger Festspiele. Tuto sezónu řídí berlínský "Fellowship" a od roku 2003 byl pověřen zemskou vládou v Nordrhein-Westfalenu, aby vybudoval internacionální umělecký festival v Ruhrské oblasti Ruhr-Triennale. Na r. 2004 -07 byl jmenován ředitelem Opéra National de Paris..

## Riccardo Chailly o Mahlerovi a Janáčkově výňatek s interview Antonína Rouse

– Harmonie 1-02

Hudba kterou nejvíce hraje váš orchestr Royal Concertgebouw, pochází z 19. století. Vychází často z lidové kultury, písní, legend a dávné historie a pomáhala vytvořit národní vědomí často se záměrem sjednocení nebo osvobození od cizí nadvlády. Tyto idee se v době globalizace vytrácejí z podvědomí veřejnosti. Diriguje po celém světě, a přitom jste zůstal Italem.

Co se týče globalizace, měli bychom být velmi opatrní, abychom si udrželi naše národní identity v hudbě, jinak se ztratí z kulturní tradice Evropy příliš mnoho. Na druhé straně se říká, že je to mezinárodní jazyk. To, že Holandsko má vynikající tradici interpretace Mahlera nebo že česká hudba zní krásně s Českou filharmonií, by nemělo být na překážku, aby tuto hudbu dirigoval třeba italský dirigent, který zase přinese něco ze svoji kulturní tradice. Po čtrnácti letech spolupráce je samozřejmé, že dirigent ovlivní styl orchestru a přinese i něco nového, v našem případě jsme s orchestrem Royal Concertgebouw dosáhli italského stylu v tom nejlepším slova smyslu.

Chceme, aby hudba přinášela radost všem a všude na světě, nepotřebuje cestovní pas. Mě osobně fascinuje Janáček a na cestě pochopit interpretační tradice jeho děl, bez které se nikdo neobejde, jsem objevil Bakalovy historické nahrávky z Brna, které by mohly sloužit za příklad autentického provedení. Jsou nádherné! Jsou také jiné než pražské nahrávky, mírnější, lyričtější, vycházející z duše hudby, nikdy na efekt. Slyšel jsem Tarase, Sinfoniettu i Glagolskou. Fascinující! Exeletní, geniální dirigent, byl Janáčkově asi velmi blízkým přítelem. Jestli je pravda, že v jeho partiturách které se zachovaly, není jediná interpretační poznámka, jediné doplnění, artikulační znaménko, je to velká škoda pro nás, jeho následovníky. Už jsem provedl Jenůfu, Věc Makropulos, a teď jsem přesvědčen, že kdybych jednou došel tak daleko, abych provedl další Janáčkovu operu, byla by to Liška Bystrouška. Ta je k nepopsání nádherná! Víím, že potíže jsou hlavně s výslovností, která má co dělat i s hudebním výrazem. Když jsme ve Vídni nahrávali Glagolskou, paní Urbanová neustále diskutovala s tenoristou Bogačovem o správné výslovnosti.

Mengelberg byl pravý opak Bakaly. Psal všechno, co mu Mahler řekl, co Mahler změnil během zkoušek, orchestraci, neuvěřitelné množství změn v artikulaci, frázování, dynamice, metronomické údaje, které Mahler nikdy neuváděl v tisku, ale které s Mengelbergem prodiskutovali, a anekdoty o muzice. Třeba začátek Čtvrté symfonie, ony tři noty v primech, rallentando. U nich je od Mahlera poznámka: "Začít jak se začíná vídeňský valčík." Principiálně ovšem můžeme klidně srovnat vztah Mahler – Mengelberg, Janáček – Bakala, nebo v Itálii Puccini – Toscanini. Jsou to tradice, jejichž předání musí člověk v celé šíři nastudovat, aby se dobral co nejpravdivějšího znění, a někdy dokonce, aby se zbavil falešných tradic, kterými byli právě ti nejvýraznější skladatelé zavaleni.

### Střevíček – hudba Bohuslav Martinů

V českém Národním filmovém archivu byla zjištěna existence dokumentárního filmu Střevíček a hraného snímku Marijka nevěrnice (scénář Vladislav Vančura podle románu Ivana Olbrachta), ke kterým zkomponoval hudbu Bohuslav Martinů. Autograf partitury Střevíčku byl zakoupen Nadací Bohuslava Martinů spolu s partiturou další filmové hudby z pera Bohuslava Martinů – Město živé vody: Mariánské lázně. Obě kompozice zazní na letošním Festivalu Bohuslava Martinů v provedení Komorního orchestru Berg (8.12.)



Riccardo Chailly

## Udo Zimmermann a jeho plány týkající se spolupráce s Prahou a Janáček

Jiří Vítula

Jako intendant Lipské opery zajistil Udo Zimmermann tomuto divadlu umělecký rozmach. Osmapadesátiletý drážďanský rodák, skladatel a autor oper "Lewinův mlýn", "Schuhu a létající princezna" a "Bílá růže", nastoupil jako nový umělecký ředitel Německé opery v Berlíně po zemřelém Götz Friedrichovi.

Götz Friedrich velmi záslužně nastudoval cyklus Janáčkových oper. Tento odkaz musíme zachovat! Rádi bychom obnovili inscenace Z mrtvého domu a přestudovali Kátu Kabanovou a Výlety pana Broučka. Postupně budeme uva-



Udo Zimmermann

žovat o celém Janáčkově cyklu. Nabízí se zde mimo jiné spolupráce s některým českým nebo moravským operním souborem, a to již v roce 2003 nebo 2004.

Není sporu o tom, že Berlín zaujímá kdysi místo, jež tvořilo most pro hudební a operní dění hlavních měst našich sousedících zemí, jako jsou Praha, Vídeň a Drážďany. Bylo by prospěšné tyto tradiční kulturní proudy obnovit a rozšířit o linii Paříž – Varšava – Petrohrad. Z Prahy vede přímá cesta do Berlína a já se velice těším, až učiníme rozhodný krok v kontaktech a spolupráci pražských a berlínských operních scén. Je to nezbytný požadavek, jak udržet vysokou kvalitu operních inscenací a odhalit nové pěvecké síly pro naše divadla. Byl jsem vždy velkým příznivcem českých a slovenských pěvců. Věřím jejich rozhledu a zkušenostem.

## Od května do prosince 2002 probíhá Bohemia Magica – česká sezóna ve Francii.

Jedním z hlavních cílů programu v mnoha městech Francie je poukázat na příspěvek České republiky evropskému kulturnímu dědictví, a to jak historickému, tak současnému. Hudba má v programu zásadní postavení. Během akce, která nemá v kulturních stycích obou států obdoby, absolvuje ve Francii turné celkem 21 orchestrálních, sborových a komorních těles. Čeští umělci se představí a česká hudba zazní ve 117 místech Francie. Umělecky a mediálně nejprestižnější událost byla inscenace Dvořákovy Rusalky v pařížské Opéra Bastille s dirigentem J. Conlonem a sopranistkou R. Fleming v titulní roli. Následují: Liška Bystrouška – Leoš Janáček v Théâtre des Champs-Élysées v říjnu, Julietta od Martinů v Opéra Garnier, dir. Mark Albrecht (premiéra 19.11). V Théâtre de l'Athée-Louis Jouvet: Slzy nože a 2x Alexander (začátek prosince); tatáž díla v Atelier du Rhin.

Hudební festival Ile-de-France v Paříži ovládnou čeští umělci. Jako první se pařížskému publiku představí Iva Bittová. V úvodu vystoupí i skupina Traband, která už v programu sezony účinkovala. Dále vystoupí kvartet Jiřího Stivína, skupina Marcipán, jazzmany Alana a Miroslava Vítoušovi. Na programu festivalu je také vystoupení kapel Neočekávaný dýchánek, Alom a Gothart.

Moravský folklór bude reprezentovat cimbalistka Zuzana Lapčiková se souborem Včelařan, který se představí s programem, jenž letos v červnu uzavíral Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici.

## Richard Hickox šéfdirigent BBC National Orchestra of Wales a Rusalka

Richard Hickox, ročník 48, je označován jako specialista na anglickou hudbu. Když mu bylo 23 let, založil jeden z nejlepších komorních orchestrů v Anglii Richard Hickox Orchestra, dnes City of London Sinfonia.



Richard Hickox

Svoji první sezóně s BBC NOW dal název "Bohemian Journey" a tvoří ji více či méně známé skladby českých skladatelů. Od r. 2002 hostující dirigent Bavorského rozhlasového orchestru. Jeho oblíbený český skladatel je Antonín Dvořák. Chěl by nahrát více české hudby, třeba Martinů, kterého pokládá za velkého skladatele.

Již dlouho diriguji Novosvětskou, ale v roce 1993 mi římská opera nabídla dirigovat Rusalku, kterou jsem tenkrát dobře neznal. Předtím jsem ji viděl jednou nebo dvakrát v Anglické národní opeře. Myslím, že je dokonce mou nejoblíbenější operou vůbec. Má nesmírný šarm a je hluboce jímavá. Tato římská produkce odstartovala moji kariéru v Anglické Národní opeře. Rusalka tedy pro mě obsahuje mnohé šťastné asociace, říká v interview s Vandou Procházkou – Harmonie 2-02.

## Medaile Nadace Bohuslava Martinů byla udělena houslistu Bohuslavu Matouškovi

V kavárně pražského Rudolfinu na slavnostní konferenci vydavatelství Supraphon a České filharmonie byla začátkem léta pokřtěna první desítka z plánované souborné nahrávky všech koncertantních děl Bohuslava Martinů pro violu a orchestr, jejíž hlavním protagonistou je houslista Bohuslav Matoušek.



Bohuslav Matoušek a Christopher Hogwood

První z celkem čtyř desek obsahuje 1.houslový koncert a světovou premiéru druhé Koncertantní suity. Českou filharmonii na této nahrávce diriguje Christopher Hogwood. Při této příležitosti předal ředitel Institutu Bohuslava Martinů Aleš Březina Bohuslavu Matouškovi Medaili Nadace Bohuslava Martinů, kterou vedení nadace ocenilo jeho mnohaletou práci při prosazování skladatelova díla. Držitelé této významné ceny jsou např. Sir Charles Mackerras, Rafael Kubelík nebo Rudolf Firkušný. Ředitelka Supraphonu Jana Gondová také předala generálnímu řediteli České filharmonie prof. Václavu Riedelbauchovi nominační desku Grammy Award za nahrávku Janáčkovy Šárky.

## Co čeští interpreti na letošních Salcburských hrách?

Tuto otázku položil Jiří Vitula – Harmonie novému uměleckému šéfu festivalu, intendantu prof.dr. Peteru Ruzickovi. S Magdalenou Konečnou počítáme jako se slibným pěveckým debutantem. Současná sólistka Curyšské opery Martina Janková vystoupí v Kouzelné flétně jako Papagena a v Mozartově scénické kompozici Thamos. Původem česká mezzosopranistka Hana Minutillo převzala sólový part v Haydnově Nelsonově mši.

Promítnou se do plánů festivalu výročí Antonína Dvořáka, sté výročí úmrtí, a Leoše Janáčka, 150 let od narození. Hledáme potřebné náměty, abychom zmíněná jubilea vzpoměli dramaturgicky zajímavým způsobem. Pokud jde o interprety, přivítáme v roce 2004 Českou filharmonii s Dvořákovým requiem v nastudování Gerta Albrechta.

## Cenu Ericha Wolfganga Korgolda

za celoživotní dílo převzal při příležitosti konání Mezinárodního bienále pro filmové a hudební umění koncem června v Bonnu řecký skladatel Mikis Theodorakis.

## Michael Schade třeba jednou bude zpívat nějakou operu i v češtině

Sedmatřicetiletý německo-kanadský tenorista je vyhledávaným oratorním pěvcem a objíždí svět s písňovými recitály. Narodil se německým rodičům v Ženevě, ale v roce 1977 přesídlila rodina do Kanady, takže patří podle jeho slov, k obojí kultuře – evropské i americké. Když je v Evropě vrací se nejraději do Vídně, kde od roku 1992 hodněkrát zpíval ve vídeňské Státní opeře. Vídeňská Opera a Mozart – jsou pro něj velká radost a potěšení. V Americe už se zapomnělo chodit pěšky. Ve Vídni se cítí báječně, zajezdí si tam i na kole.

Svůj hlas charakterizuje jako mozartovský lyrický turbo tenor – s extra silou navíc, při přirovnání s auty a motory, ale jeho repertoár je mnohem širší. Pro Michael Schade je jedním z nejdůležitějších dirigentů Nikolaus Harnoncourt. Je to lidský typ, který není v rozporu s tím, jak dělá hudbu. Harnoncourt je světec. Dělá čistou hudbu. Nepotřebuje budovat kariéru. Jde vždy po textu. Když diriguje, dýchá s pěvcem.

U opery, oratoria i písně velmi záleží na jazyku. Když zpívám francouzskou operu ve Francii, chci samozřejmě, aby si Francouzi mysleli, že jsem Francouz. Kdoví, třeba jednou budu zpívat nějakou operu i v češtině. Rád bych – Rusalku, Jenůfu.. Je toho tolik!



## Ruský dirigent Valerij Gergijev byl v Československu nejméně třikrát

Valerij Gergijev byl v Československu nejméně třikrát, jako student, později v Olomouci dirigoval Dvořákovou 1. symfonií, v Praze rozhlasové symfoniky a v Bratislavě Slovenskou filharmonii.



V současné době řídí jako operní šéf Mariinské divadlo v Petrohradu. Během 90. let učinil z tohoto souboru magnet programů mnoha festivalů a katalogu firmy Philips. Vysvětluje světový úspěch Mariinského divadla tvrdou prací. Před lety nikdo o Mariinském nevěděl. A dnes?!

Právě s orchestrem Mariinského divadla, s ruskými pěvci a s houslistou Vadimem Repinem se poprvé objeví na hudebním festivalu Pražský podzim koncem září.

Těší se, že až bude šéfdirigentem České filharmonie jeho přítel Zdeněk Macál, že se brzy v Praze zase objeví.

Podle Gergijeva je Z. Macál významný český umělec. "Říkal jsem už před deseti lety, že se musí stát v Praze šéfdirigentem, tehdy mu to znělo jako legrace. Jsem přesvědčen, že jeho místo je v Čechách, jako moje v Rusku. Je mnohem důležitější – pro něj i pro českou hudbu, aby dirigoval Českou filharmonii než orchestr v New Jersey," tvrdí Gergijev.

Gergijev uvažuje o inscenaci Rusalky s Renée Fleming. Rozšiřujeme v Mariinském divadle operní repertoár, ale ještě jsme nedělali Janáčka. Snad bychom měli vybrat nějakou jeho operu na ruský námět – Káťu Kabanovou nebo Z mrtvého domu.

Svět potřeboval dirigenty a já jsem před dvanácti lety dirigoval snad čtyřicet orchestrů. Všichni hráli úžasně, bylo to pro mě skvělé. Ale nepatřil jsem jim. Když jsem se vrátil z Japonska do Evropy, uvědomil jsem si, že opravdu dobří dirigenti se na něco koncentrují. Teď diriguji jen Vídeňské filharmoniky. Je to nejlepší orchestr na světě, neuvěřitelný. Zbytek času nějakých dvě stě dvacet dní ročně jsem plně zaměstnán v Mariinském divadle v Petersburgu. Je mnohem více potřeba, abych já pomáhal doma.

## Hudební vědec Peter Gradewitz zemřel ve věku jednaděadesáti let v Tel Avivu

Gradewitz studoval ve Freiburgu, Berlíně a v Praze hudební vědu. V roce 1936 vycestoval do Tel Avivu, kde zůstal až do své smrti. Zde založil první izraelské hudební nakladatelství mezinárodního vřhlasu. Vyučoval na hudebněvědeckém institutu telavivské univerzity. Zabýval se především hudbou 20. století, přednostně tvorbou Arnolda Schönberga, také působil jako hudební kritik a publikoval v německém denním tisku a časopisech.

## Rusalka v Pařížské Opeře

Nastudování nejznámější opery Antonína Dvořáka Rusalka v pařížské Opeře Bastille překvapilo svými moderními kulisami. Režisérem představení byl Robert Carsen z Kanady, neobvyklé pojetí scény připravil Carsenův krajan Michael Levine.

Pěvecké výkony jednotlivých interpretů byly posluchači i pařížským tiskem velmi



Sergej Larin, Eva Urbanová a Renée Flemingová při zkoušce Dvořákovy Rusalky

oceňovány. V roli Rusalky se představila americká sopranistka Renée Flemingová, známé pasáže Vodníka přednesl bavorský rodák Franz Hawlata téměř jako rodilý Čech a zdařilou češtinou s nepatrným ruským přízvukem se prezentovali i Sergej Larin v roli Prince a Larissa Diadková v roli Ježibaby. Jako velmi působivý byl oceněn výkon jediné české protagonistky Eva Urbanové v roli Cizí kněžny.

(mk)

## Velkolepá oslava padesátého výročí PKO – Pražského komorního orchestru bez dirigenta oslavilo těleso koncem dubna v Dvořákově síni pražského Rudolfiny

Hosty byl dirigent Sir Charles Mackerras a mezzosopranistka Dagmar Pecková. Průvodce večera Marek Eben k tomu vtipně poznamenal, že večer je ve znamení slůvka bez: "Orchestr hraje normálně bez dirigenta, dirigent je bez českého občanství "je ale srdcem víc Čech než leckterý občan ČR), na programu je symfonie bez jedné větvy a zpěvačka je bez zábran. Kritik Luboš Stehlik k tomu ještě dodal, že tento večer hrál orchestr bezkonkurenčně – velmi pozorně a uvolněně a v báječných zvukových parametrech.

## Muzikál Čarodějnice z babí hůry měl svou premiéru

Premiéru navštěvníkům nabídl mezinárodní hudební festival Janáčkovy Hukvaldy, který se koná v obci Hukvaldy na Frýdeckomístecku. V muzikálu Čarodějnice z babí hůry se představilo Dětské operní studio ostravského Národního divadla Moravskoslezského. Muzikál vznikl na motivy knihy Tomáše Pěkného Havrané z kamene. Libreto a hudbu napsal Pavel Helebrand, který se ujal i režie.

Muzikál vypráví o osamělé čarodějnici, která nesložila zkoušku, jež by jí umožnila vstoupit do společenství ostatních čarodějnic.

Na programu festivalu byly i další dvě premiéry, a to barokní opera Erindo a lidová hra Vojna od Emila Františka Buriana.

## Pěveckou kariéru Yvonne Přenosilové přerušil srpen 1968

V šestnácti začínala jako zpěvačka v divadle Semafor. Zakrátko se z ní stala pěvecká hvězda 60. let. Její slibně rozjetou kariéru ale přerušil srpen 1968, kdy emigrovala. Po roce 1989 se Yvonne Přenosilová vrátila do Prahy. Pracuje v rozhlasové stanici Rádio Svobodná Evropa, v televizi moderuje pořad Přesčas. Přestože na dráhu oblíbené zpěvačky po letech už nenavázala, některé své počiny z mládí dokázala napodobit. Tak například ke svému podpisu pod manifest Dva tisíce slov ze srpna 1968 připojila v roce 1999 další, tentokrát pod prohlášení občanské iniciativy Impuls 99. Ve dvaceti hrála v Divadle Apollo ježibabu, o tři desítky let později se z ní stala zase ježibaba, tentokrát v muzikálu Rusal-ka. 2. července oslavila Yvonne Přenosilová své 55. narozeniny.

## Šéf opery ND Jiří Nekvasil má v nové sezóně velké plány

Dramaturgický plán opery Národního divadla v Praze na novou sezónu obsahuje tři nové velké inscenace, nový projekt koncertních provedení neznámých českých oper nazvaný Český tríptych, dvě komorní operní díla v Divadle Kolowrat a otevřený projekt scénických skic mladých skladatelů a operních tvůrců.

"Vedle tvůrčího rozvíjení dramaturgických a inscenačních tradic chceme přinášet také impulsy soudobého operního dění, včetně světových premiér a prostoru pro experiment," charakterizoval na tiskové konferenci nový šéf opery ND Jiří Nekvasil směr, jímž se hodlá ubírat. Chce oslovit co nejširší spektrum publika a získat nové příznivce z řad mladé a střední generace.

"Začátkem října uvedeme Mozartova Dona Giovanniho, v prosinci Janáčkovy Příhody lišky Bystroušky a koncem května Smrt Klingoffera skladatele Johna Adamse," uvedl Nekvasil. V poloscénickém provedení zazní tři neznámé opery českých skladatelů začátku 19. století. Na scéně Kolowratu pak půjde o dvě komorní díla současných českých skladatelů - operu Jana Klusáka nazvanou Bertram a Mescalinda a Máchův deník Emila Víklického.

"Toto dílo vzniká na objednávku opery Národního divadla a bude uvedeno vůbec poprvé," dodal Nekvasil.

## Historické knihy

*Muriel Blaive: Promarněná příležitost. Československo a rok 1956 (Praha, Prostor, 2001)*

Mezi mladé zahraniční badatele, zabývající se bohemikálními tématy, patří i francouzská badatelka Muriel Blaive (nar. 1969), s jejíž disertační prací na École des Hautes Etudes en Sciences Sociales v Paříži o reakci na události roku 1956 v tehdejší Československu se mohou nyní seznámit i čeští čtenáři. Autorka si především klade otázku, proč českou společnost (Slovensku je věnována pozornost okrajově) příliš nevzrušily dobové události v Polsku a Maďarsku. Poněkud zjednodušeně ovšem hovoří o celkové apatii v zemi, přičemž situaci v antikomunistickém odboji poněkud schematicky přenáší do ostatních oblastí života tehdejšího Československa. U Muriel Blaive se zde projevuje přece jen omezená znalost českých reálií, především v oblastech dějin každodennosti. Rozpaky ovšem budí skutečnost, že francouzská badatelka zcela opomíjí i fungování skupiny kolem ve své době proslulého literárního časopisu Květen, ve kterém vyšlo mimo jiné i první otištěné dílo současného prezidenta Václava Havla - jeho dopis redakci, v němž kritizoval opomíjení přínosu Skupiny 42. Jestliže autorčina analýza stavu české společnosti kolem roku 1956 vykazuje značné slabiny, její konečné vysvětlení relativně malého ohlasu maďarského povstání v Československu představuje velice důležitý příspěvek k tématu. M. Blaive přede-

vším zdůrazňuje větší početní sílu KSČ ve srovnání s partnerskými stranami v Polsku a Maďarsku. Zároveň připomíná tradiční levicovou a rusofilskou orientaci české veřejnosti, výrazně lepší životní úroveň obyvatelstva v Československu, obavy před německým revanšismem a nechuť značné části obyvatelstva vůči Polsku a Maďarsku. Také připomíná šok, který v obyvatelstvu vyvolalo obrazové zpravodajství z krvavého průběhu maďarské revoluce - poměrně široké kruhy obyvatelstva se začaly obávat, že násilí by se mohlo obrátit proti nim. Značnou pozornost věnuje badatelka polemice s teorií o přežívání demokratických tradic v české společnosti v průběhu padesátých let a z šíření této, podle jejího názoru neopodstatněné, hypotézy obviňuje především tzv. reformní komunisty a autory ovlivněné reformistickými díly. Kniha francouzské historičky obsahuje i řadu dalších bystrých postřehů, i když někdy se zde setkáme i se silně diskutabilními závěry. Rozhodně však kniha stojí za přečtení a následná diskuse by mohla přinést i mnohé cenné poznatky. Například velice zajímavým tématem by se mohla stát autorčina teorie o existenci traumatu z neexistence odporu v Československu roku 1956 alespoň u části občanů. Kniha M. Blaive představuje vynikající inspiraci pro uvažování o českých dějinách po roce 1945, a proto ji můžeme doporučit každému. Musíte však počítat s tím, že s některými tezemi autorky asi nebudete souhlasit.

(MaFr)

## Historické výročí

### Vyročí - Rudolf II.

Dnes se v naší rubrice Výročí ponoříme hlouběji do běhu času. Osmnáctého července před 450 lety se totiž ve Vídni narodil habsburský panovník, jehož jméno je nesmazatelně spjato s českými zeměmi a především s Prahou - Rudolf II. Byl synem tolerantního císaře Maxmiliána II. a bigotní katolíčky Marie Habsburské. Na přání matky byl Rudolf i jeho mladší bratr Arnošt vychováni v atmosféře zkonstatěného a upjatého madriidského dvora. Výchova směřovaná zejména ke zdůrazňování nadřazenosti vladaře nad ostatními a na přísném katolictví podle mnoha odborníků výrazně negativně poznamenala utváření Rudolfovy osobnosti. Maxmilián II. se hned po svém nástupu na trůn snažil povolání své syny zpět, ale podařilo se mu to až v roce 1571. Již o rok byl Rudolf v Prešpurku (Bratislavě) korunován uherským králem a po složitých jednáních se stavy byla v roce 1575 na jeho hlavu ve svatovítské katedrále v Praze vložena i svatováclavská koruna. Ve stejném roce se stal Rudolf také římským králem. Krátce nato však Maxmilián II. nečekaně umírá a vladařem celého rakouského impéria se stává mladý Rudolf. Jeho sourozenci nedostali žádný podíl na moci, což logicky vedlo k jejich nespokojenosti.

Do roku 1580 se Rudolfovi vládnutí vcelku dařilo. I když zůstával silně věřícím katolíkem, nepopuzoval nekatolické obyvatelstvo nějakými tvrdými zákazy. S touto politikou ovšem nesouhlasila jeho matka, která proto roku 1581 opustila Rudolfův dvůr. V roce 1580 císař Rudolf těžce onemocněl a právě v této době se podle historiků objevují první příznaky jeho psychické nevyrovnanosti. Císař se začal uzavírat do sebe, odmítal cestovat. V roce 1583 přenesl své sídlo do Prahy, kterou pak jen zřídka opouštěl. V roce 1598 propukla u Rudolfa II. naplno jeho duševní choroba poté, co se dozvěděl, že bylo zrušeno jeho zasnoubení s dcerou Filipa II. Isabelou a nevěstu získal jeho bratr Albrecht. Císařova choroba se projevovala především záchvaty zuřivé zlosti střídanými projevy naprosté apatie. Rudolf trpěl stíháním a těžkými depresemi, jeho dvůr se stal místem brutální korupce a intrikánsů. Jedinou útěchou nemocného císaře se staly jeho sbírky, alchymistické pokusy a další vedlejší zájmy, které ho ovšem zároveň odváděly od vladařských povinností. Přitom jeho situace se stále zhoršovala. Již od roku 1593 trvala válka s Turky, kterou v letech 1605-1606 vážně komplikovalo povstání uherského magnáta Štěpána Bočkaje, kterému nakonec císař Vídeňskou smlouvou postoupil Sedmíhradsko a část Uher. S Turky pak Rudolf uzavřel příměří, které pro něj bylo značně nevýhodné. V tomtež roce Rudolfova choroba opět naplno propukla a jeho bratr Matyáš proti němu začal organizovat uherské stavy. Šlechtici z českých zemí zůstali Rudolfovi věrni, ale na základě tzv. libeňského míru získal Matyáš nejen Uhry, ale i rakouské državy a Moravu. České nekatolické stavy si potom vymohly v roce 1609 vydání tzv. Rudolfova majestátu, který v zemi uzákonil částečnou náboženskou svobodu. Panovník vydání majestátu vnímal jako svoji osobní potupu a toužil po pomstě. I proto v roce 1611 povolal do Čech vojska svého příbuzného pasovského biskupa Leopolda, která nevidaným způsobem zemi zpusťovala. Pasovští zoldněři ovšem byli poraženi a Rudolf II. byl nucen abdikovat. V lednu 1612 zlomený a nemocný Rudolf II. umírá. Z hlediska historie se Rudolf II. jeví jako tragická postava, v českém povědomí se však zejména díky veselejšímu počátku padesátých let 20. století císařův pekař a pekařův císař, kde císaře ztvárnil Jan Werich, přetrvává obraz vcelku dobromyslného, i když poněkud potrhleho panovníka. Do dějin českých zemí a zejména Prahy se ovšem Rudolf zapsal především jako mecenáš a sběratel. Díky němu se Praha stala jedním z center evropského manýrismu. Působila zde řada vynikajících umělců jako byli například Bartolomeus Spranger, Giuseppe Arcimboldo, Hans von Aachen, Adriaen

de Vries, Giovanni Castrucci, Ottavio Miseroni a řada dalších. Císařovy umělecké sbírky byly pověstné svým rozsahem i kvalitou některých prací. Rudolfův dvůr ovšem nelákal pouze umělce, díky císařovým zálibám sem putovali i přední alchymisté jako Alessandro Scotta, Edward Kelley nebo John Dee, ale také zde pracovalo i mnoho vynikajících vědců mezi které patřili například astronomové Tycho Brahe a Johannes Kepler nebo přírodovědec Tadeáš Hájek z Hájku. (MaFr)

## Historická kuchyně

Dobrou kuchyni si lidé samozřejmě neoblíbili jenom v českých zemích, ale těšila se přízni nejširších vrstev i na Slovensku. Z mnoha nejrůznějších důvodů však první slovensky psaná kuchařka vyšla pravděpodobně až roku 1870 v Pešti. Jednalo se o dílo Jána Babilona, budapeštského měšťana a údajně rodáka z Gemeru, nazvané Prvá kuchárska kniha v slovenskej reči. Dílo slovenští odborníci považují za jednu z předních ukázek slovenské odborné knihy devatenáctého století, která i dnes udívá čistotou své řeči, i když patrně z některých předloh do práce pronikla částečně německá terminologie. Bohužel dílo se neprosadilo v takové míře jako práce Magdaleny Dobromily Rettigové, i když ve své době mělo velký úspěch a vyšlo znovu v letech 1894 a 1907. Poté však poněkud upadla do zapomnění a do obecného povědomí ji vrátila až v Bratislavě vydaná edice z roku 1989.

### Politická polievka

Do kastróla sa vloží očistená sliepka, posolí sa, na to sa vyleje holba vína, rovnaké množstvo vody a na rezance pokrývané citrónové kôrky - toto sa dobre zakryje a nechá sa pozvoľne variť. Keď sa sliepka uvarí, pridá sa na tenké rezance pokrývaná zelenina a dve teľacie nohy. Krv z hovädzích mozgov se vymyje v studenej vode, blanka sa z nich zvlécie, dajú sa do kastróla a posolia sa. Dodá sa ešte na listy pokrývaná cibula, zelený petržlen, korenie, tarkan [pravdepodobne estragon] a žajdlík [asi 0,33 l] octu - vedno sa nechá zakryté pol hodiny stať, potom sa nad ohňom zvari a odloží sa na teplé miesto. Očistené surové zemiaky sa okrúhlym vykrajovačom vypichujú na veľkosť orecha; uvaria sa so zeleným petržlenom namäkko v slanej vode.

Keď je čas jedenia, pokrája sa sliepka na kúsky, teľacie nôžky na rezanky, mozgy na kocky a odcedené zemiaky sa dajú do misy. Polievka sa legíruje [zahusťí] pár žltkami a kyslou smotánkou, do nej sa pridá z tej šťavy a tak sa dá na stôl.

### Pospolitý guláš s krumplami

Na jednu osobu sa vezme pol funta (28 deka) mäsa - čiže koľko osôb, toľko polfundov - pokrája sa na kúsky a posolí. Do nádoby sa dá kus masť a mäso sa v nej nechá pariť zakryté, aby nadobudlo žltú farbu. V hojnej miere sa pridá na lístky pokrývaná cibula, ďalej trochu rasce a papriky, všetko sa poobracia, zaleje vodou a nechá variť. Napokon sa pridajú očistené a pokrývané surové zemiaky, všetko sa uvarí namäkko a jedlo sa takto podáva na stôl.

### Zemiakové šúľance

Potrebnú mieru krumpieľ uvariť, olúpať, horúce vľakom rozmiešať, práve toľko múky pridať, posoliť, pár žltkov vmiesiť, z toho zhrubá malého prsta šúľance robiť a na sito rozložiť. Do nádoby dať kus čerstvého masla, v tom hodnú mieru želových omrvín nažltlo upražiť, šúľance vo vriacej vode zavariť, odcediť, studenou vodou premyť, v upražených mrvkách poobáľať a podľa chuti i pocukrovať.

### Škvarkové pagáčiky

Potrebná miera škvariet sa nadrobno poseká a rozmeli sa s dva razy toľko múkou. Do prostriedka sa urobí jamka, do nej dá sa pár žltkov, kyslej smotánky, trochu vína a soli, ostatné sa vodou doleje a spolu zmiesi, aby cesto nebolo ani veľmi tuhé, ani slabé. Potom sa cesto vyvalká na malý prst zhrubá, z neho sa vypichajú okrúhle lity, po vrchu sa chrbtom noža urobia žliabky, pagáčiky sa pokladú na plech, po vrchu vajcom natrú,

## Český, černý humor povodňový

- Inzerát: *Prodám chatu u vody u Českých Budějovic. K nahlédnutí u Karlova mostu.*

- *Nádražní hlášení v Praze - Holešovicích: Pozor na první koleji. Na první kolej připlouvá parník ze Stěchovic.*

*Víte, proč v Praze zrušili Městskou policii? Protože zavedli Pobřežní hlídku!*

- *Příští stanice - Muzeum. Prosíme, nadechněte se. - Metro nádraží Holešovice: "Ukončete prosím výstup a nástup, dveře se zavírají. Příští stanice: Hamburk."*

- *Dnes odpoledne přišla o život poštovní doručovatelka v Libni, když vybírala po domech nedoplatky za vodu.*

- *Mezi stanicemi Palmovka a Florenc je zajištěná náhradní kyvadlová doprava ponorkami MHD.*

- *Hlášení v metru na trase C: "Hlavní nádraží. Vystupujte vpravo ve směru plavby."*

- *Zprávy pro vodáky: všechny jihočeské silnice jsou sjízdné.*

- *Hledáme odborníky na pěstování rýže. Prostory máme. Povodí Labe, pobočka Litoměřice.*

- *Cedule na vchodu do metra: Zákaz ježdění na kolečkových bruslích, skateboardech, surfech a vodních skútrech.*

- *Provoz podvodní dráhy byl přerušen, využijte prosím náhradní lodní dopravy označené XB.*

- *Po neúspěšném zavření dveří v metru hlásí řidič do mikrofonu: "Vyndejte prosím rybu, která zablokovala dveře v poslední soupravě."*

- *Změna jízdního řádu lodní dopravy: Od 13. do 16. srpna 2002 budou všechny lodě projíždějící Prahou kotvit i v těchto přístavech: Malostranská, Staroměstská, Můstek, Florenc, Invalidovna, Palmovka, Vltavská a Nádraží Holešovice. Pokud podmínky dovolí, bude otevřen i přístav Masarykovo Nádraží.*

- *Srdečně zveme na úterní závody ve slalomu na vodních lyžích v pražské Stromovce. Sraz nad Křižkovou fontánou.*

- *Masarykovo nádraží se vrací k osvědčenému názvu: Přístaviště Praha Střed.*

- *V metru na trase C stanice Nádraží Holešovice: "Nádraží Holešovice, konečná stanice, prosíme vyplatte."*

- *Na Hlavním nádraží nad kolejištěm stojí na ceduli: Koupání v kolejišti je přísně zakázáno!*

- *Na stanici metra čeká souprava: "Vážení cestující, urychlete prosím vplouvání do metra, za naší soupravou stojí v tunelu další a dochází jí zásoby kyslíku!!"*

- *Od revoluce se nic nezměnilo. Ostraváci dřou a Pražáci se válejí u vody.*

## FT: Nejšťastnější je po volbách asi Havel, ne Špidla

(zpravodaj ČTK) - Nejšťastnějším Čechem po víkendových volbách možná není vůdce vítězných sociálních demokratů Vladimír Špidla, ale údajně nezávislý prezident Václav Havel, píše britský list The Financial Times. Havel se raduje z porážky "druhého Václava" - Klause.

Havel měl vždy dvě noční můry. V jedné z nich musel znovu ustavit do funkce premiéra pošklebujícího se Klause a znovu vydržet to, že bude ignorován a podkopáván. Ve druhé, ještě horší, zvolí parlament Klause jeho nástupcem a profesor využije prezidentského úřadu, aby šířil opovržení k Havlově práci.

Oba scénáře jsou dnes nepravděpodobné. Špidlovi centrističtí spojenci podle všeho navrhnou na prezidenta Petra Pitharta, zatímco sociální demokraté asi podpoří Otakara Motejla nebo Miloše Zemana.

Může tedy Havel v klidu venčit psa? Zatím ne. Je pořád možnost, že sociální a občanský demokraté vytvoří "velkou koalici", v níž se Špidla stane premiérem a Klaus prezidentem, soudí Financial Times.

## Česká republika má novou vládu

Vládu, která vystřídá jednobarevný kabinet ČSSD premiéra Miloše Zemana, vytvořili sociální demokraté společně s lidovci a unionisty. Šestnáct nových členů vlády složilo na Hradě do rukou prezidenta slavnostní slib věrnosti České republice a odpovědnosti vůči svému novému úřadu.

Premiér **Vladimír Špidla** (šéf ČSSD)

vícepremiéři: **Cyril Svoboda** (KDU-ČSL), který bude zároveň zastávat funkci ministra zahraničí

**Stanislav Gross** (ČSSD), kterému zůstává **ministerstvo vnitra**

**Pavel Rychetský** (ČSSD), který bude odpovědný za **českou justici**,

a **Petr Mareš** (Unie svobody-DEU), který má na starosti **vědu, výzkum a lidské zdroje**.

Unionisté, stejně jako lidovci, v koaličním kabinetu obsadí po třech křeslech.

**Ministerstvo pro místní rozvoj** povede **Pavel Němec**

a křeslo ministra bez portfeje obsadí **Vladimír Mlynář**, který po změně kompetenčního zákona povede nové **ministerstvo informačních a komunikačních technologií**.

**Ministrem dopravy a spojů** se stal lidovec **Milan Šimonovský** a **resortu životního prostředí** bude šéfovat jeho stranický kolega **Libor Ambrozek**.

Sociální demokraté, kteří budou mít v sedmnáctičlenné vládě 11 zástupců, zasednou i v čele **resortu kultury a financí**, které budou řídit **Pavel Dostál** a **Bohuslav Sobotka**.

Na **ministerstvu obrany** zůstává **Jaroslav Tvrdík**,

**ministrů školství** se stala **Petra Buzková**,

**zdravotnictví** bude řídit **Marie Součková**

a **ministerstvo průmyslu a obchodu** povede bývalý šéf státní kasy **Jiří Rusnok**.

**Ministrem práce a sociálních věcí** jmenoval prezident **Zdeňka Škromacha** a poslední resort, **zemědělství**, bude řídit **Jaroslav Palas**.





## Pravda: Jestli to Špidlovi vyjde, bude v Čechách radost žít

ČTK/Pravda) - Nová česká vláda má sympatický program, jehož cíle jsou malovány poněkud růžověji, než bude sama realizace. To platí hlavně o sociálních záměrech Vladimíra Špidly. Naopak, slib dovést Českou republiku do Evropské unie splní nový premiér asi bez větších problémů, napsal dnes slovenský list Pravda.

Vyjednávání s vládou sociálních demokratů o podmínkách vstupu bude pro unii a tím i pro ČR zjevně méně problémové, než by byla jednání vedená Klausovými euroskeptiky. Zůstává jen otázkou, nakolik Špidla dokáže splnit slib o co nejlepších podmínkách pro ČR.

Programové prohlášení sociálních demokratů je v tomto bodu mimořádně vágní a "špidlovcí" nemají připravenou žádnou relevantní obdobu Zahradilova dokumentu o českém eurorealismu a způsobu obrany českých národních zájmů. Na druhé straně, i za vládnutí Zemanovy garnitury se vyjednávači spoléhali na instinkty a politiku pružného dosažení maxima možného - a ne neúspěšně.

Mnohem těžší úlohu bude mít nový český premiér při plnění slibů v sociální oblasti. Bezplatné vysoké školy pro budoucí inteligenci, která jednou bude motorem české ekonomiky, velkorysá pomoc při obstarání bydlení pro mladé rodiny, které jsou základem státu, jakož i bezplatná zdravotní péče pro budoucí, tedy zdravější důchodce jsou investicí, která je v dlouhodobém horizontu jednoznačně návratná. Špidla se netají, že vzorem je Švédsko, kde to skutečně funguje.

Otázkou je jen, zda ČR má finanční kapacity na takovou sociální investici. Švédsko totiž nenese břemeno korupčních afér někdejších bossů komunistického režimu a základy tržní ekonomiky v něm fungují nesrovnatelně déle než v Čechách. Z tohoto hlediska vypadá vyplácení plošných dětských přídatků i rodinám milionářů - což je Špidlův záměr - jako trochu přehnaný luxus a násilná adaptace švédského modelu.

Připočteme-li k tomu nenasytnost jednotlivých ministrů - už pár minut po vyslovení důvěry chtěl například ministr dopravy dalších 23 miliard korun navíc - musí být český občan rád, že vládní koalice má ve svých řadách i poslance typu Hany Marvanové.

Pokud jde o Marvanovou, její ekonomický realismus bude sice pro rozhodnutí vládní koalice přínosem, ale při křehké většině vládních poslanců se tato zákonodárkyně může stát novým Wagnerem, který bude špidlovce držet pod krkem při každém významnějším hlasování. Ale vzhledem k předpokladu, že sociálnost Špidlova programu nakonec rozpustí zatrpkllost komunistů z neúčasti ve vládě, není nutné tuto hrozbu přeceňovat.

Celkově se dá předpokládat, že Špidlův kabinet po nezbytném sladění některých jemně levicově utopistických záměrů s ekonomickou realitou má naději vládnout celé čtyři roky a je pravděpodobné, že po tomto období odevzdá voličům zemi, v níž bude mít každý občan bohatě zajištěné základní sociální potřeby 21. století - a ti nejschopnější budou mít i o trochu víc.

To je vize, kterou Slovensko může Čechům zase jen závidět. Politici, disponující jasnou politickou i filozofickou vizí spravování země pro blaho řadového občana se zatím rodí jen na tom "nesprávném" břehu řeky Moravy.

*msk ko jf*

## Vláda jmenovala Gavlasovou vedoucí Úřadu vlády

Ministři nové vlády jmenovali do funkce vedoucí Úřadu vlády Janu Gavlasovou. Kabinet rovněž schválil změnu jednacího řádu a postup přípravy vládního prohlášení. Špidla rovněž uvedl, že stálým členem předsednictva vlády bude kromě předsedy a místopředsedů také ministr financí. Premiér ještě doplnil, že prvním místopředsedou bude ministr vnitra Stanislav Gross.

## ODS chce do září novou stínovou vládu, kongres bude v prosinci

Občanská demokratická strana chce do konce září sestavit novou stínovou vládu. Činnost současně, kterou kritizoval i šéf strany Václav Klaus, Výkonná rada ODS ukončila. Vedení strany rovněž souhlasilo s analýzou volební kampaně. Politici se shodli na tom, že stranický kongres, na kterém má být vedení strany k dispozici své funkce, se uskuteční v prosinci. "Výkonná rada ODS projednala a vyjádřila souhlas s analýzou volební kampaně a považuje tento dokument za dobré východisko pro přípravu podzimní předvolební kampaně. ODS vytvořila novou pracovní skupinu, která připraví koncept stranické předvolební kampaně. Členem pracovní skupiny bude i místopředseda ODS Miroslav Beneš, který je hlavním volebním manažerem strany. Jeho další působení v předvolebním týmu, navzdory předchozí kritice průběhu kampaně, podpořil i Václav Klaus.

## Příští vláda, kterou povede Vladimír Špidla (ČSSD), bude pravděpodobně méně technokratická než předchozí kabinet. Je o tom přesvědčen prezident Václav Havel.

"Myslím, že přinejmenším bude možná způsobilá vnímat širší souvislosti různých věcí. Ono to souvisí s tím, že je to vláda koaliční a to je systematicky dobré, protože to přeci jen zajišťuje jakousi vnitřní pluralitu myšlení a nutí to k hledání konsensu," řekl Havel během své návštěvy Libčevsi na Lounsku.



Vladimír Špidla a Václav Havel

Prezident si zároveň váží klidného způsobu, jakým nový kabinet vznikal. "Ocenil bych takový ten věcný, střízlivý a jakýsi otevřený přístup pana Špidly ke koaličním jednáním, ke vznikání té vlády," podotkl Havel.

Na novém kabinetu se Špidlovi sociální demokraté, kteří vyhráli letošní sněmovní volby, domluvili s koalicí lidovců a unionistů. V sedmnáctičlenné vládě obsadí ČSSD 11 křesel, KDU-ČSL a Unie svobody-DEU budou mít po třech členech. Ve sněmovně se bude koaliční kabinet opírat o těsnou většinu 101 z 200 mandátů.

Havel si však přeje, aby Špidlova vláda vydržela po celé čtyři roky. "Přál bych si to, protože jsem přítelem stabilních poměrů," dodal. Zda ale kabinet získá důvěru parlamentu a jak dlouho vydrží, záleží podle něj zejména na vládě samotné.

## Praha má nového primátora

Hlavní město České republiky má nového primátora. Stal se jím podle předpokladu radní pro kulturu, sport a církev Igor Němec, kterého nominovala ODS. Němec byl jediným kandidátem. Nahradí Jana Kasla, který rezignoval koncem května. Doposud jeho pravomoci a kompetence zastávalo pět radních. Voleb se zúčastnilo 49 zastupitelů. Němec získal 31 hlasů, což je o tři více, než potřeboval. Koalice ODS a ČSSD má na pražské radnici 30 hlasů.

## Špidla: Chci požádat ministry o zevrubné přiznání majetku

Premiér Vladimír Špidla chce zavést zevrubná majetková přiznání členů vlády. Považuje to dokonce za jednu z priorit vlády. "Chci požádat své kolegy, abychom - pokud dostaneme důvěru - udělali zevrubné přiznání majetku. Tak si představujeme, že by se to mělo dělat," řekl Špidla v rozhovoru, který zveřejnil Lidové noviny (LN). Špidla chce jít ministrům v majetkovém přiznání příkladem. Veřejní činitelé nyní mají podle zákona o střetu zájmů odevzdávat oznámení o vedlejších příjmech a darech za předešlý rok do konce června. Sankce za nesplnění této povinnosti ale neexistují. Špidla v rozhovoru uvedl, že prioritami vlády je i řešení situace v mediálních radách a příprava země na vstup do Evropské unie.

## Kuriozity z předvolební kampaně

Odborníci na mediální politiku se vcelku shodují na tom, že Občanská demokratická strana na konci své předvolební kampaně zkazila, co mohla a přispěla tak poměrně jasněmu vítězství sociálních demokratů. Obzvláště silné rozpaky vyvolal tah ODS na závěr kampaně - strana se rozhodla obtelefonovat celou republiku a nahraný hlas expremiéra Klause mobilizoval k boji proti socialismu a vyzýval k podpoře ODS. Značná část občanů však tuto akci vnímala jako atak na své soukromí, což v tradičně individualistickém českém prostředí vyvolalo krajně negativní reakci. Jedna z novinářek popsala, jak hlas varujícího Václava Klause k smrti vyděsil jejího desetiletého syna, který nic zlého netuše zvedl sluchátko. Značnou pozornost v médiích vzbudila i skutečnost, že telefonickou výzvu k boji proti socialismu dostal i místopředseda komunistické strany Vlastimil Balín. Autor kontroverzního nápadu, který kandidoval za ODS v Praze, se podle deníku Právo prý před zveřejněním výsledků voleb chlubil, jak přispěl k vítězství pravice. Po zjištění skutečnosti se však údajně rozplakal.

Občanské demokratické straně se také na rozdíl od předešlých dob nepodařilo sjednotit pod svými prapory uměleckou frontu - leccos pro sebe získala Koalice, ale úspěšně se v tomto směru činila i sociální demokracie, které pomáhal známý předlistopadový hudebník středního proudu František Janeček. Určitým překvapením však byla účast skupiny Kryštof, která je v současné době idolem mládeže, na koncertě ve prospěch pražské sociálnědemokratické kandidátky Petry Buzkové. I když protagonisté zdůraznili, že jejich podpora patří výhradně P. Buzkové a nikoliv celé straně, nelze vyloučit, že i jejich vystoupení k vítězství České straně sociálně demokratické přispělo. Minimálně se sociálním demokratům podařilo rozbit představu o tom, že hlásit se k této straně mohou pouze společenští outsideři.

(MaFr)

## Nový kabinet získal důvěru Sněmovny

Premiér Vladimír Špidla (ČSSD) věří, že jeho vláda vydrží celé čtyřleté volební období. Nebojí se ani toho, že by se rozpadla kvůli sporům o rozpočet. Špidla to dnes řekl novinářům krátce poté, co kabinet získal důvěru Sněmovny. Předseda ODS Václav Klaus po hlasování prohlásil, že nová vláda je nepochybně špatná.

Pro důvěru kabinetu hlasovalo všech 101 poslanců vládních stran, tedy ČSSD, KDU-ČSL a Unie svobody. ODS a KSČM byly proti.

Premiér Špidla považuje za klíčové úkoly vstup země do EU, konsolidaci veřejných financí a chce také udržet dynamiku hospodářství. "Myslím, že (vláda) vydrží celé volební období, je založena na pevném politickém základě," řekl novinářům.

Předseda KSČM Miroslav Grebeníček čeká, že problémy kabinet teprve čekají. "Myslím si, že to budou mít moc a moc těžké," řekl šéf komunistů novinářům.

Prezident je rád, že se kabinet těší důvěře sněmovny a že dolní komora vládě vytvořila předpoklady pro to, aby se rychle mohla ujmout svých povinností, tlumočil Havlovo stanovisko Martin Krafl, šéf tiskového odboru prezidentské kanceláře.

Havel soudí, že normální fungování vlády je důležité i kvůli tomu, že republika má na dosah členství v EU. Dynamiku integračních procesů je podle něj třeba zachovat. Prezident pevně věří, že se vládě bude dařit plnit programové prohlášení, dodal Krafl.

Klaus se v rozhovoru s novináři ohradil proti projevu, který Špidla pronesl ještě před hlasováním o důvěře. Předseda ODS soudí, že premiér byl arogantní a svými slovy ukázal pohrdání názory jiných. Špidla na adresu ODS, jejíž zástupci dnes hovořili asi nejčastěji, poznamenal, že řečníci z této strany často citovali klasiky a přístupy z 19. století. Tato doba je ale podle něj překonaná. Konkrétně projevem Klause postupovala podle Špidly myšlenka, "že zákony jsou překážka a že snažit se o vyrovnané legislativní prostředí je něco, co je a priori špatné". Názory ODS podle předsedy vlády ve volbách neuspěly.

Předseda klubu Unie svobody-DEU Karel Kühnl novinářům řekl, že poslanci této strany hlasovali pro vládu proto, že je to kabinet demokratický, většinový a chce přivést stát do EU. Z tohoto hlediska podle něj nebyla alternativa. Místopředseda KDU-ČSL Jan Kasal soudí, že vláda bude mít hodně práce, aby své sliby splnila. Věří, že některé její návrhy podpoří i opozice.

Grebeníček očekává, že daleko zajímavější než dnešní hlasování bude střet o rozpočet a volba prezidenta. Bývalá předsedkyně Unie svobody-DEU Hana Marvanová věří, že kabinet se zaměří hlavně na vstup do EU a boj proti korupci.

## Zabraly ve volbách čísla?

Možná trochu překvapivě se stala poměrně jasným rozdílem vítězem letošních parlamentních voleb vládní Česká strana sociálně demokratická. Možná k tomu trochu přispěla i některá data zveřejněná krátce před volbami Českým statistickým úřadem. Počátkem května oznámil, že inflace v květnu dosáhla v meziročním srovnání pouhých dvou a půl procenta, což znamená nejnižší číslo za posledních 29 měsíců a oproti dubnu dokonce ceny klesly o jednu desetinu procenta. Za příznivým vývojem stála hlavně silná koruna, která zlevňuje dovážené zboží. Představitelům exportních firem sice vývoj kursu koruny způsobuje čtené vrásky, který možná přispěl k příklonu voličů k sociální demokracii, byla zveřejněná čísla o květnové nezaměstnanosti. Ta ukázala, že počet lidí bez práce v České republice již čtvrtý měsíc klesá. Odborníci však upozorňují, že zde patrně rozhodující úlohu sehrály sezónní vlivy - ve srovnání s loňským květnem přibylo více než 27 tisíc nových nezaměstnaných. Nejhorší situace panuje tradičně v severních Čechách a na severní Moravě. Obě oblasti sice jako v předešlých letech patřily ve volbách mezi opory sociálnědemokratické strany, ale nelze nepostřehnout, že mnoho hlasů právě dnes získali komunisté. Například v okrese Louny, kde je 16,3 procenta nezaměstnaných komunistická strana dokonce zvítězila. Lze očekávat, že při zhoršení sociální situace by stále větší část voličů opouštěla tradiční zavedené strany a přikláněla by se k politickým uskupením na okraji současného politického spektra. Zatímco v jiných zemích se v podobné situaci k moci derou různé extrémně pravicové populistické skupiny, v České republice proud nespokojenců stále přitahuje komunistická strana. Zatím největší část voličů i díky příznivým hospodářským výsledkům uvěřila na prosperitu pod vládou sociálních demokratů. Není však vyloučeno, že někdy příště budou komunisté ve volbách atakovat první příčky. Pár měsíců nezaměstnanosti nebo čas trvalé nejistoty dokáže často se smýšlením člověka udělat doslova divy.

(MaFr)

## Senát doporučil prezidenta Beneše na Řád T. G. Masaryka

Prezidentu Edvardu Benešovi, jehož poválečné dekrety jsou trnem v oku některým politikům a sdružením z německy mluvících zemí, dnes Senát doporučil posmrtně udělit Řád Tomáše Garrigue Masaryka. Původně byl Beneš navržen na Řád Bílého lva I. stupně. Senát se ale přiklonil ke stanovisku prezidentské kanceláře, podle něhož Beneš už nárok na tento řád z titulu své funkce má.

Návrh vyznamenat Beneše Řádem TGM, který předložil místopředseda horní komory Přemysl Sobotka (ODS) senátoři podpořili prakticky nejtěsnější většinou, když pro bylo 37 ze 70 přítomných. Návrh podpořili zejména zástupci ODS, ČSSD a KSČM, unionisté, lidovci a senátoři ODA se až na šest výjimek hlasování zdrželi. Proti byli pouze Zdeněk Bárta (nezařazený, navržen KDU-ČSL) a Richard Falbr (ČSSD).

Celkem Senát nominoval na vyznamenání 36 osobností, z toho 24 in memoriam. O tom, který z navržených dostane některý z řádů a medailí, rozhodne prezident republiky.

Na Řád Bílého lva I. stupně tak Senát nominoval jen armádního generála Ludvíka Krejčího. Legionář a odpůrce mnichovské okupace Krejčí, který zemřel před 30 lety, byl od roku 1933 do března 1939 náčelníkem štábu armády. Po roce 1948 byl degradován. Na Řád Bílého lva III. stupně senátoři navrhli divizní generály Václava Šáru a Bohumila Všetického, který byl moravským zemským velitelem odbojové organizace Obrana národa. Oba byli popraveni během nacistické okupace. Na stejné vyznamenání byl nominován také Slavoj Šádek, popravený v únoru 1949 za protikomunistický odboj.

Řád TGM by měla kromě Beneše získat pětice osobností, přičemž opětovně byl navržen signatář Charty 77 a předseda Masarykova demokratického hnutí Emil Ludvík. Na Medaili Za zásluhy bylo navrženo deset lidí, například členka správní rady česko-německého Fondu budoucnosti Dagmar Burešová, zesnulý ekolog Josef Vavroušek a Jan Stránský, tajemník československé exilové vlády v Londýně a spolupracovník Rádia Svobodná Evropa.

Na Medaili Za hrdinství byli stejně jako loni navrženi Dominique Magnant a Georges Verdoni, kteří předloni v Zátoce andělů ve francouzském městě Nice zachránili před utonutím dvě české ženy. Verdoni krátce po činu zemřel na následky vyčerpání. Mezi 16 nominovanými jsou i tři důstojníci ruského původu, kteří byli v květnu 1945 odvezeni z Prahy do sovětských koncentračních táborů, a někdejší šéfdirigent České filharmonie Václav Neumann.

## 46. zasedání České biskupské konference (CBK) na Velehradě

Biskupové se zabývali stěhováním Teologického konviktu (středoškolského církevního zařízení) z Litomeřic do Olomouce. Seznámili se s aktivitami České katolické charity. Na programu byly otázky rozvoje katolického školství, duchovní témata týkající se mládeže, příprava národní svatováclavské pouti a středoevropského setkání katolíků v letech 2003 až 2004. Před bazilikou Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje se uskutečnil Koncert lidí dobré vůle. Na hlavní poutní mši přijeli sídelní a světské biskupové českých a moravských diecezí a představitelé dalších církví i ze zahraničí.

## Špidla vyzval Romy, aby neodcházel a pomohli řešit problémy doma

Premiér Vladimír Špidla vyzval Romy, aby neodcházel do zahraničí, kde většinou neúspěšně žádají o azyl. Zároveň je požádal, aby se společně s vládou podíleli na řešení problémů v České republice. Špidla to uvedl v prohlášení, které ČTK poskytla mluvčí kabinetu Anna Stárková.

Vláda si podle premiéra uvědomuje obtížné postavení Romů, kteří se potýkají s ekonomickými a sociálními problémy, občas i s diskriminací a rasismem. Odchodem však podle premiéra Romové nic zásadního nevyřeší.

## Některé děti budou mít během podzimního summitu NATO prázdniny

Některé pražské děti čekají během listopadového summitu NATO prázdniny. Novinářům to řekl vicepremiér a ministr zahraničí Cyril Svoboda (KDU-ČSL). Právě příprava vrcholné schůzky Severoatlantické aliance byla hlavním tématem prvního povolebního jednání nové bezpečnostní rady. Příprava pražského summitu NATO pokračuje podle Svobody bez problémů. "Nejistili jsme žádné vážné potíže, které by mohly věc ohrozit," poznamenal šéf české diplomacie. Jeho ministerstvo by mělo přibližně do konce prázdnin připravit na jednání kabinetu dokument, v němž by vláda vyzdvihla politický význam pražské schůzky aliance.

## Havel: Zatím se u nás málo zdůrazňoval smysl summitu NATO

Při přípravě pražského summitu NATO se zatím v Česku málo zdůrazňoval smysl a velký historický význam této vrcholné politické schůzky a možná se příliš mluvilo o tom,



že tato akce představuje také bezpečnostní riziko pro českou metropoli, soudí český prezident Václav Havel. Domnívá se, že politici dluží veřejnosti vysvětlení, nakolik bude schůzka významná. Na summitu se mimo jiné očekává rozšíření aliance, podle Havla pravděpodobně o sedm zemí.

Havel v Praze při setkání s českými velvyslanci řekl, že podobné setkání se v dějinách země nikdy nekonalo a nikdy už konat nebude. "Tady v Praze se do jisté míry bude díky souhře historických pohybů - to není žádná naše zvláštní zásluha - rozhodovat o budoucí bezpečnostní architektuře světa, budou se tu jakýmsi způsobem zauzlovat dějiny," uvedl Havel.

Summitu, který se bude konat poprvé za někdejší železnou oponou a uskuteční se poprvé od loňských teroristických útoků na USA, se zúčastní zástupci 19 členských států NATO a 27 zemí zapojených do programu Partnerství pro mír.

Havel řekl, že zdůrazňování významu summitu aliance bude patřit i k úkolům velvyslanců. "Aby byl trochu převážen ten pocit, že to je pouze a jen riziko pro občany a že by bylo lepší, kdyby to bylo jinde," prohlásil prezident. Pokud by se podle Havla Česká republika bála summit uspořádat, nemá nárok v alianci vůbec být. "My nejdem do žádné války, my neposíláme jednotky na žádná jatka. My máme (jen) uspořádat schůzi," uvedl. Podle Havla také summit přispěje k tomu, že se do Prahy a Česka navrátí například turisté, kteří se nyní kvůli přírodní katastrofě bojí do země cestovat. "Něco takového, jako je tento summit, může významně této zemi pomoci," řekl prezident. Připomněl, že v Praze bude při summitu asi 3500 novinářů. Když podle hlavy státu televize světa předvedou, že hlavní město funguje i po povodních, že je schopno uspořádat akci jako summit, tak přiláká další investory a různé organizace.

Prezident velvyslancům také poděkoval nejen za jejich dosavadní práci, ale i za to, že pomáhali při zajišťování humanitární pomoci v době záplav a že o následcích přírodního živlu dobře informovali svět. Jelikož Havla v příštím roce vystřídá nový prezident, s 95 zástupci českého státu v zahraničí se Havel rozloučil.

## Nejvyšší správní soud bude v Brně na Moravském náměstí

Nejvyšší správní soud bude sídlit v Brně na Moravském náměstí, v budově okresního úřadu Brno-venkov. Na jednání v Kolodějích o tom rozhodla vláda. O sídlo Nejvyššího správního soudu se vedly spory. Někteří jihomoravští poslanci prosazovali Brno, ministr spravedlnosti chtěl, aby soud byl v Praze.

## Špidla: Vláda přebuduje rozpočet, na sociální výdaje ale nesáhne

Vládní kabinet Vladimíra Špidly chystá kvůli katastrofálním povodním, které zasáhly řadu krajů republiky, přebudování státního rozpočtu a škrty ve veřejných výdajích. Premiér to řekl v rozhovoru při návštěvě Českého Krumlova. Podotkl však, že restrikce se nedotknou sociálních výdajů. Škody po povodních, které ještě zdaleka nekončí, rostou každým dnem o miliardy korun. "Chystáme restrikce v rozpočtu a budeme jej muset celý přebudovat, protože zákon nařizuje obnovu území," uvedl ministerský předseda. "Snižovat přídatky či důchody



Premiér Vladimír Špidla

však nebudeme, tyto výdaje nehrají tak velkou roli," odpověděl na dotaz, zda se vláda chystá sáhnout na jeden z uhebných kamenů svého programu. Kabinet zatím na záchranné práce při záplavách a odstraňování povodňových škod vyčlenil z letošního rozpočtu 1,15 miliardy korun. Další 500 milionů korun je k dispozici v mimorozpočtovém fondu dopravy na opravy silnic, železnic a vodních cest.

K rozsáhlým škrtnům v rozpočtech budou muset sáhnout i vedení stovek obcí a měst, které povodeň zasáhla. "Hned na zářijovém zasedání zastupitelstva navrhnu zásadní škrty, na situaci musíme reagovat," řekl starosta Českého Krumlova Antonín Princ.

## Vláda uvažuje o zvýšení daně z ročních příjmů nad 900.000 Kč

Vláda podle premiéra Vladimíra Špidly uvažuje o tom, že by se příjmy vyšší než 900.000 korun ročně zdanily zvláštní sedmatipicentní sazbou. Návrh na získání peněz na sanaci škod by měla vláda Poslanecké sněmovně předložit již 12. září. Špidla to řekl novinářům během dnešního jednání vlády, které poprvé navštívil prezident Václav Havel.

Podle premiéra to přitom není jediný způsob, jak zaplatit sanaci povodňových škod. Špidla ale odmítl prozradit, jaká další opatření vláda chystá. Podle úterního sdělení ministerstva financí se přitom vláda zvýšením daní v rámci hledání peněz na pokrytí povodňových škod na dnešním zasedání zabývat neměla.

Předseda vlády uvedl, že zatím není jasné, zda nakonec kabinet zavedení takzvané milionářské daně navrhne. S vyšším zdaněním majetných lidí mohou sociální demokraté narazit u svých koaličních partnerů především z řad Unie svobody-DEU. Ve sněmovně by je naopak mohli podpořit komunisté, kteří o takzvané milionářské dani hovořili už před volbami.

## Hana Marvanová nebyla zvolena do čela sněmovní mediální komise

Sociální demokraté podle svého předsedy a premiéra Vladimíra Špidly neporušili vládní dohodu s Unii svobody-DEU a KDU-ČSL, když ve čtvrtek nezvolili bývalou šéfku unionistů Hanu Marvanovou do čela sněmovní mediální komise. Marvanová má opačný názor, své nezvolení považuje za porušení koaličních dohod. Špidla to odmítl širěji komentovat, pouze několikrát zopakoval, že o situaci se bude jednat. "Budeme hledat nějakou dohodu," konstatoval.

Šéf poslaneckého klubu US-DEU Karel Kühnl již telefonicky hovořil s předsedou poslanců ČSSD Milanem Urbanem. "Ujistil mě, že z jejich strany platí koaliční dohody, tedy že Unie svobody má nárok na křeslo předsedy mediální komise," řekl Kühnl ČTK.

Jak se k situaci jeho strana postaví a jaké řešení navrhne, ale Kühnl odmítl říci. "Nejdříve chci hovořit se svými partnery, nebudu nic naznačovat přes média," uvedl. Připomněl, že sněmovna se znovu sejde až v říjnu, takže řešení není otázka nejbližších dnů. Vládní strany by o situaci mohly začít jednat příští týden. Sociální demokraté a lidovci již unionistům doporučili, aby na funkci navrhli přijatelnějšího kandidáta než Marvanovou, která je ale jediným zástupcem své strany v komisi. Bývalá předsedkyně unie by se zřejmě musela nejprve vzdát členství v mediální komisi, za ni by pak mohl nastoupit jiný unionista.

Předseda poslaneckého klubu ODS Vlastimil Tlustý poznamenal, že kdo nakonec stane v čele mediální komise, je věcí vládní koalice a podpora ODS v tom nehraje velkou roli. Někteří poslanci ODS se mu prý přiznali, že Marvanovou v tajném hlasování volili. "Kromě hlasů ze své vlastní strany, které doufám získala, a kromě hlasů poslanců ODS pro ni pravděpodobně nehlasovali žádní jiní poslanci vládní koalice," řekl Tlustý novinářům. Marvanová ve druhém kole získala pouze 45 ze 187 hlasů. ČSSD, KDU-ČSL a unie mají přítom ve dvoučlenné dolní komoře 101 zákonodárců. Bývalá předsedkyně US-DEU se netají tím, že kabinet se rozhodně nemůže spoléhat na její bezvýhradnou podporu. Někteří poslanci vládních stran jí tak zřejmě tímto způsobem její postoj oplácejí, což připouští i sama Marvanová. Tlustý dnes řekl, že další politická kariéra bývalé členky ODS Marvanové je čistě její věc. "Již před několika týdny jsem já osobně vyjádřil možnost pro paní Marvanovou zamířit zpět do Občanské demokratické strany," poznamenal.



Hana Marvanová, Filip Ivan, Karel Kühnl

## Katastrofální povodně ovlivní i sestavování státního rozpočtu na příští rok

Katastrofální povodně ovlivní i sestavování státního rozpočtu na příští rok, do kterého musí vláda promítnout miliardové náklady na obnovu zdevastované krajiny.

Premiér Vladimír Špidla kvůli těmto opatřením požádal členy organizačního výboru Poslanecké sněmovny, aby se poslanci sešli na mimořádné schůzi. Na ni by ve stavu legislativní nouze, tedy bez obvyklých lhůt a procedur, schválili nezbytná rozhodnutí, která vyžadují souhlas dolní komory.

"Za nejdůležitější považuji úvahu o posunutí termínu předložení státního rozpočtu o jeden měsíc," prohlásil premiér. Škody po záplavách se podle hrubých odhadů vyšplhaly na 60 až 90 miliard korun, což zásadně ovlivní hospodaření státu. Vláda měla návrh rozpočtu předložit sněmovně do konce září.

První čtení vládního návrhu zákona o státním rozpočtu na příští rok si sněmovna naplánovala na 16. října. Druhé čtení návrhu měla zahájit nejdříve 27. listopadu. O schválení rozpočtu by pak měla hlasovat 48 hodin po skončení druhého čtení.

Předseda ODS Václav Klaus řekl, že poslanci jeho strany budou iniciovat změnu zákona o Fondu národního majetku a o rozpočtových pravidlech tak, aby na odstranění následků záplav mohly být využity i příjmy z privatizace.

## Ministr zahraničí Cyril Svoboda připustil "gesto" vůči českým občanům německé národnosti

Ministr zahraničí Cyril Svoboda v německém listu Die Welt připustil po referendu o vstupu ČR do Evropské unie "gesto" vůči českým občanům německé národnosti, na které se vztahovaly poválečné zákonné restriktce. Tuto vstřícnost přitom vyloučil pro sudetské Němce vysídlené do zahraničí.

"O gestu by se dalo hovořit jen mimo předvolební boje a také to není možné před naším referendem o vstupu od Evropské unie," řekl český ministr. Povahu vstřícnosti neupřesnil, ale připustil možnost "navázat na myšlenku našich dřívějších vlád" učinit gesto vůči Němcům žijícím v ČR: "Může jít jen o české státní občany německé národnosti."

Ve vztahu k vysídleným Němcům v Německu podle Svobody platí dvoustranná deklarace z roku 1997. "Podle ní už vztahy nelze více zatěžovat právními a politickými problémy z minulosti," konstatoval šéf české diplomacie.

Ministr oponoval občasným německým námitkám, že se Poláci snadněji vyrovnávají s minulostí. Připomněl omluvu prezidenta Václava Havla sudetským Němcům z roku 1990 a také česko-německou deklaraci, ve které obě strany vyjádřily lítost nad vzájemně spáchaným bezprávím. Uvedl přitom, že minulost má příčiny a důsledky. Kdyby nebylo Hitlera, mnichovské dohody a nacistické okupace, nebylo by vysídlení Němců, upozornil.

Svoboda si zároveň neumí představit, že by chystaná expertiza Evropského parlamentu k takzvaným Benešovým dekretům dospěla k závěru, že je někdo v ČR na jejich základě ještě diskriminován, jako například německá menšina v majetkových otázkách. "Dekrety se už dnes neuplatňují," opakoval a uvedl, že v ČR mají menšiny dostatečnou ústavní ochranu.

Totéž stanovisko vyjádřil Svoboda i v rozhovoru na stejné téma, který zveřejnila Die Presse.

Představitelé německé menšiny v ČR si ale dlouhodobě stěžují na nedostatečnou zákonnou ochranu. Vytýkají české vládě, že jim není vrácen majetek konfiskovaný po válce a ti, kdo po roce 1945 strávili roky v pracovních táborech, nemohou tuto dobu zahrnout do výpočtu důchodů.

Ministr Svoboda v rozhovoru pro Die Welt zároveň odmítl "jednat" o dekretech s Rakouskem, které podle něj toto téma vyostřuje "z čistě vnitropolitických důvodů". "Hovořit" se však o těchto problémech s Vídní může. Nemyslí si také, že by Rakousko učinilo "tak velkou politickou chybu" a vetovalo český vstup do EU. I problém atomové elektrárny Temelín, kterou Vídeň odmítá, Svoboda považuje za uzavřený po dohodách dojednaných pod záštitou EU.

Ministr připustil, že vstup do EU nemá v Česku příliš velkou podporu. Většina lidí si to ale podle něj přeje stejně jako nová vláda. "Jsem přesvědčen, že budeme na vstup připraveni k 1. lednu 2004," uvedl Svoboda přesto, že i nynější záplavy přinášejí vážné hospodářské škody. Ve zbývajících jednáních s EU si Svoboda přeje především "podobné podmínky" pro české zemědělce, jaké mají jejich kolegové v EU.



Cyril Svoboda

## Žantovský už nebude obhajovat senátní mandát na Praze 5

(ČTK) - Předseda zahraničního výboru Senátu a šéf Občanské demokratické aliance (ODA) Michael Žantovský se rozhodl, že na podzim už nebude usilovat o znovuzvolení v senátním obvodu Praha 5. Až mu vyprší mandát, hodlá se věnovat zahraniční politice a za dva roky kandidovat do Evropského parlamentu. Žantovský to řekl ČTK.

Všeobecně se přitom očekávalo, že Žantovský bude mandát obhajovat. "Chtěl bych se přinejmenším na čas oprostít od stranické politiky a věnovat se zahraniční politice a diplomacií, které jsou hlavním předmětem mého zájmu. Pokud k tomu bude vhodná situace, rád bych se ucházel o zvolení ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004. To by bylo ztěžlivé možné, pokud bych vykonával další šestiletý senátní mandát," vysvětlil senátor.

V pátém pražském obvodu kandidují mimo jiné předseda Českomoravského fotbalového svazu Jan Obst (ČSSD), bývalý poslanec Unie svobody Václav Krása, starosta této části metropole Miroslav Skaloud (ODS) či komunista Karel Janda.

Žantovský neřekl, zda a případně koho bude ODA podporovat v obvodě, jehož zájmy dosud v horní komoře parlamentu hájil. Aliance spolu s dalšími menšími pravicovými stranami, například Cestou změny či stranou Evropských demokratů bývalého pražského primátora Jana Kasla, jedná o spolupráci, budoucí integraci i vzájemně podpoře při podzimních senátních a komunálních volbách.

Žantovský, původní profesí psycholog, publicista a překladatel, se stal po revoluci 1989 mluvčím prezidenta Václava Havla. Poté působil jako velvyslanec ve Spojených státech. Před šesti lety byl zvolen senátorem. Předsedou ODA byl nejdříve několik měsíců v roce 1997, znovu v čele strany stanul loni v červnu. Aliance po rozpadu čtyřkoalice kandidovala v letošních sněmovních volbách samostatně a získala jen půl procenta hlasů. Žantovský poté oznámil, že se své předsednické funkce vzdá koncem letošního roku na celostátní konferenci strany.

## Balbínová poetická strana nasadí do senátních voleb muzikanty

Ve čtyřech obvodech postaví v podzimních senátních volbách své kandidáty recesisticky laděná Balbínova poetická strana. Mezi kandidáty, kteří se budou o přízeň voličů ucházet v Plzni, na Tachovsku, v Ostravě a v Pelhřimově, jsou podle mluvčího strany Ivan Frieda hudebníci Jaroslav Hutka a Pavel Dobeš, básník Ivan Martin Jírouš zvaný Magor a pokladník a ekonom strany Petr Borka. "Všichni si místa, kde budou kandidovat, vybírali sami," řekl ČTK Frieda. Hutka má podle něj nedaleko Plzně chalupu, Jírouš má podobný vztah k Pelhřimovsku a Dobeš pochází z Ostravy. Také Borka, který je z kandidátů jako jediný členem strany balbínovců, má vazbu k obvodu zahrnujícímu Tachovsko a část Chebska. "Zlevní se nám volební kampaň, protože Hutka i Dobeš si mohou na mítincích sami zpívat," konstatoval Frieda.

Balbínova poetická strana se zapojila už do parlamentních voleb, a to ve třech krajích: v Praze, ve středních Čechách a v Královéhradeckém kraji.

Hutka i Jírouš kandidovali v Praze. Ve volbách dalo straně hlas 9300 lidí, což bylo 0,2 procenta hlasů.

## ODS přišla o možnost kandidovat v senátních volbách na Znojemsku.

Její kandidát Josef Sedlák účast ve volebním souboji vzdal. "Přesné důvody nám Sedlák nesdělil, má prý ale vážné rodinné problémy," řekl ČTK manažer jihomoravské ODS Karel Coufal. Registrace senátních kandidátů skončila 20. srpna, ODS proto nemůže Sedláka nahradit někým jiným. O funkci senátora se tak bude na Znojemsku ucházet šest kandidátů. Mezi nimi jsou současný senátor za KDU-ČSL Milan Špaček a ředitel televize Nova Vladimír Železný, který hájí barvy politického hnutí Nezávislí.

## Události kolem bývalého sekretáře ministerstva zahraničí Karla Srby

Bývalého sekretáře ministerstva zahraničí Karla Srbu čekají první podrobná vyšetření jeho psychického stavu na psychiatrickém oddělení vězeňské nemocnice v Brně-Bohunících. Eskorta jej sem převezla z plzeňské věznice. Policie Srbu podezírá z přípravy vraždy novinářky Sabiny Slonkové. Srba je umístěn na klasickém nemocničním pokoji, který časem může sdílet s dalšími pacienty. Bohunická vězeňská nemocnice je jediným zařízením svého druhu v zemi, jehož součástí je i oddělení psychiat-



Karel Srba

rie. Společně se Srbou je zde asi 40 vězňů.

Srbův advokát Miroslav Kříženecký v uplynulých dnech prohlásil, že jeho klient trpí klaustrofóbií a má dokonce sebevražedné tendence. Převoz vězně do Brna nařídila plzeňská vězeňská lékařka. Srba je ve vazbě již měsíc, z toho asi dva týdny v naprosté izolaci. Před 14 dny vyhlásil hladovku, kterou ale po několika hodinách ukončil. Nyní užívá 13 léků denně.

Slonková se pro Srbu mohla stát nepohodlnou kvůli svým článkům. Často v nich upozorňovala na jeho podezřelé obchody a majetek, nezvykle velký na státního úředníka. Kromě osnovení vraždy novinářky čelí Srba obvinění z nedovoleného ozbrojování a braní úplatků.

V uplynulých dnech se nově sloučilo vyšetřování objednané vraždy Slonkové a korupce na ministerstvu zahraničí. Výsledky policejního vyšetřování se scházejí v Praze na útvaru pro boj s organizovaným zločinnem. Nad policejní prací má dozor Krajské státní zastupitelství v Českých Budějovicích.

## Havel poděkoval Verheugenovi za pomoc EU poskytnutou Česku



Günter Verheugen

Prezident Václav Havel poděkoval komisaři Evropské unie pro rozšíření Günteru Verheugenovi za pomoc, kterou unie poskytla záplavami zničené České republice. "Mluvili jsme o různých typech a aspektech té pomoci," řekl Havel novinářům po schůzce na Pražském hradě.

Evropská unie poskytla České republice z fondů určených na podporu kandidátských zemí téměř 58 milionů eur (1,7 miliardy korun). Evropská investiční banka také nabídla zemi výhodný úvěr do 200 milionů eur (asi šest miliard korun). Podle předběžných odhadů se mohou škody způsobené v Česku velkou vodou pohybovat kolem 60 až 90 miliard korun.

Verheugen informoval o tom, že Evropská komise chce do fondu na obnovu záplavami zničených zemí vložit ještě pro letošní rok celkem 500 milionů eur (přibližně 15 miliard korun). Většinu těchto prostředků bude pravděpodobně mocí čerpat Německo, které bylo rovněž zasaženo katastrofálními povodněmi.

Kromě záplav spolu Havel a Verheugen hovořili také například o rozšiřování evropské patnáctky a vstupu České republiky do EU. "Informoval jsem pana komisaře o ideji visegrádkých zemí mít v krátkém sledu za sebou referenda," uvedl Havel.

Na nedávném summitu zemí Visegrádu se prezidenti České republiky, Polska a Maďarska dohodli, že by se referenda o vstupu do EU mohla konat v kandidátských zemích krátce po sobě. Nejdříve by se přitom mělo uskutečnit v zemi, kde má vstup do unie nejvyšší podporu veřejnosti.

Prezidenti doufají, že se tak podaří přesvědčit nerozhodnuté občany v dalších kandidátských státech. "Pan Verheugen tuto myšlenku uvítal," poznamenal Havel.

S komisařem diskutoval i o politické situaci v Česku po nedávných volbách. "Zdůraznil jsem dělnost a proevropskost současné vlády i větší transparentnost politické situace obecně," podotkl prezident.

"Řekl jsem panu prezidentovi, že je důležité, že se strategie nemění. Z České republiky jedu rovnou do Dánska, kde se setkám s ministry zahraničních věcí členských států. Tam bychom měli dohodnout konkrétní harmonogram přístupového procesu do konce roku," řekl novinářům Verheugen.

Schůzka na Pražském hradě se asi o 20 minut protáhla. "Při hovoru jsem si potvrdil věc, kterou vím dávno, tedy že pan komisař je přítelem naší republiky, naší společnosti, našeho národa a už mnoho v minulých letech pro naše vztahy udělal," řekl na závěr setkání Havel.

Z Hradu zamířil Verheugen do Strakovy akademie na schůzku s premiérem Vladimírem Špidlou. Pak se setká s ministrem zahraničí Cyrilem Svobodou a šéfem sněmovny Lubomírem Zaorálkem. Prohlédne si pražské čtvrti Karlín, Holešovice a Libeň, které velká voda postihla nejvíce

## Národní obroda o Klausově "love story"

BRATISLAVA (zpravodaj ČTK) - Jako o možná pečlivě připravené hře, která má před podzimními volbami polidštit chladného předsedu ODS, píše dnes slovenský list Národná obroda o údajném milostném dobrodružství Václava Klause s bývalou letuškou Klárou Lohnískou.

"Odsuzujících názorů je kupodivu málo, většina přeje panu profesorovi, aby si ještě užil, když už je odepsaný jako politik," poznamenává deník o obsahu čilé debaty českého národa na internetu. "(...) objevil se však názor, že to může být pečlivě připravená hra, v níž každý dobře nastudoval svou roli a v níž jde hlavně o změnu Klausovy pověsti před podzimními komunálními a senátními volbami, kde musí jeho ODS zabodovat, jestli chce přežít. Je to perfektní a bezplatná reklama. Love story má Klause, vnímaného jako chladného, pragmatického a racionálního člověka, polidštit, „studený čumák“ se má přeměnit ve vášnivého milence. A koneckonců, po dlouholetém manželství s paní Lívií má prý nárok na něco mladého - jako Miloš Zeman, Václav Havel či Karel Gott..."

Závěrem Národná obroda konstatuje, že na Kláru Lohnískou zareagovala Klausova choť, stojící manželovi věrně po boku v dobách dobrých i špatných, s nadhledem a úsměvem, takže "je více než jisté, že 34leté manželství Klausových tato epizoda nepoznamená a rozvod na obzoru není". A zdrženliví jsou i čeští politici: "moralizující soudy jsou zbytečné, protože v Česku se velice rychle odpouštějí i mnohem horší věci a co na tom je, když chlapa chytá druhé jaro..."

msk pz

## Senát souhlasí s odkladem podání kandidátek pro obecní volby

Politické strany, hnutí i nestraníci, kteří se chtějí přihlásit do letošních voleb do obecních zastupitelstev, budou mít kvůli záplavám na předložení kandidátních listin týden navíc. Původně se měli přihlásit do úterý 27. srpna, Senát ale stejně jako v pátek sněmovna tuto lhůtu schválením zvláštního zákona prodloužil do 3. září. Pro zákon hlasovalo všech 61 přítomných senátorů.

Na termínu samotných voleb zákon nic nemění; uskuteční se 1. a 2. listopadu. Premiér Vladimír Špidla (ČSSD) přesto připustil, že pokud by se v některých záplavami postižených obcích nepodařilo předložit kandidátky ani v prodlouženém termínu, komunální volby by se v nich konaly v později. Jedním z důvodů pro odklad lhůty je podle Špidly možnost, že by v nynější situaci mohly uspět zejména v menších obcích některé skupiny, které by za normálních okolností neměly šanci. "Existuje reálné politické riziko, že by byly předloženy (kandidátní) listiny, které by jindy neměly nejmenší naděje na úspěch," uvedl. Odklad se týká všech obcí, přestože záplavová katastrofa postihla jen šest procent z nich. Vedle termínu pro podání kandidátek prodloužuje zákon o týden i několik dalších lhůt, například pro přezkoumání listin a pro jejich registraci. Zákon zřejmě neumožní uspořádání komunálních voleb v obcích, které záplavy postihly zvláště citelně, upozornila předsedkyně senátního ústavně-právního výboru Dagmar Lastovecká (ODS). V těchto obcích se volby uskuteční zřejmě až v prvním čtvrtletí příštího roku.

Pokud by Senát předlohu neschválil dnes a prezident ji následně nepodepsal, zákon by vyšel ve Sbírce zákonů nejdříve v úterý 27. srpna, a měl by tedy zpětnou platnost, což je z ústavního hlediska nepřipustné.

Termíny pro obecní volby do určité míry souvisejí i s termíny k volbám senátním, jejichž druhé kolo se uskuteční zároveň s komunálními. Na lhůtách pro volby do Senátu se přitom nic nemění.

Kompletní kandidátky už mají sociální demokraté a komunisté, také ODS už má kandidáty v řadě obvodů vybrané. KDU-ČSL a Unie svobody-DEU se opět rozhodly jít do senátních voleb společně, i když už ne jako Koalice.

Nejvíce se budou muset snažit sociální demokraté, neboť letos končí mandát 11 z jejich 15 senátorů. Senátnorské křeslo budou obhajovat například ministr spravedlnosti Pavel Rychetský, místopředseda Senátu Zdeněk Vojíš a předseda senátnorského klubu Ladislav Svoboda. Lidovci budou usilovat o zachování minimálně šesti z 19 křesel. O znovuzvolení se budou snažit například předseda senátorů KDU-ČSL Jiří Šenkýř či Jan Zahradníček, který byl před šesti lety v Brně zvolen už v prvním kole.

Z 22 senátorů ODS končí mandát pěti, mimo jiné místopředsedovi senátnorského klubu Bohumilu Kulhánkovi. O tři z osmi mandátů by mohla přijít ODA. O znovuzvolení zřejmě bude usilovat předseda aliance Michael Žantovský. O setrvání v parlamentu se chce pokusit také bývalá místopředsedkyně ODA Jitka Seitlová, ale už za hnutí Nezávislí.

Velký souboj pravice se očekává v Praze 1, kterou od roku 1999 zastupoval podnikatel Václav Fischer. Svůj mandát po zesnulém Václavu Bendovi (ODS) nehodlá obhajovat. Končí také jeden ze tří komunistických senátorů Antonín Petráš, místo něj strana na Karvinsku nasadila pětapadesátiletého politického pracovníka Eduarda Matykiewiczze

## London School of Economics ocenila bývalého ministra zahraničí ČR



Jan Kavan

Předseda Valného shromáždění OSN a bývalý český ministr zahraničí Jan Kavan přijal v Londýně čestné členství v akademickém sboru prestižní London School of Economics (LSE).

Kavan, který LSE vystudoval, je 149. čestným členem tohoto sboru.

## V Jihlavě likvidovali desítky letáků vyzývajících k boji za "svou rasu, národ a kulturu"

Desítky letáků vyzývajících k boji za "svou rasu, národ a kulturu" likvidovali policisté v Jihlavě. Na letáčích je hlavička uskupení Národní odpor s křížem a domicilem Jihlava. Text letáku se zdůrazněnými slovy "Tohle je válka" a "Evropo povstaň" vyzývá k odporu proti vymírání obyvatel Evropy a záplavám "přivandrovalců neevropského původu".

## Představitelé někdejšího Československa chtěli zničit důkazy o poválečných masakrech a odsunech, tvrdí vMFD historik F. Hanzlík

Představitelé někdejšího Československa chtěli zničit důkazy o poválečných masakrech a odsunech, při nichž zahynuly stovky Němců. Podle Mladé fronty Dnes (MfD) z 9. července t.r. to dokazuje dokument z roku 1947, který je uložen ve Vojenském historickém archivu a který byl ještě v roce 1999 tajný. Archivní materiály objevil historik František Hanzlík z vyškovské Vojenské školy pozemního vojska. V plném znění ale nebyly podle MfD zřejmě nikdy publikovány. Nezmiňuje se o nich ani kniha Rozumět dějinám, kterou nechalo nedávno zpracovat ministerstvo kultury, aby veřejnosti vysvětlilo okolnosti poválečného odsunu Němců a dekretů prezidenta Edvarda Beneše.

"Dokumenty potvrzují to, co bylo spíše jen tušeno. Že ti, kteří měli dohlížet na nezákonnosti, se jich sami dopouštěli," řekl Hanzlík. Podle něj složka s dokumenty mimo jiné obsahuje výčet zdokumentovaných případů, při nichž byli zabiti Němci. Součástí materiálu jsou i možnosti, jak situaci řešit. Jednou z možných variant bylo zavedení informačního embarga. "Nechť vláda pověří svého předsedu a náměstky, aby bez odkladů vyložili výše zmíněné skutečnosti na důvěrných poradách představitelů svých politických stran a působili, aby veřejné projednávání těchto případů, zvláště tiskem, bez prodlení ustalo," píše se podle MfD v dokumentu z roku 1947.

## Emisař SPD uzjednal se Špidlovou vládou o vztazích ČR-SRN

Zahraničně-politický expert německých vládních sociálních demokratů (SPD) Gert Weisskirchen jednal hned po jmenování nového kabinetu Vladimíra Špidly s jeho nejvyššími představiteli, jak rozptýlit v česko-německých vztazích kontroverze z minulých měsíců. "Chceme hledat cesty, jak postoupit kupředu a zlepšit vztahy," řekl v ČTK Weisskirchen. Mimo jednání s novým českým premiérem, dále hovořil s předsedou Poslanecké sněmovny Lubomírem Zaorálkem (oba ČSSD) i s lidoveckým ministrem zahraničí Cyrilem Svobodou. Vrcholný politik SPD tak byl mezi prvními zahraničními činiteli, kteří navázali s novým kabinetem kontakt. "Několikrát jsme řekli, že Benešovy dekrety nejsou překážkou na cestě Česka do Evropské unie," opakoval Weisskirchen stanovisko Schroderovy strany.

## Kriminalita v Česku se snížila; Praha se na ní podílí čtvrtinou

Kriminalita se v loňském roce ve srovnání s rokem předcházejícím snížila o 8,4 procenta. Praha se na kriminalitě podílí 28 procenty všech zjištěných trestných činů v Česku. Plyne to ze Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v roce 2001, kterou vzala na vědomí vláda Miloše Zemana na své poslední řádné schůzi. Vládní mluvčí Libor Rouček novinářům řekl, že kabinet stanovil priority bezpečnostní politiky.

"Počet trestných činů je nejnižší a objasněnost naopak nejvyšší od roku 1993," řekl Rouček. Prioritami bezpečnostní politiky jsou podle mluvčího terorismus, kriminalita mládeže a závažná hospodářská kriminalita - podvody a daňové úniky.

V absolutních číslech se počet trestných činů snížil o necelých 33.000. Loni bylo spácháno celkem 358.577 trestných činů, objasněno bylo 46,5 procenta. Například v roce 1993 bylo v ČR spácháno více jak 398.000 trestných činů, objasněno bylo 31,7 procenta.

Počet trestných činů spáchaných dětmi a mladistvými sice také poklesl, ale méně než ve zbytku populace, a relativně se tak jejich podíl zvýšil. Největší starosti má policie s násilnou trestnou činností dětí a mládeže, kde loni děti do 15 let spáchaly takových činů více než mladiství mezi 15 a 18 lety. Loni děti spáchaly tři vraždy, mladiství osm vražd.

## Podle Klestila je požadavek na úplné zrušení Benešových dekretů nerealistický

Požadovat od Česka, aby úplně zrušilo dekrety prezidenta Edvarda Beneše, je nerealistické, protože dekrety jsou základem české ústavy. V interview pro Vorarlberger Nachrichten to uvedl prezident Thomas Klestil, který rovněž sdělil, že se 5. září setká s prezidentem Václavem Havlem. Cílem by podle Klestila mohla být jen nějaká politická deklarace, jež by prohlásila za neúčinné čtyři nebo pět bodů, které se týkají odsunu sudetských Němců a vyvlastnění jejich majetku. Zároveň zopakoval svůj názor, že se při jednáních se sousední zemí nemá "od začátku používat hrozba vetem", protože to nepřináší žádný výsledek.

## Předsedou Poslanecké sněmovny byl zvolen kandidát sociální demokracie Lubomír Zaorálek

Předsedou Poslanecké sněmovny byl ve druhém kole tajné volby zvolen kandidát sociální demokracie Lubomír Zaorálek. Sněmovně to oficiálně oznámil předseda její volební komise Pavel Hojda (KSČM). Pětačtyřicetiletý Zaorálek podle něj dostal 101 hlasů, tedy nejmenší možný počet, který ke zvolení potřeboval. Volby se zúčastnilo všech 200 poslanců. Zaorálek dostal ve druhém kole tajné volby o dva hlasy více než v kole prvním, naopak Klaus dostal v porovnání s prvním kolem o dva hlasy méně.



Lubomír Zaorálek

Jediný Zaorálekův protikandidát, předseda ODS a šéf dolní komory v minulém volebním období Václav Klaus

dostal podle Hojdy 74 hlasů. Klaus ihned po oznámení výsledků Zaorálekovi ke zvolení blahopřál a předal mu řízení schůze dolní komory. Zatímco Zaorálek zaujal místo v čele sněmovny, z Klause se stal řadový poslanec.

"Pokud mám vaši důvěru řídit tuto sněmovnu, tak si toho vážím stejně jako důvěry, kterou mi dali voliči," řekl Zaorálek sněmovně. Je velice rád, že sněmovna má příležitost pomoci tomu, aby Česká republika vstoupila do Evropské unie. "Bude to nelehké, ten proces transformace a vstupu, a byl bych rád, aby se v tomto období stalo to, že starosti občanů a jejich těžkosti se stanou i našimi starostmi. Věřím, že tato země, tento národ se svou kulturou tento krok zvládne, protože na to rozhodně má," dodal Zaorálek, který byl v minulém volebním období předsedou sněmovního zahraničního výboru.

## Ivan Lexa na prvních stránkách slovenských deníků

(zpravodaj ČTK) - Rozhodnutí Nejvyššího soudu o propuštění bývalého šéfa tajné služby Ivana Lexy, obviněného ze spáchání řady trestných činů, a opětovný prokurátorův návrh na uvalení vazby bylo hlavním tématem slovenského tisku.

"V souboji se zločinem se každá chyba vymstí - hlavně když se mají dodržovat pravidla hry, tedy jestli je dodržuje ta slušnější strana, protože ta méně slušná žádná skrupule nemá," mini Sme a klade si otázku, "jaký explicitnější důvod pro útekovou vazbu potřebuje slovenský soudce, rozhodující stíhat na svobodě člověka, který se dva roky skrýval v zahraničí...".

Podle deníku se sice dá spoléhat na to, že před volbami se Lexa nepokusí znovu prchnout, protože by to bylo vůči Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS) kontraproductivní, ale "co to má společného se spravedlností a důvěrou v zákony a soudní moc"?

"Nalézt klady v celém případě je náročné - jestli však v samém HZDS hovoří o nezávislosti soudců, snad toto přesvědčení neztratí i po jiném výsledku jiného soudu - snad nikoli až toho posledního," ironicky uzavírá Sme.

Fejetonista Pravdy polemizuje s názory, které považují Lexovo propuštění za největší fiasko nynější vládní koalice, protože složení Nejvyššího soudu SR je výplodem předchozí koalice. Navíc, vzhledem k dřívějším pokusům prosadit ve slovenské judikatuře zásadu "tříkrát a dost", má prý Lexa ještě dva útoky k dobru a koneckonců nejen nejvyšší, ale i nižší soudy pouštějí z basy lupiče a vrahy, kteří slíbují spolupráci, ale vzápětí se vytráčí... "Životopisný oblouk bývalého ředitele tajné služby z období třetí vlády Vladimíra Mečiara nastavuje slovenské společnosti ze srpna 2002 nepříjemné zrcadlo. Jako bychom se za těch 13 let nikam nepohnuli," mini Národná obroda.

Nový deň upozorňuje, že palba kritiky se po Lexově propuštění soustřeďuje na předsedu trestního senátu Nejvyššího soudu SR Štefana Minárika, jehož opoziční list hájí jako jednoho z nejlepších trestních soudců, rozhodujícího v letech 1968-1969 o rehabilitacích. "Faktem je, že výkonné moci se vždy nebudou líbit rozhodnutí soudní moci (...). Ale, pokud má u nás nastat vláda práva a právního státu, každý politik musí dělbu moci ctít. Dokonce i tehdy, kdy se mu to nehodí do politických zájmů. Jinak jsou všechny vznešené řeči jen mláčením prázdné slámy," zdůrazňuje list blízký HZDS.

msk ank



## Vyznamenání NATO pro příslušníky česko-slovenského praporu KFOR

Generální tajemník NATO George Robertson udělil vojákům 1. česko-slovenského praporu mezinárodních mírových jednotek KFOR v Kosovu medaile aliance "Za službu pro mír a svobodu". Vojáci byli vyznamenáni za plnění úkolů v misi KFOR.

Česko-slovenský prapor působí v Kosovu od února roku 2002. Jeho hlavním úkolem je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN číslo 1244 podporovat Misi OSN v Kosovu (UNMIK), udržovat bezpečné prostředí v prostoru odpovědnosti praporu a vytvářet podmínky pro mírový a demokratický vývoj v této oblasti.

## Svoboda si přeje nadstandardní vztahy se Slovenskem

Česká republika chce nadstandardní a zcela bezproblémové vztahy se Slovenskem. Obě země by měly navázat na vše pozitivní, co je v minulosti spojovalo, prohlásil český vicepremiér a ministr zahraničí Cyril Svoboda v rozhovoru pro slovenský list Národná obroda. Svoboda zdůraznil, že současná úroveň česko-slovenských vztahů je velmi dobrá a Praha nemusí s Bratislavou řešit žádné větší problémy. Můžeme spíše přemýšlet, jak vztahy ještě více zintenzivnit, dodal. Podpořil úsilí Bratislavy o vstup do Severoatlantické aliance a Evropské unie. Podoba příští slovenské vlády po zářijových parlamentních volbách bude podle Svobody nepochybně důležitá pro případnou pozvánku do NATO.

## Výročí narození prezidenta Háchy si lidé připomněli u jeho hrobu

Památku bývalého prezidenta Emila Háchy uctili členové společnosti nesoucí jeho jméno. Pietního aktu u příležitosti 130. výročí narození tohoto politika, právníka a básníka se na vinohradských hřbitovech zúčastnili i zástupci Háchova rodného města Trhové Sviny (okres České Budějovice). Háchu i po desetiletích vnímá laická a odborná veřejnost jako kontroverzní postavu. Hácha se stal třetím prezidentem Československa v listopadu 1938. V té době byl čerstvě penzionovaný prezident Nejvyššího správního soudu uznávaným právníkem. Vedle odborné činnosti se věnoval rovněž psaní poezie.



Emil Hácha

Když 14. března 1939 vyhlásili Slovinci samostatný stát a večer začala první německá vojska obsazovat české území, podepsal Hácha pod nátlakem na nočním jednání s německým kancléřem Adolfem Hitlerem prohlášení, že osud českého státu leží v rukou německé říše. Jako protektorátní prezident Hácha neustále protestoval proti germanizaci českého národa a intervenoval za lidi pronásledované a vězněné okupačními úřady. Spolupracoval také s vnitřním i zahraničním odbojem. V roce 1941, když byl zastupujícím říšským protektorem jmenován Reinhard Heydrich, na jakoukoli činnost rezignoval. Roku 1945 byl jako kolaborant zatčen a uvězněn v pankrácké věznici. Tam také 27. června ve věku 73 let zemřel.

## Vladimír Mečiar nadále ujišťuje, že svůj majetek nabyl čestně.

Bývalý trojnásobný slovenský premiér Vladimír Mečiar, který dosud neodhalil tajemného věřitele údajně půjčky na koupi a rekonstrukci svého sídla v hodnotě okolo padesáti

miliónů korun, nadále ujišťuje, že svůj majetek nabyl čestně.

"Vždyť to říkám už několik let a několik let to zkoumá policie i daňové úřady. Kdyby to byla nečestnost, už by se musela projevit a ty peníze by někde chyběly. Samozřejmě mohu dát prohlášení, že peníze jsem nabyl čestně a podle zákona," prohlásil opoziční vůdce v debatě s čtenáři listu Pravda, který dnes zveřejnil její záznam.

Mečiar sice zprvu prohlásil, že nechce komentovat odchod svého bývalého spolupracovníka, nyní soupeře Ivana Gašparoviče, ale nakonec na něm nenechal nit suchou.

"Pokud se někdo takto distancuje sám od sebe, od své minulosti, svých přátel a začne je shazovat jen proto, aby se zalíbil někomu jinému, tak je to něco, co jde pod úroveň, která se mu připisovala (...) Ještě na našem sněmu (Gašparovič) sliboval věrnost HZDS a přesvědčoval všechny, že nikdy v žádné jiné straně nebude, ale druhý den zakládal novou stranu. Když už ne lidská čest, tak alespoň zbojnická čest by mu měla říci, že tak se to nedělá."

Navzdory dosavadní izolaci na domácí scéně expremiér nepochybuje, že po volbách bude koalice (s HZDS) možná, ale "z taktických důvodů" se šest týdnů před volbami vyhnul tomu, aby uvedl možné partnery. Výhrady o nepřijatelnosti pro Západ pokládá za "předvolební rétoriku" a přý "po volbách bude jiná situace

"(...) nakonec rozhodne matematika. Dnes se každý politik bije v prsa, jak je silný a co udělá. Ale 22. září bude už každý reálný, protože bude vědět, jakou má skutečnou podporu," míní.

Současně ujistil, že už se nezopakuje "noc dlouhých nožů", kdy během ustavující schůze nového parlamentu po volbách v roce 1994 tehdejší Mečiarova koalice ovládla všechny mocenské pozice.

Opoziční vůdce připustil, že trpí poruchami spánku a pomáhá si nepravidelně prášky, když nemůže usnout, ale nemyslí si, že by za tím bylo špatné svědomí. "Nemyslím si, že by svědomí u mě mělo negativní podobu. Mám ve zvyku rekapitulovat si každý den před usnutím, pohovořit si sám se sebou a hodnotit vše, co tam je." "Nemyslím si, že jsem jednal nečestně. Ani si nemyslím, že jsem jednal špatně, a ani si nepřipadám jako člověk, který porušoval zákony. Jen proto se ještě lidem ukazují. Kdyby tomu bylo jinak, už dávno jsem pryč," řekl Vladimír Mečiar.

Milan Syruček pz

## Sme: Soudili disidenty, jsou na Nejvyšším soudu

(ČTK/Sme) - Soudci, kteří v minulosti podle komunistických zákonů odsoudili lidi na léta vězení jen za projevení názorů, jsou stále ve vysokých funkcích. Někteří z nich až na Nejvyšším soudu, napsal slovenský list Sme. Například Pavel Toman a Štefan Minárik, kteří poslali Ivana Polanského za šíření křesťanského samizdatu na čtyři roky do vězení. Na Nejvyšším soudu pracují i soudci Harald Stiffel a Emil Bďžoch, kteří odsoudili na půldruhého roku kněze Jozefa Labudu. Nejvyšší soud často mívá při procesech poslední slovo. Jeho soudci by tedy měli být nejlepší a nejbezdůhonnější. Ale na Slovensku tomu tak není. Poslanci sice přijali zákon, že Národní bezpečnostní úřad bude mít právo prověřovat soudce, ale prezident Rudolf Schuster zákon vrátil parlamentu. Prezident je zásadně proti prověřování soudců, protože "ústava nic takového neuvádí", řekl mluvčí Ján Füle. Poslanci se tedy zákonem budou

zabývat znovu. Odhadnout, jak hlasování dopadne, je těžké. Četní zákonodárci však tvrdí, že i Hnutí za demokratické Slovensko podpoří novelu, která soudce znovu postaví před prověřkovou komisí. "Nemám nic proti tomu, osobně bych hlasoval pro, ale nevím, jak se dohodl poslanecký klub," říká poslanec hnutí Jozef Brhel. Bývalý ústavní soudce Ján Drgonec odmítá prezidentův argument, že prověrky jsou protiústavní, protože takto by se dalo namítat proti každé prověrce: "U žádné funkce není napsáno, že se jí člověk může ujmout až poté, co projde prověřováním."

Proti prověřování soudců bezpečnostním úřadem je i ministr spravedlnosti Ján Čarnogurský. Sice nepochybuje, že problémoví soudci existují, jejich spolehlivost při rozhodování o tajných věcech by podle něj "měla určovat soudní rada".

Čarnogurský říká, že v komunistické straně byla možná až třetina soudců. V letech 1990 a 1991 byli všichni soudci prověřováni: "Ale stoprocentně za tu prověrku ručit nedokážu."

O kvalitě tehdejších prověrek má pochyby i mluvčí bezpečnostního úřadu Juraj Puchý, podle něhož je nynější systém "podstatně tvrdší". "Máme soudce, kteří soudili lidi za protikomunistickou činnost a dnes soudí dál," říká i Vladimír Palko z křesťanské demokracie. "Kromě toho to není jen problém nečestných soudců za komunismu, ale i soudců, o nichž existují zpravodajské poznatky, že se stýkají s podsvětím, anebo jsou zkorumpováni."

Mezi soudci, kteří vydali sporné rozhodnutí a dodnes soudí, jsou i Emil Bdžoch a Harald Stiffel. Oba působí na Nejvyšším soudu, Bdžoch je předsedou senátu trestního kolegia a Stiffel předsedou trestního kolegia. Oba jsou zodpovědní za odsouzení římskokatolického faráře Jozefa Labudy v roce 1981 za trestný čin maření dohledu nad církví. "Byl to pro mě šok. Tři měsíce mě drželi ve vyšetřovací vazbě, pak propustili. Po dvou letech proces obnovili. Odsoudili mě i přes osvobozující rozsudek z Banské Bystrice," uvedl Labuda.

Krajský soud pod vedením Lubomíra Samuela osvobodil Labudu i navzdory právnímu názoru Nejvyššího soudu, který považoval obžalované za vinné. Právě Bdžoch a Stiffel byli členy senátu Nejvyššího soudu. Samuel se stal po osvobozujícím verdiktu řadovým soudcem, jeho kolegové ze senátu zastavili až do roku 1990 služební postup. Tiskař Ivan Polanský z Dubnice si za socialismu odseděl ve vězení dva roky - za to, že rozšiřoval křesťanské časopisy a samizdat. Pod rozsudek se podepsali soudce Krajského soudu v Banské Bystrici Arnošt Škorpil a později dva soudci Nejvyššího soudu Pavel Toman a Štefan Minárik. Na svých místech jsou dodnes. Polanský o věznění hovořil v televizní relaci Dějiny samizdatu. Soudce nejmenoval, ale připomněl, že krátce po listopadu za ním přišla matka jednoho ze soudců a prosila ho, aby synovi odpustil.

Soudce Minárik posílal před listopadem 1989 lidi do vězení za protistátní činnost běžně. "Kdyby to Minárikovi pomohlo ke kariéře, tak nám dá trest smrti," říká Vojtech Otmar, odsouzený na dva roky do Ilavy za spolupráci se Svobodnou Evropou a Hlasem Ameriky.

"Toto není právní stát. Kdyby byl, tak by takoví soudci nemohli vykonávat funkce," říká Marián Dudinský. "Zničil mi život, měl jsem půldruharočního synka,

byl jsem čerstvě ženatý, ženě bylo v době procesu 20 let. Ať mu odpustí pánbůh." Pět let seděl Dudinský v Leopoldově, kam ho poslal Minárik v roce 1985 za špionáž. Po revoluci jej propustili a rehabilitovali.

Dudinský, Otmar a Emil Švec, který si odpykal 12 let za špionáž bez toho, že by měl v rukou rozsudek, žádali ministra spravedlnosti o disciplinární řízení proti Minárikovi. Došla jim však jen kopie zamítavé odpovědi od předsedy Nejvyššího soudu Štefana Harabina.

*msk zm hej*

## Národní obroda: Slovensku vládnou byrokrati

(ČTK/Národní obroda) - Chcete si postavit dům? Vyzbrojte se trpělivostí, časem a penězi. Jestli totiž chcete stavět na Slovensku, potřebujete neuvěřitelných 56 vyjádření k územnímu a stavebnímu povolení, napsal v sobotu slovenský list Národní obroda.

Jen pro porovnání, v Rakousku, o němž se tvrdí, že je nejbyrokratičtější zemí Evropské unie, stačí 16 vyjádření. V USA potřebné dokumenty vyřídíte za jedno dopoledne, na Slovensku za půl roku.

"To číslo je přehnané," tvrdí vedoucí oddělení technické politiky ministerstva životního prostředí Mária Záslošová. Jde podle ní o sečtení všech předpisů, ale každá stavba vyžaduje individuální přístup a počet vyjádření potřebných pro povolení se nedá zevšeobecnit.

Podobně reagovala i úřednice Okresního úřadu Bratislava II, která tvrdí, že pro stavbu rodinného domku "stačí" asi 25 až 30 vyjádření. Současně však přiznala, že momentálně pracují na případu, který si vyžádal pro stavební povolení 50 vyjádření.

Stavební a územní povolení vydává okresní úřad. Ten však potřebuje pro vystavení dokumentu několik desítek vyjádření. Závisí to na tom, jaký dům a kde si ho chcete postavit. Ti, kteří si povolení vyřizují, vědí své. Kromě orgánů samospráv potřebujete vyjádření i od správců inženýrských sítí, vodáren, orgánů na ochranu ovzduší, životního prostředí a mnoha dalších. Problémy s povolením přiznávají i sami pracovníci okresních úřadů. "Někdy stanoviska nevytvářejí jednotnou politiku. Jednomu například elektrikáři stavět povolí, druhému v těsném sousedství už ne a řeknou mu, že síť je přetížená. Ačkoliv za povolení zaplatíte okresnímu úřadu poplatek 1000 korun, pro některé je to asi několikanásobně dražší, protože je jasné, že tak velký počet povolení je zdrojem korupce. Někteří stavebníci řeší přehnanou byrokracií tím, že si dají papíry vyřídít, samozřejmě za úhradu, profesionálními "vyřizovači", obvykle penzisty-znalci místních poměrů, bývalými úředníky, kteří mají kontakty a čas..."

Jenže komu slouží státní úředníci, občanům? Kromě těchto problémů se stavebník musí připravit na ztrátu času. Okresní úřady mají dny pro strany jen dvakrát do týdne, v jiné dny vás prostě neobslouží. To taky prodlužuje dobu vyřizování.

Podle Záslošové se chystá nová úprava, která by měla zefektivnit stavební konání. V praxi ji lze čekat nejdříve v roce 2004.

*msk pz*

## \*\*\* KVIZ \*\*\*

**Vyluštění testu čeští svědci**

Vyluštění světců - 1b, 2a, 3b, 4c, 5c, 6a, 7d, 8c, 9c.

**POZOR !!!!!!!!! Podmínky soutěže:  
Test České výrobky I je určen všem  
bez omezení věku!!!**

**Test České výrobky I**

1) V našem testu chceme připomenout některé výrobky, které si mnohdy i stovky let lidé spojují s určitými místy v České republice. A začneme skutečně lehkou otázkou - v renesanci proslulo svou kvalitou pivo z Rakovníka. Od devatenáctého století je všechno jinak, prapor Rakovníka převzalo západočeské město, podle jehož jména je dokonce oficiálně pojmenován jeden druh ležáku. Slavné město piva se nazývá

- a) Plzeň                      c) Přerov  
b) Cheb                        d) Most

2) Ani druhá otázka nebude snad příliš obtížná. Vždyť jde o jeden z nejvýznamnějších českých výrobků současnosti - o automobily značky Škoda. Automobilka původně nesla označení Laurin & Klement a dnes je součástí koncernu Volkswagen. Její sídlo je v

- a) Písku                        c) Mladé Boleslavi  
b) Svitavách                d) Semilech

3) Ale vraťme se k potravinám - na Moravě se vyrábí znamenitý kyselý sýr, který ovšem některé lidi trochu odpuzuje svým zápachem. Centrum jeho tradiční výroby bylo v hanáckých Lošticích, ale tvarůžky jsou také známé pod označením

- a) ostravské                c) rosické  
b) olomoucké              d) osoblažské

4) I jedno z českých velkých měst se může pochlubit světově proslulou kulinářskou specialitou - vynikající vařenou šunkou. Tento výrobek je znám jako

- a) ústecká šunka            c) brněnská šunka  
b) pražská šunka           d) opavská šunka

5) Jisté východočeské město zase proslulo podobně jako třeba německý Norimberk výrobou špičkových perníků, zejména tzv. medového perníku. Ve znaku města je polovina bílého (heraldicky stříbrného) koně a jeho jméno zní

- a) Vimperk                    c) Nymburk  
b) Jičín                        d) Pardubice

6) Bohatstvím svých rybníků vyniká česká oblast, kde se dříve rozkládala panství Rožmberků. Jejich zaměstnanec Jakub Krčín z Jelčan proslul nejen jako tvrdý utiskovatel poddaných, ale především jako významný rybníkář. I díky němu návštěvníci tohoto kraje si mohou pochutnat zejména na znamenitých kaprech. Za rybami se vyplatí jet do

- a) Ústeckého kraje        c) Jihočeského kraje  
b) Karlovarského kraje   d) Středočeského kraje

7) Ale vraťme se v tomto testu, který jsme věnovali především nejrůznějším pochoutkám, ještě jednou na jižní Moravu, do města, které se stalo světoznámým díky svým naloženým okurkám. Město ležící nedaleko českých hranic s Rakouskem se nazývá

- a) Zlín                        c) Prostějov  
b) Znojmo                    d) Zbraslav

Odpovědi na test české výrobky prosím napište na korespondenční lístek a pošlete, faxujte či e-mailujte do **15. října 2002** na:

**Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku  
Kulturklub der Tschechen und Slowaken  
in Österreich**

1080 Wien, Schlüsselgasse 18, fax: 79 88 454  
e-mail: kulturklubcs@EUnet.at

**Vyluštění a vylosování výherců testu Česká literatura  
19. století najdete v říjnovém čísle Klubu**

**Vyluštění a vylosování výherců testu České výrobky I  
najdete v listopadovém čísle Klubu.**

## Záplavy

Ničivé záplavy, které v polovině srpna postihly země střední Evropy, nejvíce zasáhly právě Německo. V sousedním Rakousku škody podle odhadů činí asi dvě miliardy eur, zatímco v Česku se podle Evropské unie budou pohybovat od dvou do tří miliard eur (60 až 90 miliard korun). Nejméně škod vzniklo na Slovensku, kde se odhadují na 35 milionů eur.

### Poslanci uctili památku obětí povodní i všech, kteří jim čelili

Minutou ticha Poslanecká sněmovna na své mimořádné schůzi uctila památku 14 lidí, kteří zahynuli během ničivých povodní. Na výzvu premiéra Vladimíra Špidly poslanci a členové vlády vzdali hold i všem občanům, kteří v uplynulých dnech statečně čelili řádění vodního živlu a pomáhali zmírnit jeho následky. Špidla ve sněmovně zrekapituloval rozsah a důsledky přírodní katastrofy, která nemá v historii země obdoby. Záplavy postihly rozsáhlé území republiky a přímo i nepřímo ovlivnily život jeho obyvatel. **Úplně zatopeno bylo 99 měst, obcí a městských částí, v nichž v době povodní žilo na 263.000 lidí. Částečně voda zalila 347 měst a obcí s více než 1,33 milionem obyvatel. Přimo nebo nepřímo se do kontaktu s povodní dostalo 15,6 procent obyvatel České republiky, a více než 220.000 lidí muselo být evakuováno.**

Rozlité řeky napáchaly na památkách značné škody. Pod vodou se ocitla centra řady historických měst, včetně renesančních na jihu Čech. Cenný depozitář se však podařilo většinou zachránit.

Nejvíce pamětihodností povodeň poškodila v Českém Krumlově. Jeho historické jádro bylo v prosinci 1992 zapsáno do památek zařazených na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Český Krumlov leží 492 metrů nad mořem. Město bylo budované na březích Vltavy kolem původně gotického hradu od 13. století. Je unikátním příkladem středověkého města s nedotčeným archi-



tektionickým bohatstvím více než pěti století. Záplavy zde poničily historické domy, které se opravovaly posledních 12 let, včetně Galerie Egona Schieleho.

Otava se přelila přes jednu z nejvýznamnějších památek Písku - historický most z konce 13. století. Tento nejstarší dochovaný kamenný most v Čechách je vyzdoben barokními plastikami sv. Jana Nepomuckého, Kalvárie, sv. Anny a sv. Antonína Paduánského. Most je národní kulturní památkou. Voda zaplavila i historické centrum města.

Stejně dopadly nedaleké Strakonice, voda se zde vlila i do hradu.

Evakuován byl například i zámek Kratochvíle u Netolice.

V Praze na levém břehu Vltavy jsou vodnímu živlu vydány napospas například Sovovy mlýny v bezprostřední blízkosti říčního koryta. Voda pronikla do přízemí muzea výtvarného umění Kampa, jež bylo zpřístupněno letos. Rozbouřená Vltava odsud odnesla velkou dřevěnou židli od výtvarnice Magdaleny Jetelové, chloubu umělecké sbírky v Sovových mlýnech. Cena tohoto díla se odhaduje nejméně na milión korun. Vystaveno bylo před

budovou a nikdo je včas neodstranil. Voda zasáhla i Lichtenštejnský palác - ani ten není před padesátiletou či stoletou vodou chráněn. Důležité dokumenty zde byly uklizeny. Pod vodou jsou historické domy na Kampě.

Rozvodněná Vltava zalila a poškodila jen na Malé Straně 150 domů. V Petřské čtvrti poničila přibližně 50 domů a na Starém Městě zalila zhruba 500 suterénů a sklepů.

Ohrožena byla i Strakova akademie, sídlo Úřadu vlády. Historická budova byla evakuována a úředníci našli dočasný azyl v Hrzánském paláci na Hradčanech. Částečně vyklizen byl také Valdštejnský palác, sídlo Senátu.

Voda pronikla až na Staroměstské náměstí. Byly evakuovány historické části Staré Město a Josefov, v nichž se nachází řada historických památek. V Praze 5 povodeň ohrožovala téměř 7200 obyvatel ve více než 400 domů.

Na pravém vltavském břehu velká voda vnikla do historické budovy Národního divadla, paláce Lažanských, kostelu svatého Salvátora a také do druhého největšího architektonického komplexu hlavního města - Klementinum, sídlo Národní knihovny. Cenné exponáty jsou umístěny ve vyšších patrech a také v hostivařských depozitářích. Voda vnikla také do gotického kláštera svatě Anežky České, jednoho ze sídel Národní galerie. Umělecká díla zde byla preventivně přemístěna do vyšších podlaží. Vltava zaplavila nábřeží Ludvíka Svobody, nad hladinu trčely jen vršky dopravních značek. Dále se valila k Tišnovskému tunelu i do přilehlých částí kolem Petřského náměstí. Na druhé straně Štefánikova mostu zaplavila Dvořákovo nábřeží. Řeka se vylila i na Rašínově nábřeží od železničního mostu k centru. Severní část Veslařského ostrova, kde sídlí Český jachtklub, byla také zaplavena. U mola Štír II byla převrácena loď zanesená blátem a odpady, napříč chodníkem ležela kánoe. Nezpevněná

část Podolského nábřeží byla částečně zaplavena. Pod vodou jsou zejména některé ulice podél Vltavy a Berounky. Podle policie jde například o ulice Na Františku, U Uranie směrem k Vltavě, Masarykovo nábřeží, K přehradám, Voctářova, Povltavská, Horní nábřeží, Trojská či část Výpadové.

Podpalubí Titaniku připomínají suterénní prostory Zlaté kapličky. Ze zdi mezi Vltavou a divadlem, ze zarděných starých



větracích šachet, tryská nezadržitelně voda a zaplavuje podzemní prostory s technologickým zařízením. "Voda zasáhla i místnost, kde jsou uloženy základní kameny Národního divadla," popsal ČTK situaci jeho ředitel Daniel Dvořák. Na místě již zasahují hasiči s výkonným čerpadlem. "Čekáme toužebně na další, protože naše technika nestačí odčerpát takové množství vody," uvedl. Doufá, že výkon čerpadel se bude rovnat minimálně přítoku nebo ho dokonce předčí, aby voda ve sklepení začala klesat.

Voda v suterénu sahá podle ředitele různě vysoko, protože jeho podlahy





rychle, protože tak mohou být narušeny zdi okolních budov.

V uzavřených ulicích nejsou podle Duba vrstvy bahna. Po zajištění základních bezpečnostních opatření budou ulice i zde postupně otevírány. Pro každý dům bude vyhotoven posudek stability. Majitelé domů budou muset postupně zajistit také revizi plynu a vedení elektrické energie, až potom budou moct požádat o obnovení jejich provozu. Problémy budou také s odpady, popisoval Dub, jak budou v postižené lokalitě plynout dny po katastrofě.

### Při obnově povodní zničené země bude pomáhat až 8000 vojáků

Při obnově povodní zničené země bude pomáhat více vojáků. Vláda rozhodla, že k záchranným pracím povolá až 8000 vojáků, což je o 3000 více, než stanovila minulý týden. Ukázalo se, že jich bude zapotřebí více, řekl po jednání vlády novinářům ministr vnitra Stanislav Gross (ČSSD). Doposud vojáci kromě asanačních prací pomáhali policii zejména při organizování dopravy. Kabinet většinu svého dnešního jednání věnoval právě situaci po ničivé velké vodě. Ministr Gross vláde například předkládal zprávu o situaci v evakuačních střediscích. "Identifikovali jsme některé problémy, které tam jsou," poznamenal. V některých evakuačních střediscích podle ministra chybí vybavení, jako jsou například lůžka, někde jsou problémy s hygienou. "Některá střediska nejsou vybavena pro dlouhodobější pobyt," uvedl Gross. Nejdůležitější je ovšem to, aby se lidé v evakuačních střediscích v co nejkratší době dozvěděli, jakou pomoc mohou od státu očekávat. "Z toho důvodu dnes vláda rozhodla o souboru opatření, které spočívají v tom, že bude pro všechny postižené zpracován souhrnný písemný materiál, s jakou pomocí státu či obci mohou počítat," poznamenal ministr. Úředníci by také měli chodit za lidmi přímo do evakuačních středisek. Kromě toho kabinet rozhodl, že Správa státních hmotných rezerv bude moci na žádost územních krizových štábů poskytovat postiženým územím až na tři roky bezplatně vybavení, které pomůže likvidovat následky povodní. Správa má k dispozici například dílce, s jejichž pomocí lze postavit provizorní mosty nebo přemostění jako náhradu za konstrukce stržené velkou vodou. Poskytnout může i pomůcky k opravě poškozených železničních tratí nebo pohonné hmoty.

### Jihočeský kraj odhaduje škody na komunikacích na 1,23 mld. korun

Škody na komunikacích, které v Jihočeském kraji způsobily ničivé povodně v

posledním týdnu, přesáhly podle odhadů krizového štábu 1,23 miliardy korun. Většina škod přitom vznikla na komunikacích druhé a třetí třídy, jež patří přímo kraji, řekla ČTK mluvčí regionu Maria Ptáčková.

Jihočeští silničáři zatím podle mluvčí evidují 23 stržených mostů a 19 mostů silně poničených. Dalších 23 mostů je stále pod vodou a nelze ověřit, v jakém jsou stavu.

Na silnicích první třídy zatím odhadují škody na 52 milionů korun. Téměř 1,2 miliardy činí odhady škod na komunikacích nižších tříd. Největší částku z toho (více než miliardu korun) zabírají samotné mosty, zbytek poškozené silnice.

Náhradní přemostění na nejdůležitější tahy již začala stavět armáda. Používá při tom skládací mosty AM-50, kterými dokáže přemostit i stometrovou řeku.

### Univerzitu Karlovu budou stát povodňové škody asi 220 milionu

Univerzita Karlova bude muset na nápravu škod, které jí způsobily povodně, podle předběžných odhadů vynaložit téměř 220 milionu korun. Zhruba 28 milionu korun si vyžádá vyčerpání vody, sanační práce a náhradní zdroje energie, přes 130 milionů korun škola vydá na uvedení objektu do běžného stavu a až 60 milionů korun spolknou obnova vybavení laboratoří a knihoven. Matematicko-fyzikální fakulta v pražském Karlíně označil statik písmenem B jako mírně narušenou. Některé části budovy jsou kvůli zatopení pořád ještě nepřístupné. Zhruba dvě třetiny knihovny voda poničila, nefunguje kanalizace a elektřina. Areál fakulty v Tróji podle stavebních odborníků rozvodněná řeka poškodila, poničila laboratoře a přístroje.

### Archiválie z Invalidovny budou zachráněny zmrazením

Až na minus 25 stupňů Celsia budou zmrazeny dokumenty z vojenského archivu na pražské Invalidovně, kde při záplavách sahala voda tři metry nad zem. Rychlým zmrazením se písemností podaří zachránit, po čase budou v podobě ledu z mrazicích boxů vybrány a ve vakuu vysušeny. Postup záchrany dokumentů popsal Petr Krajčí z Národního technického muzea, které má sbírky na Invalidovně také. Dokumenty odvázejí speciální auta už třetí den z Invalidovny na Žižkov. Ředitel vojenského archivu Jan Koňarik doufá, že se historickou budovu podaří uvést do obstojného stavu zhruba za rok. Archiválie budou moci v ledu ležet i delší dobu, sušeny budou postupně.

Krajčí se bojí o tisíce dokumentů uchovaných v archivu, protože plíseň

začíná na papíru růst po 48 hodinách po zvlhnutí a mokřých dokumentů jsou hory. V přízemí barokní budovy se totiž s nimi zřítily regály. Nepoškozeny jsou dokumenty uložené od mezipatra budovy nahoru.

Štěstí v neštěstí měla sbírka dokumentů o české architektuře, například dokumentace o díle proslulého architekta Jana Kotěry je nyní na výstavě v Hradci Králové. Zachráněna byla i sbírka elektromotorů, problémy budou podle Krajčího s negativy uloženými na Invalidovně. Co se zachránit nepodaří, nechce zatím Krajčí odhadovat.

Archív byl zabezpečen do výšky jednoho metru nad hranici stoleté vody z roku 1890. Do poslední chvíle jeho pracovníci izolovali okna, voda se však dostala nad úroveň hladiny z roku 1890 o více než dva metry.



Pod vodou se ocitla velká část sbírek strojírenství, chemie, stavitelství, hutnictví, textilní výroby a výkresové fondy řady architektů 19. a 20. století, výkresová dokumentace leteckého archivu, dokumentace příbramských dolů, pražských strojren z 19. století. Zatopeny byly i desítky písemných pozůstalostí významných představitelů české techniky, architektury, průmyslu a vědy, firemní tisky a také rozsáhlé sbírky fotografických negativů i pozitivů z let 1880 až 1970.

### Komora: Ztráty zemědělců kvůli záplavám budou pět až šest mld. Kč

Ztráty v zemědělství v důsledku ničivých záplav odhaduje prezident Agrární komory Václav Hlaváček přibližně na pět až šest miliard korun. Při zahrnutí ztrát vzniklých ještě před povodněmi lze očekávat, že zemědělci v prvovýrobě letos přijdou zhruba o 20 miliard korun. Hlaváček to uvedl v rozhovoru pro Český rozhlas - Radiožurnál.

Podle Hlaváčka však nejsou důvody pro dovoz potravin ze zahraničí. "Tento trh je a bude dostatečně zásoben všemi druhy potravin, které se produkují na území české republiky," ujistil.

Na nepříznivém stavu v zemědělství měly podle Hlaváčka vliv nejen přívalové deště a povodně, ale také necitlivá regulační reakce státu. "Mám na mysli především regulace trhu s obilovinami. Tento stav násobí skutečnost, že kurs koruny je pro podnikatele v zemědělství velmi nepříznivý," řekl. Ztráty způsobila také

nižší sklizeň a razantní propad farmářských cen.

## Právo: Stavební rozpočtáři odhadují opravu metra na 5 až 7 mld.

Rekonstrukce pražského metra po povodni bude stát pět až sedm miliard korun. S odvoláním na stavební rozpočtáře, podle kterých lze škody vcelku přesně odhadnout už nyní, to píše Právo. "Například rekonstrukce stanice Malostranská provedená ještě před povodní stála 270 milionů. Cena opravy zatopené přestupní stanice Můstek bude zhruba dvojnásobná. Po velké povodni, která postihla Prahu, nefungovalo 25 stanic podzemní dráhy, tedy asi polovina. Voda zatopila nebo poškodila 17 stanic. Prostý odhad škod jen na zaplavených stanicích činí již zhruba pět miliard korun," cituje deník jednoho z nich.

Na trase B jsou zcela zaplaveny stanice Anděl, Můstek, Náměstí Republiky, Křižíkova a Invalidovna. Nejhůře je na tom Anděl, kde jsou dva metry vody a tlakové závěry jsou stále uzavřeny. Na náměstí Republiky dosahuje voda půl metru pod oblouk nástupiště. Na Můstku jsou stále pod vodou dvě pětiny schodů, na Křižíkově a na Invalidovně pětina. Problém s vodou ještě není zcela vyřešen na Národní třídě, kde je zaplaveno celé kolejiště a na nástupišti je půl metru vody, na Českomoravské, kde je na nástupišti pět centimetrů vody, a na Vysočanské, kde je 30 centimetrů vody v kolejišti. Zcela bez vody je již Karlovo náměstí a Palmovka.

Voda byla odčerpána také ze zaplavených stanic na trase C, tedy z Nádraží Holešovice, Vltavské a Florence; nyní se pracuje na zprovoznění trasy v celé délce.

## Dopravní podnik: Ochranný systém metra nebyl na povodně připraven

Ochranný systém metra byl připraven odolávat pouze stoleté vodě. Záplavy, které hlavní město postihly, jí však několikanásobně předčily, a proto způsobily netěsnost některých tlakových uzávěr. Následné zatopení tedy nevzniklo zanedbáním bezpečnostních opatření, nedodržením povodňového plánu či selháním pracovníků, řekl novinářům technický náměstek závodu Metro Josef Němeček. Reagoval tak na informace z tisku, podle nichž nebyly tlakové závěry metra uzavřeny včas. Podle Práva se měly ohrožené stanice začít zavírat podle povodňového plánu podzemní dráhy o den dříve, než se stalo. Zástupci dopravního podniku ale podobné údaje

odmítají. "Postup metra byl optimální. Do té doby byli všichni přesvědčeni, že vydrží vše, co bylo deklarováno," uvedl Němeček. "Nevím, kdo je za to vinen. Náš systém neumožnil víc," dodal. Podnik bude podle něj zvažovat, jak systém zdokonalit teprve poté, co se došetří veškeré příčiny zatopení. "To je otázka strategie a podobně," uzavřel náměstek. Ochranný systém metra byl podle



Němečka připraven odolávat atomovému nebezpečí a protržení vltavské kaskády. Počítáno však bylo pouze s variantou, že záplavová vlna nepřekročí úroveň stoleté vody. Tomu byly i přizpůsobeny povodňové plány.

Jiné zadání, než ochrana proti stoleté vodě, nebylo v projektu metra, upozornil ředitel závodu Metro Ladislav Houdek. O tomto limitu podle něj rozhodlo ministerstvo obrany. Němeček v této souvislosti připomněl, že pracovníci podzemní dráhy postupovali naopak nad rámec stanovených bezpečnostních opatření, čímž do značné míry snížili možná rizika. Pod úroveň hladiny stoleté vody zasahovala například stanice metra Florenc, Palmovka a Křižíkova či větrací šachta u výstavní galerie Mánes.

Nejdokonalejší ochranný systém má v současnosti podle dopravního podniku trasa A, hůře jsou na tom již trasy ostatní. Na trase B nebyla ochrana například zkolaudována. "Tato část proto nejde dálkově ovládat," vysvětlil Němeček. Možnou trestní odpovědnost za zatopení metra nyní zkoumá speciální policejní tým. Vyšetřováním okolností havárie se však chce zabývat také magistrát. Dobu, již bude zapotřebí k obnovení celého provozu metra, nelze podle odborníků spolehlivě určit, protože nebyl dosud vyčíslen přesný rozsah škod. "Je to v řádu měsíců, ale jestli to bude hotovo do Vánoc nebo později, si netroufám odhadovat," řekl ČTK výrobně-technický ředitel Metrostavu Ivan Hrdina, který řídí pracovní skupiny působící v metru. Odčerpávání vody ze zatopených prostor, odbahňování a strhávání provlhlých desek by ale podle něj mělo skončit během několika dnů, nejvýše týdnů. Hrdina rovněž uvedl, že se zatím neukázalo nic, co by mohlo rekonstrukci zatopených tunelů a stanic zkomplikovat. Je však otázkou, v jakém stavu jsou například trafostanice nebo kabelové rozvody. To lze zjistit až po úplném odčerpání

vody, dodal. Podle některých informací musejí nyní policisté dohlížet na odčerpávání vody, protože mají obavy, že by někdo mohl manipulovat s technickým zařízením s cílem pozměnit případné důkazy. "Není to trvalý dohled. Jedná se spíše o klíčové oblasti, o jednotlivá vrata a tlakové uzávěry, které prověřují komise složené z policistů, zástupců dopravního podniku a projektantů. Zjistí stav a pak už nám nebrání v další práci," vysvětlil Hrdina.

## Provoz na povodně poškozených tratích bude obnoven nejpozději do Silvestra

Na většině tratí České dráhy již obnovily provoz. Práce pokračují na 15 místech, kam se vlaky vrátí nejpozději do zimy.

Během povodni bylo vážně poškozeno nebo zničeno celkem 19 mostů. Další rozsáhlé škody vznikly podemletím či odplavením tratí, sesuvy svahů u železničních naspů a zářezů, zaplavením trafostanic a zabezpečovacího zařízení. Voda nejvíce poškodila tratě Plzeň – Domažlice, Plzeň – Klatovy – Železná Ruda, Praha – Beroun, Praha – Kralupy nad Vltavou, tratě v okolí Blatné a některé další především na jihu a západě republiky a v údolí Labe.

Na 20 povodněmi vážně postižených místech již byl provoz obnoven, byť mnohdy provizorně, ovšem vždy za splnění všech bezpečnostních podmínek. Do konce měsíce se vlaky rozjedou na dalších čtyřech místech, do listopadu bude zprovozněna také většina nejvíce poškozených mostů.

## Nejpozději v prosinci budou jezdit vlaky na všech tratích.

Letošní potřebné náklady na zajištění provozuschopnosti železniční infrastruktury po povodních odhadujeme na 900 mil Kč. U Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) jsme uplatnili požadavek na mimořádný povodňový příděl ve výši 202 mil. Kč. Na první část těchto prostředků ve výši 70,5 mil. Kč jsme již se SFDI uzavřeli smlouvu. Pokud nebudou k dispozici další nezbytné prostředky na povodňové opravy, bude nutné hledat tyto finance v již schválených akcích. To by ale mohlo způsobit zpomalení některých investičních akcí roku 2002, nebo odklad jejich zahájení.

**Celkové škody způsobené povodní u Českých drah jsou předběžně vyčísleny na 2,436 mld. Kč.** Díky preventivním opatřením a urychlenému obnovení provozu na řadě úseků dosáhly škody na infrastrukturu

ře 2,171 mld. Kč, na zařízení.

Divize obchodně provozní (např. provozuje lokomotivy a vozy) jen asi 100 mil. Kč a na ostatní zařízení společnosti přibližně 165 mil. Kč.

Při letošních povodních byl vyloučen provoz na více než 30 úsecích s celkovou délkou 282 kilometrů.

#### Příloha:

• *Tratě, na kterých nebyl obnoven železniční provoz, stav 26. srpna 2002*

• *Tratě; Úsek; Poškození; Předpoklad provozního zprovoznění*

• *175 Rokycany – Nezvěstice; Mirošov – Nezvěstice; stržený most + odplavená trať; konec prosince*

• *180 Plzeň – Domažlice; Stad – Holýšov; podemletá trať; polovina října*

• *183 Plzeň – Železná Ruda; Ž.Ruda – Ž. Ruda město; podemletá trať; konec prosince*

• *183 Plzeň – Železná Ruda; Klatovy – Janovice n./Úhl.; stržený most; konec srpna*

• *191 Nepomuk – Blatná; Blatná – Lnáře; klenutý most + odplavená trať; konec listopadu*

• *197 Volary – Čičenice; Volary – Zbitiny; klenutý most; konec listopadu*

• *197 Volary – Čičenice; Prachatice – Husinec; klenutý most + odplavená trať; konec listopadu*

• *197 Volary – Čičenice; Strunkovice – Bavorov; klenutý most + odplavená trať; konec listopadu*

• *197 Volary – Čičenice; Vodňany – Čičenice; ujetý svaz a podemletá trať; konec srpna*

• *198 Strakonice – Volary; Čkyně – Bohumilice; sesunutí náspu + 5 poškozených propustek; konec listopadu*

• *200 Protivín – Zdice; Břežnice – Mirovice; klenutý most; konec srpna*

• *200 Protivín – Zdice; Protivín – Putim; klenutý most; polovina října*

• *200 Protivín – Zdice; Lochovice – Jince; podemletý propustek; konec srpna*

• *203 Břežnice – Strakonice; Bělčice – Blatná; podemletá trať; konec listopadu*

• *220 Praha – Č. Budějovice; Veselí n./L – Horusice; most + odplavená trať; polovina září*

## Česká republika přijme zahraniční humanitární pomoc

Česká republika přijme zahraniční humanitární pomoc, kterou jí v souvislosti s nynějšími povodněmi v zemi nabídly jiné státy. Jednotlivá ministerstva mají do 24 hodin Ústřednímu krizovému štábu oznámit své požadavky. Vícepremiér Cyril Svoboda po dnešním zasedání kabinetu novinářům řekl, že Česko bude mimo jiné potřebovat vakcíny, léky a vysoušecí zařízení.

Svoboda novinářům řekl, že pomoc již nabídli představitelé Švédska, Polska,

Francie, USA, Norska, Japonska, Švýcarska, Řecka, Itálie a dalších zemí a rovněž NATO a Evropské unie. Svoboda uvedl, že Francie například nabídla leteckou pomoc. Některé země podle Svobody nabízejí specifickou pomoc, nabídka jiných je podle něj široká.

Svoboda vysvětlil, že jednotlivá ministerstva mají do 24 hodin sdělit své požadavky na humanitární pomoc Ústřednímu krizovému štábu, který žádosti shromáždí a předá ministerstvu zahraničí. Toto ministerstvo bude pomoc organizovat po technické stránce tak, aby se dostala na území České republiky. Technicky bude humanitární pomoc ze zahraničí organizována přes Ústřední krizový štáb.

"Chceme docílit toho, aby (pomoc) byla maximálně využita, to znamená, aby žádná pomoc nebyla odmítnuta, ať už z jakéhokoli důvodu, a zároveň aby přišla ta nejúčinnější pomoc, kterou potřebujeme," prohlásil Svoboda.

Svoboda rovněž oznámil, že o případně pomoci od Evropské unie začali čeští zástupci jednat už dnes. Vláda rovněž vytvořila koordinační skupinu, která by se měla zabývat finanční pomocí od Evropské unie, a to v dlouhodobějším horizontu. Skupinu vede Svoboda a tvoří ji ministři životního prostředí Libor Ambrozek, dopravy Milan Šimonovský, financí Bohuslav Sobotka, zemědělství Jaroslav Palas, po místní rozvoj Pavel Němec a průmysl a obchodu Jiří Rusnok.

## Do ČR směřují zařízení na likvidaci škod po povodni

Svět dnes dále reagoval na české žádosti o pomoc při likvidaci miliardových škod, které v Praze, Českém Krumlově a v dalších městech a vesnicích napáchala velká voda. Do České republiky zatím směřují především technická zařízení nutná k odčerpání vody a vysoušení budov.

## Itálie nabízí ČR pomoc, včetně restaurátorů

Pomoc, o jakou Česká republika požádá, je připraven poskytnout římský starosta Walter Veltroni a prefekti dalších italských měst. Řím i italské ministerstvo vnitra nabízejí České republice hasiče. Oznámila to tisková mluvčí českého velvyslanectví v Římě. Již v úterý nabízel ředitel nemocnice San Martino v Janově možnost hospitalizace a další pomoc pro oběti záplav z ČR. Prostřednictvím českého honorárního konzulátu ve Florencii nabízejí kulturní instituce této země vyslání italských restaurátorů na pomoc při opravě poškozených památek. Podle českého velvyslanectví v Římě by šlo nejprve zřejmě o Anežský klášter a Klementinum.

## Caritas Polska předá ČR

## 50.000 zlotých na pomoc obětem záplav

Polská charitativní organizace Caritas Polska předá České republice 50.000 zlotých (asi 400.000 korun) na pomoc obětem záplav. Současně dál pokračuje ve shromažďování darů na svých kontech pro zaplavené české oblasti, vyplývá to z tiskového prohlášení organizace. "Pamatujeme si živelné pohromy z let 1997 a 1998 a rovněž pomoc, která do Polska tehdy plynula. Nyní musíme být solidární s oběťmi katastrofy pustošící Českou republiku," uvádí se v tiskovém prohlášení. Organizace očekává, že vedle již předaných 50.000 zlotých se podaří shromáždit ještě dalších 150.000 zlotých, tedy více než 1,2 miliónu korun. K solidaritě Poláků s regiony v ČR, Německu a Rakousku postiženými záplavami vyzval vedle Caritas Polska rovněž Polský červený kříž (PCK) a Polské humanitární hnutí (PAH). Rovněž tyto organizace shromažďují pomoc pro postižené oblasti. Ze středopolské Lodži již vyjel transport PCK s pomocí do ČR.

## Belgie posílá Česku pomoc letecky i po zemi

Belgie posílá Česku technickou pomoc pro boj s následky povodní dvěma cestami: rychlou letecky ještě dnes večer a další techniku s odborníky v podobě autokolony. Rozhodl o tom krizový štáb belgické vlády a sdělila to česká velvyslankyně v Belgii Kateřina Lukešová. "Letadlo typu Hercules C-130 belgického vojenského letectva s čerpadly a vysoušeči, takzvanými horkovzdušnými děly, má odletět mezi 20:00 a 20:30 SELČ.. V doprovodu zásluky bude šest odborníků, kteří techniku budou obsluhovat. Dále vypraví belgická strana autokolonu civilní ochrany s těžší technikou na čerpání a vysoušení. Brusel tak reaguje na upřesněnou žádost o pomoc z Prahy. Ta požadovala čerpadla a vysoušeče lehké a střední kategorie, poháněné vlastním benzinovými nebo dieselvými agregáty. Těžká zařízení, která vyžadují napojení na stabilní elektrickou síť, po určitou dobu asi nebude možné v zasažených oblastech použít, uvedla Lukešová.

## Na pomoc zaplaveným oblastem Česka se chystají francouzští záchranáři.

Záchranáři dopraví do Česka zdravotnický materiál a technické vybavení k odstraňování následků povodní. Vedle montreuilských záchranářů se na ambasádu obrátilo s nabídkou pomoci také sdružení evropských hasičů GISPE, které má připraveno k odletu do Česka dvacetiku specialistů a množství potřebného materiálu. Tato skupina chce zůstat v zaplavených oblastech zhruba deset dní. Na velvyslanectví se s nabídkou pomoci



hlásí množství lidí, kromě jiného i mladé Češky, které se provdaly do Francie a chtějí pomoci například jako překladatelky záchranných týmů. První oficiální dodávku pomoci dnes oznámilo i francouzské ministerstvo zahraničí, které vyšle do Prahy tři tuny, tedy zhruba 2500 kusů příkrývek určených pro obyvatele evakuované ze záplavových území. Ambasáda předala ministerstvu seznam nejpotřebnějších věcí se žádostí o poskytnutí technické pomoci, jako jsou vysoušeče a čerpadla. Kromě lidí, kteří nabízejí pomoc, však na české velvyslanectví v Paříži telefonují i rozhořčení francouzští turisté, jimž nechtějí cestovní kanceláře vrátit peníze za dovolenou v Česku, kterou jsou nuceni kvůli záplavám na poslední chvíli odvolat. Letecké společnosti totiž odmítají nést následky za živelnou katastrofu a nechtějí zaplacené letenky proplatit. Turistům tak nezbývá, než dovolenou zrušit bez náhrady, nebo odletět do zaplavené Prahy. To jim však francouzské ministerstvo zahraničí nedoporučuje.

Dále Francie nabídla Česku a Německu vyslání skupin expertů v oblasti památkové péče, architektury a muzejnictví, kteří by pomohli při odstraňování následků ničivých povodní. Pomoc při zjišťování stavu bezpečnosti a obyvatelnosti budov poničených povodní nabídlo Česku také francouzské sdružení Architectes de l'Urgence (Pohotovostní architekti).

## Slovensko poskytne České republice technickou a humanitární pomoc

Slovensko v nejbližší době poskytne České republice technickou a humanitární pomoc. Česká strana má zájem především o vysoušeče a čerpadla, na řadu možná přijdou také bagry a další těžká technika. Informovali o tom zaměstnanci útvaru civilní ochrany ministerstva vnitra v Bratislavě. "Dostali jsme už oficiální žádost ČR o pomoc a nyní probíhá intenzivní komunikace mezi slovenskými a českými odbornými útvary. Jde o pomoc jednak ve formě techniky, kterou zřejmě poskytne brigáda civilní ochrany, a o pomoc humanitární," dodal po zasedání vlády slovenský ministr vnitra Ivan Šimko. "Pokud jde o brigády civilní ochrany, ty jsou v pohotovosti a jsou se schopny přesunout okamžitě," řekl. Podle pracovníků útvaru civilní ochrany ministerstva vnitra v Bratislavě není ještě zcela zřejmé, v jakém rozsahu bude pomoc poskytnuta. Záležet bude i na povodňové situaci na Slovensku, protože ve stavu ohrožení je nyní také Bratislava. Česká strana by měla údajně do tří dnů ještě upřesnit, o jaké druhy bagrů a těžké techniky má případně zájem.

Na Slovensku byly rovněž zahájeny finanční sbírky humanitárních organizací pro ČR. Slovensko je připraveno pomoci

také Rakousku. Vláda premiéra Mikuláše Dzurindy dnes vyjádřila účast a solidaritu s postiženými a rodinami obětí záplav v ČR a Rakousku. S oběma státy má Slovensko uzavřené smlouvy o spolupráci a pomoci při mimořádných událostech nebo katastrofách a v případě potřeby je připraveno poskytnout okamžitou technickou a materiální pomoc. Slovenská vláda vyjádřila rovněž obdiv a úctu všem záchranným, dobrovolníkům a občanům, kteří se záplavami svádějí urputný zápas.

## Stapleton osloví židovskou obec v USA, aby pomohla Terezínu

Americký velvyslanec v České republice Craig Stapleton osloví americkou židovskou obec, aby pomohla záplavami zničenému památníku v Terezíně na Litoměřicku. "Napišeme dopis na muzeum holocaustu v New Yorku a věřím tomu, že tento projekt bude úspěšný," řekl Stapleton po návštěvě terezínského památníku.

Mezitím dorazilo do terezínského památníku deset vysoušečů, které americké velvyslanectví zajistilo společně s americkou telekomunikační společností. "Zatím máme vysoušečů pět, potřebovali bychom jich asi 30, ale je to velká pomoc," řekl ředitel památníku v Terezíně Jan Munk.

Terezín patří k jednomu z nejpostiženějších míst na Litoměřicku. Munk odhadl, že jen na památníku dosáhnou škody přibližně 60 milionů korun. "Je to jen teoretické, asi se to bude stále zvyšovat," dodal.

Velvyslanec se bude snažit přesvědčit Američany o tom, že situace v Česku se po záplavách vrací do normálu. "Lidé v USA vědí, co se tu stalo, ale málo lidí ví, jaká se dělala náprava těchto škod," uvedl. Cílem je, aby plánované cesty Američanů nebyly rušeny, dodal.

Velvyslanec hodlá podpořit finanční pomoc různých amerických subjektů záplavami postižené ČR. "Chceme také, aby americké finanční instituce poskytly českým občanům zasaženým povodněmi zvýhodněné úvěry," dodal. Stapleton mimo povodněmi zasaženého Terezína navštívil také Ústí nad Labem. Jeho návštěva v Ústeckém kraji pokračuje dál do Děčína. V minulých dnech navštívil západní a jižní Čechy.

## Bush hovořil s Havlem; USA sbírají peníze, navrhují péči o Kampu

Lítost a solidaritu s českým lidem v souvislosti s ničivými povodněmi v telefonickém rozhovoru tlumočil prezidentu Václavu Havlovi bývalý americký prezident George Bush, otec nynější hlavy Spojených států. Informovalo o tom dnes v Praze americké velvyslanectví, podle

něhož USA dosud poskytly ČR okamžitou pomoc v hodnotě téměř půl milionu dolarů (asi 17 milionů korun).

Americké velvyslanectví dále nabídlo pražskému magistrátu, že převezme péči nad ostrovem Kampa a postará se o jeho vyčištění a úklid. Rovněž nabízí organizaci sbírky peněžních prostředků mezi americkými společnostmi a Američany žijícími v České republice na obnovu parku a muzea na Kampě.

Velvyslanectví USA zřídilo zvláštní bankovní účet, na který zaměstnanci zastupitelského úřadu zasílají peníze určené k likvidaci následků záplav. Američany poskytnutá první okamžitá pomoc v hodnotě téměř půl milionu dolarů zahrnovala 50.000 dolarů pro český Červený kříž na humanitární pomoc postiženým záplavami a čerpadla a vysoušeči zařízení zaslané českému Ministerstvu vnitra americkým Armádním velitelstvím pro Evropu.

Podle diplomatických zdrojů Spojené státy ve snaze pomoci zaplavenému Česku kontaktovaly svá evropská vojenská zařízení a vyvinuly aktivitu i v rámci Severoatlantické aliance (NATO).

Pomoc nabízenou řadou organizací i jednotlivci v USA koordinuje velvyslanectví ČR ve Washingtonu. Na svých internetových stránkách úřad zveřejnil číslo účtu zřízeného u ČNB v Praze, stejně jako místní bankovní spojení pro případné dárce. Do jednání o pomoci se zapojila bývalá ministryně zahraničních věcí USA Madeleine Albrightová, která se spojila se svým nástupcem Colinem Powelllem a vyzvala jej, aby se záležitosti osobně věnoval.

O situaci v Česku se zajímají krajanská sdružení ve Spojených státech. Jedno z nejvýznamnějších, American Friends of Czech Republic, mezi jehož členy jsou Madeleine Albrightová, Miloš Forman či Henry Kissinger, zřídilo zvláštní povodňový účet, na který lze v USA zasílat příspěvky.

## Britská vláda věnuje České republice 100.000 liber

(zhruba 4,9 milionu korun) a nabízí také vybavení na odstraňování následků ničivých povodní, informovalo britské velvyslanectví v ČR. Italský zastupitelský úřad v Praze oznámil, že Řím vysílá do České republiky dvě vojenská letadla s technickým materiálem: jde o 376 vysoušečů vlhkosti a 85 přenosných motorových čerpadel.

Finanční částkou ve výši téměř 8,5 milionu korun se rozhodlo přispět dnes na pomoc České republice postižené ničivými záplavami také Norsko, zatímco Švýcarsko posle do ČR požadované vybavení a Argentina v případě potřeby dobrovolníky i experty na likvidaci škod. V Německu a Španělsku byla zřízena konta, na něž mohou lidé přispívat dary obětem povodní.

Finská vláda poslala do záplavami postižené České republiky pomoc ve výši 200.000 eur. Dále posílá do ČR nákladní

soupravu s 35 vysoušeči a 227 vodními pumpami.

Řecká vláda rozhodla poskytnout obětem povodní v ČR symbolickou finanční pomoc ve výši 100.000 eur. Řecko kromě toho už poslalo letecky do ČR 60 čerpadel. Na pomoc ohroženým Českým Budějovicím přiletěli z Řecka tři záchranaři.

Také OSN, jak uvedlo její pražské informační středisko, v odpověď na žádost české vlády aktivizovala své kontakty a kanály pro humanitární pomoc a zprostředkovává odpovědi a nabídky členských zemí i soukromých dárců. Oddělení pro humanitární záležitosti (OCHA) je za tím účelem v úzkém kontaktu se stálým zastoupením České republiky u OSN v Ženevě.

Romští podnikatelé ze Spišské Nové Vsi jsou připraveni okamžitě pomoci při odstraňování škod napáchaných stoletou vodou v České republice. Jak napsala Romská tisková agentura, jsou mezi nimi i jedinci, jejichž podnikatelské snahy dotací, či půjčkou podpořil také Národní úřad práce.

## Slovenská obec Praha sbírá peníze pro českou metropoli

Přibližně 30.000 slovenských korun (asi 22.000 českých korun) poskytla záplavami poničené české metropoli Praze stejnojmenná malá slovenská a ČTK to řekl starosta slovenské Prahy. Podle starosty občané nosili 100 až 200 Sk, byli však i takoví, kteří přinesli 500 korun. "Je to úctyhodné číslo, když si uvědomíme, že 90 procent obyvatel tvoří důchodci a nezaměstnaní," dodal.

Do Prahy přiletěli tři odborníci na výstavbu a provoz metra z ruské společnosti **Metrostav**. Kromě poznatků získaných z ohledání škod v pražském metru podepsali zástupci Ruské federace s vedením dopravního podniku memorandum o pomoci při dodávkách náhradních dílů pro více než 40 zatopených eskalátorů vyrobených v bývalém Sovětském svazu a pro poškozené vozy metra. Sovětský svaz pomáhal tehdejšímu Československu při výstavbě metra. V dubnu roku 1970, tedy půl roku po dokončení prvního tunelu metra na prvním provozním úseku trasy C, byla podepsána dohoda o sovětské pomoci při výstavbě.

Spolu s humanitární zásilkou **poslalo Rusko** také 1100 vysoušečů a několik tun chloraminu, který je potřebný k dezinfekci zaplavených lokalit.

Tuny kojenecký výživy, příkrývek, plastových pytlů a nádobí, dále vodní čerpadla i košer potraviny dorazily v uplynulých dnech také z **Izraele**.

## Povodně na Slovensku způsobily škody za desít-

## ky miliónů korun

Škody za několik desítek miliónů korun způsobily v uplynulých dnech bouře doprovázené lijáky a následně povodně v některých obcích středního Slovenska. Jen v obci Ľubietová v okrese Banská Bystrica jsou škody odhadovány na přibližně 50 miliónů slovenských korun. Voda také zaplavila 70 domů, přičemž v některých z nich výše hladiny dosahovala až 1,5 metru.

Kritická situace nastala rovněž v obcích Veľká Čalomija v okrese Veľký Krtíš a v Turčoku v okrese Turčianske Teplice. Zde se voda vylila z koryt místních potoků a zaplavila několik domů, zahrady a zemědělskou půdu.

V okrese Žilina způsobily červencové povodně škody za 11 miliónů slovenských korun. Podle vedoucího odboru Civilní ochrany Okresního úřadu v Žilině Ľubomira Hollého povodně postihly šest obcí. Největší škody (přes šest miliónů slovenských korun) napáchaly v obci Lutišťa.

Obyvatelům žijícím podél řeky Dunaje dělají potíže hlavně průsaky do sklepů a zahrad. Voda se objevila ve spodním patře dětského domova ve Štúrovu, který úřady evakuovaly. Větší potíže jsou na maďarské straně řeky v Ostřihomí, která má nižší ochranné hráze.

Bratislava zůstala ušetřena větších škod, zhruba 50 domů a desítky chat je dosud zaplaveno v předměstské obci Devín. Dodávky elektřiny už byly obnoveny do většiny obcí. Voda poničila asi 70 domů také v sousední Devínské Nové Vsi. Centrum metropole zůstalo téměř nedotčeno. Voda ustoupila z parku na pravém břehu zpět do koryta a po obou stranách řeky se již procházejí lidé. Policisté zcela uvolnili dopravu po Vajanského nábřeží, ponechali ale zákaz vstupu do části, kde se v uplynulých dnech propadal chodník.

## Na povodňových kotech je více než dvě stě miliónů korun

Na třech největších povodňových kotech se sešlo již více než dvě stě miliónů korun. Nejvíce peněz se nashromáždilo na účtu společnosti Člověk v tísni - přímými dary i telefonováním lidé přispěli téměř 119 milióny korun. Na vládním kontě bylo dnes již přes 71 miliónů korun a Česká katolická charita shromáždila téměř 27 miliónů korun. Na magistrátním povodňovém kontě hlavního města Prahy je podle Zdeny Pacákové z tiskového oddělení magistrátu k dnešku 10 miliónů korun. Na vládní konto přispělo více než 17.000 dárců. Asi třetinu z peněz, které jsou uloženy na vládním kontě, tvoří dary ze zahraničí, sdělila ČTK mluvčí Státního fondu životního prostředí Věra Dřevíková. Vláda chce peníze začít poskytovat již v září. Sdružení Česká kato-

lická charita věnovali jedenáct miliónů korun drobní dárce a firmy. Jeden milión korun uvolnila charita na začátku povodní z letošní Tříkrálové sbírky. Více než deset miliónů korun představují dary ze zahraničí. "Prostřednictvím německé charity jsme dostali od spolkové vlády dvě stě tisíc eur (asi šest miliónů korun)," uvedl generální sekretář charity Jaroslav Kopřiva. Španělská a americká charita věnovaly po padesáti tisících dolarů (1,5 miliónu korun). Z Tchaj-wanu přišlo deset tisíc dolarů (asi 300.000 korun), přispěla ale také například charita z Gruzie a z Itálie, dodal Kopřiva. Číslo konta SOS Povodně, které u pražské pobočky Československé obchodní banky zřídila společnost Člověk v tísni, je 33 43 34 334/0300. Magistrátní povodňové konto hlavního města Prahy má číslo 777770700/6000. Další účty u První městské banky pro shromáždění finančních prostředků na pomoc při odstraňování následků povodní založily pražská ZOO (222222222 / 6000), Lesy hlavního města Prahy (2000780026 / 6000) a Městská knihovna (2000280080 / 6000 a 2000280099 / 6000).

## Ministryně zdravotnictví Marie Součková vyhlásila mimořádné očkování tříletých až pětiletých dětí proti virové hepatitidě A, které žijí v místech záplav. Očkování se podro-



bí děti s trvalým pobytem v těchto oblastech, narozené v letech 1997, 1998 a 1999, sdělila ministryně. "Nařízené očkování provedou praktičtí dětská lékaři, očkovací látku dodají příslušné okresní hygienické stanice. Očkování bude zahájeno 4. září," upřesnila ministryně. Upozornila, že mimořádné očkování se netýká dětí, u nichž je ze zdravotních důvodů nepřipustné, nebo které virový zánět jater již prodělaly, či byly dříve očkovány. Podle ministryně nelze vyloučit znečištění záplavových vod původci virové hepatitidy A, proti níž existuje účinná očkovací látka. "Výsledky sérologických přehledů ukázaly, že odolnost dětí uvedených ročníků proti této infekci je velmi nízká a jejich hygienické návyky nevylučují možnost styku se záplavovou vodou. Proto je třeba tyto děti očkováním chránit," vysvětlila.

Součková ČTK potvrdila, že epidemiologická situace v Česku je nadále příznivá. Očkování proti žloutence A je čistě

preventivní, v srpnu nebyl zaznamenán ani jeden případ tohoto onemocnění. Dosud bylo podle ministryně očekováno 27.000 profesionálních záchranářů a počítá se s opakovaným očkovaním několika desítek tisíc dětí. Děti dostanou po půlroce druhou dávku, a tak získají ochranu minimálně na 15 let.

## Česká republika teprve určí, jak použije povodňovou pomoc EU

Česká republika ještě neurčila, jak využije finanční pomoc od Evropské unie na odstranění povodňových škod. "Uvědomme si, že to je katastrofa obrovského rozsahu a ocenit jednotlivé škody a dotáhnout jednotlivé projekty je záležitost, která si vyžaduje svůj čas," řekl novinářům premiér Vladimír Špidla po schůzce s evropským komisařem Günterem Verheugenem. Podle komisaře o využití peněz rozhodne česká vláda. Verheugen prohlásil, že si EU uvědomuje odpovědnost vůči Česku. "Je jen na rozhodnutí české vlády, jak tyto prostředky využije, ale z naší strany nedojde k žádnému zdržení při poskytování těchto financí," řekl komisař, který už se setkal s prezidentem Václavem Havlem.

Patnáctka poskytne České republice prostřednictvím fondů Phare a Ispa zhruba 58 milionů eur (asi 1,7 miliardy korun). Verheugen také zdůraznil, že Česko se může nadít i pomocí z nového fondu k překonávání následků katastrof. Jeho zřízení schválila ve středu Evropská komise, nyní s ním musí souhlasit ještě Evropský parlament a rada ministrů. Ještě letos by měl fond disponovat částkou 500 milionů eur (asi 15 miliard korun), příští rok dvojnásobkem.

Český premiér i evropský komisař uvedli, že ani záplavy v Česku, v Rakousku a Německu rozšíření patnáctky neoddlá. Praha by tedy měla do konce roku ukončit vyjednávání. Premiér má za to, že v dubnu 2003 by mohla začít ratifikace přístupových smluv.

## Česká filmová komora organizuje Den pro utopená kina

Herci Iva Janžurová a Jiří Macháček, frontman skupiny Mig 21, převzali záštitu nad Dnem pro utopená kina, který Česká filmová komora připravuje na 17. září. "V tento den budou hrát všechna kina v České republice, která se k akci připojí, ve prospěch kin postižených povodněmi," řekla mluvčí Asociace producentů v audiovizí Pavlína Fechterová. Právě tato asociace má spolu s Unii filmových distributorů a Asociací provozovatelů kin ve filmové komoře své zástupce. Aktivní účast na této akci přislíbily i další osobnosti českého filmu.

**Herec Michael York projevil obavu**

### o Karlovy Vary kvůli povodním

Obavu nad osudem Karlových Varů v souvislosti se záplavami v České republice projevil slavný hollywoodský herec Michael York. "Byl jsem velmi znepokojen, když jsem slyšel o současných povodních, a doufám, že Karlovy Vary nebyly postiženy," napsal York na e-mailovou adresu vedoucí kanceláře karlovarského primátora.

York byl letos nejslavnějším hostem Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Při jeho příležitosti převzal cenu primátora města. V Karlových Varech zanechal otisky rukou, které by měly příští rok ozdobit chystaný chodník slávy. Ve městě byl herec podruhé. Před sedmi lety zde natáčel dvoudílný film Prsten.

York není prvním slavným hercem, který projevil obavu ze škod, které v Čechách způsobily ničivé povodně. Například hollywoodská superhvězda Sean Connery, který natáčel v Praze, vyzval v televizi k záchraně pražských památek.

## Česká pojišťovna vyplatí asi osm miliard Kč u sta tisíc případů

Česká pojišťovna, která má na trhu největší podíl, bude muset klientům poškozeným povodněmi podle přesněných údajů vyplatit zhruba osm miliard korun. Počet pojistných případů by měl převýšit sto tisíc. Pojišťovna v tiskové zprávě ujistila, že peněz na výplaty je dostatek. Objem vyplacených škod pojišťovny tak proti dřívějším odhadům převyšujícím pět miliard korun výrazně stoupl, naopak v počtu pojistných událostí se Česká pojišťovna přiklonila k dolní hranici předchozího rozmezí 100 či 120 až 150 tisíc případů.

ČP je podle vedení zajištěna mnohem lépe než při povodních na Moravě v roce 1997. I tehdy přitom zvládla záplavy bez problémů a dokonce se jí podařilo vytvořit zisk. Tehdy musela zákazníkům zaplatit zhruba pětimiliardové škody.

Celková úhrada škod napáchaných velkou vodou bude podle odhadů ministerstva financí a České asociace pojišťoven (ČAP) znamenat pro pojišťovny zhruba 19 miliard korun. Objem škod z letošních povodní je tak zatím takřka dvakrát vyšší než před pěti lety, kdy pojišťovny musely klientům vyplatit 9,7 miliardy korun.

Celkový počet letošních pojistných událostí zatím asociace k 20. srpnu odhadla na 130 tisíc, když po záplavách na Moravě to bylo 116 tisíc. ČAP sdružuje 17 pojišťoven a představuje většinu pojistného trhu.

Ničivé záplavy, jejichž hlavní proud se šířil z jižních a západních Čech přes střed země směrem k německým hranicím, ochromily život obyvatel a zřejmě

překonají způsobenými škodami předchozí rozsáhlé povodně na Moravě z roku 1997.

## Právo: Lidé postižení povodní dostanou 150.000 Kč i bez "občanky"

Nenávratný státní příspěvek 150.000 korun dostanou lidé, kteří při povodni přišli o dům či o byt, i bez občanského průkazu. Právu to potvrdil tiskový tajemník ministra pro místní rozvoj Petr Dimun. "K podání žádosti není třeba předložit žádný doklad, neboť mnohým lidem například občanské průkazy voda vzala," uvedl.

Formuláře pro podání žádosti o příspěvek jsou podle něj již na všech obecních úřadech v postižených oblastech. Ke kladnému vyřízení je třeba prokázat trvalého bydliště v bytu nebo domě zničeném povodní, rozhodnutí stavebního úřadu, že obydli bylo nenávratně zničeno v důsledku povodní a výpis z katastru nemovitostí či nájemní smlouva.

Rozhodnutí stavebních úřadů i případné vyjádření statika by mělo být podle Dimuna bezplatné nebo jen za minimální poplatek. Příspěvek by lidé měli začít dostávat do jednoho měsíce.

Obnova povodněmi poničených bytů a domů je nyní jednou z priorit státu. Jako určité odškodnění těm, kteří při povodních přišli o střechu nad hlavou, by měla sloužit i půjčka 850.000 korun s dvouprocentním úročením a dvacetiletou splatností. Bude-li byty obnovovat obec, může získat nenávratnou investiční dotaci 600.000 korun. Při rychlé obnově může obec dostat až milion korun na jeden dům nebo byt.

## Záplavy poškodily turistiku i v místech, kde velká voda nebyla

Zatímco vytiženost hotelů v jihočeské části Šumavy je překvapivě přibližně stejná jako loni a podle hoteliérů ji povodně příliš neovlivnily, velká voda přinesla naopak problémy ubytovatelům i v turisticky atraktivních oblastech ČR záplavami nezasaženými. V západočeských lázních v době vrcholících záplav stornovaly cestovní kanceláře dokonce celé zájezdy, návštěvnost se však už začíná vracet do normálu.

"Je to katastrofa," řekla pracovnice hotelu Dlouhé Stráně, který leží pod vrcholky nejvyšších moravskoslezských hor Jeseníků. "Každý den zejména velké pražské firmy kvůli záplavám ruší různá školení či semináře, které měly v našem zařízení naplánované na zář. Nevím, zda tento trend bude pokračovat i v dalších měsících a jak to přežijeme, protože v tomto období jsme měli hlavní příjem právě z poskytování těch-

to služeb," dodala.

Turisty naopak získávají záplavami nezasažené Beskydy. "Turisté, kteří měli objednaná místa v postižených oblastech, se k nám začali hlásit," uvedla recepční hotelu Petr Bezruč. Kapacita hotelu 290 lůžek je již delší dobu maximálně naplněna.

Kraj Vysočina zaznamenal výraznější pokles zájmu o rekreaci ve dnech, kdy ho zasáhly přívalové deště. Někteří rekreanti rušili pobyty v hotelích a vyprázdnily se kempy, ale se slunečným počasím v následujícím týdnu se vrátili. Do ekonomiky rekreačních zařízení se víc než následky povodní letos promítne celkově slabší sezóna, shodli se provozovatelé.

Vliv záplav pocítují i provozovatelé kempů a hotelů na jihu Moravy. Z nahlášených pobytů se často odhlášovali lidé z povodněmi postižených území, ale projevilo se i nepříznivé počasí.

Menší odliv klientů kvůli záplavám evidují také majitelé hotelů v turistických střediscích Zlínského kraje, který nebyl povodněmi postižen. Hotel Lázně Kostelec u Lína zaznamenal zrušení pobytu asi u deseti klientů a ztrátu odhaduje do 50.000 korun. "Někteří z nich u nás už byli ubytováni a když se dozvěděli o záplavách, museli odjet. Jejich pobyt už se dal těžko nahradit jinými rekreanty," uvedla pracovnice hotelu.

Ve velkém ruší čeští i němečtí turisté objednané pobyty v Jizerských horách a Krkonoších. Pro většinu hotelů nebyla letošní letní sezóna právě nejlepší, v posledních prázdninových dnech však téměř zejí prázdnotou. Sezónu poznamenal přechod na euro a silná koruna, hlavně Němci si stěžovali na drahotu, záplavy však situaci výrazně zhoršily, shodli se provozovatelé horských hotelů. Škody však zatím odhadnout nedokáží.

Hotel Avicenum v Lučanech nad Nisou v Jizerských horách přišel kvůli záplavám o nasmlouvané klienty až do poloviny září. Kvůli záplavám přišel o dvě skupiny turistů z Prahy a Drážďan také hotel Velký Semerínk v Janově nad Nisou. Prázdnotou dnes zeje také hotel Márt v Kořenově.

Podobná je situace i v krkonošském středisku Harrachov. "Letošní sezóna celkově za mnoho nestála, teď po záplavách je ale situace ještě horší," řekla recepční hotelu Svornost v Harrachově. Především Němci kvůli komplikované dopravě pobyty ruší i na příští týdny.

Hoteliéři na Šumavě se shodují, že na Šumavu letos zřejmě přijelo strávit svou dovolenou méně lidí než loni, ale vytiženost ubytovacích zařízení je přibližně stejná. Povodně obsazenost příliš neovlivnily, ve většině hotelů se setkali

pouze s několika případy, kdy lidé zrušili pobyt kvůli tomu, že byl zatopen jejich byt nebo dům.

Návštěvnost západočeských lázní se začíná pomalu vracet do normálního stavu. Rada turistů sice ještě odřiká své pobyty, ale situace již není tak kritická jako před dvěma týdny, kdy cestovní kanceláře stornovaly celé zájezdy, míní lázeňské firmy a hotely v Karlovarském kraji.

Některé lázeňské společnosti sice obnovily důvěru klientů po povodních, ale v posledních dnech je poškodila havárie s únikem chlóru ze Spolany Neratovice. "V této souvislosti nám vznikly škody přes 500 tisíc Kč," řekl vedoucí kanceláře představenstva karlovarské a.s. Bristol Oldřich Bokiš. Desítky lidí z bývalého Sovětského svazu podle něj odřekly pobyt s odvoláním na tamní média, která informovala o zamoření chlorem v České republice.

Přibližně o pětinu klesla kvůli záplavám obsazenost v Grandhotelu Pupp. "Koncem srpna stornují pobyty celé skupiny," řekla pracovnice obchodního oddělení hotelu.

Záplavy výrazně nepostihly největší lázeňskou společnost, Léčebné lázně Mariánské lázně. "Měli jsme pár odřeknutých pobytů, ale byla to spíš výmluva, že si lidé chtěli přesunout termín na podzim," poznamenala pracovnice obchodního oddělení.

## Celá Malá Strana je volně přístupná chodcům

Celá Malá Strana je od čtvrtého ledna poledne volně přístupná chodcům s výjimkou parku na Kampě, který zůstává zcela uzavřen. Nadále platí také všechna dopravní omezení na Malé Straně. Ulice od Újezda až po Klárov jsou uzavřeny pro individuální dopravu. Mohou jimi projíždět jen vozidla městské hromadné dopravy a auta zajišťující obnovu zatopeného území, řekl starosta Prahy 1 Jan Bürgermeister.

"Režim zákazu vjezdu na Malou Stranu zatím zůstává zachován a bude někdy vbrzku upraven," uvedl starosta. Na Kampu a do ulice U Lužického semináře mohou auty vjet pouze místní lidé a podnikatelé, kteří si odtud potřebují odvézt věci. Povoleno není parkování aut, a to ani místním.

Na Karlův most, který byl kvůli povodni uzavřen 13. srpna časně ráno, se lidé mohli vrátit po dvou týdnech ve středu dopoledne. Teprve nyní ale mohou sejít i po schodech na náměstí Kampy a do přilehlých uliček. Právě tuto část Malé Strany na břehu Vltavy a Čertovky zničila velká voda nejvíce. S otevřením pro pěši se čekalo až na dobu, kdy skončí úklid zatopených domů.

O zpřístupnění Valdštejnské ulice, Malostranského náměstí, Karmelitské a

Letenské ulice a Újezda pro auta rozhodne Praha 1 společně s magistrátem. "Karmelitskou projíždí v tyto dny šest tramvajových linek v minutových intervalech a jen těžko sem lze zavést běžnou automobilovou dopravu," poznamenal starosta.

Uzavřeny zůstávají všechny parky a dětská hřiště v Praze 1, které byly zaplaveny. Podle posudku hygienika hlavního města Vladimíra Polaneckého totiž neexistuje způsob, jak dezinfikovat trávníky a zeleň, na kterých byl nános kontaminovaného bahna.

Nepřístupný je park na Kampě, Slovanský a Štěpělecký ostrov, Nosticova zahrada, Vojanovy sady, náplavka mezi Cihelnou ulicí a Mánesovým mostem, nábřeží Ludvíka Svobody a parčík na Františku. Zavřená jsou dětská hřiště pod Karlovým mostem, na Slovanském ostrově, ve Vojanových sadech, na náplavce u Cihelné ulice a na nábřeží Ludvíka Svobody.

## Turisté se mohou vrátit do Staronové synagogy

Jedna z nejnavštěvovanějších pražských památek, Staronová synagoga, bude od pátku znovu otevřena turistům. Židovská obec v Praze se jí rozhodla urychleně zpřístupnit, aby vyhověla velkému zájmu turistů, především ze zahraničí, řekl předseda obce Tomáš Jelínek.

Připomněl, že za nedávných záplav voda v synagoze dosáhla výše 1,5 metru a budovu ze 13. století velmi poškodila. Specializovaná firma, kterou obec najala, ale už dům vyčistila a zbavila plísní. Ke zpřístupnění synagogy veřejnosti dal již souhlas hygienik i památkář, dodal Jelínek.

Vstup bude zdarma, ale bude možné dát dobrovolný příspěvek na další opravu synagogy i dalších poničených židovských památek v Praze, řekl předseda obce.

Zástupci pražské židovské komunity už před několika dny vzhledem k rozsáhlým škodám po povodni požádali o mezinárodní pomoc a zřídili k tomuto účelu dolarové konto. Očekává se, že do něj přispějí především zahraniční židovské organizace. Ve středu obdržela židovská obec pomoc od Izraele ve výši 50.000 dolarů, tedy zhruba 1,5 miliónu korun.

Velká voda před dvěma týdny zasáhla nejvzácnější židovské památky v pražském Starém Městě a škody dosáhly výše nejméně 120 miliónů korun. Voda se vliha do sklepení Staré radnice, Židovského muzea, Španělské, Klausové a Maiselovy synagogy. Kromě Staronové synagogy zatopila voda i Pinkasovu synagogu, proslulou mimo jiné tím, že její zdi nesou jména obětí holocaustu.

## Gabčíkovo mohlo zachránit Prahu

LUBOŠ PALATA, BUDAPEŠŤ, NAGYMAROS

Kdyby Češi postavili před Prahou místo vltavské kaskády Gabčíkovo, mohla být metropole, ale možná i střední a severní část republiky ušetřeny ničivých povodní minulých dní.

Vodní dílo Gabčíkovo je dimenzováno na vodu tisíciletou, a proto bez problémů zvládlo nápor rozvodněného Dunaje. Ve chvíli, kdy české přehradý otevíraly propusti, aby předešly protržení hrází, běžely v Gabčíkově bez problémů všechny turbíny a elektrárna jela na plný výkon. "Teď se ukázalo, že vodní dílo v Gabčíkově plní i ochrannou a záchrannou funkci," prohlásil slovenský prezident Rudolf Schuster.

Důvod, proč dále na toku Dunaje došlo na maďarské straně k zatopení některých vesnic a malých měst, vidí slovenští vodohospodáři jednoznačně v tom, že Maďaři zastavili na konci osmdesátých let budování předhrady v Nagymarosi. Ta měla být druhým stupněm původně společného československo-maďarského projektu.

Vidět to bylo především 18. srpna ve slovensko-maďarském dvojměstí Štúrovo-Ostřihom. Štúrovo zásluhou mohutných hrází zaplaveno nebylo. Ostřihom, sídlo maďarského metropolitů, jež mělo být podle předešlých plánů chráněno právě nagymaroským stupněm, se ocitl z jedné čtvrtiny pod vodou.

Zaplaveno bylo i městečko Nagymaros, u něhož měla stát přehrada. Těžký boj s vodou svádělo na protějším břehu také oblíbené turistické centrum Visegrád, položené pod slavným stejnojmenným hradem uherských králů.

Je paradoxní, že přehrada, která nyní zachránila Žitný ostrov od osudu podobného katastrofální povodni v roce 1965 (kdy Dunaj přitom ani nedosahoval hodnot z minulého týdne), se v minulých dnech znovu stala předmětem žaloby Maďarska u mezinárodního soudu v Haagu. Ten před několika lety po vleklých jednáních rozhodl, že Slovensko nemusí zbořit gabčíkovské vodní dílo, nechal však otevřené některé otázky především finančního a technického charakteru.

Pro bývalou Orbánovu vládu byl jakýkoli ústupek v otázce Gabčíkova nemyslitelný. Odpor vůči stavbě "betonového monstra" byl v Maďarsku koncem osmdesátých let symbolem protitotalitního smýšlení. Ještě před několika měsíci se při předvolební kampani jako jedno z nejhorších obvinění pravice vůči nakonec vítězným postkomunistům objevila hypotéza, že socialisté se po uchopení moci pokusí dostavět přehradu v Nagymarosi. Ani současná, levicově liberální vláda však nedokázala přistoupit na kompromis s Bratislavou, který by umožnil bezproblémové provozování Gabčíkova.

Teprve v minulých dnech někteří maďarští experti připustili, že nebyť Gabčíkova, byl by rozsah povodni na Dunaji daleko katastrofálnější. Jak ale uvedl slovenský deník Sme, kvůli nepopulárnosti tohoto názoru v Budapešti se rozhodli zůstat zatím v anonymitě.

*poznámka redakce: autor je stálým dopisovatelem Hospodářských novin - zkráceno*

## Kauza zvonu Zikmund: Je všechno jen náhoda nebo potvrzení legend?

Když v červnu, hned jak skončily volby, puklo srdce zvonu Zikmund v pražském Svatovítském chrámu, kdekdo vzpomenu legendy, že to nevěstí nic dobrého. Někteří potvrzení toho, že se musí stát něco hrozného, viděli v tom, že ve volbách hodně získali komunisté. Nikdo netušil, jaká pohroma teprve přijde. Za dva měsíce se Prahou valí voda, kterou nikdo nepamatuje, bezmála polovina Čech je pod vodou. A ještě se zastavil orloj na Staroměstské radnici.

Marně zvonář Petr Rudolf Manoušek v červnu vysvětloval, že zvon měl vadu již od výroby, že nebyl dostatečně kovářsky zpracován. Nejznámější žijící český zvonář nabízel logické vysvětlení, ale legenda je legenda. Něco se přece stát muselo. "Je to samozřejmě náhoda, to srdce mohlo puknout kdykoli, třeba před rokem, nebo za dva roky," říká památkář správy Pražského hradu, architekt Viktor Procházka. Nezná nikoho, kdo by v dnešní povodni viděl potvrzení legendy o zvonu: "Snad jen jedna moje známá, bydlí na Bílé Hoře, pro ni je Nostradamus největší autoritou, ta to dokonce předpověděla, ta věděla, že povodeň přijde, věděla to snad hned v červnu."

Zikmundovi prasklo srdce v minulosti už několikrát. Doložen je leto počít 1670, kdy zemřel Jan Ámos Komenský. Pro Čechy velké neštěstí. Pak je tu ale třeba rok 1798, kdy se naopak nic zvlášť tragického v Čechách nestalo - Moravou a Slezskem jen prošla ruská vojska při tažení na severoitalské bojiště a začala mobilizace Rakouska, jejímž střediskem se staly Čechy.

Legenda nebo skutečnost, puklé Zikmundovo srdce a následná tragédie? Někdo věří, někdo ví, že všechno je jen náhoda. Pro letošek je jisté minimálně jedno: pro stoupence legend bude rok 2002 jasný - Zikmund praskl, přišla tragédie, přišla ničivá povodeň. Jisté je také, že puklé srdce zvonu bude opraveno. V kopuli chrámu svatého Víta by se Zikmund měl opět rozeznít na svátek svatého Václava. Škody se napraví, i když dnes je dílna mistra zvonáře Manouška na Zbraslavi i se Zikmundem ještě pod vodou...

Josef Freith, ČTK

## SR: Medvědi s "mobily" budou mapovat svá teritoria

Zjistit velikost teritoria, v němž žije největší evropská šelma - medvěd hnědý, má za cíl připravovaný projekt slovenských, ukrajinských a rumunských ochránců. Podle něj by mělo být označeno obojky s vysílačkou přibližně 30 medvědů, přičemž prostřednictvím satelitu by se po dobu dvou až tří let sledoval jejich pohyb. Řekl to odborník na medvědy ze Správy Národního parku Malá Fatra ve Varině Miloš Majda. "Chtěli bychom zjistit velikost teritorií pohybu medvědů, protože dodnes není potvrzen jejich akční radius na Slovensku ani v Karpatech," řekl. Medvědi "mobily" budou vysílat telefonní signál a ten se prostřednictvím satelitu bude přenášet do počítače s instalovanou mapou. V brlohu vytypované medvědí rodiny by rovněž měla být umístěna kamera, která by sledovala dravce zejména při zimním spánku. Podle Majdy projekt je zatím na papíře, avšak společně s kolegy v Rumunsku a na Ukrajině by ho chtěli začít realizovat už v příštím roce. "Vše momentálně stojí na penězích," poznamenal ochránář. Financemi by ale měla přispět ministerstva životního prostředí a zemědělství zainteresovaných zemí, společně s fondy EU.

Střízlivé odhady hovoří o zhruba 700 až 800 medvědech žijících na Slovensku, dalších několik stovek jich žije v jižním oblouku Karpat, v Rumunsku a na Ukrajině.

## Výstava květin v Lysé nad Labem

Letošní celostátní výstava květin Květy 2002 v Lysé nad Labem se zúčastnilo 120 vystavovatelů. Výstava se konala již pošesté na základě spolupráce výstaviště a Českého zahrádkářského svazu.

Největší část velké kolekce květin tvořily lilie. Ty byly vystaveny spolu s růžemi, begóniemi, fuchsiami, jiřinami a ostatními trvalkami a letničkami na ploše téměř 3000 metrů čtverečních.

Součástí výstavy byly také expozice vodních, bahenních a akvarijních rostlin a leknínů, okrasných travin, bonsajů, kaktusů, citrusů, léčivých bylin a dřevin. Doplnkem celého projektu byly i ukázky aranžmá suchých květin, samorostů a obrazy květinových zátiší.

Návštěvníci výstavy měli možnost zakoupit nejrůznější květiny, ale také zahradnické pomůcky, nábytek, keramiku, proutěné výrobky a zároveň i odbornou literaturu. (mk)

## Na Kladensku po 227 letech skončila uhelná těžba

Po více než dvou stoletích skončila těžba uhlí na Kladensku. Českomoravské doly uzavřely poslední důl Scholler. Ještě před tím propustily jedenáct set kladenských horníků. Zbývající dvě stovky pracovníků zasybou pět těžních jam a zlikvidují povrchové provozy. Důvodem ukončení těžby v kladenském revíru byly zhoršující se podmínky těžby a nižší výhřevnost uhlí. Uzavření dolu uspišil také ložský výbuch metanu na dolo Scholler, při kterém zahynuli tři horníci.

## Sekretář biskupské konference Simandl je papežským prelátem

Karla Simandla, kněze brněnské katolické dieceze, který je od roku 1995 generálním sekretářem České biskupské konference, jmenoval Jan Pavel II. papežským prelátem. Jmenovací dekret mu podle církevních zvyklostí předal brněnský biskup Vojtěch Cikrle. Viditelným znakem takto oceněných kněží je podle něj užívání titulu Monsignore a fialova barva lemu kleriky, knoflíku a látkového pasu. Fialovou barvu doplňku jinak černého kněžského oděvu mají i biskupové, k jejich postavení však navíc patří další odznaky včetně čepičky.

Kardinálská barva je červená, papežskou je bílá.

## Češi mají geny všech lidí, co v Evropě žili, blízcí jsou Keltům

Češi mají geny všech lidí, kteří v Evropě žili. Mají geny protoevropské populace, která zde žila před 70 tisíci lety ještě před příchodem Indoevropanů. Mají i geny slovanské, keltské, fénické a židovské. Řekl to Milan Macek z Fakultní nemocnice Motol ke zprávě amerických vědců, že současní Evropané jsou z poloviny potomky zemědělců z Blízkého východu, a mají tedy z poloviny geny arabské.

Podle genetiky Věry Hořínové-Bryšové jsou Češi blízcí Keltům. "Podle frekvence genu pro cystickou fibrózu patří Češi ke keltské populaci. V Česku je stejná frekvence této genové odchylky jako ve Skotsku," řekla ČTK.

Macek upozornil, že neexistují odlišné geny pro různé národy. Jsou pouze geny lidské, ale různá etnika mají své specifické varianty, které jsou spojeny s různými dědičnými chorobami. Čím jsou etnika od sebe vzdálenější, tím je to lepší, protože klesá riziko, že mají společné geny pro určité choroby.

Sledování mutací genů je podle genetiky důležité především kvůli typu dědičných chorob, které se projeví, jen pokud člověk zdědí tyto mutované geny od obou rodičů.

"Patříme k bílé zakavkazské populaci, u níž jsou nejčastější tři mutace; každý pětadvacátý Čech je nositelem nějaké mutace genu cystické fibrózy, která působí závažné a smrtelné onemocnění plic, každý čtyřicátý má mutaci pro adrenogenitální syndrom, který se pojí s předčasnou pubertou, a stejný počet je nositelem poruchy metabolismu aminokyselin, fenylketonurie," upřesnila.

Mimo jiné i pomocí těchto mutací lze podle Hořínové-Bryšové sledovat, jak se lidstvo pohybovalo po planetě. Genetickou mapu člověka tvoří vědci v celosvětovém projektu lidského genomu. Česko se podílí mapováním nižších organismů. O rozsáhlosti této práce svědčí fakt, že k popsání genetické mapy člověka by bylo potřeba 750.000 listů papíru o velikosti A4.

## Správa Karlštejna letos poprvé otevřela druhý prohlídkový okruh

Druhou prohlídkovou trasu hradem Karlštejn na Berounsku letos poprvé otevřela správa této památky. Správa otevřela okruh po sedmi měsících rekonstrukčních prací, během nichž byly vyměňovány stropy a podlahy. Podobných renovací se mají do roku 2005 dočkat všechny budovy hradu. Rekonstrukce si vyžádá celkem 60 až 80 milionů korun.

Kapli svatého Kříže kvůli udržení mikroklimatu, které musí vyhovovat deskovým obrazům malíře Mistra Theodorika, může projít nejvýše 12 osob za hodinu.

Letošní sezóna na Karlštejně začala 1. března, kdy se návštěvníkům otevřel první prohlídkový okruh. Zahrnuje dvořenínskou síň, rytířský sál, sál předků, ložnici Karla IV. a kapitulní děkanství. Trasa pokračuje do pokladnice a klenotnice s replikou svatováclavské koruny. Druhý návštěvní okruh s nejcennějšími místnostmi správa uzavře spolu s prvním prohlídkovou trasou 24. listopadu.

Zatímco prvním okruhem projdou stovky tisíc lidí, u druhého to bude letos jen 15.500. Na Karlštejně každý rok zavítá 300.000 návštěvníků. Hrad na vstupném ročně vydělá kolem 30 milionů korun.

## Pamětní deska Milady Horákové



V Praze 7 na domě číslo 2, v ulici, která nese jméno Milady Horákové byla umístěna její pamětní deska. Byla tak uctěna památka ženy, která byla před dvaapadesáti lety popravena komunistickou justicí.

Pietní akt proběhl u příležitosti Dne politických vězňů a jeho účastníkům byl přečten dopis, který Milada Horáková napsala svým nejbližším krátce před popravou.

Pamětní desku odhalili starosta Prahy 7 Tomáš Dub a předsedkyně Klubu Milady Horákové Marta Jurková.

(mk)

## Česká pošta připomněla 100 let od narození katolického kněze Josefa Toufara

Sto let od narození katolického kněze Josefa Toufara, jedné z prvních obětí komunistických represí, připomněla Česká pošta vydáním příležitostných dopisnic. Určeny jsou pro běžný tuzemský poštovní styk. Na dopisnici je Toufarův portrét, kříž a kostel v Cihosti. Farář Josefa Toufara z Cihostě u Ledce nad Sázavou utýrala v roce 1950 Státní bezpečnost. Vyšetřovala tehdy takzvaný cihostský zázrak, při kterém se v kostele při mši v prosinci 1949 několikrát pohnul kříž na oltáři. Vyšetřovatelé kněze bili obuškem, aby ho donutili k přiznání, že "cihostský zázrak" sám zinscenoval pomocí vlastnoručně sestrojeného technického zařízení. Toufar zemřel 25. února 1950 na následky prasklého žaludečního vředu v nemocnici v Praze, kam byl převezen z valdické věznice. V České republice jde podle církevních zdrojů o první připomínku oběti komunistického bezpráví na oficiálně vydávaných poštovních ceninách.

## Na rekonstrukci Národní budovy v New Yorku byla vypsána soutěž

České ministerstvo zahraničí vypsalo výběrové řízení na rekonstrukci České národní budovy v New Yorku. Objekt, patřící českému státu, se má v roce 2004 stát střediskem českého krajanového života a českých úřadů, včetně generálního konzulátu v New Yorku. Podle budoucího generálního konzula v New Yorku Aleše Pospíšila bude rekonstrukce stavebně i architektonicky náročná, vláda na ni vyčlenila čtvrt miliardy korun.

Česká národní budova je kulturní památkou. Dům postavili v letech 1895 až 1897 čeští krajané ve středním Manhattanu jako středisko národního života. Po postupném odchodu krajanů mimo Manhattan budova zchátrala a krajané neměli na opravu peníze. Od nich do vlastnictví státu proto budova přešla loni v prosinci za symbolický dolar. Část krajanů však s převodem nesouhlasila a chtěla budovu zachránit vlastními silami. Do domu má přesídlit České centrum, zastoupení některých investičních a obchodních společností, kancelář Univerzity Karlovy, Česká centrála cestovního ruchu a má v ní být zřízeno Muzeum Antonína Dvořáka. Krajané budou moci objekt využívat bezplatně. V přízemí má vzniknout restaurace.

## Sklenaříková končí s reklamou na "záračnou" podprsenku Wonderbra

Slovenská topmodelka Adriana Sklenaříková-Karembou končí s reklamou na podprsenku Wonderbra. Tato módní značka dnes oficiálně oznámila, že pro svou reklamní kampaň si napříště vybrala ruskou modelku Innu Zobovou, která v roce 1994 získala titul Vicemiss Universe. Dlouhonohá třicetiletá blondýnka Sklenaříková získala poprvé kontrakt na reklamní kampaň na "záračnou" podprsenku v roce 1997. Smlouvu se jí podařilo získat dokonce třikrát za sebou. To podle řady znalců světa módy potvrdilo, že Adriana má zřejmě nejen nejdelší nohy (124 centimetrů), ale i nejsvůdnější dekolt na světě.

O tento neoficiální titul přitom Sklenaříková dlouhou dobu v očích mužů "soutěžila" s českou modelkou Evou Herzigovou, která byla tváří značky Wonderbra před ní. V zákulisí světa módy se ovšem napovídalo hodně i o osobní rivalitě blondatých krás, pro něž kontrakt na reklamní kampaň na podprsenku Wonderbra znamenal zásadní zlom v kariéře.

Sklenaříková, která je manželkou francouzského fotbalisty Christiana Karemboua, zřejmě už nebude muset řešit své dilema, zda i nadále dávat přednost kariéře před dítětem. Dosud totiž musela dodržovat dvě hlavní podmínky smlouvy Miss Wonderbra, a to nepřibrat a neotěhotnět.

## Rekordy 3. ročníku meruňkobraní

3. ročník meruňkobraní proběhl s velkým úspěchem v Miroslavi na Znojemsku, i když úroda nedopadla podle organizátorů zrovna nejlépe. Knedlíkovým králem se stal letos domácí Josef Hlávka, který dokázal zkonsumovat celkem třiačtyřicet meruňkových knedlíků. O jeden knedlík tak překonal výkon loňského vítěze Michala Formana. Druhý skončil letos s 36 knedlíky Antonín Diviš, ale za zaznamenání jistě stojí i bronzová příčka velitele pražské policie Radislava Charváta, který zaostal o pouhý jediný knedlík za druhým místem. Soutěž o nejlepší meruňkovici, kde porota hodnotila letos 55 vzorků, vyhrál Vladimír Blažek. Cenou pro vítěze byla mísa ve tvaru obří opice. Miroslavským se také v rámci meruňkobraní podařilo vrátit městu rekord v nejdelší piškotové roládě plněné meruňkovou marmeládou, který jim loni vzali karlovarští cukráři. Zástupci Miroslavi je nyní trumflí roládou dosahující délky 82,5 metru. (MaFr)

## Dražba v Londýně

V londýnské aukční síni Sotheby's byly vydraženy předměty ze sbírky českého tenisty a hokejisty Jaroslava Drobného. Vydražená částka činila 40 384 liber - skoro dva miliony korun.



Novými majiteli medailí, tenisových raket a oblečení sportovce, který zemřel krátce před svými osmdesátými narozeninami se stali soukromí sběratelé i muzea.

Největší finanční položku vydalo jistě zahraniční muzeum, za postříbřenou repliku poháru, který Jaroslav Drobný vyhrál v roce 1954 ve Wimbledonu.

Sadu tenisového oblečení koupilo rovněž zahraniční muzeum za 4465 liber a Drobného stříbrná medaile, kterou vyhrál jako člen národního hokejového týmu se dostane do rukou britského soukromého sběratele, který za ni zaplatil 1410 liber. (mk)

## Stál více lidí odchází do důchodu předčasně

Možnost odchodu do předčasného důchodu volí stále více lidí. Vloni to bylo 58 procent lidí, kteří na předčasnou penzi měli nárok, zatímco v roce 1999 tuto možnost využila jen zhruba polovina důchodců. Průměrný skutečný věk odchodu do starobního důchodu byl loni u mužů 60 a u žen 56 let. Zákonná hranice byla přitom u mužů o jeden a u žen v průměru o dva roky vyšší. Od roku 1996 se nárok na odchod do řádného starobního důchodu každoročně postupně zvyšuje: o dva měsíce pro muže a o čtyři měsíce pro ženy. Až v roce 2007 skončí toto přechodné období, měla by česká společnost dospět do stavu, kdy muži budou do penze odcházet v 62 letech a ženy podle počtu dětí v 61 až 57 letech.

Jedinou podmínkou pro získání důchodu je nejméně 25 let, kdy si člověk platil důchodové pojištění. Průměrný starobní důchod v České republice dosáhl 7000 korun, snížený důchod bývá zhruba o 700 korun nižší.

## Komerce vniká i do vysokých škol

Peníze vládnou světem a není divu, že se komerce prosazuje i na českých vysokých školách, které musí každý rok tvrdě bojovat o dotace z veřejných prostředků. Na jedné straně je silný společenský i politický tlak na zvyšování počtu studentů, na straně druhé jsou poslucháři často příliš malé, vybavení zastaralé, špičkoví odborníci špatně zaplacení. Dosavadní ministr školství Eduard Zeman pro stesky představitelů univerzit neměl příliš pochopení a sdělil jim, že si musí přivydělávat například výzkumem pro velké podniky. Zpupné výroky představitelů politické moci však jdou napříč politickými stranami - proti zvyšování vládních výdajů do vysokého školství se ostře postavil i šéf ODS Václav Klaus. Situace ovšem není tak jednoduchá, jak si to někteří představitelé politických špiček představují - například filozofické fakulty asi nemají z hlediska výzkumů příliš co velkým firmám nabídnout. To ovšem neznamená, že by jejich práce nebyla pro společnost důležitá. Některé univerzity nakonec začali více využívat možností získat peníze od určitých kategorií studentů. Školné sice není zavedeno, ale v současné době za své studium platí cizinci, studenti, kteří studují déle než je předepsáno nebo také ti, kteří se nedostali do řádného studia a jsou ochotni platit řádově desetitisíce korun za vzdělání v rámci kursů celoživotního vzdělání, ze kterých lze za určitých podmínek později přestoupit do řádného denního studia. Řada univerzit také sáhla k různým úsporným opatřením. I díky nim se řada univerzit, včetně například Masarykovy univerzity v Brně dostala ze ztráty. Jak však upozorňují představitelé univerzit, vysoké školy nejsou žádné komerční firmy a nelze to od nich ani požadovat. Doplnková komerční činnost u nich musí zůstat skutečně pouze doplňkem a nesmí zatlačit základní funkce univerzit do pozadí. I to je potřeba při úvahách o financování českých vysokých škol z veřejných prostředků respektovat. (MaFr)

## České vysílání Svobodné Evropy končí

Prezident Radio Free Europe (RFE) Thomas A. Dine informoval počátkem července novináře, že dlouholetá, téměř dvaapadesátiletá, historie českého vysílání Svobodné Evropy by měla být uzavřena 30. září tohoto roku. Správní rada rozhlasové stanice se totiž rozhodla upřednostnit rozšiřování vysílání do některých zemí dále na východě a prostředky hodlá získat i škrtnutím podpory Rádía Svobodná Evropa. Ředitelka českého vysílání Olga Kopecská však ještě neztrácí naději - oznámila, že se bude snažit přece jen opatřit další peníze a umožnit tak stanici další fungování. (MaFr)

## Český deník Super zkrachoval

Volební neúspěch Občanské demokratické strany dlouho nepřežil deník Super, který s pravavicovou stranou bývalého premiéra Václava Klause zřetelně sympatizoval. Společnost e-Media, která list bulvárního charakteru vydávala, v polovině července oznámila jeho zánik. Super se objevil na českém trhu v dubnu roku 2001 a v srpnu téhož roku se mohl pochlubit nákladem přesahujícím 200 tisíc výtisků. Poté však jeho náklad klesal až na polovinu tohoto množství. Deník Super se snažil konkurovat dalšímu českému bulvárnímu periodiku Blesk ještě větší novinářskou agresivitou a akcentováním politické problematiky. Často byl terčem jeho nevybíravých útoků především prezident-ský pár. Ušetření však nebyli ani další političtí oponenti ODS - Super například přinesl na titulní straně i fotografii polonahé nynější sociálnědemokratické ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Petry Buzkové, jak jí na dovolené v Chorvatsku vyfotil náhodný turista. Deník byl přes svou honbu za senzácemi a přes zvýšení ceny za výtisk ztrátový, protože se mu nedařilo získat dostatek inzertentů. Společnost e-Media jednala o jeho prodeji, zájem údajně jevil i nynější vlastník Neue Kronen Zeitung, ale nakonec se transakce nerealizovala a list místo toho zanikl. Podle českého tisku však samotná redakce deníku s tak rychlou likvidací periodika nepočítala a oznámení vydavatele pro ni bylo překvapení. Podle některých zpráv však společnost e-Media zvažuje vydávání jiného periodika, ovšem s podstatně menšími provozními náklady. (MaFr)

## Čeští lékaři do Saska

Německo chce spolu s Rakouskem prosadit ochranu svého pracovního trhu před očekávaným přílivem zaměstnanců ze zemi bývalého sovětského bloku po jejich vstupu do Evropské unie. Neplatí to ovšem zcela absolutně. Vysoce kvalifikované pracovníky naopak hodlá Německo všemožným způsobem získat. Již nyní se saská ministryně sociálních věcí Christine Weberová z CDU vyslovila proto, aby lékařům z bývalého sovětského bloku, především z Polska a České republiky, byl umožněno usadit se na území bývalé NDR. A podobný názor vyjádřila nedávno i saská lékařská komora. Na východě Německa je totiž kritický nedostatek lékařů, kteří odcházejí na západ státu za lepšími výdělky. Pro české doktory by však i východoněmecký plat byl podstatným zvýšením příjmu. Na druhé straně je otázka, jak dlouho by se čeští odborníci na léčení spokojili se svým postavením zaměstnanců druhé kategorie. Lze očekávat, že přes všechny xenofobní pokusy, se čeští odborníci plně začlení do mezinárodní evropské komunity, která je už dnes do značné míry plně internacionalizována. Skutečně tvrdá ochrana pracovního trhu se bude týkat především dělnických profesí a částí služeb, pro jejichž provozování není třeba vyšší kvalifikace. Ale průzkumy také ukazují, že se čeští dělníci a řemeslníci na nějakou invazi do Německa, Rakouska či jiných zemí příliš nechystají. Možná reálnější je obava, že menší a střední rakouští a němečtí podnikatelé budou muset čelit dravé konkurenci z ČR, Maďarska a Polska. Ale z hlediska obřích finančních skupin a nadnárodních gigantů jde stejně pouze o bouři ve sklenici vody a o žabomyši války. (MaFr)

## Problémy s elektřinou v Čechách

Kolem poloviny června došlo v České republice k situaci, která poněkud zpochybnila jeden z hlavních argumentů jaderné elektrárny Temelín, tvrzení, že Česká republika má přebytek elektrické energie. Na českém trhu s elektřinou však došlo ke krizi, která si vynutila vyhlášení prvního (tedy prozatím nižšího) stupně regulace, byly zapojeny všechny rezervy, došlo i k nákupům v Polsku, Německu a na Slovensku. Důvodem krizového stavu byl souběh několika nečekaných výpadků v českých elektrárnách. Především opět musel být odstaven první blok jaderné elektrárny Temelín kvůli závadám na nejaderné části zařízení. Závada na turbíně donutila snížit svůj výkon také elektrárnu v Mělníce a v plánované odstávce byly i v elektrárnách Dukovany, Počerady, Tušimice a Pruněřov. Výkon sítě se tak snížil o plných 2000 megawatt. Největší problém ovšem způsobuje už zmiňovaný reaktor v Temelíně, který měl ve zkušebním provozu už plynule produkovat velké množství elektřinu. Bohužel se zdá, že jeho nejaderné komponenty zrovna nevykávají bezporuchovým provozem. (MaFr)



## Čeští zemědělci podporují své kolegy v EU

I když Česká republika ještě není členem Evropské unie, její zemědělci se již zapojují do současných konfliktů o další vývoj zemědělské politiky v rámci EU. Počátkem června se dokonce dva autobusy českých zemědělců zúčastnili ve Štrasburku demonstrace za zachování společné zemědělské politiky EU. Právě kapitola Zemědělství však při přístupovém jednání s kandidátskými zeměmi představuje velmi obtížný oříšek mj. i kvůli stávajícím rozsáhlým dotacím Evropské unie do této oblasti. Je ovšem pochopitelné, že profesní organizace stojí při sobě a v blízké budoucnosti pravděpodobně podobných projevů solidarity výrazně přibude. V současné Evropě často mají dva příslušníci určitého povolání v různých zemích bližší zájmy než dva obyvatelé jedné země, kteří mají zcela rozdílné zaměstnání. (MaFr)

## Češi milují hypermarkety

Z průzkumu výdajů domácností provedeného agenturou GfK Praha vyplývá, že se hypermarkety na celkových výdajích českých domácností podílejí již z plné pětiny, což je o tři procenta více než v loňském roce. Zajímavé je srovnání s jinými zeměmi bývalého sovětského bloku. To ukazuje, že podobnou koncentraci obchodní sítě vykazuje Maďarsko, kde podíl hypermarketů dosahuje sedmnácti procent. Podobná situace je i v Polsku. Naopak ve Slovensku hypermarkety teprve začínají působit a jejich podíl na výdajích domácností je stále poměrně nízký a činí pouhých sedm procent. Naopak velký segment trhu zde ovládají menší supermarkety - 31 procent. Dále na východ hypermarketů zřetelně ubývá - například v Bulharsku v nich nakupuje pouze jedno procento domácností. V Rumunsku, Rusku nebo na Ukrajině je pak jejich podíl natolik malý, že nemohl být vůbec zaznamenán. (MaFr)

## Škola pojmenována po válečném hrdinovi

Českým hrdinům bojujícím v době 2. světové války na Západě a zejména českým letcům působícím v rámci britské RAF se teprve v listopadovém období dostává náležitého ocenění jejich činností. Jedním z výrazů úcty je i pojmenování jedné základní školy v Praze 9 po generálu Františku Fajtlovi, ke kterému došlo koncem června. Generál Fajtl, autor řady autobiografických knih o bojujících českých pilotech ve Velké Británii, zároveň podle tisku s humorem komentoval skutečnost, že podobné počty se obvykle dostává až zemřelým osobám. Konstatoval, že se v srpnu dožívá devadesáti let, a proto zřejmě došlo vedení školy k závěru, že už toho v životě moc nezkaží. Generálu Fajtlovi k počtce gratulujeme a zároveň mu k jeho nadcházejícímu životnímu jubileu přejeme vše nejlepší a hlavně hodně zdraví. (MaFr)

## Nový rekord moravského siláka

Pětatřicetiletý silák Jaromír Bakalík z Tučap na Vyškovsku vytvořil nový český rekord, když dokázal rozpohybovat 45 tun vážící soupravu kamiónu s dodávkou v Rousínově. Mladý muž, který v současné době pracuje jako městský strážník v Praze, však se svým výkonem nebyl příliš spokojen, i když navíc několikrát převrátil pneumatiku vážící 420 kilogramů a více než deset sekund udržel na laně rozjíždějící se Seat Cordoba. Jaromír Bakalík totiž nedokázal splnit svůj původní cíl, utáhnout 55 tun. Při prvním pokusu se mu přetrhlo ocelové lano a Bakalík se zranil na ruce. Možná vás bude zajímat, co dodává mladému svalovci jeho sílu. Kromě velmi tvrdého tréninku jsou to kuřata, kterých měsíčně spořádá desítky kilogramů. (MaFr)

## Zmizí desetníky a dvacetníky

Rozpaky vyvolalo rozhodnutí České národní banky pokusně omezit uvádění do oběhu dalších drobných mincí o nominální hodnotě 10 a 20 haléřů. Banka svoje jednání odůvodňuje především ekonomickou nevýhodností ražby těchto drobných mincí a tvrdí také, že se stejně drobné mince z praktického obchodování vytrácejí. V současné době prý česká cedulová banka zvažuje tři varianty svého dalšího postupu - buď by byl zachován současný objem výroby desetihaléřů a dvacetihaléřů nebo by bylo možno je zcela zrušit. Kompromisní možnost představuje přijetí zákona, který by umožnil zaokrouhlování bezhotovostních plateb na padesátihaléře. Poněkud znepokojeni jsou ovšem spotřebitelé, kteří se celkem logicky obávají, že případné zrušení mincí nejnižších nominálních hodnot by bylo pro řadu obchodníků signálem k zdražení části zboží. Jistě nejde v jednotlivých případech o nijak závratné sumy, ale v celkové hodnotě to může znamenat zejména pro rodiny další vcelku zbytečné zatížení. (MaFr)

## Bude se v Čechách razit euro?

Certifikát pro navrhování a ražbu mincí a medailí, který umožňuje ucházet se i o ražbu eur nedávno získala společnost Bižuterie Česká mincovna. Získání certifikátu, který je pro další rozvoj firmy nezbytný, nebylo jednoduché - společnost se na certifikaci musela tři čtvrtě roku připravovat. Certifikát však umožní Bižuterii České mincovně ucházet se o lukrativní zahraniční zakázky ze západoevropských zemí. S cizími odběrateli už ovšem společnost zkušenosti má - razily se zde například venezuelské mince. Ale hlavní úkol možná ještě Bižuterii Českou mincovnu čeká - zdejší stroje již za pár let mohou chrlit snad i české varianty eura. To však je zatím ještě budoucnost ztrácející se v oblacích nejistot. (MaFr)

## Vznikla společnost pro německé a české umění

Velmi často se ukazuje, že mnohé stránky česko-německého soužití v minulosti ještě nejsou dostatečně prozkoumány. Mnoho bílých míst zůstává i v oblasti historie vzájemných vztahů v oblasti výtvarného umění. Situaci v této oblasti by měla zlepšit Společnost pro německé a české umění a historii umění, kterou v rámci Festivalu uprostřed Evropy v Chebu založila skupina českých a německých historiků umění. Prvním cílem nového spolku by mělo být prozkoumání německého umění v Čechách a na Moravě v první polovině dvacátého století. Právě zde můžeme počítat s objevem některých zapomenutých vynikajících umělců i s nalezením určitých zajímavých souvislostí. Členové Společnosti zároveň chtějí veřejnosti představit české výtvarné umělce žijící v Německu. (MaFr)

## Slavný snímek z českých rukou

Jedním z hlavních exponátů výstavy o potopení Titanicu ve skotském Dundee byla fotografie osudného ledovce, který způsobil zkázu slavné zaoceánské lodi. Autorem unikátního snímku byl český námořník Štěpán Řehořek sloužící na německé lodi Bremen, která plula z Bremerhavenu do New Yorku a byla odkloněna od oblasti katastrofy. Řehořek v oblasti neštěstí udělal několik snímků ledovců a nechal si z nich udělat pohlednice, které poslal domů. Jednu z nich náhodou před dvěma lety objevil německý novinář a sběratel memorabilií na Titanic Henning Pfeifer u jednoho nejmenovaného českého sběratele a zakoupil ji za 500 marek. Dá se říct, že vzhledem k obrovským cenám za podobné památky placeným na mezinárodních aukcích ji získal vlastně téměř zadarmo. Skutečnou hodnotu pohlednice si však Pfeifer uvědomil až poté, co si přečetl popis zkázonosného ledovce a všiml si, že obří kus ledu na snímku má čerstvou trhlinu. (MaFr)

## Hotel Praha konečně prodán

Za půl miliardy a jeden milión korun návrh získala společnost Falcon Capital od Prahy 6 pětihvězdičkový hotel Praha v čtvrti Dejvice. Hotel je kopií podobného zařízení v Miami Beach a vznikl v sedmdesátých letech. Architekti si cení ladnost jeho křivek, kopírujících vrstevnice terénu i rozlehlé zahrady. Přes jeho výhodnou polohu a slušný výnos se radnice plných deset let neúspěšně pokoušela o jeho prodej. Poté, co nevedlo k úspěchu výběrové řízení, nabídla Praha 6 hotel k přímému prodeji. Nejvíce - 620 miliónů korun sice nabídla společnost J&J Top, ale ve stanoveném termínu nezaplatila, a tak hotel získal druhý v pořadí, firma Falcon Capital. Ta i nadále počítá s využitím objektu jako luxusního ubytovacího zařízení a jedná s předními hotelovými řetězci o jeho pronajmutí. Představitelům Falconu se ovšem zdá, že by dosa- vadní kapacita hotelu Praha, 120 lůžek, nemusela postačovat, a proto zvažují i možnost vybudování dodatkového čtyřhvězdičkového hotelu ve spodní části rozsáhlého areálu. Lze doufat, že silný provozovatel by mohl hotel Praha pozdvihnout ještě na vyšší úroveň a že dejvický areál se možná ještě více přemění na místo dostaveníček nejmó- vějších návštěvníků Prahy. (MaFr)

## Nástupní plat vysokoškoláka - 17 800 Kč?

Podle výzkumu sdružení Tribun očekávají čeští studenti vysokých škol nástupní plat ve výši 17 800 korun. Nejnáročnější jsou přitom studující informatiky a posluchači pražské Vysoké školy ekonomické. Naopak nejvíce skromní se jeví absolventi zemědělských fakult. Pochopitelně významné rozdíly je možno pozorovat u studentů pražských vysokých škol a vysokých škol v jiných městech, nejmarkantněji se to opět projevuje u ekonomů, kde absolventi pražské Vysoké školy ekonomické počítají s nástupním platem 20 600 korun, kdežto jejich kolegové odjinud počítají s platem nižším o plně čtyři tisíce korun. Obecně je možno konstatovat, že na rozdíl od výzkumů třeba před pěti lety nabývají studentské představy poněkud více na realitě, i když jsou nejspíše i dnes mnohé z nich poněkud nadsazené. Při současném stavu však skutečně značná část vysokoškoláků, zejména z atraktivních oborů, může počítat s nástupním platem přesahujícím průměrnou mzdu, která v současnosti činí zhruba 14 200 korun. Je ovšem otázka, jak se bude vyvíjet situace v dalších letech, zejména vzhledem k zvyšujícímu se podílu vysokoškolsky vzdělaných občanů na celkovém počtu obyvatelstva. Navíc již dnes se ve spoustě společností skončila generační výměna a možnosti kariéry nejsou tak velké jako například počátkem devadesátých let. Stává se proto, že noví absolventi vysokých škol sice leckdy nastupují za slušný plat, ale na rozdíl od svých po několik let starších kolegů nemůžou počítat s rychlým postupem, růstem své moci a samozřejmě i platu. I tyto skutečnosti možná přispívají k postupnému odklonu řady studentů od pravice, která byla řadu let po listopadu 1989 na českých vysokých školách jednoznačně dominantním politickým směrem. Proces samozřejmě probíhá rychleji u studujících finančně méně atraktivních oborů, ale možná v budoucnu přibude i levicově orientovaných právníků či ekonomů, protože si budou i studenti těchto fakult vědomi, že samotný vysokoškolský diplom jim nemusí zajistit slušnou existenci, o bohatství ani nemluvě. (MaFr)

## Spolana

Neratovická Spolana zveřejnila přehled chemických látek, které z chemičky unikly během povodní do Labe a do ovzduší. Unipetrol, který společnost ovládá, ale tvrdí, že tuny chemikálií životní prostředí a životy lidí vážně neohrozily. Bilance se netýká starých ekologických zátěží v podobě dioxinů a rtuti, ani aktuálního chlóru, u něhož firma uvedla dosud jen hrubé odhady

Mluvčí Unipetrolu Tomáš Zikmund uvedl, že uniklé chemické látky buď nejsou pro zdraví lidí nebezpečné, nebo byly dostatečně rozředěny v obrovském množství vody protékajícím korytem Labe. Týká se to podle něj například rakovinotvorného dichlorethanu 1,2, jehož uniklo 50 kilogramů. Silně žíravá kyselina sírová, již uniklo 10,6 tuny, byla neutralizována na síran sodný, dodal.

Celkově do vody uniklo 30,5 tuny mazutu a 13.717 litrů ropných produktů. Část ropných produktů se podle Zikmunda zachytila na norných stěnách, část zůstala v areálu podniku, kde se vytvořily ropné skvrny, jež jsou v současné době likvidovány.

Z areálu dále uniklo 2380 tun dusíkatého hnojiva síranu amonného, 150 kilogramů hydroxidu vápenatého a řada dalších látek.

Do ovzduší uniklo 40 tun etylénu, který byl nedokonale spálen. Znamená to, že kromě sazí a vodní páry se dostalo do ovzduší i stopové množství nespáleného etylénu. Do vzduchu se dostalo i 71 tun oxidu uhličitého.

Již dříve firma uvedla, že do ovzduší uniklo také několik stovek kilogramů chlóru a kolem 80 tun chlóru se rozpustilo ve vodě. U dioxinů a rtuti zástupci Unipetrolu vždy připouštěli pouze zanedbatelná množství těchto jedovatých látek. V těchto odhadech je podporovaly výsledky měření České inspekce životního prostředí, která jinde než v těsné blízkosti zamořených objektů výrazně zvýšené koncentrace těchto jedů nezaznamenala.



Spolana

## Česká astronomická společnost udělila prestižní Nuslovu cenu za rok 2001

Česká astronomická společnost udělila prestižní Nuslovu cenu za rok 2001 astronomovi Zdeňku Švestkovi. Je to nejvyšší ocenění pro badatele za celoživotní přínos rozvoji oboru. Šestasedmdesátiletý Švestka žije v Nizozemsku. Cenu mu zástupci společnosti slavnostně předají počátkem září v budově prezidia Akademie věd.

Pražský rodák Švestka vystudoval matematiku a fyziku na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Od vysokoškolských studií se věnoval sluneční fyzice. Navrhl a pomohl postavit unikátní vícekamerový sluneční spektrograf pro hvězdárnu v Ondřejově na Benešovsku. Koncem sedmdesátých let emigroval do Nizozemska, kde se podílel na významných mezinárodních projektech slunečního kosmického výzkumu.

Ve Spojených státech spolupracoval na návrhu a stavbě prvního slunečního rentgenového teleskopu s vysokým rozlišením, který použili američtí astronauti na kosmické stanici Skylab. Švestka publikoval na 200 vědeckých prací. Od vzniku v roce 1966 až dosud je jedním z redaktorů prestižního mezinárodního astronomického časopisu Solar Physics. Získal řadu mezinárodních ocenění a v roce 2001 po něm astronomové pojmenovali planetku.

## Roste počet propadajících

České střední školy se potýkají s nevidaným růstem počtu neúspěšných maturantů. Odborníci nyní hledají příčiny tohoto zhoršení. Někteří upozorňují na rostoucí náročnost učiva, například u cizích jazyků. Jiní znalci zase ze současného stavu viní především obrovský nárůst počtu studentů oborů s maturitou. Ne všichni pak podle jejich názoru na studium mají dostatek schopností. Navíc střední školy zápolí s poklesem počtu zájemců o studium a mnohé z nich berou prakticky každého. Jako další důvod problémů vidí mnozí pedagogové také současný hodnotový žebříček mnoha studentů středních škol. Výrazně poklesla studijní morálka a řada studentů věnuje podstatně více pozornosti vydělávání peněz na brigádách než učivu. Přitom finanční nároky mladých rok od roku rostou. Podílejí se na tom mj. i mobilní telefony, které jsou v rukou dospívajících často velice nákladnou hračkou - jejich účty za hovorné dosahují často i výše několika tisíc měsíčně. Řada rodičů navíc přivydělávání si studentů považuje trochu zjednodušeně za naprosto pozitivní jev, který děti „naučí zodpovědnosti“. Nejen, že se tak mnoho mladíckých lidí dostává nepřiměřeně brzo do koloběhu peněz, ale hlavně v krátkozraké snaze získat rychle finanční prostředky studenti snadno zapominají, že nejdůležitější jejich investicí do budoucnosti je dobré plnění školních povinností. Ne z každého studenta zanedbávajícího školu se stane Bill Gates, daleko pravděpodobnější je, že skončí spíše opačně, mezi lidmi o jejichž práci nemá nikdo zájem.

(MaFr)

## Zvířata z pražské zoo se patrně vrátí do dvou měsíců

Zvířata ze zaplavené pražské zoo, která našla dočasně útočiště v Brně, jsou v dobrém stavu a vrátí se patrně do dvou měsíců. Brněnská zahrada pečuje o 50 zvířat z Troje, jsou mezi nimi jaguáři a desítky ptáků, řekl její ředitel Martin Hovorka.

Je ve spojení s pražskou zoo, kde jsou v plném proudu úklidové práce. "Naši dočasní svěřenci se tak brzy budou mít kam vrátit," uvedl. Ocenil pracovní nasazení pražských kolegů v době záplav i nyní. Původně se totiž předpokládalo, že v Brně skončí více zvířat z Troje. Především ptáci ale nejsou ve venkovních klecích, protože je ošetřovatelné nechtějí stresovat. "Získali jsme dočasně druhy, které jsme nikdy nechovali.

V Brně našli dočasný azyl také leguáni, chameleóni, krajty, kondoři a tetřevi. Brněnská zoo získala i raritu - pět ptáků druhu majna Rothschildova, kterých žije v přírodě jen 150. Zaměstnanci zoo v Troji v Praze 7 se 12. srpna začali podle předpovědi vodohospodářů připravovat na padesátiletou vodu. Areál však zasáhla voda více než stoletá. Během několika hodin tak museli přestěhovat na 750 ptáků, přes 150 plazů a na 100 savců. Utratit museli slona, hrošici, lva a medvěda. Při záplavách utonuli dva hrošici liberijští. Vysílením zemřel také lachtan, který doplul až do Německa. V rozvodněné Vltavě se také utopil sedmiletý goril samec Ponk. Zbývající čtyři gorily se podařilo ošetřovatelným zachránit a ve speciálních bednách putovaly do Zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem.

Ztráta je o to větší, že Ponk byl jediným samcem v pětičlenné tlupě a chovatelé si od něj slibovali její další rozšíření. Ponk pocházel z volné přírody. Jeho rodiče zabili pytláci a goril samec potom nějakou dobu žil ve stísněných podmínkách u jednoho ze šejků v Kataru. Do pražské zoo přišel loni v červnu.

## Písecký kamenný most odolal záplavám, čeká ho rekonstrukce

Písecký kamenný most z první poloviny 13. století, prokazatelně nejstarší kamenný most v Čechách, přišel o zábradlí a jednoho z andělů. Odolal ale



Písecký kamenný most

záplavové vlně, která se přes něj valila. Město, v němž voda způsobila škody převyšující miliardu korun, do dvou týdnů vyhlásí výběrové řízení na rekonstrukci této významné památky. Voda šla vysoko přes konstrukci mostu a strhla obě kamenná zábradlí. Most záplavám odolal jen díky tomu, že v letech 1996 až 1997 prošel rozsahlou rekonstrukcí. Byl totiž injektován obrovským množstvím kvalitního betonu, armován a vyztužen.

## Utajovaný vládní bunker zaplavila při povodni voda

Utajovaný vládní bunker, který je u stanice metra Malostranská napojen na pražskou podzemní dráhu, zaplavila minulý týden při povodni voda. Píše to dnešní Mladá fronta Dnes (MfD). Bunker byl podle listu postaven v 50. letech minulého století pod kopcem naproti Strakově akademii. Nechybí v něm veškeré zařízení pro případ války včetně čističky, která má filtrovat vodu z Vltavy, aby byla pitná. V jeho části je také umístěno takzvané technické centrum trasy A. "Za socialismu byla v centrech stálá služba. Dal se odtud na dálku uzavřít celý systém metra. Podle předpisů se to muselo stihnout do dvaceti minut," popsal MfD funkci center technický náměstek závodu Metro Josef Němeček. Od počátku 90. let však podle něj stále služby v centrech nejsou, norma pro uzavření celého systému se zvýšila na šest hodin. Utajených podzemních komplexů se podle deníku v blízkosti metra nachází více, další jsou například na Smíchově a na Hagiboru. Zaměstnanci metra však dodnes nevědí, jak jsou velké. Část podzemí má totiž podle MfD

## 11. srpna 1882

V Praze byl zahájen veřejný telefonní provoz. Ústředna byla umístěna na Malém náměstí v Richterově nadačním domě. První den měla telefonní síť jedenáct účastníků. Zajímavé je nahlédnutí do posudku odborné technické komise na vynález, označený jako „telefon“. „... Pan Alexander Graham Bell jest vlastním povoláním učitel správné mluvy a výslovnosti, zejména se věnuje výuce nedoslýchavých a hluchoněmých. Z odborného hlediska je pochybné, aby vynalezl přístroj těch vlastností, které popisuje. Zdá se nám málo víry hodné, aby takový prostředek dorozumivací unikl pozornosti těch, kteří dlouhá léta pracují například v oboru telegrafie... Pan Alexander Graham Bell navrhuje, aby se „telefon“ umístil téměř v každém úřadě, obchodě, ba i v domě, například v rodinné vile. Jen takto je prý možno výhod jeho využití. K tomu poznamenáváme, že návrh je na první pohled zcela neodborný a ve svých důsledcích zcela fantastický... Pan Alexander Bell požaduje, aby majitelé „telefonu“ platili za to, že v úřadě, obchodě či bytě je umístěn patřičný přístroj. Navíc že zaplatí každý rozhovor a dokonce i jiný poplatek tehdy, když žádné rozhovory neuskuteční. K tomu poznamenáváme, že je nepravděpodobné, aby větší počet lidí přistoupil na takové podmínky velice nevýhodné...“ Závěrem dospěla komise zcela jednotně k závěru, že je na místě odmítnouti vynález pana Alexandra Bella nejen v jednotlivostech, ale i v zásadě.

A bylo to!

## Vysoké učení technické v Brně se chce prosadit s letadlem

Letecký ústav Fakulty strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně již druhý rok ve spolupráci s konsorciem českých firem vyrábí nový typ letadla, se kterým chce prorazit na světových trzích. Mělo by jít o víceúčelový lehký letoun, který by při dodržení současných technických norem nebyl příliš drahý a mohl by sloužit pro účely výcviku, pro sportování, turistiku i jako obchodní letoun. Podobný stroj podle brněnských odborníků na světovém trhu v současnosti chybí, protože žádná firma podobná letadla nevyrábí. Přitom jejich světovou potřebu moravští vědci odhadli zhruba na 500 strojů ročně. Český letoun by v případě úspěchu mohl obsadit až pětinu tohoto počtu. Možná vás bude zajímat, kolik zhruba bude nový český letoun stát. Podle ředitele Leteckého ústavu a vedoucího celého projektu Antonína Pištěka by cena měla představovat sumu kolem 300 tisíc dolarů. Přitom se očekává, že naprostá většina strojů by putovala do USA. Náklady na projekt včetně výroby tří prototypů vybavených americkými motory Lycoming by měly dosáhnout 240 milionů, které z jedné třetiny zaplatí ministerstvo průmyslu a zbytek zmiňované konsorcium. Doufejme, že brněnští technici uspějí a v následujících letech budou oblohu na celém světě brázdit desítky letadel vyprojektovaných brněnskými techniky.

(MaFr)

## Inflace rekordně nízká, nezaměstnaných přibývá

Rekordně nízkou úroveň vykázala v České republice inflace za červenec - meziročně stouply ceny o pouhých 0,6 procenta. Lepším výsledkem se mohlo chlubit pouze Švýcarsko. Hlavním důvodem byla silná koruna, která podvazuje schopnost českých výrobců exportovat a nutí je tak orientovat se na domácí trh a zároveň zlevňuje dovážené zboží, například pohonné hmoty a také zahraniční zájezdy. Za další příčinu rekordně nízké inflace označují někteří odborníci velkou nadprodukcí potravin v České republice, která vede k jejich prodeji i pod výrobní cenou. Zatímco vývoj inflace většinu spotřebitelů může těšit, její následek - růst nezaměstnanosti představuje alarmující nebezpečí. Počet lidí bez práce stoupl ve srovnání s červnem o půl procent na úroveň 9,2 procenta. Vedle následků snížených vývozních možností českých firem se na nárůstu počtu nezaměstnaných podílela i tradiční vlna absolventů škol. Ti představují pro státní rozpočet nemalou zátěž a lze očekávat, že spekulace nového ministra práce a sociálních věcí, které směřují k razantnímu omezení poskytování podpory této skupině lidí bez práce naleznou slušný ohlas. Jenže samozřejmě jde o sociálně citlivou záležitost - mezi absolventy je sice dost velké procento těch, kteří se o žádnou práci ve skutečnosti nezajímají a vyhovuje jim bezpracný život na podpoře, zejména když jim veškerou životní režii hradí rodiče. Na druhé straně by však příliš striktní úprava mohla citelně postihnout i poctivé mladé lidi a uvést je do mimořádně obtížné životní situace. Hodně bude asi záležet na definitivním textu nyní jen lehce nahozeného návrhu. V každém případě ekonomičtí analytici ztrácejí v případě celkového vývoje českého hospodářství dosavadní optimismus, mj. i vzhledem ke značnému zpomalení tempa ekonomického růstu. Mnoho o dalším vývoji napoví čísla z podzimu, která budou očištěna od letního vlivu silné koruny.

(MaFr)

## Japonci investují v Čechách

V České republice přibývá japonských firem, které zde investují do výrobních závodů. Například v Liberci chce společnost Shimizu Industry vybudovat nový závod na výrobu plastových součástí pro automobilový průmysl a hodlá zde v průběhu následujících tří let investovat přes dvanáct milionů dolarů. Nová továrna by měla začít produkovat výrobky od února 2003 a práci by zde mělo najít minimálně 60 zaměstnanců. Japonci mají také částečně nahradit mexickou firmu Nemark v průmyslové zóně Borská pole v Plzni. Společnosti Fuji Kiko a Koyo Seiko zde s největší pravděpodobností hodlají postavit závod na výrobu posilovacích zařízení do automobilů. Kromě nich místo Nemarku investuje v průmyslové zóně Borská pole také německý výrobce automobilových ventilů Alfmeier a plzeňský vydavatelský a tiskárenský podnik Typos, který zde chce postavit tiskárnu. Japonský závod však má být největší a plocha jeho pozemku má činit deset hektarů. V současnosti je podle představitelů společnosti Czechinvest v ČR registrováno 93 japonských firem, z toho 36 výrobních. Celkem se japonské podnikatelské subjekty zavázaly investovat v ČR 1, 83 miliardy dolarů a vytvořit 21 tisíc pracovních míst. Přesto asi nehrozí nebezpečí nějaké japanizace české společnosti, spíše se jedná o doklad síly globalizace ekonomiky.

(MaFr)

## Progresivní růst minimální mzdy

Nový sociálnědemokratický ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach, který je považován ve své straně za přívržence levicového křídla, považuje podle svých slov za jednu z priorit svého působení progresivní zvýšení minimální mzdy, která by podle jeho názoru měla v průběhu dvou až tří let dosáhnout úrovně 50 procent průměrného výdělku. V současnosti by to znamenalo nárůst o 1400 korun za současných 5700 na 7100 korun. Od výše minimální mzdy se potom odvíjejí i některé další příspěvky. S podobnými požadavky nevystupuje Z. Škromach poprvé, již v předchozích letech se kvůli své snaze o zvýšení minimální mzdy dostal do konfliktů s představiteli pravicových stran. Mezi hlavní odpůrce úpravy minimální mzdy směrem nahoru patří zejména drobní a střední podnikatelé, kteří namítají, že v případě jejího nárůstu nebudou moci najímat zaměstnance a vyšší minimální mzda by tak zvýšila nezaměstnanost. Na druhou stranu však současný malý rozdíl mezi minimální mzdou a životním minimem mnohé nezaměstnané odrazuje od hledání stále práce. Každá firma, která chce někoho zaměstnávat, by ostatně na to měla mít dostatečné finanční fondy, jinak si zkrátka její majitel bude muset práci obstarávat sám. (MaFr)

## Flextronics končí v Brně

Velké zklamání připravila Brnu i celé České republice singapurská společnost Flextronics International, když oznámila, že zcela ukončí výrobu v brněnském závodě, který zaměstnával asi 1200 zaměstnanců. V činnosti zůstane pouze vývojové středisko, kde pracuje nyní 34 osob, výroba však bude převedena do Maďarska a dalších závodů společnosti Flextronics ve světě. Důvodem ukončení činnosti v ČR nejsou podle představitelů firmy podnikatelské podmínky v zemi nebo regionu, ale krize ve výrobě elektroniky, která se stále prohlubuje. Její průběh dobře ilustruje i vývoj brněnského závodu – Flextronics sem přišel v dubnu 2000, kdy převzal brněnský závod firmy Dovatron v Králově Poli. Počet zaměstnanců však z původních 750 rychle stoupl až na 2500, takže firma postavila na Černovické terase nový závod na výrobu digitálních satelitních přijímačů, ADSL modemů, počítačových periférií, měřících zařízení a dalších elektronických výrobků, který začal pracovat v listopadu 2000. Vybudování nového závodu usnadnila dohoda s představiteli Brna, ve které se společnost zavázala vytvořit do roku 2005 celkem 3000 nových pracovních míst a udržet je po dobu minimálně pěti let. Za to Flextronics získal sedm hektarů vhodných pozemků za symbolickou jednu korunu. Investice Flextronics do nového závodu ve výši 400 milionů korun přitom představovali největší podobnou akci zahraničního subjektu v Jihomoravském kraji. Ještě loni v Brně pro Flextronics pracovalo 2400 zaměstnanců, jejich počet však rychle klesal a nyní tedy společnost odchází, i když pravděpodobně bude muset Brnu zpětně doplatit tržní cenu za poskytnutí pozemků. Vládní agentura Czechinvest v současné době s Flextronicsem hledá firmu, která by byla ochotna brněnský výrobní areál převzít. Podle představitelů singapurské společnosti dostanou stávající zaměstnanci odstupné podle českých zákonů a Flextronics se bude snažit pomoci jim při hledání nového zaměstnání. V současnosti není ještě zcela jasné, kdy dojde k definitivnímu propouštění, vše závisí na rychlosti přesunu výrobních kapacit. Mělo by se však jednat o pouhých několik měsíců. Představitel agentury Czechtrade sice zdůraznil jako pozitivní signál, že vývojové středisko zůstává v České republice, to ovšem nezaplášť starosti s perspektivním nárůstem počtu nezaměstnaných v regionu, zvláště v současné situaci, kdy počet lidí bez práce má zřetelně vzestupnou tendenci. (MaFr)

## Pokles sazeb ČNB zlevňuje půjčky

Překvapivě razantní snížení úrokových sazeb České národní banky o plné tři čtvrtiny procenta vedle sražení kursu české koruny vedlo i k dalším očekávaným důsledkům. Na krok české centrální banky reagovali ostatní české finanční instituce snížením úroků z půjček a hypoték, i když většinou pouze o několik málo desetin procenta. Méně nadšeni však budou klienti asi snížením úrokových sazeb u většiny typů účtů. Přitom již delší dobu upozorňují odborníci, že úroková míra u vkladů nemůže motivovat občany ke spoření a spíše vede k hledání jiných možností uložení peněz. Velkou oblibu vykazují státem podporované stavební a penzijní spoření, na burzu se však většina občanů neodvažuje. V jejich opatrnosti je navíc podporuje i současný nepříznivý vývoj na trhu s cennými papíry. Logicky také stoupá cena nemovitostí, které se jeví jako mimořádně vhodný prostředek k uložení peněz, zejména za situace, kdy je nutno počítat se stálým růstem nájemného, zatěžujícího stále více a více rodinné rozpočty. (MaFr)

## Úpadek další cestovní kanceláře

Ani tento rok nebyli čeští občané ušetřeni krachů cestovních kanceláří. Posledními postiženými jsou klienti cestovní kanceláře Alave, která prodávala autobusové a letecké zájezdy do tradičních destinací u moře, především do Řecka, Chorvatska, Itálie a Francie. Kancelář byla sice v souladu s novým zákonem pojištěna, ale bohužel přesto mnoho zákazníků své peníze nemusí dostat zpět. Alave totiž byla zapsána do obchodního rejstříku až loni v prosinci a zahájila činnost na jaře jako nástupce cestovky Ču Tour, která na českém trhu působila již řadu let. Právě cestovní kancelář Ču Tour však již delší dobu zápolila s finančními obtížemi a nesplnila podmínky pro zákonné pojištění. Přesto vydala katalog a prodávala zájezdy. Vznik Alave byl tak podle většiny odborníků pokusem legalizovat již prodané zájezdy. Ovšem ti klienti, kteří zájezd koupili ještě od Ču Touru nemají nárok na náhradu škody a potíže možná budou mít i zákazníci Alave – je totiž dost možné, že jeho pojištění bylo nedostatečné. Jak se zdá ani nový poměrně přísný zákon není schopen občany bezesbýtku ochránit před nepoctivými praktikami některých podnikatelů v oblasti cestovního ruchu. (MaFr)

## Kabotáž vyjmuta z jednání

Evropská komise podpořila český požadavek, aby z kapitoly přístupových jednání do Evropské unie "doprava" byla vyjmuta problematika odkladu práva českých silničních dopravců poskytovat služby uvnitř dalších členských států EU. Kapitola by tak mohla být rychle uzavřena. Nestandardní postup, který však neodporuje strategickému dokumentu Evropské komise k jednání z roku 2000, ale musí schválit i členské státy EU. Čeští vyjednávači tvrdě odmítají požadavek Německa a Rakouska, aby čeští dopravci byli po dobu až pěti let po vstupu vyloučeni z konkurence na vnitřním trhu Evropské unie. Praha je ve svém odporu osamocena – pro Slovinsko Německo a Rakousko podobné omezení nepožadovali a ostatní kandidátské státy se s tímto požadavkem smířily. Na druhou stranu ovšem Praha argumentuje, že na rozdíl od dalších uchazečů o členství v EU nepožaduje v kapitole doprava žádné dočasné úlevy. Český vyjednávač Pavel Telička navíc namítá, že argumenty EU nejsou podložené a náklady českých dopravců se úrovni dopravců z EU silně blíží. Pokud bude kabotáž v současné době odložena, dostane se na pořad jednání v závěrečné fázi rozhovorů, kdy se může stát objektem nejrůznějších výměn výhod a podmínek. (MaFr)

## Unileveru se v ČR daří

Společnost Unilever ČR dosáhla v prvním pololetí letošního roku tržeb 3, 775 miliardy korun, což v meziročním srovnání představuje nezanedbatelný nárůst o 12 procent. Podle představitelů se na příznivém výsledku projevil vzestup exportu v posledním období. Největší vzestup zaznamenala výroba zmrzliny Algida, která byla letos převedena za Slovenska do Třebíče a Brna. Velmi dobré výsledky zaznamenala i divize kosmetiky. Firma Unilever letos investovala do rozšíření kapacit v Nelahověsi, kde se vyrábějí rostlinné tuky, mýdlo a kosmetika a do závodu v Zábřehu na Moravě produkujícího majonézy a instantní potraviny. Zejména u zmrzliny však budou z hlediska tržeb klíčové především výsledky dvou prvních měsíců pololetí druhého. Ve srovnání s loňskem však i přes deštivé počasí bylo celkově léto teplejší, takže se zdá očekávat, že i celkové výsledky důležité divize Unileveru za rok 2002 zaznamenají oproti loňsku výrazné zlepšení. Navíc slábnoucí koruna nepochybně vylepší i exportní možnosti, v polovině roku poněkud právě kvůli exportéřsky nevýhodnému kurzu částečně podvázané. (MaFr)

## Jaké vozy jezdí v ČR?

Statistika registrovaných automobilů dává dosti přesný obrazek o tom, jaké vozy brázdí české a moravské silnice. Jednoznačným králem je samozřejmě Škoda - různé typy škodovek obsadily v pomyslné žebříčku prvních devět míst. Nejrozšířenější je předlistopadová Škoda 120 s 353 806 vozy následovaná rovněž tradičním Favoritem a novější Felicíí. Nicméně slušně se drží na osmém místě i staříčká Škoda 100, jichž je v ČR v provozu ještě 73 274. Za vozy české automobilky se na 10. místě objevuje Ford Escort s 60 711 exempláři. Nicméně hned za ním následuje s 56 350 vozy legenda z bývalého NDR - bakelitové vozítko trabant. Pravda, není to zrovna nejelegantnější stroj, ale slouží až překvapivě dobře. Poté následuje VW Golf a 13. příčku obsadila sovětská lada, oficiálně ovšem VAZ 2101. Teprve v závěru první patnáctky se objevují dva další vozy z produkce Evropské unie - Opel Astra a Renault 19. Statistika ukazuje, že vozový park v ČR se zrovna nemůže pyšnit přílišnou novotou. Skutečnost, že v provozu jsou poměrně běžně i deset, patnáct nebo i dvacet let staré vozy, však také ukazuje slušnou výdrž mnoha starých vozů. Jistě lze v příštích letech čekat razantnější nástup nových vozů, ale vzhledem k životní úrovni zejména mnoha mladých rodin a rodin důchodců nelze očekávat, že by staré koráby zdobící české cesty již řadu let příliš rychle zmizely. (MaFr)

## Druhá největší kabelová společnost v ČR prodána

Svého vlastníka změnila druhá největší kabelová společnost v České republice, firma Intercable. Nizozemská společnost KPN ji prodala konsorciu Betbari Holding vedenému firmou JP Morgan. KPN v současné době likviduje své aktivity v oblasti kabelového provozu a rozsáhlými prodeji se snaží zmenšit své obrovské dluhy, které vznikly v souvislosti s masivními akvizicemi a nákupy licencí na provozování mobilní sítě třetí generace. Nizozemci jsou společně se švýcarskou firmou Swisscom členem konsorcia TelSource, které vlastní 27 procent Českého Telecomu. V současné době se však jedná i o prodej tohoto podílu. Nový vlastník společnosti Intercable, Betbari Holding již vlastní třetího největšího operátora na trhu kabelových sítí firmu TES Media a podle neoficiálních informací uveřejněných v českém tisku chce obě sítě propojit. Tím by se mu podařilo vytvořit síť se zhruba 300 000 klienty, což by představovalo vážnou konkurenci pro v současnosti jednoznačného krále českého kabelového trhu - firmě UPC ČR, která má nyní asi 380 tisíc klientů. Prodejem Intercable se ovšem budou ještě zabývat české regulační úřady. Nepochybně by však českému trhu vznik dalšího silného subjektu jedině prospěl, protože chování dominantního UPC ČR vůči klientům se vyznačuje arogancí a bezohledným zdražováním služeb. (MaFr)

## Unipetrol v červených číslech

Především dramatický pokles zisků České rafinérské vedl k tomu, že se skupina firem podnikajících v chemickém průmyslu Unipetrol dostala za první pololetí do ztráty, i když v relativně malé výši 9,8 miliónu korun. Přitom loni za stejnou dobu zaznamenal Unipetrol zisk ve výši 1,42 miliardy korun. Samotná Česká rafinérská v první polovině roku 2001 dosáhla zisku 1,023 miliardy korun, zatímco nyní jeho ztráta činí 754 miliónů. Ztráty vykazaly vedle České rafinérské i společnosti Chemopetrol a Benzina. Další tři firmy spojené v Unipetrolu - Kaučuk Kralupy, Paramo a Spolana Neratovice sice dokázaly vytvořit zisk, ale s výjimkou Parama i jejich hospodářský výsledek představuje ve srovnání s předchozím rokem zhoršení. Podle představitelů Unipetrolu stojí za špatnými výsledky skupiny především nízká rafinérská a petrochemická marže v prvním čtvrtletí roku. Postupné zlepšování situace podle nich ilustruje skutečnost, že zatímco za první tři měsíce činila konsolidovaná ztráta 196,1 miliónu, na konci června to bylo již pouze zmiňovaných 9,8 miliónu korun. Problémy České rafinérské, ve které Unipetrol drží 51 procent jsou jednou z příčin snahy Unipetrolu o odvolání předsedy představenstva a generálního ředitele České rafinérské Ivana Ottise. Hlavním důvodem je ovšem konflikt České rafinérské s další dceřinnou společností Unipetrolu Chemopetrole, kvůli kterému na počátku června přerušila Česká rafinérská své dodávky Chemopetrolu. Konflikt musel nakonec urovnávat i tehdejší ministr průmyslu a obchodu M. Grégr a smlouva o dodávkách do konce roku byla nakonec podepsána koncem července za účasti Grégrova nástupce Jiřího Rusnoka. Ottisovo odvolání však zatím blokuje spoluvlastník České rafinérské, konsorcium IOC, v němž jsou zastoupeny firmy Agip, Shell a Conoco. Samotný Unipetrol je dosud z 63 procent vlastněn státem, ve výběrovém řízení na privatizaci státního podílu ovšem již před časem zvítězila společnost Agrofert, která by se měla do konce září definitivně vyjádřit, zda Unipetrol koupí za vládou stanovených podmínek. V budoucnosti lze očekávat, že případný nový vlastník se bude snažit skupinu Unipetrol restrukturalizovat a zavřít nevýnosné provozy. (MaFr)

## Akcie Madety producentům mléka

Celkem 36 procent akcií největšího českého zpracovatele mléka - českobudějovické společnosti Madeta by mělo změnit majitele. Dosavadní vlastníci, Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond totiž hodlá svůj podíl prodat Mlékárenskému a hospodářskému družstvu Jih, které sdružuje dodavatele mléka. Podle mluvčího ministerstva zemědělství by družstvo mělo získat akcie celkem za 82 miliónů korun. Zemědělská výroba a zpracování mléka tak bude do určité míry v jedné ruce a díky tomu se snad také omezí neustálé vzájemné obviňování dodavatelů a zpracovatelů. Na druhé straně se ovšem zodpovědnost zemědělců podstatně zvýší, protože již nebudou moci svádět všechny nedostatky na mlékárny. I když pořad ještě lze obviňovat obchod - kdo chce psa bít, hůl si vždy najde. (MaFr)

## Stavebnictví v červnu kleslo

Podle údajů statistického úřadu klesla stavební výroba v ČR v červnu ve srovnání se stejným obdobím předešlého roku o 1,3 procenta. Po očištění od vlivu rozdílného počtu pracovních dnů činí pokles pouze nevýrazných 0,1 procenta. Podle analytiků se méně příznivě vyvíjí zejména nová výstavba v pozemním stavitelství, zatímco objem výroby v opravách a údržbě objektů stoupl. Tahounem stavebnictví v prvním pololetí, během kterého přes červnový pokles stavebnictví v ČR vzrostlo o 3,2 procenta, bylo především budování inženýrských objektů. Rozhodující roli zde přitom hráli veřejné zakázky – jednalo se například o železniční koridory nebo obchvaty měst. Podnikatelé ve stavebnictví nebudou příliš spokojeni ani s červnovým vývojem v oblasti mezd. Reálný růst platů o pět procent totiž předstihl tempo vzestupu produktivity práce, které dosáhlo 3,9 procent. Rychle rostly především mzdy techniků ve stavebních podnicích. Přes všechny dílčí problémy zůstávají ekonomové ohledně výhledů stavebnictví v letošním roce optimističtí – počítá se s růstem o čtyři procenta. To sice znamená zpomalení tempa rozvoje, protože loni stoupla stavební výroba o 9,6 procenta, ale přesto by to v současné nelehké situaci znamenalo vcelku slušný výsledek. (MaFr)

## Vývoz aut z ČR klesá, Škoda hledá nové trhy

V prvním pololetí letošního roku se ve srovnání s rokem 2001 snížil vývoz osobních automobilů z České republiky o 0,5 procenta. Ještě hůře vypadá situace ve vývozu do členských zemí Evropské unie – zde činí míra poklesu skoro tři procenta. K hlavním důvodům patřily vedle silné koruny i přetrvávající obtíže evropské ekonomiky. Český dominantní producent osobních automobilů, společnost Škoda Auto chce potíže se svým exportem řešit mimo jiné expanzí na další trhy. Podle svých představitelů by v příštím roce měl být prostřednictvím firmy VW Australia zahájen prodej škodovek i na nejmenším světadílu. Podle průzkumů firmy představuje Austrálie velmi zajímavý trh, na kterém by automobily Škoda mohly dobře uspět. (MaFr)

## Akciová společnost České dráhy

Ještě před svým odstoupením schválila vláda Miloše Zemana přeměnu Českých drah na akciovou společnost. Návrh ministerstva dopravy a spojů projednávala vláda už počátkem června, ale tehdy ho ministru dopravy a spojů Jaromíru Schlingovi vrátila k přepracování, mj. i kvůli námitkám odborů, které protestovali proti příliš širokým pravomocím managementu v připravované akciové společnosti. Dosavadní podnik se má rozdělit na akciovou společnost České dráhy, která by obdržela z celkového zhruba stomiliardového majetku pouze část ve výši asi 39,5 miliard. Mělo by se jednat pouze o tu část vlastnictví Českých drah, která je nutná k provozování železniční dopravy. Zbytek majetku včetně samotných železničních tratí by měl přejít na státní organizaci Správa železniční dopravní cesty. I po vzniku akciové společnosti České dráhy k 1. lednu 2003 by však jejím stoprocentním vlastníkem měl zůstat český stát. Sociálním demokratům se tento postup podařilo prosadit v poslanecké sněmovně přes tvrdý odpor pravicových stran díky podpoře lidovců. Vzhledem k tomu, že i nový ministr dopravy a spojů Milan Šimonovský ve vládě zastupuje právě lidovou stranu, lze očekávat, že i nová vláda bude pokračovat v dosavadním trendu, tedy ve značně opatrnosti ve vztahu k možné privatizaci drah. Na druhé straně je však členem vlády i jeden z největších odpůrců dosavadního vládního postupu – nynější ministr pro místní rozvoj Pavel Němec, který jednoznačně doporučuje rozprodej drah a ještě jako poslanec se v únoru vyjádřil ve sněmovně, že sociálnědemokratický návrh zákona o transformaci Českých drah zachovává dosavadní monopol pod přemalovanou firmou. (MaFr)

## Úvěrový registr zahájil

Do provozu byl uveden český úvěrový registr fyzických osob, který vyprojektovala společnost CCB. Údaje o svých klientech do něj prozatím dodávají Česká spořitelna, Čs. obchodní banka, GE Capital Bank, HVB Bank a Komerční banka, ale v nejbližší době se počet zúčastněných finančních ústavů má zvýšit na deset až třináct. Registr má podobně jako jinde ve světě přispět především ke snížení úvěrového rizika, protože banky budou informovány, zda klient má nějaké závazky u jiných ústavů a jestli je řádně plní. Podle představitelů bank zprovoznění registru přispěje k lepší dostupnosti půjček a podpoří i rozvoj kreditních karet v České republice. V počátcích svého provozu by mělo být v registru uchováváno zhruba 1,5 milionů záznamů o 900 000 klientů, ale později by měl objem uložených dat ještě stoupnout. Záznamy o klientech by měly být v registru archivovány ještě čtyři roky po splacení půjčky bez ohledu na to, zda zákazník zůstane klientem banky. Úvěrový registr ovšem hned v počátcích narážel na pochybnosti Úřadu na ochranu osobních dat, který vyjádřil obavy ze zneužití osobních údajů klientů a příliš se mu ani nelíbilo, že registr je veden v Itálii. Nakonec však představitelé Úřadu sdělili, že ke spuštění registru není jejich souhlas nutný. Na druhé straně ovšem zdůraznili, že při jeho provozování je samozřejmě nutné dodržovat všechny platné české zákony, včetně zákona na ochranu osobních dat. (MaFr)

## Akcie Erste Bank na pražskou burzu

Ještě v průběhu léta chce rakouská společnost Erste Bank uvést na pražskou burzu své akcie. Má se jednat o tzv. duální listování, tzn. o obchodování se stejnými akciemi v Praze i ve Vídni. Na pražské burze ovšem budou akcie rakouské společnosti denominovány v české měně. Společnost Patria, která hodlá pro nový titul "vytvářet trh", počítá při úspěchu emise vytvoření silné konkurence zejména vůči akciím Komerční banky. Cenné papíry Erste Bank mají na pražské burze ovšem především nahradit akcie společnosti Česká spořitelna, které Erste nedávno z burzovního trhu stáhla. Někteří odborníci ovšem pochybují z hlediska likvidity o možnosti plné substituce akcií České spořitelny cennými papíry Erste Bank. V současné době zvažuje prodej svých akcií České spořitelny vlastníkoví Erste Bank společnosti AVS Česká pojišťovna. V rámci povinného odkupu nabídla AVS za akcií 372,40 korun, což se však České pojišťovně, která vlastní zhruba pětiprocentní podíl České spořitelny zdá nepřiměřené, protože cena neobsahuje očekávaný zisk z povinného rušení vkladních knížek na doručitele. Přitom někteří odborníci očekávají, že by Česká spořitelna takhle mohla získat 70 miliard korun - zhruba polovinu si pravděpodobně majitelé knížek nevyberou a zbytek pak Česká spořitelna získá na úrocích. Česká pojišťovna je posledním větším akcionářem České spořitelny, který zatím nabídku AVS nepřijal. Důvodem je už uváděná nespokojenost s cenou, tu však Komise pro cenné papíry schválila jako přiměřenou. AVS by ráda akcie České spořitelny stáhla úplně z trhu nejpozději do podzimu. Potom budou jen těžko prodejné a akcionářům prakticky zbude pouze výnos z dividend. (MaFr)

## Škoda Auto stále nejvýznamnější

Svoji vedoucí pozici v žebříčku nejvýznamnějších českých společností Top 100 i letos obhájil výrobce automobilů Škoda Auto, která sídlí v Mladé Boleslavi. S tržbami ve výši přes 146 miliard vede přitom s jasným odstupem před firmou Unipetrol, jejíž tržby činily skoro 81 miliard a před energetickým molochem ČEZ, který utržil něco přes 52 miliard korun. Do první desítky nejvýznamnějších českých společností patří Česká rafinérská, Český Telecom, Transgas, Siemens Group ČR, Moravia Steel, Agrofert a Eurotel. Největší přidanou hodnotu z nejdůležitějších firem pak vykazuje Český Telecom, který se na HDP podílí nemalým 1,3 procenta. Největšího zisku pak dosáhla energetická ČEZ (9,377 miliard korun) následovaná Eurotelem a Unipetroleem. Naopak nejvyšší ztrátu zaznamenaly České dráhy (3,771 miliardy), druhý nejhorší hospodářský výsledek zaznamenala ČKD Praha Holding a třetí v tomto žebříčku skončily České aerolinie. V posledních letech přitom zůstává pořadí v Top 100 velmi stabilní, což jednoznačně ukazuje na celkovou stabilizaci českých hospodářských poměrů. V posledních měsících samozřejmě tržby Škody Auto ohrožuje silná koruna, ale lze očekávat, že automobilka bude moci řešit tento problém například přenesením části výroby do zahraničí nebo výhodnějším dovozem částí komponentů ze zahraničí, takže ani v nejbližších letech by svoji první příčku neměla ztratit. V závodě Škody Auto v ukrajinském Solomonovu nedaleko Užhorodu už byla ostatně zahájena zkušební montáž řady Fabia. Navíc podle posledních zpráv jdou zejména vozy Škoda Octavie velmi dobře na odbyt, takže v jejich výrobních závodech byly znovu se souhlasem odborů zavedeny pracovní soboty. (MaFr)

## V Praze vede Inter.Continental

Přestože se tržby luxusního pražského hotelu Inter.Continental loni poklesly o více než 15,5 procenta, obsadil v žebříčku časopisu Food-Service první pozici mezi nejvýznamnějšími pražskými hotely s celkovou tržbou 934,72 miliónu korun. Česká tisková kancelář ovšem zároveň upozornila, že až do roku 1999 vedl žebříček další pražský hotelový gigant Hilton, který však od té doby přestal poskytovat časopisu údaje o svém hospodaření. Pětihvězdičkový Inter.Continental, kde dvoulůžkový pokoj stojí přes 300 dolarů, je tak nejdůležitějším pražským hotelem s jistotou jen mezi hodnocenými ubytovacími podniky. (MaFr)

## Euro do r. 2010

Guvernér České národní banky Zdeněk Tůma na konferenci o přistoupení k Evropské unii uvedl, že v České republice se euro jako platidlo začne používat nejdříve v roce 2006 a nejspíše v roce 2010. Již během následujících dvanácti měsíců by měl být zpracován plán přistoupení České republiky k euru a v této době by také mělo být rozhodnuto o samotném datu vstupu České republiky do Evropské unie. Podle guvernéra půjde spíše o politické než o ekonomické rozhodnutí. Vstup ČR do EU by podle Tůmy neměl nijak zásadně ovlivnit nastavení úrokové míry, která se již v současnosti pohybuje zhruba na evropské úrovni. Problém by neměla představovat ani inflace, spíše lze očekávat problémy při nutném snížení schodku státního rozpočtu. Ještě větší potenciální zdroje obtíží by se však daly nalézt v politické oblasti - to však již nespadá do kompetence guvernéra České národní banky. (MaFr)

## Zisk Prazdroje na rozvoje

Přestože Plzeňský Prazdroj loni dosáhl rekordního zisku - 838,5 miliónu korun, rozhodla se valná hromada společnosti nevyplácet dividendu a všechny výnosy věnovat na rozvoj podniku. V účetnictví české pivovarské firmy tak přibývalo přes 793 miliónů nerozděleného zisku. Celkový objem finančních prostředků získaných nevyplácením dividend tak podle předsedy představenstva dosáhl výše 2,05 miliard korun. Tyto peníze by jistě umožnily i plánované založení pobočných závodů Plzeňského Prazdroje ve východní Evropě. (MaFr)

## Čeští zemědělci podporují své kolegy v EU

I když Česká republika ještě není členem Evropské unie, její zemědělci se již zapojují do současných konfliktů o další vývoj zemědělské politiky v rámci EU. Počátkem června se dokonce dva autobusy českých zemědělců zúčastnili ve Štrasburku demonstrace za zachování společné zemědělské politiky EU. Právě kapitola Zemědělství však při přístupovém jednání s kandidátskými zeměmi představuje velmi obtížný oříšek mj. i kvůli stávajícím rozsáhlým dotacím Evropské unie do této oblasti. Je ovšem pochopitelné, že profesní organizace stojí při sobě a v blízké budoucnosti pravděpodobně podobných projevů solidarity výrazně přibude. V současné Evropě často mají dva příslušníci určitého povolání v různých zemích bližší zájmy než dva obyvatelé jedné země, kteří mají zcela rozdílné zaměstnání. (MaFr)

## Nové ocenění distribučních firem

Po různých komplikacích nakonec přece jen valná hromada elektrárenského giganta ČEZ schválila prodej dvou třetin akcií České přenosové soustavy (ČEPS) a zároveň nákup státních podílů v osmi regionálních distributorech elektřiny. Své rozhodnutí však podmínil novým oceněním podílu v ČEPS. Připomeňme si v této souvislosti, že nyní schválený obchod v květnu majoritní vlastník ČEZu, Fond národního majetku zablokoval právě kvůli pro stát nevýhodnému ocenění společností. Cena 32 miliard korun za distribuční společnost je dána vládním usnesením, a proto může být znova oceněna pouze ČEPS. Bývalý sociálnědemokratický ministr financí a nyní hlavní ekonom Raiffeisenbank P. Mertlík však kritizoval společně s dalšími odborníky právě cenu za distributory a tvrdí, že k celé záležitosti se bude muset ještě vyjádřit anti-monopolní úřad, protože by šlo o tzv. vertikální koncentraci energetického trhu, což je v rozporu se směrnicemi Evropské unie. Současný ministr financí J. Rusnok však jakékoliv pochybnosti ohledně ocenění distribučních firem. Na základě druhého ohodnocení možná dojde k určité korekci, ale přesto nelze pochybovat o tom, že celý obchod bude mimořádně výhodný právě pro ČEZ a stát spíše utrpí. (MaFr)

## Budvar úspěšný v Asii

Jihočeské pivovarské společnosti Budějovický Budvar se podařilo vyhrát další bitvu ve vleklém sporu s americkým gigantem Anheuser-Busch. Nejvyšší soud v jihokorejském Soulu totiž definitivně zamítl požadavek americké firmy na zrušení ochranných známek Budějovického Budvaru. Vítězství je o to cennější, že Jižní Korea je podle představitelů českého pivovaru čtvrtým největším trhem, pokud se týká absolutní spotřeby a očekává se i další růst zlatavého moku v této zemi. Budějovický pivovar se rozhodl proniknout ve větší míře do Asie už koncem devadesátých let, ale po současném pozitivním rozsudku se mu otvírá řada nových možností. (MaFr)



## Česká pošta zdražuje

Podle návrhu České pošty, který koncem června schválilo ministerstvo financí se od září zvýší v České republice ceny poštovních služeb v průměru o šest procent. O rovnou korunu více bude stát posláni nejběžnějšího dopisu či pohledu do 20 g po České republice, tedy 6 korun 40. Více zaplatí zákazníci i za zaslání doporučeného psaní nebo balíku. Hluběji budou muset sáhnout do kapsy i při hrazení plateb do 1000 korun přes poštovní poukázky. Naopak u vyšších částek se poplatek o něco sníží. Schválený návrh je nakonec vlastně kompromisem, protože Česká republika požadovává razantnější zdražení v průměru o plných 17 procent. Řada klientů však není spokojena ani s definitivním výsledkem, mj. i proto, že služby České pošty podle nich často nejsou na patřičné výši a jednání se zákazníky u přepážek v mnoha případech stále připomíná předlistopadové doby, kdy obsluhující personál věru neoplýval vlídností.

(MaFr)

## Pokračování těžby uranu i pomoci Balkánu

Česká vláda na svém zasedání koncem června podle očekávání schválila prodloužení těžby uranu v Dolní Rožince v okrese Žďár nad Sázavou o dva roky, tedy do dotěžení většiny zásob. Podle vládního mluvčího by mělo být z dolu získáno ještě asi 950 tun uranu s mimořádně dobrou kovnatostí. Na prodloužení těžby naléhalo zejména ministerstvo průmyslu a obchodu, které vedle přímých ekonomických argumentů zároveň zdůraznilo, že současných 650 horníků v uranovém dole by asi jen velmi obtížně hledalo uplatnění na pracovním trhu. Na stejném jednání vláda podpořila i 12 dalších projektů českých společností na obnovu a rozvoj Balkánu. Jde vesměs o hospodářské plány směřující do zemí bývalé Jugoslávie, Bulharska a Albánie. Největší pozornost tisku přitom vzbudil projekt na likvidaci ekologických a stavebních škod v rafinerii Novi Sad, který dosahuje hodnoty 20 miliard korun.

(MaFr)

## V dubnu prudce rostl průmysl

Podle čísel zveřejněných v polovině června vzrostla v dubnu v České republice průmyslová výroba o nezanedbatelných 8,2 procent, což představuje největší vzestup od července loňského roku. Výsledky tak překonaly i poměrně optimistická očekávání a jsou dokladem úspěchu dosavadní průmyslové politiky. Podle odborníků se výrobci spoléhají na rychlé oživení v západní Evropě a proto se snaží předzásobit značným množstvím výrobků. Přitom nejvíc rostla produkce výrobků investiční povahy, což většina znalců považuje za velmi pozitivní rys. Naopak se vyrobilo o 2,3 procenta méně energie. Za rychlým růstem průmyslové produkce v České republice stojí mj. i rozsáhlé zahraniční investice, které umožnily vybudování nových kapacit respektive rozšíření stávajících. Díky vývoji v průmyslu se České republice zatím daří zvládat i problémy současné západoevropské ekonomiky a její hrubý domácí produkt roste rychlejším tempem než stejný údaj v Evropské unii. Na druhé straně však například Slovensko hlásí ještě lepší výsledky. Pro další měsíce se navíc počítá s určitým ochlazením v České ekonomice, především kvůli silné koruně, která vede k určitým problémům při vývozu českých výrobků. Potíže ovšem vyvažuje i velmi pozitivní vývoj v produktivitě, který opět ukazují čísla Českého statistického úřadu. Podle nich v dubnu stoupla produktivita o vynikajících 10,1 procenta, tedy víc než činil nárůst reálných mezd. To znamená, že současný růst příjmů zaměstnanců nevyvolává v ekonomice inflační tlak. Z jiného pohledu to ovšem také značí, že pracovníci vydělávají ve srovnání s odváděnou prací stále méně. Přitom podle ekonomů je předstih růstu produktivity před vyplácenými mzdami dlouhodobým trendem v české ekonomice. Další odvrácenou stranou růstu produktivity práce je také skutečnost, že značná část podniků vysokých čísel dosahuje snižováním počtu zaměstnanců, tzn. roste nezaměstnanost a ubývá lidí, kteří se nějakým způsobem na dobrých výsledcích nějak osobně podílejí. Pokud nedorazí k očekávanému rychlému hospodářskému oživení v západní Evropě, budou možná také české továrny stát před problémem přeplněných skladů, což může vést k poměrně rozsáhlému propouštění. Proto i současný optimismus, i když je podložen statistickými údaji, musí být značně opatrný.

(MaFr)

## Italská investice do Krnova

Italská společnost IVG Holding Colbachini podepsala koncem června se zástupci severomoravského Krnova smlouvu o smlouvě budoucí týkající se její investice v průmyslové zóně Červený dvůr. Italové zde chtějí vybudovat závod na výrobu speciálních hadic pro automobilový, letecký a těžební průmysl, v němž by mělo najít práci postupně asi dvě stovky lidí. Přitom již od příštího roku se počítá s prvními výrobky. Celkem hodlá firma IVG Holding Colbachini investovat v České republice 300 milionů korun a počítá i s možností zřízení dalších poboček závodu na Slovensku, Ukrajině a Rusku. Celkem šedesát procent výrobků nového závodu má směřovat na export - o produkty firmy Colbachini je na trhu údajně takový zájem, že společnost není schopná současnými kapacitami pokrýt poptávku.

(MaFr)

## Francouzské vozy pro kolínský závod prý již připraveny

Představitelé francouzského koncernu PSA prohlásili, že již jsou připraveny návrhy vozů Peugeot a Citroen, které mají být od roku 2005 vyráběny v České republice, konkrétně v kolínském závodě Toyota-PSA. Bližší informace zatím vedení PSA odmítlo sdělit, nicméně je již známo, že nové automobily budou mít buď benzínové motory Toyota nebo dieselové PSA. Prezident PSA J.-M. Folz charakterizoval nové vozy jako levné minivozy určené především mladým. Na druhé straně se ovšem má jednat o kvalitní stroje, nikoliv o nějaká "voztíčka pro Východ". V kolínské továrně PSA-Toyota by mělo najít zaměstnání celkem 3000 osob a dalších až 11000 lidí by mělo nalézt práci v souvislosti s výstavbou a provozem závodu.

(MaFr)

## Manažerem roku opět Kulhánek ze Škody

Tři stovky odborníků stejně jako loni zvolily manažerem roku předsedu představenstva společnosti Škoda Auto. Na druhém místě skončil Jiří Boček, který působí v pivovarské firmě Budějovický Budvar a možná pro někoho trochu překvapivě skončil na třetím místě slovenský podnikatel Andrej Babiš, který ovládá společnost Agrofertu. Podobně jako v předešlých letech byla také vybrána manažerka roku - stala se její generální ředitelka firmy Transgas Alena Vitásková.

(MaFr)

## Růst HDP trochu zklamal

Jestliže například vývoj průmyslové výroby za duben české analytiky nadchnul, o tempu růstu hrubého domácího produktu v prvním čtvrtletí letošního roku se to říct nedá. Přestože se česká ekonomika rozvíjela rychleji než hospodářství Evropské unie, nedosáhla tempa růstu některých dalších kandidátských zemí například Maďarska nebo Slovenska, jehož hrubý domácí produkt stoupl dokonce o 3,9 procenta. Údaje již přiměly i Český statistický úřad, aby poněkud korigoval svůj odhad růstu české ekonomiky v tomto roce na 3,2 procenta místo dosud předpokládaných 3,5 procenta. Přes určité zpomalení růstu však ekonomové nepropadají panice. Určité ochlazení je podle nich racionální reakcí na současný stav světového hospodářství. Zároveň si znalci pochvalují strukturu hrubého domácího produktu - jeho hnacím motorem jsou totiž stále investice, které vzrostly o více jak osm procent a spotřeba domácností, která se zvýšila o více než čtyři procentní body. (MaFr)

## Škoda Praha bude stavět v Mexiku

Zástupci Škoda Praha podepsali počátkem června smlouvu s mexickou firmou Genermex, na základě které by Škoda se měla v mexickém Monterrey podílet na výstavbě paroplynové elektrárny, která bude elektřinu dodávat především soukromým odběratelům. Celková hodnota kontraktu činí 106 milionů dolarů a česká strana se na něm bude podílet celkem 55 procenty. Elektrárna by svou činnost měla zahájit už zhruba za dva roky. Podle představitelů vedení Škody Praha se jedná o první větší kontrakt českých podniků v Latinské Americe v polistopadovém období. Není proto divu, že ministr průmyslu a obchodu Miroslav Grégr smlouvu označil za průlom v dosavadních hospodářských stycích mezi Českou republikou a Mexikem. (MaFr)

## České vozy do Indie

Celkem 1070 vozů nákladních vozů si objednala u automobilky Tatra indická vláda. Vzhledem k tomu, že termín k dodání je již konec ledna 2003, najela okamžitě automobilka na plný výkon a přijmula i naprostou většinu dělníků, které před nedávnem propustila. Podle ředitele Tatry jde většinou o vozy vojenského charakteru. Tatra má v Indii dlouhodobé kontakty a tento obrovský asijský stát patřil už v minulém roce společně s Ruskem a Čínou mezi největší odběratele výrobků firmy. Kopřivnická automobilka se dlouho potácela na pokraji krachu, ale zdá se, že po vstupu nového majitele, americké firmy SDC International na podzim loňského roku se situace výrazně stabilizovala. V budoucnu se možná Tatře podaří obnovit i bývalou slávu své značky. (MaFr)

## ŽĐAS do slovenských rukou

Tendr na prodej 79 procent akcií strojírenské společnosti ŽĐAS sídlící ve Žďáru nad Sázavou vyhrála slovenská firma Železiarne Podbrezová. ŽĐAS v současné době zaměstnává asi 3200 lidí a patří mezi nejvýznamnější české firmy ve svém odvětví. Přestože dříve vykazoval ztrátu, loni již hospodařil s hrubým ziskem ve výši 90 milionů korun. Nyní tuto společnost tedy získaly Železiarne Podbrezová, které za jednu akcii nabídly 270 korun, i když současná cena na burze je pouze 165 korun. Slovenský podnik je jedním z nejvýznamnějších evropských producentů bezešvých trubek a v jejich závodech pracuje asi 4700 lidí. V loňském roce společnost dosáhla čistého zisku ve výši 274 milionů slovenských korun. (MaFr)

## Vladimír Železný zůstane generálním ředitelem televize Nova

Vladimír Železný zůstane generálním ředitelem televize Nova. Vyplyvá to z dohody, na jejímž základě koupí finanční skupina PPF 50 procent společnosti MEF Holding Jiřího Šmejce a zároveň do ní převede svůj podíl ve firmě CET 21. Ta vlastní licenci k vysílání Novy. Firmy, které dosud stály ve sporu o Novu proti sobě, to uvedly ve společném tiskovém prohlášení. PPF a MEF se zároveň dohodly, že do pozice předsedy představenstva nového MEF Holdingu zvolí Šmejce. Jednateli CET 21 budou Železný a člen vedení PPF Petr Dvořák. Pozice třetího jednatele zůstane neobsazena. Podíl v CET získala PPF koupí společnosti Vilja. Nový holding bude mít řídicí vliv v CET 21 a zároveň bude vlastnit všechny hlavní servisní organizace Novy. Součástí nového holdingu budou zejména společnosti Vilja, Česká produkční 2000, MAG Média 99 a 50procentní podíl ve slovenské televizi JOJ. Cílem společného postupu má být finanční a provozní stabilizace Novy, nastolení stabilního právního stavu a příprava pro prodej zahraničnímu strategickému investorovi.



Vladimír Železný

PPF má zajistit finanční restrukturalizaci a přípravu pro prodej televize, druhá strana pod vedením Šmejce bude řídit provoz Novy. Výběrové řízení na prodej televizního holdingu by se mělo uskutečnit nejdříve na konci roku 2004.

Společnost Vilja, kterou koupila skupina PPF od zakladatelů Novy, by měla po odkoupení části z bývalých 60 procent Vladimíra Železného vlastnit v CET 21 necelých 52,1 procenta. O vyšší podíl dalších společníků by se mělo rozhodnout podle toho, zda se rozhodnou je navýšit. Zájem navýšit podíly potvrdila vedle Vilji i CME, která drží 1,25 procenta. Naopak Česká spořitelna se stejným podílem o zvýšení neuvažuje. O svém úmyslu se zatím nevyjádřil Peter Kršák, který v CET 21 drží 16,67 procenta.

Železného 60procentní podíl přešel podle PPF na CET 21 kvůli exekuci majetku ředitele Novy a zbývající společníci mají nárok na odkoupení jeho poměrné části. Železný dosud automatickou exekuci celého 60procentního podílu neuznával a tvrdil, že je vlastníkem majority v CET 21

## Do EÚ chce až 67 percent Slovákov

Vstup do Európskej únie podporuje v súčasnosti až 67 percent obyvateľov Slovenska. Vyplýva to z výskumov realizovaných v decembri 2001. Slováci sa tak zaraďujú medzi najväčších optimistov až entuziastov vstupu do EÚ zo všetkých kandidátskych krajín.

Patria tiež medzi najlepšie informovaných.

Údaje z internetu hovoria v súčasnosti dokonca o podpore 80 percent občanov. Uviedla to podpredsedníčka vlády SR pre európsku integráciu Mária Kadlečíková na slovensko - poľskom okružnom stole venovanom pripravenosti Poľska a Slovenska na vstup do EÚ. Medzi najväčšiu skupinu obyvateľstva, ktorá podporuje vstup Slovenska do EÚ až na 90 percent patria manažéri. Najmenšiu podporu vstupu do EÚ na Slovensku vyjadrujú poľnohospodári.

V roku 2002 vláda SR upravila komunikačnú stratégiu a prvýkrát zapojila do kampane i elektronické médiá, televíziu a rozhlas. Kým v rokoch 1999 - 2000 prebiehala informačná fáza prípravy verejnosti na vstup do EÚ, v roku 2001 - 2002 je to už fáza presvedčania. V tomto roku bola vypracovaná tiež dopadová štúdia, ktorá upozorňuje nielen na pozitíva ale i riziká nášho vstupu. Komunikačná stratégia sa podľa podpredsedníčky zameriava na organizovanie vzdelávacích podujatí, prednášok, konferencií. Od januára 2002 funguje na Úrade vlády SR bezplatná infolinka o EÚ, ktorú však prakticky využilo iba 200 občanov. Občania sa zaujímali predovšetkým o možnosť využitia finančných prostriedkov na podnikanie, o možnosti študovať v krajinách EÚ a o dosah vstupu na ich každodenný život.

Vláda spolupracuje tiež s delegáciou EÚ v SR. Organizuje aj novinársku tvorivú súťaž na tému Slovensko na ceste do Európy. Pre žiakov ZŠ organizuje súťaž v kreslení na tému Pohľad detí na vstup do EÚ. Spolupracuje aj s rómskou komunitou a mimovládnyimi organizáciami.

V budúcom roku by podľa Kadlečíkovej komunikačná stratégia mala byť ešte údernejšia a poukazovala by nato, ako sa budú u nás vyvíjať po vstupe do EÚ ceny, platy a zamestnanosť a tiež ako budú môcť znevýhodnené regióny profitovať zo vstupu do EÚ. EB

## Lexu konečne chytili – v Južnej Afrike

Najhľadanejšieho občana Slovenska, bývalého riaditeľa SIS Ivana Lexu chytili nedávno v Južnej Afrike. Lexa tam žil pod iným menom na falošný pas, čím automaticky spáchal ďalší trestný čin. Aj preto bol eskortovaný na Slovensko bez toho, aby slovenské orgány museli žiadať o jeho vydanie.

Bol zadržaný v letovisku Kwazulu Natau, asi 20 kilometrov na sever od Durbanu. Durban je druhé najväčšie mesto provincie. Lexu zadržali v osade Umhlanga Rocks. Minister vnútra Ivan Šimko potvrdil, že na zadržaní spolupracoval aj slovenský Interpol. Úvahu, že zadržanie Lexu v tomto čase súvisí s voľbami, odmietol.

Slovensko má s Juhoafrickou republikou medzinárodnú zmluvu o právnej pomoci ešte z dvadsiatych rokov, keď ju uzavrelo Československo s Veľkou Britániou. Dnešná Juhoafrická republika bola vtedy súčasťou britského impéria a keď sa osamostatnila, prevzala medzinárodné záväzky Veľkej Británie. Slovensko zasa prevzalo medzinárodné záväzky Československa. "Vidíte a takto nám to pomohlo dostať Ivana Lexu na Slovensko," povedal Čarnogurský.

Predseda KDH Pavla Hrušovského mrzí, že parlament znovu neprijal návrh z dielne KDH, ktorý ruší Mečiarove amnestie: "Lexa tak nebude môcť byť stíhaný za tie najťažšie zločiny."

Amnestie, ktoré vydal predseda HZDS Vladimír Mečiar, sa týkajú trestného činu únosu prezidentovho syna do cudziny a všetkých skutkov, ktoré s únosom súvisia.

Obvinenia proti svojej osobe označil Lexa od začiatku za vykonštruované. Vznikli vraj na politickú objednávku z roku 1998. Pokračoval, že v jeho prípade sú niektorí ľudia "veľmi osobne zainteresovaní". Menoval premiéra Mikuláša Dzurindu a ministra spravodlivosti SR Jána Čarnogurského. Ďalej spomenul celý vyšetrovací tím, "ktorý pracuje so stopercentnými osobnými príplatkami" i dozorujúceho prokurátora. Na otázku, či si myslí, že mu na Slovensku pôjde o život I. Lexa odpovedal stručným "je to možné". Dodal, že podobný scenár bol pripravovaný v roku 2000. Poslanca Lexu previezli z bratislavského Letiska M. R. Štefánika priamo do policajnej cely na Račianskej ulici v Bratislave. Podľa rozhodnutie súdu bol vzatý do vyšetrovacej väzby. EB

## Prezident nepodpísal zákony týkajúce sa komunizmu

Prezident Rudolf Schuster nepodpísal tri zákony, ktoré ich predkladatelia označovali aj ako normy zamerané na vyrovnanie sa s komunistickou minulosťou krajiny. Parlamentu hlava štátu vrátila schválený zákon o sprístupnení zväzkov bývalej štátnej bezpečnosti známy ako zákon o pamäti národa. Prezident vrátil aj novelu Trestného zákona, podľa ktorej za verejnú propagáciu komunistickej ideológie hrozí trest odňatia slobody od šesť mesiacov do troch rokov. Rovnako nepodpísal zákon o podmienke spoľahlivosti pre prácu v tajných službách. Podľa neho mali byť z tajných služieb prepustení zamestnanci, ktorí v nich vo vymedzených funkciách pôsobili v komunistickej ére. Parlament sa zákonmi vrátenými prezidentom bude opäť zaoberať 19. augusta. Ak za ne poslanci opäť zahlasujú, vstúpia do platnosti bez ohľadu na to, či bude parlament rešpektovať pripomienky prezidenta Schustera. Niektorí právnicki už po schválení uvedených zákonov označili ich časti za protiústavné.

## Hľadajú sa miliardy, čo zmizli za Mečiara

Za prvej vlády Vladimíra Mečiara zmizlo zo štátneho účtu dvanásť miliárd. Prípady osobitného účtu ministerstva privatizácie a zmiznutých miliárd rieši Fond národného majetku, polícia a aj ministerstvo privatizácie od roku 1998.

S miliardami na účte narábala slovenská vláda v rokoch 1993 až 1998 protizákonne. Mnohé z nich išli tam, kam to neumožňoval zákon, ďalšie sa stratili. Každý občan Slovenska prišiel podľa laických výpočtov približne o tritisíc korún.

Osobitný účet ministerstva založila vláda v roku 1991. Išli naň prostriedky z malej privatizácie, spolu viac ako pätnásť miliárd korún. Peniaze boli určené pre obce alebo na reštitúcie.

Podľa informácií z ministerstva privatizácie sa však peniaze protizákonne prevádzali na Fond národného majetku, ktorý s nimi takisto protizákonne narábala. Fond ani raz neurobil pravidelné zúčtovanie peňazí napriek tomu, že mu to prikazoval zákon.

Peniaze sa na fond nesmeli prevádzkať len tak. Najprv ich musel vynaložiť zo svojich zdrojov, predložiť ministromu privatizácie dokumenty a až keď ten schválil ich použitie, mohli mu byť z účtu poskytnuté. Toto sa vôbec nedialo.

Naopak, peniaze chodili fondu hocijako, podľa listov medzi ministrom privatizácie Bisákom a viceprezidentom fondu Rehákom dokonca aj z politických dôvodov. Fond ich potom ukladal na termínované vklady a požičiaval podnikom, ktoré ich nevrátili.

Najväčší prevod peňazí – sedem miliárd – sa uskutočnil v roku 1993. Z účtu na fond ich previedol vtedajší minister privatizácie Dolgoš. O pár dní sa stal nepohodlným a musel z ministerstva odísť.

Vtedajší predseda vlády Mečiar navrhol za ministra Ivana Lexu, prezident Kováč ho však odmietol vymenovať. Mečiar si teda nechal kompetencie vo svojich rukách – bol premiérom, ministrom privatizácie aj prezidentom Fondu národného majetku. Lexu si na ministerstvo vybral za štátneho tajomníka.

Dolgoš nedávno povedal, že Mečiar sa ho chcel zbaviť pre jeho silnejúcu pozíciu v hnutí. Nové skutočnosti však ukazujú, že Mečiar len potreboval ovládnuť miliardy z osobitného účtu. EB

## Do volieb pôjde 26 politických strán a hnutí

Presne 26 politických strán a hnutí zaregistrovala Ústredná volebná komisia pre septembrové parlamentné voľby.

Negatívne stanovisko ÚVK zaujala k politickému subjektu Aktívne ženy - OS Slovenska. Naopak, pre voľby zaregistrovala: HZDS, KDH, SMK, SDĽ, SNS, SDKÚ, PSNS, KSS, OKS, ANO, Smer, SDA, ROI, ZRS, DS, Hnutie za demokraciu, Běčko - Revolučnú robotnícku stranu, Politické hnutie Rómov na Slovensku - ROMA, Nezávislú občiansku stranu nezamestnaných a poškodených, Rosu, Stranu za demokratické práva občanov, SZS, Ženu a rodinu, Ľavicový blok, Ľudovú stranu a SNJ.

Svoju už podanú kandidačnú listinu stiahla Živnostenská strana SR, pred niekoľkými dňami Slovenská ľudová strana.

Bez zásahu volebnej komisie do predložených kandidačných listín bolo zaregistrovaných 21 strán. Do kandidátok zvyšných piatich strán musela ÚVK zasiahnuť. Išlo o Demokratickú stranu (ÚVK vyčiarila piatich kandidátov), Hnutie za demokraciu (1), Združenie robotníkov Slovenska (1), Nezávislú občiansku stranu nezamestnaných a poškodených (2) a Rómsku občiansku iniciatívu (3). U nich ÚVK konštatovala, že uvedené kandidátky a kandidáti na nich nespĺňali zákonom stanovené náležitosti.

EB

## Dzurinda zostal premiérom

Ani posledný pokus odvolať Mikuláša Dzurindu z funkcie premiéra opozícií nevyšiel. Kauza ľahkých motorových vlakov nedokázala presvedčiť 76 poslancov, aby Dzurindovi vyslovili nedôveru.

Premiér už na začiatku rozpravy v parlamente povedal, že ide o predvolebný ťah opozície. Tá sa bránila tvrdením, že návrh na odvolanie je jej legitímnym právom. Dzurindu prekvapilo, že k HZDS sa pridali aj poslanec Jirko Malchárek zo strany ANO a šéf Smeru poslanec Robert Fico. Ich postoje označil za "plytké a veľmi nezodpovedné". Práve Smer a ANO by mohli byť po budúcich voľbách partnermi premiérovej SDKÚ. Zaujímavosťou je, že proti návrhu HZDS nehlasoval ani jeden predseda partnerskej koalícnej strany. Hlasovania sa zdržali šéf SMK Béla Bugár, KDH Pavol Hrušovský aj expodpredseda SDĽ Jozef Migaš. Otvorene sa k opozícii pridal líder SOP Pavol Hamžík. Zo 106 prítomných bolo za odvolanie Dzurindu 52 poslancov, proti 35, zdržalo sa 17 poslancov.

EB

## Najvyšší kontrolný úrad tvrdí, že v SPP sa stratili stamilióny

Kontrola NKÚ zistila, že neznáma osoba previedla z SPP (vtedy štátneho podniku) tesne pred voľbami v roku 1998 na zahraničný účet 10 miliónov USD.

Najvyšší kontrolný úrad SR zistil v rámci kontroly hospodárenia v SPP počas rokov 1998 až 2001 náznak závažnej hospodárskej trestnej činnosti.

"Okolnosti operácie majú znaky hospodárskej trestnej činnosti," konštatoval podpredseda NKÚ Igor Malý. Úrad vo výsledkoch kontroly ďalej poukázal na vysoké výdavky podniku na externé právnické služby (742 miliónov Sk), reklamu (631 miliónov Sk), ako aj ročné výdavky zo sociálneho fondu na jedného zamestnanca (28 000 Sk). Náznaky neehospodárnosti zistil NKÚ aj pri podnikaní zahraničných pracovných ciest plynárov a napríklad nákupu umeleckých diel.

EB

## Gašparovič založil Hnutie za demokraciu

Porušenie princípov demokracie a stanov Hnutia za demokratické Slovensko (HZDS) na jeho nominačnom sneme označila spoluzakladateľka nového politického subjektu Marta Aibeková za hlavné dôvody vzniku Hnutia za demokraciu (HZD).

Podľa nej išlo v prvom rade o iniciatívu predstaviteľov okresných štruktúr HZDS, ktorých pobúrilo správanie sa lídra HZDS Vladimíra Mečiara voči Ivanovi Gašparovičovi.

Záujem o členstvo v novej strane prejavili aj bývalí členovia hnutia, ako aj ľudia, ktorí nikdy neboli členmi politickej strany.

Nový politický subjekt bude podľa jej vyjadrenia presadzovať demokratické princípy smerujúce predovšetkým do vnútra strany, ale aj demokraciu pre občana. V súvislosti so získaním podpory u občanov upozornila, že HZD nejde o percentá. "Nechceme kradnúť hlasy z HZDS, ale dať šancu nerozhodnutým voličom, mladým a prvovoličom," zdôraznila. Zároveň pripustila, že HZD môže získať aj podporu tej časti voličskej základne HZDS, ktorá je sklamaná jeho prístupom.

Rozdiel medzi HZDS a HZD vidí v diferencovanom postoji k občanom. "Chceme sa k ľuďom správať dôstojne a slušne bez ohľadu na vek," konštatovala. Podľa nej by ľudia nemali byť používaní ako bábky a posúvaní na politickej scéne ako šachové figúrky. Návrat k väčšiemu sociálnemu rozmeru, ktorý pravicovej strane chýba, presadzovanie moderného národného princípu bez nacionalizmu budú tvoriť základné piliere volebného programu HZD, konštatovala Aibeková.

## Gašparovič bude Mečiarovým protivníkom

Novej strane Hnutie za demokraciu (HZD) bývalého predsedu slovenského parlamentu Ivana Gašparoviča stačilo päť dní na to, aby urobila všetky kroky potrebné pre účasť na jesenných parlamentných voľbách. Podľa pozorovateľov založením tejto strany sa situácia stáva otvorenou, respektíve nevypočítateľnou.

Prieskumy verejnej mienky hovoria o sebavedomom 30-percentnom vedení Hnutia za demokratické Slovensko-Ľudovej strany (HZDS-ĽS), čo je 12- až 14-percentný náskok pred inými stranami. Ťažko sa bude dať tento subjekt obísť pri rokovaniach o zostavení vlády.

Západní politici pritom neustále upozorňujú voličov Slovenska, že ak sa Vladimír Mečiar a jeho hnutie vrátia k moci, krajina nebude pravdepodobne môcť byť členom NATO ani Európskej únie. Gašparovičova strana však môže značne oslabiť pozície Mečiarovej HZDS-ĽS, lebo bývalý predseda parlamentu bol druhým najpopulárnejším mužom najsilnejšieho opozičného subjektu a dá sa predpokladať, že odláka mnohých Mečiarových voličov.

EB

## Osem politických strán podpísalo Kodex predvolebného správania - HZDS a SNS nie

Predstavitelia SDKÚ, KDH, SMK, SDĽ, SDA, DÚ-DS, Smer a ANO podpísali nedávno v Bratislave Kodex predvolebného správania.

Dokument vypracovala Iniciatíva Fair Play, ktorá bude dohliadať nad etikou predvolebnej súťaže. Iniciatíva bude však tento rok po prvý raz monitorovať finančné výdavky politických strán a hnutí v predvolebnom období. Ako uviedla pred novinármi autorka projektu Zuzana Wienková, na iniciatívu vôbec nereflektovala Slovenská národná strana a HZDS listom požiadalo o viac informácií.

Osem strán sa zaviazalo napríklad dodržiavať všetky existujúce legislatívne normy, pravidlá a regulácie; nevyvíjať neprimeraný nátlak na voličov a rešpektovať ich právo na slobodné voľby, nešíriť nepravdivé, klamlivé, polopravdivé, zavádzajúce či skreslené informácie; priznať všetky výdavky spojené s propagáciou svojej strany či hnutia v predvolebnom období, i tie získané bezodplatne od tretích strán; priznať všetky príjmy politickej strany či hnutia a vyvarovať sa poburujúcich, urážlivých vyhlásení o súperoch, príslušníkoch etník, národností, náboženstiev, rás, sexuálnych orientácií.

Kódex podpísali predsedovia SDA Milan Ftáčnik a ANO Pavol Rusko a podpredsedovia Zuzana Martináková (SDKÚ), Daniel Lipšic (KDH), László Gyurovsky (SMK), Peter Mattoš za koalíciu DÚ-DS, Monika Beňová (Smer) a ústredný tajomník SDĽ Ján Richter.

EB

## Premiči sa SDKÚ škandalózný tender?

Škandal okolo železničného tendra na výrobu a dodávku 35 ľahkých motorových jednotiek, ktorý vyvrcholil odvolaním a vylúčením Jozefa Macejka z kandidátky SDKÚ, sa pomaly stráca z povedomia verejnosti bez toho, aby poznali pravdu a pravých vinníkov. To nahráva tým, ktorí ho spôsobili a poškodili tak meno Slovenska v zahraničí. Napriek množstvu trestných oznámení v tejto kauze optimisti očakávajú, že konkrétne výsledky šetrenia by mohli byť známe do parlamentných volieb. Generálna prokuratúra zatiaľ iba pomaly zbiera potrebné podklady. Rovnako zaujímavé bude, ako v tejto kauze bude konať nový minister dopravy Ivan Mikloš. Pán Mikloš požiadal štátneho tajomníka Balogha a predsedu dozornej rady Železničnej spoločnosti Dušana Pajdlhausera, aby pripravili správu o postupe jednak ministerstva v tendri, ako aj samotného tendra. O ďalšom postupe sa Ivan Mikloš rozhodne na základe týchto správ.

Svetlo do škandalózneho tendra by mala vnieť aj odborná komisia zo Žilinskej univerzity. Analýzou oboch ponúk - konzorcia DMU-GTW (ŽOS Vrútky a Stadler) a spoločnosti Alstom sa však ešte nezaobrá. Dôvod? Vraj nedostala ešte všetky podklady od železníc. Čas teda pracuje pre hlavných protagonistov podozrenia z korupcie, ktorí sú z vládnej SDKÚ.

Napriek odvolaniu a stiahnutiu J. Macejka z kandidátky, ako aj vylúčeniu poslancu Petra Kresánka z SDKÚ, odborníci očakávajú mierny pokles preferencií tejto strany. Šéf agentúry MVK Pavel Haulík tvrdí, že treba počkať na výsledky. Politológ a šéf Inštitútu pre verejné otázky (IVO) Grigorij Mesežnikov je presvedčený, že politicky sa táto kauza už značne vyčerpala. Vplyv na voličskú základňu bude podľa jeho slov len mierny. „Elektorát SDKÚ je dosť pevný na to, aby takúto kauzu otriasli voličskou základňou SDKÚ,“ zdôraznil Mesežnikov. Na druhej strane dodal, že napriek ostrým výhradám niektorých politických strán sa neznižuje povolebný koalíčný potenciál SDKÚ. „Teraz je len vhodná príležitosť pre potenciálnych koalíčných partnerov, aby tieto výhrady ešte zosilneli. Po voľbách sa situácia zmení. Vnímam to ako časť predvolebného zápasu,“ dodal politológ. EB

## V Tatrách počítajú turistov

Záujem o vysokohorskú turistiku, jednotlivé tatranské lokality, ale aj štruktúru návštevníkov a časové rozloženie túr mapujú vo vysokohorskom prostredí TANAP ochranári a brigádni. Spočítavanie turistov sa realizuje vo vysokohorskom prostredí národného parku od roku 1972 s cieľom zistiť početnosť návštevníkov v jednotlivých lokalitách. Tradične sa robí počas leta, kedy návštevnosť kulminuje.

Hovorca Štátnych lesov TANAP Marián Šturcel povedal, že akcia je pomerne náročná a výsledky spočítavania za jediný deň síce nedajú odpovede na všetky otázky, ale v kontexte dlhodobého monitoringu sú neoceniteľné.

Návštevnosť Vysokých Tatier dosahovala rekordy začiatkom 80. rokov minulého storočia. V súčasnosti je približne o 10 až 20 percent nižšia, ale má rastúcu tendenciu. Niektoré lokality už počas vlnajšieho spočítavania prekračovali úroveň špičky. Napríklad na Rysy, kde je jediný vysokohorský hraničný priebeh pre peších, vystúpi za priaznivého počasia vyše 1000 ľudí, z nich asi štvrtina z poľskej strany.

Na spočítavanie sa spoločne podieľali Štátne lesy i Správa TANAP. EB

## Slovensko má tretieho mobilného operátora - Profinet.sk

Telekomunikačný úrad (TÚ) SR nedávno udelil firme Profinet.sk, a. s., Bratislava, licenciu na zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej mobilnej telekomunikačnej siete GSM a UMTS a na poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby, dátových a multimediálnych služieb prostredníctvom týchto sietí.

Spoločnosť Profinet.sk je povinná začať poskytovať služby GSM do 6 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti licencie a služby UMTS do 30 mesiacov odo dňa uvoľnenia frekvencií. Povinná je tiež do 18 mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti licencie vybudovať sieť GSM, ktorá bude pokrývať 20 % obyvateľstva SR signálom GSM. TÚ pridelil držiteľovi licencie pre sieť GSM číslo (cieľový kód) 0921 a pre sieť UMTS číslo 0923.

Úhrada za licenciu vo výške 1,5 miliardy Sk je rozdelená na dve splátky, ktoré je spoločnosť povinná uhradiť do 2. decembra 2002.

Profinet.sk rokuje so zahraničnými investormi, ktorí zabezpečia pre spoločnosť dodatočné finančné zdroje. Zatiaľ sa nepodarilo od zástupcov spoločnosti získať bližšie informácie o zahraničných investoroch.

Profinet.sk plánuje rozvíjať hlavne sieť UMTS a pri budovaní siete GSM sa zameria iba na oblasti s redším pokrytím signálu. Firma má v súčasnosti na území Bratislavy vybudovaných 100 kilometrov optických trás, ktoré môže zapracovať do budovania siete tretej generácie. Základné imanie Profinetu.sk je 50 miliónov Sk.

TÚ SR vydal 28. júna 2002 spoločnostiam EuroTel Bratislava a Orange Slovensko licencie na zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej mobilnej telekomunikačnej siete UMTS a na poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby, dátových a multimediálnych služieb prostredníctvom tejto siete. Licencie sa vydávajú na 20 rokov odo dňa nadobudnutia ich právoplatnosti a o predĺžení platnosti môžu držiteľia požiadať úrad v lehote 60 dní pred jej uplynutím. EB

## Na Slovensku sa platí za internet dvakrát viac ako v ČR

Zákazníci Slovenských telekomunikácií v súčasnosti platia za internet cez telefónnu linku dvakrát viac ako zákazníci Českých telekomunikácií. Vyplýva to z porovnania cien internetu v krajinách Vysegrádskej štvorky, teda Slovenska, Česka, Maďarska a Poľska, ktoré vykonalo občianske združenie Internet pre všetkých.

V SR sa od 1. augusta 2002 za hodinu na internete v slabej prevádzke platí 29,52 Sk, pričom v ČR počas augusta zaplatia za rovnako dlhé pripojenie 9 Kč, čo je v prepočte menej ako 13,50 Sk. Vyplýva to z toho, že Český Telecom pripravil na prázdniny pre svojich zákazníkov špeciálne prázdninové internetové balíčky, ktoré umožňujú pripojiť sa do internetu za mimoriadne výhodné ceny. Normálne stojí v ČR internet v slabej prevádzke 22,50 Sk za hodinu, čo je až o 7 Sk menej ako na Slovensku.

Združenie Internet pre všetkých a iniciatíva mimovládnych organizácií Rock volieb\_02 spoločne protestujú proti ďalšiemu zvýšeniu poplatkov za internet od 1. augusta 2002 zo strany Slovenských telekomunikácií, a. s. (ST). Podľa nich ide o neprimerané zvýšenie. Od leta 2001 sa cena internetu na Slovensku v slabej prevádzke zvýšila už o 66 %, a to bez toho, aby sa rozšírila ponuka služieb (ako v ČR a Maďarsku). Dôvodom sú podľa ST vysoké náklady a fakt, že internet musia krízovo financovať z iných služieb. Svoju nákladovú štruktúru však doteraz nezverejnili. Zástupcovia uvedených organizácií vyslovujú obavy, že takýto postup ST bude mať vážny dopad na rozšírenie internetu. Pre väčšinu bežných ľudí sa podľa nich stane menej dostupným, čo je v rozpore s dlhodobými záujmami Slovenska a jeho členstva v EÚ. Najmä po tom, čo sa Slovenská republika oficiálne pripojila k programu eEurope+, ktorého hlavnými cieľmi sú aj lacnejší a dostupnejší internet. EB

## Českí turisti znovu objavujú Slovensko

Zvýšený záujem českých turistov o dovolenku na Slovensku evidujú cestovné agentúry a kancelárie v Zlínskom kraji v Českej republike.

Podľa Markéty Čapkovej z kroměřížskej agentúry Tourtrend vzrástol oproti minulému roku minimálne o 15 %. V lete je záujem hlavne o termálne kúpaliská, ale ľudia jazdia aj do hôr.

Podobné skúsenosti má CK Rapant Zlín. "Každý druhý až tretí zákazník sa pýta na rekreáciu na Slovensku," povedal jej pracovník Bohumil Pýcha.

Súčasná silná česká koruna síce turistom z ČR nahráva, ale podľa B. Pýchu nie je kurz pri výbere dovolenky rozhodujúci. "Zvýšený záujem registrujeme už dva roky a stále rastie. Napríklad, tento rok máme termály vypredané dávno nezávisle od silnejúcej koruny," uviedol. Stále viac ľudí cestuje do oblastí Čalova, Dunajskej Stredy, Liptovského Jána, Ružomberku a Nízkych Tatier.

Ľudia v Česku majú podľa B. Pýchu záujem o lacnú dovolenku. Môžu si vybrať týždeň za 5 000 Kč pod stanom v Chorvátsku bez stravy, alebo hotel s bazénom a jedlom na Slovensku za 4 000 Kč na osobu. Druhý pohodlný variant je pre nich výhodnejší.

EB

## Čísla sú optimistické, ale blahobyt je zatiaľ v nedohľadne

Rast slovenskej ekonomiky je podľa čísel (3,9 %) oveľa rýchlejší ako v Európskej únii (0,2 %), ale k jej životnej úrovni sa napriek tomu približuje veľmi pomaly. Hrubý domáci produkt v prvom štvrtroku na Slovensku vytvárali najmä domácnosti svojou spotrebou, lebo rástli aj reálne mzdy (3,7 %). O to sa umelo postaral štát, keď vo volebnom roku odložil nutné uvoľnenie regulovaných cien a plošne sa zvýšili platy zdravotníkom a sociálnym pracovníkom. Životná úroveň ľudí rástla začiatkom roka neprirodzene vysokým tempom, no najviac rástla spotreba štátu, čo je typické pre končiacu sa volebnú obdobiu.

EB

## Obyvatelia Slovenska žijú dlhšie

Stredná dĺžka života sa na Slovensku za obdobie desiatich rokov predĺžila u mužov zo 66,64 na 69,14 roka a u žien zo 75,49 na 77,22 roka. Vyplýva to z analýz zhrnutých zo správy o zdravotnom stave obyvateľstva SR.

Celková úmrtnosť je stabilizovaná s tendenciou pozvoľného poklesu. Poklesla úmrtnosť na choroby obehovej sústavy, zhubné nádory, počet prenosných ochorení a celkový počet prípadov práceneschopnosti a invalidity.

Medzi najčastejšie príčiny smrti patria choroby obehovej sústavy s podielom 58,57 percenta, nádorové ochorenia s podielom 24,28 percenta, ďalej vonkajšie príčiny ako úrazy, otravy a poranenia s podielom 6,32 percenta a nasledujú choroby tráviacej a dýchacej sústavy s vyše 5 percentami. Tieto príčiny predstavujú 93,4 percenta všetkých úmrtí na Slovensku.

Z chorôb obehovej sústavy sa najčastejšie vyskytuje ischemická choroba srdca, akútny infarkt myokardu, ďalej sú to cievné choroby mozgu a ateroskleróza. Pod rôzne typy ochorení sa podpisuje nesprávna skladba výživy, nedostatok fyzickej aktivity, nadmerná spotreba alkoholu a nesprávna reakcia na stresové situácie. V tejto súvislosti uviedol, že vysoký krvný tlak v hodnotách nad 160 a 95 vo vekovej kategórii od 15 do 64 rokov sa u mužov vyskytuje takmer v 23 percentách a u žien v 13,2 percenta.

Slovensko sa v žiadnej z kategórií nevymyká z priemeru týchto krajín Európskej únie. Výrazne lepší je však priemer členských štátov únie, kde sa ženy dožívajú 81 rokov a muži 75 rokov.

Najviac z kandidátskych krajín sa dožívajú obyvatelia Malty – ženy 80,2 a muži 74,3 roka. Ženy v Česku žijú 78,3 roka, muži 71,6 roka.

EB

## Patentový úrad na Slovensku získal európsky štandard

Slovensko od nedávna pristúpilo k Európskemu patentovému dohovoru a prostredníctvom Úradu priemyselného vlastníctva v Banskej Bystrici sa stalo aj členským štátom Európskej patentovej organizácie. "V oblasti právnej ochrany patentov sa stalo štandardným úradom európskej úrovne, ktorý je porovnateľný s ostatnými v členských krajinách Európskej únie," povedala predsedníčka úradu Darina Kyliánová.

V Európskej patentovej organizácii bolo Slovensko päť rokov pozorovateľskou krajinou. Od 1. júla sa slovenský patentový úrad stal súčasťou jedného z najväčších patentových úradov na svete, ktorý prijíma približne 100-tisíc prihlášok a udelí takmer 40-tisíc patentov ročne.

Po prístupe k dohovoru Kyliánová očakáva postupný, podľa odhadov až štvornásobný nárast počtu patentových prihlášok. Patentový úrad ich prijal v minulom roku 1700.

Prihlasovanie patentu sa zjednoduší – aj preto počet prihlášok stúpne. "Pokiaľ si zahraničný prihlasovateľ podá európsku patentovú prihlášku, je jednoduché označiť aj Slovensko. Odhad nárastu vyplýva aj zo štatistik," dodala predsedníčka.

EB

## Deň daňovej slobody

Podľa výpočtov Združenia daňových poplatníkov Slovenska je totiž práve 18. jún deň daňovej slobody. "Do 18. júna odovzdávali občania všetok svoj zárobok štátu a od nasledujúceho dňa začínajú pracovať sami na seba," tvrdí združenie.

18. jún určili ekonómovia na základe podielu všetkých výdavkov štátu a štátnych inštitúcií na hrubom domácom produkte. "Podľa schválených rozpočtov plánuje verejná správa prerozdeliť vyše 46 halierov z každej vytvorenej koruny," upozornilo združenie. Oproti minulému roku je deň daňovej slobody skôr o osem dní.

Hoci Slovensko musí na deň daňovej slobody čakať o niekoľko týždňov alebo mesiacov dlhšie ako napríklad USA alebo Japonsko, existuje veľa vyspelých krajín, ktoré ho majú ešte neskôr. Švédsko alebo Dánsko dokonca až v auguste.

EB

## Úspešné prvé celoslovenské stretnutie majiteľov trabantov

Trabantisti sa tiež presvedčili o tom, že mnohými zaznávané vozidielko pojme napríklad do kabíny až 26 ľudí a do jeho kufru sa zmestí deväť prepraviek piva.

Spanilov jazdou z Kremnice cez Žiar nad Hronom a Banskú Štiavnicu do Zvolena sa nedávno skončil 1. celoslovenský zraz majiteľov a obdivovateľov áut trabant, na ktorom sa zúčastnilo 86 posádok, z toho štyri z Českej republiky.

Hlavný organizátor Peter Kyčina označil účasť za "neuveriteľnú", keďže išlo o prvý ročník. Účastníci sa stretli v Kremnici v sobotu napopoludnie. Zraz využili na výmenu technických informácií o týchto ľudových autách, vyrábaných do roku 1991 v bývalej Nemeckej demokratickej republike. Vyskúšali svoje schopnosti v jazde zručnosti, ktorú vyhral Ladislav Steller z Oždian pri Rimavskej Sobote. Za MissTrabant 2002 zvolili Marcelu Pridavkovú zo Žiaru nad Hronom. Najstarším účastníkom bol 70-ročný trabantista zo Zvolena, najmladšou iba polročná Zuzka, ktorú dovezli jej rodičia až z Košíc.

Druhý ročník stretnutia majiteľov trabantov bude na budúci rok v Nitre. Podľa Kyčinu na Slovensku sa robia stretnutia majiteľov áut rôznych značiek a chýbal už iba trabant. Vozidiel tejto značky vyrobili viac ako tri milióny a na Slovensku ich podľa odhadov ešte jazdí desať až dvanásť tisíc. Trabant je unikátny svojou technickou konštrukciou motora, ktorým je vzduchom chladený dvojvalec.

EB

## Pozostatky M. Hodžu uložili vedľa manželky na Národnom cintoríne v Martine

Telesné pozostatky prvého Slováka vo funkcii ministerského predsedu česko-slovenskej vlády dr. Milana Hodžu uložili nedávno vo štvrtok na Národnom cintoríne v Martine. Presne v deň 58. výročia smrti štátnika sa naplnila jeho posledná vôľa - spočinúť v rodnej zemi.

Na bohoslužbách v Evanjelickom kostole v Martine sa zúčastnilo asi štyristo zástupcov politického, verejného a spoločenského života. Uctiť pamiatku slovenského politika si prišli prezident Rudolf Schuster, predseda Národnej rady SR Jozef Migaš, predseda vlády Mikuláš Dzurinda, predstavitelia vlády, lídri politických strán a príbuzní M. Hodžu. Služby Božie celebroid generálny biskup ECAV Július Filo. Po skončení pobožnosti uložili rakvu s pozostatkami Milana Hodžu do hrobky, kde leží jeho manželka Irena.

"Hodža patril k najvýznamnejším politikom nielen vo svojej vlasti, ale aj v širokom európskom kontexte," povedal v príhovore predseda vlády Mikuláš Dzurinda.

Hodža bol jedným z najvýraznejších politikov 20. storočia. Jeho myšlienky a úsilie predznamenávali proces budúcej európskej integrácie. V rodných Sučanoch založil gymnázium. Ako 27-ročný sa stal poslancom uhorského parlamentu. Presadzoval program demokratizácie uhorského politického života a dôsledne bojoval proti narastajúcej maďarizácii. Pred vojnou úzko spolupracoval s následníkom trónu Františkom Ferdinandom na príprave transformácie monarchie.

Milan Hodža počas Československej republiky v rokoch 1918-1938 zastával viaceré ministerské funkcie a v rokoch 1935-1938 bol prvým Slovákom v dejinách, ktorý sa stal predsedom vlády.

## Milan Hodža 1878 - 1944

Milan Hodža sa narodil 1. februára 1878 v Sučanoch. V detstve ho vylúčili zo školy, pretože nechcel spievať maďarskú hymnu. Napokon študoval právo v Budapešti a Kluži, filozofiu vo Viedni. Začínal ako novinár. Ovládal sedem jazykov.

Keď mal 27, stal sa slovenským poslancom v Uhorskom sneme. Následník trónu František Ferdinand si ho vybral za svojho dôverníka, patril do jeho Belvederskej skupiny, ktorá chcela pretvoriť monarchiu na Spojené štáty Rakúska-Uhorska. K transformácii nedošlo, predbehol ju atentát na následníka trónu.

Za prvej Československej republiky zastával vo vláde rôzne ministerské miesta. Vrcholom jeho kariéry bolo obdobie rokov 1935-38, keď bol ako prvý Slovákom predsedom vlády.

Pred druhou svetovou vojnou chcel Hodža zamedziť Hitlerovým plánom. Predstrel Dunajský plán, neskôr označovaný ako Hodžov plán. Išlo o utvorenie homogénneho hospodárskeho priestoru v strednej Európe, so zriadením zóny voľného obchodu bez colných bariér. Hoci plán nenašiel ohlas, možno ho považovať za predohru povojnového plánu, na základe ktorého sa integrovala západná Európa.

V roku 1938 pod tlakom mnichovských udalostí sa Hodža rozhodol podať demisiu, a odišiel do emigrácie. Vo Francúzsku založil Slovenskú národnú radu. Po páde Francúzska odchádza do Londýna a odtiaľ pre nehody s prezidentom Benešom do USA.

V tom čase rozvíjal projekt stredoeurópskej federácie, ktorá mala vzniknúť po skončení vojny. Malo ju tvoriť osem štátov - Poľsko, ČSR, Rakúsko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko, Juhoslávia a Grécko. Svoj plán opísal v knihe Federácia v strednej Európe. Hodža si uvedomoval, že len jednotná a silná stredná Európa sa môže zapojiť do celoeurópskej politiky, inak sa stáva obeťou veľmocenských chýfok.

Hodža zomrel 27. júna 1944 v USA.

EB

## Husľový virtuóz Karvaj víťazom medzinárodnej súťaže

Víťazom 11. ročníka medzinárodnej Eurovíznej súťaže mladých hudobných talentov v Berlíne sa stal známy slovenský husľový virtuóz Dalibor Karvaj z Vrútok.

Finále súťaže sa uskutočnilo 19. júna vo večerných hodinách a priamy prenos z neho odvysielala rakúska verejnoprávna televízia ORF. Mladý, ešte len 17-ročný Dalibor sa predstavil so skladbou Carmen fantasie od Franza Waxmana, pričom porota rozhodla jeho vystúpenie za najlepšie a najpresvedčivejšie.

Karvajova sprostredkovateľka Zuzana Bukovská informovala, že Dalibor študuje tretí rok vo Viedni u renomovaného

pedagóga Borisa Kuschnira. Súťaže sa zúčastnilo 20 mladých umelcov do 19 rokov a siedmi z nich postúpili do posledného kola. Slovenský huslista zastupoval v Berlíne aj ORF, pretože táto televízia ho do súťaže nominovala.

EB

## Zomrela najstaršia Slovenka

Na srdcovú slabosť zomrela nedávno ráno v žilinskej nemocnici vo veku 108 rokov najstaršia Slovenka Anna Michulková.

A. Michulková sa narodila 19. apríla 1894 v Žiline a celý život bývala v rodinnom dome, ktorý si postavili s manželom v roku 1932. Vychovala päť detí a tešila sa z priazne dvanástich vnúčat, osemnástich pravnúčat a dvoch prapravnúčat.

EB

## Slováci prepadli vo vedomostnom teste

Slováci obsadili 17 priečku z devätnástich pri teste o všeobecnom prehľade reálií európskeho kontinentu. Najlepšie dopadlo v kvíze Poľsko, druhí boli Dáni a tretí Taliani.

Anketový prieskum pre 4000 ľudí z 19 krajín Európy pozostával z 20 otázok. Tie sa týkali histórie, zemepisu, politiky, vedy, umenia, športu a všeobecného prehľadu. Zostavilo ho 20 šéfredaktorov vydavateľstva Reader's Digest s cieľom prispieť zábavnou formou k prehľbovaniu európskej integrácie. Respondenti SR, tretí od konca, zodpovedali v teste správne v priemere 12 otázok. Iba 40 percent opýtaných Slovákov vedelo, že Nórsko nie je členom EÚ. A iba tretina tušila, kde sa nachádza dom Anny Frankovej. Naopak, vyše 90 percent Slovákov vedelo, že hlavným mestom Rumunska je Bukurešť.

Najlepšie informovanou kategóriou respondentov na Slovensku boli muži od 36 do 50 rokov, ktorí prekvapili znalosťami aj v otázkach, ako je napríklad domovská krajina excentrickej speváčky Björk (tri štvrtiny správne uviedli Island), čo bola vo väčšine ostatných testovaných krajín doména mladšej generácie. Slovenské ženy častejšie ako slovenskí muži poznali správnu odpoveď iba na dve otázky - "Ktorá je najľudnatejšia krajina v Európskej únii?" a "Kto napísal rozprávku o Jankovi a Marienke?". Najviac zlyhali pri otázke "Ktorá z trojice krajín Švédsko, Nórsko, Portugalsko nie je členom EÚ?", keď Nórsko uviedlo iba 29 percent slovenských žien, kým z mužov správne odpovedala viac ako polovica.

Najhoršie sa umiestnilo Portugalsko, predposlední skončili Briti, ktorí svojím výsledkom akoby potvrdili pretrvávajúcu inklináciu k izolácii od Európy.

Takmer bez problémov Európania identifikovali Afroditu ako bohyňu lásky. Správnu odpoveď vedelo 90 percent opýtaných. Vyše 80 percent opýtaných vedelo, že najvyšším vrchom v Európe je Mont Blanc. V priemernom hodnotení sa druhou najťažšou stala otázka na meno predsedu Európskej komisie. Len polovica Európanov vedela, že je to Romano Prodi.

V celkovom hodnotení obstáli muži o niečo lepšie ako ženy.

EB

## Zomrel básnik Ctibor Štítnický

Vo veku takmer 80 rokov zomrel nedávno básnik, prekladateľ a kultúrny pracovník Ctibor Štítnický.

Vlastným menom Tibor Dörner, sa narodil 6. 9. 1922 v Štítniku. Po oslobodení pracoval niekoľko rokov v rozhlasu a v období 1950-1957 bol tajomníkom Zväzu slovenských spisovateľov, neskôr sa stal riaditeľom Slovenského filmu. Z tejto funkcie ho v roku 1970 odvolali a na takmer dvadsať rokov mal zákaz literárnej a novinárskej publicity.

Ctibor Štítnický debutoval v roku 1943 zbierkou reflexívnej lyriky, ale patril ku generácii, ktorá sa literárne sformovala v päťdesiatych rokoch. Dosvedčujú to zbierky *Jarná pieseň družstevníka* (1950), *Rodina* (1952), *Na teba myslím* (1954). Výber z jeho ľúbostnej lyriky vyšiel v rokoch 1966 a 1967 pod názvom *Ostaň tu ešte chvíľu*. Zaradil doň aj dovtedy nepublikované básne.

Ako prekladateľ sa sústredil najmä na priblíženie poézie maďarských autorov, najmä Gyulu Illésa, Imre Madácha a ďalších. EB

## Za hľadanie v horách budú nájsť platiť

Návštevníci hôr, ktorí nechcú prísť o veľa peňazi, budú musieť byť ostražitejší. Ak sa im totiž z vlastnej nedbanlivosti stane úraz, náklady Horskej služby spojené so záchrannou činnosťou budú musieť hradíť sami. Túto povinnosť zakotvuje vládný návrh zákona o Horskej záchrannej službe.

Podľa náčelníka Tatranskej horskej služby Jozefa Janigu to má svoje opodstatnenie. "V súčasnosti sme sa, žiaľbohu, dostali do takého stavu, že odporúčania už pomaly nikto nerešpektuje. Ľudia chodia mimo chodníkov, pohybujú sa tu rôzne nespôsobilé osoby," hovorí. Horská služba je tak permanentne vystavená problému, kto prevezme náklady spojené so záchrannými prácami.

Zachraňovať však musí. "Horská služba musí bezplatne poskytnúť pomoc všetkým ohrozeným osobám," tvrdí Janiga. Potrebu prijatia zákona dokladá na príklade alpských krajín. "Tam je to tak, že každý ide do hôr na vlastné riziko. Ak sa mu čosi stane, je ošetrovaný a transportovaný dolu, pričom za toto všetko musí zaplatiť. Buď to znáša sám alebo formou poisťiek," tvrdí.

"Pre domácich turistov vrátane Čechov platia poisťky. Pokiaľ ide o zahraničných turistov, aj oni sú poistení, im sa však fakturuje každý zásah Horskej služby," vysvetľuje náčelník Horskej služby Slovenského raja Peter Bulej.

Práve poistenie je najistejším spôsobom, ako sa vyhnúť opletačkám s Horskou službou. V opačnom prípade to podľa Buleja môže mať dohru na súde. EB

## Lyceálna knižnica konečne "pod zákonom"

Lyceálna knižnica v Bratislave je jednou z najvzácnejších a najväčších zachovaných historických knižníc nielen na Slovensku, ale aj v stredoeurópskom priestore. Nachádzajú sa v nej stredoveké kódexy, tlačené knihy pochádzajúce z 15. až 19. storočia a veľká zbierka rukopisov vzťahujúcich sa k slovenským dejinám. Je umiestnená v budove bývalého evanjelického lýcea na Konventnej ulici a jej správcom je od roku 1954 Ústredná knižnica SAV. V minulých dňoch bola práve na jej podnet najvzácnejšia časť fondu Lyceálnej knižnice vyhlásená ministerstvom kultúry za historický knižničný fond, čiže nenahraditeľnú súčasť slovenského kultúrneho dedičstva.

Je to nielen deklarácia verejného záujmu zachovať ju pre budúce generácie, ale i praktický krok, záväzok pre štát, vlastníka (Evanjelická cirkev a. v. v Bratislave) i správcu, aby riešili a naplňovali naliehavé úlohy v oblasti ochrany, reštaurovania a konzervovania dokumentov, ich elektronického spracovania a prístupňovania. EB

## Od júla sa na ulici piť nebude

Od ôsmeho júla bude v Starom Meste zakázané na ulici piť

alkohol. Poslanci mestskej časti zákaz nedávno schválili vo svojom všeobecno-záväznom nariadení. Doviedol ich k tomu narastajúci počet žobrákov, ktorí v centre mesta od ľudí pýtajú peniaze. Pribudli hlavne s príchodom teplejšieho počasia.

"Chceme vytvoriť legislatívny podklad na to, aby mohli mestskí policajti robiť poriadok, mrzí ma, že to musím povedať, s bezdomovcami a so žobrákmi, ktorí už prekračujú rozumnú hranicu. Už to nie je len žobranie, no najmä obťažovanie. Po zime sa nám do centra nasťahovala sociálna skupina nielen z Bratislavy, ale aj z celého Slovenska," povedal starosta Andrej Durkivský. Žobrajúcich často sprevádzajú psy, ktorým niekedy tiež dajú alkohol.

Podľa nariadenia sa za alkohol považujú nápoje s obsahom alkoholu viac ako 0,75 promile. Nesmú sa piť vo vzdialenosti 100 metrov od sídla prezidenta, Národnej rady, škôl, kostolov a cintorínov. Alkohol sa nesmie požívať ani na ulici, námestí, ceste, moste, v parku alebo na detskom ihrisku. Bloková pokuta za tento priestupok môže byť najviac tisíc korún. Ako povedal veliteľ stanice mestskej polície v Starom Meste Jozef Hitka, ak dotýčný nemá peniaze, môže sa priestupok riešiť aj iným spôsobom, napríklad vykázaním z miesta alebo dohovorom. EB

## Zahrančné kultúrne inštitúcie otvorené verejnosti

Zahrančné kultúrne inštitúcie pôsobiace v Bratislave pozvali nedávno verejnosť na deň otvorených dverí. Podujatie už druhý rok organizovala Britská rada, Goetheho, Francúzskej, Rakúskej a Talianskej inštitúcie. Tento rok sa prezentovali aj Maďarský inštitút a výstavou fotografií Juhoslovenská zväzová republika. Každý inštitút ponúkol informácie o kurzoch a jazykových diplomoch, o možnostiach štúdií v zahraničí. Súčasťou prezentácie bolo aj premietanie filmov, výstavy knižných vydavateľov, turistické informácie. Na Rakúskom inštitúte sa o 12.00 h varilo napríklad múčne jedlo Kaiserschmarrn, Francúzskej inštitúcie pripravil výstavu o diele Victora Huga a džezový koncert na Hlavnom námestí a Talianskej inštitúcie pozval o 16.00 h na prednášku o osobnostiach talianskej opery a o 19.30 do Štátneho bábkového divadla na predstavenie *Dulcis in fundo* v talianskom jazyku. EB

## Kuriozity, ktoré vás rozveselia v Starej radnici

Nedávno sprístupnili v Starej radnici na Primáciálnom námestí výstavu *Kuriozít*.

Výstava o nezvyčajných veciach, ale tiež o veciach obyčajných, ktoré sa stali za desiatky až stovky rokov nezvyčajnými, obsahuje do 200 predmetov. Nájdete tu aj kuriozity, ktoré vás rozveselia. Zároveň sa môžete zapojiť do ankety o najkurióznějšíu vec výstavy, ako aj udalosť či príbeh zo svojho alebo spoločenského života. Výstava je otvorená v pondelok až piatok od 10.00 do 17.00 h, v sobotu a nedeľu od 11.00 do 18.00 h. EB

## 500 mladých vedcov z 28 krajín rokovalo v Bratislave

Prezentácia výsledkov z oblasti vedy a techniky je cieľom medzinárodného stretnutia vyše 500 mladých ľudí z 28 krajín Expo Science Europe - ESE 2002, 14. júla v bratislavskom Parku kultúry a oddychu.

Účastníci prestížneho osemdňového podujatia, ktoré organizátori MILSET so sídlom v Paríži a Asociácia pre mládež, vedu a techniku pripravili s podporou Európskej komisie, rady Európy a Ministerstva školstva, prednesli výsledky svojich pozorovaní, odborných štúdií a technických riešení.

Rozvoj a podpora vzťahu mladých k vede a technike bude hlavnou témou seminára o úlohe vedcov, učiteľov a mládežníckych vedecko-technických klubov v možnosti zvyšovania



záujmu mládeže o vedu a techniku. Účastníci troch diskusných okrúhlych stolov vo veku od 14 do 18 rokov tak budú mať možnosť konfrontovať svoje názory s odborníkmi z radov vedcov, pedagógov a dobrovoľných pracovníkov mládežníckych klubov. Súčasťou podujatia ESE 2002 bude aj viacero odborných exkurzií do výrobných závodov na Slovensku.

EB

## Bratislava bude mať prvý pravoslávny chrám

Jeho Blaženosť Nikolaj, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska začiatkom júla slávnostne posvätil základy a uloženie základného kameňa prvého pravoslávneho chrámu Sv. Rastislava na území Bratislavy.

Na posvätení sa okrem predstaviteľov veľvyslanectiev Ruska, Ukrajiny, JZR, Bieloruska a samotného iniciátora stavby ruského podnikateľa Alexandra Belousova zúčastnila približne stovka veriacich. Celý obrad sprevádzal nábožnými piesňami chrámový zbor z Prešova. Do základného kameňa boli už predtým vložené ostatky dvoch svätcov. Mučeníka Vladimíra metropolitu Kyjevského, prvého biskupa zastreleného sovietskymi komunistami počas ateizácie a Sv. Alexisa Tótha pochádzajúceho z východného Slovenska, ktorý neskôr v 19. storočí pôsobil v USA.

Podľa podnikateľa a investora Belousova, ktorého sprevádza jeho manželka predsedníčka SNS Anna Malíková, ak pôjde všetko podľa plánu v septembri bude ukončená hrubá stavba tohto byzantského chrámu. Prvé sviatosti by sa mohli v chráme uskutočniť už na jar budúceho roku. Belousova k tomuto činu viedla láska a viera. Po posvätení základného kameňa "vlastnými rukami" a kelňou prispel k jeho osadeniu.

Postaviť v Bratislave prvý pravoslávny chrám ocenili i všetci prítomní duchovní a veriaci. Jeho Blaženosť Nikolaj konštatoval potrebu stavať božie chrámy pre veriacich. Chrám je zasvätený Sv. Rastislavovi, ktorý povolal na územie Veľkej Moravy solúnskych bratov Cyrila a Metoda. Učenci priniesli kresťanskú vieru v zrozumiteľnom jazyku pre slovanské národy v staroslovienčine.

Pravoslávni veriaci sa v Bratislave od začiatku 90. rokov stretávajú na bohoslužbách v malom kostolíku pod Bratislavským hradom "zapožičanom" od rímskokatolíckej cirkvi. Nový pravoslávny chrám vyplní nielen medzeru v naplňaní cirkevnej politiky štátu, ale Bratislava získa aj jednu z ďalších menších dominant. Typické cibulovité kupoly majú totiž prevyšujú aj päťposchodovú budovu sídla HZDS na Tomášikovej ulici, v tesnej blízkosti ktorej sa bude pravoslávny chrám nachádzať. Navrhol ho architekt Milan Andráša a bude vysoký približne 30 metrov.

EB

## O letný kurz slovenčiny má záujem 95 ľudí z 28 krajín

Na 12. ročník letného kurzu slovenčiny, ktorý organizuje Ústav jazykovej a odbornej prípravy zahraničných študentov (ÚJOP) Univerzity Komenského v Bratislave, sa prihlásilo 95 záujemcov z 28 krajín.

Kurzy budú prebiehať v dvoch turnusoch. Júlový kurz sa uskutoční v študijnom stredisku v Bratislave, augustový v Košiciach. Vďaka podpore ministerstva školstva sa na nich zúčastní aj 30 krajanov žijúcich v zahraničí, ktorí študujú slovakistiku. Štipendium riaditeľky ÚJOP UK získalo v tomto roku 20 študentov študujúcich slovenský jazyk na zahraničných univerzitách.

Popoludní a večer budú na programe aktivity, počas ktorých sa účastníci kurzu zoznámia s historickými a kultúrnymi pamätihodnosťami Bratislavy a okolia. Naplánované sú výlety do Čunova, Trnava, exkurzia do Bojníc, na Oravu a do Banskej Štiavnice či turistické vychádzky do Malých Karpát. Súčasťou programu budú prednášky o Slovensku, návštevy podujatí Kultúrneho leta, stretnutie s karikaturistom a humoristom Milanom Stanom i ochutnávka typického národného jedla.

Najväčší záujem o letný kurz slovenčiny je v tomto roku zo

strany Nemcov (15) a Američanov (14), ktorí tvoria viac ako 30 percent prihlásených. Potvrzuje sa tak zvýšený záujem o slovenské jazyky v západnej Európe a Spojených štátoch Amerických. V bývalých postkomunistických krajinách klesol dopyt po štúdiu slovenského jazyka. Frekventanti z týchto krajín tvoria 23 percent z prihlásených. Do kurzov sa prihlásili aj záujemcovia z Austrálie, Belgicka, Egypta, Fínska, Francúzska, Ghany, Indonézie, Írska, Izraela, Japonska, Kanady, Líbye, Švajčiarska, Švédska, Talianska, Turecka a Veľkej Británie.

EB

## Slováci z Kanady na fotografiách

Dokument o takmer 120-ročnej histórii Slovákov v Kanade prezentuje výstava Slovenského národného múzea s názvom Kanadskí Slováci vlastnými očami. Návštevníci Harmincovej siene v sídle SNM na Vajanského nábřeží si na nej pozrú fotografie kanadských Slovákov zoradené do viacerých tematických celkov. Nechýba medzi nimi historický exkurz dejinami našich krajanov v Kanade, história športu, ukážky z výtvarných diel ako aj kolekcia fotografií. Výstava uzatvára výber z literárnej tvorby kanadských Slovákov. Výstava je pre verejnosť prístupná denne okrem pondelka až do 31. septembra. Expozíciu pripravilo Centrum kultúry a dedičstva kanadských Slovákov a SNM.

EB

## Začiatkom júla pod hradom Devín otvorili vynovenú cyklocestu.

Na cykloeste dlhej 23 kilometrov bolo 16 tabulí osadených už viac ako šesť rokov. Za ten čas ich zničili viaceré povodne, ale aj vandali. Odneďavna je na ceste 16 nových podstavcov a tabulí s čerstvou grafikou, trojjazyčnými nápismi, kresby vystriedali fotografie.

Na tabuliach sú informácie o minulosti Devínskej Kobyly, o geologických nálezoch na kobyle, zaujímavosti o tom ako vznikala hradná skala, o slovanských pevnostiach z 9. storočia, ktoré boli na Sandbergu nad Devínskou Novou Vsou a patrili k hradu Devín. Nevynechala sa ani flóra a fauna Devínskej Kobyly, chránených oblasti Nivy Moravy a Devínskeho jazera. V Devínskej Novej Vsi je špeciálna tabuľa venovaná železnej opone, je tu zbytok oplotenia z ostnatého drôtu, pôvodná strážna budka a bunker z druhej svetovej vojny. Tabule upozorňujú aj na prvý stabilný most cez Moravu, ktorý tu dala postaviť Mária Terézia, jedna tabuľa je pri slovansko-avarskom pohrebisku s 900 hrobmi z 8. storočia.

Po cykloeste sa dá dostať aj do Rakúska a na Moravu. Stačí pokračovať do Záhorskej Vsi, kde sa môžete kompou dostať do Angernu a po cykloeste sa opäť vrátiť do Bratislavy. Alebo môžete z Vysokej pri Morave pokračovať až do Moravského sv. Jána a do Veľkých Levárov a potom na Moravu. Cyklocesta vedie cez chránené územie Nivy Moravy, nie je výnimočné stretnúť sa aj so zvieratami, najmä zajacmi a srnami.

Cyklocesta slúžila pôvodne ako pohraničný chodník. Od pádu režimu v roku 1989 sa o ňu nikto veľmi nestaral, na niektorých miestach sú pukliny a tak je nevhodná napríklad pre korčuliarov. Tí zatiaľ musia sa svojím obľúbeným športom cestovať stále iba na hrádzu.

EB

## Zúbkované zázraky konečne na Slovensku

Viac ako storočnú históriu organizovanej filatelie na Slovensku spojenú so 150-ročnou tradíciou rakúskej známky, ale aj špičkovú známkovú tvorbu niekdajšej Československej a súčasnej Slovenskej republiky. To všetko možno uvidieť na 1. ročníku práve prebiehajúcej Medzinárodnej výstavy poštových známok Slovensko 2002, ktorá v priestoroch Slovenského národného múzea ponúka od štvrtka až do 10. júla všetkým obdivovateľom zúbkovaného zázraku šancu spoznať unikátne exponáty pochádzajúce z 12-tich európskych štátov a z USA. Až na 90 percent ide o súkromné zbierky, ktoré sú inak verejnosti dostupné iba zriedkavo a keďže ich majitelia upozornili, že známkam škodí denné svetlo, nebolo ani možné výstavu

prípraviť vo väčšom časovom rozpätí. Z celkovo 124 exponátov 94 súťaží v 5 kategóriách, ktoré medzinárodná porota vyhodnotí 9. júla a tým najlepším udelí výstavné medaily z kremnickej mincovne a pamätné diplomy.

Každý deň výstavy je venovaný jednej téme, čo zároveň vyjadruje i príležitostná pečiatka a oficiálna prílač na celinách. Pamiatkou na výstavu však sú aj príležitostné nové známky a to „kardinál Alexander Rudnay“ v háččekovej úprave, známka „Blahoželenie“ s personalizovaným kupónom, príležitostná poštová známka „Majster sveta v ľadovom hokeji 2002“, poštový lístok „Doprava na Dunaji“ a celinová obálka „Európska integrácia“.

EB

## 58. výročie SNP si v Bratislave pripomenuli na rovnomennom námestí

Slovenské národné povstanie si koncom augusta na rovnomennom bratislavskom námestí pripomenuli priami účastníci tejto historickej udalosti, predstavitelia parlamentu, vlády, samosprávy a zástupcovia diplomatických misií.

Predseda Bratislavského samosprávneho kraja Ľubo Roman v príhovore spomenul významný medzník v histórii Slovenska a spoločného boja proti fašizmu. "Všeličo pri hodnotení SNP treba prenechať historikom. Ani po trinástich rokoch po prehodnocovaní našej minulosti sa nedočkal jednotného zaradenia do našich dejín. Dnes je 29. august štátny sviatok. Všetci politici by už mali povedať svoje stanovisko - buď je to tradícia, ku ktorej sa hlásime, má pre nás zmysel v súčasnej Európe, alebo sa chceme hlásiť k niečomu inému," zdôraznil pred účastníkmi spomienky Roman.

V tento deň si všetci spomínajú na tých, ktorí sa obetovali pre Slovensko, milovali ho a urobili pre naše dejiny čin, na ktorý sa nezapadá. Ako ďalej uviedol Roman, pri hodnotení významu SNP niektorí tvrdia, že to bolo povstanie proti vlastnému štátu a znehodnocujú to významné gesto, ktorým Slováci odmietli fašizmus. "Iní tvrdia, že partizáni napáchali veľa škôd. Ďalší poukazujú na jeho uzurpáciu a zneužitie komunistickou stranou pred rokom 1989, ale všetci zabúdajú na to, že ním sme sa my Slováci prihlásili k protifašistickej koalícii. Boli sme jedinou krajinou v regióne, ktorá sa v roku 1944 zmohla na ozbrojený odpor a spolu s varšavským povstaním o najväčší národný vzdor proti fašizmu," konštatoval predseda BSK.

Organizátormi osláv 58. výročia SNP v Bratislave, na ktorých sa zúčastnilo približne 500 občanov, boli Krajský úrad Bratislava, Bratislavský samosprávny kraj a bratislavská organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

EB

## V Bratislave začali s postrekmi proti komárom

S postrekmi proti komárom sa začalo v bratislavských mestských častiach. Ako prvé sa budú postrekovať obytné zóny v Devínskej Novej Vsi, Devíne, ktoré boli najviac zasiahnuté nedávnymi záplavami, a v Karlovej Vsi. Vzhľadom na kalamitnú situáciu hlavný hygienik SR Ivan Rovný nedávno rozhodol o nutnosti postrekov. Aplikácia sa nebude vykonávať z lietadla.

Entomológ Jozef Brestovský vysvetlil, že postrekovať sa bude prístrojom ULV Generátor LECO H.D., vyrábajúcim jemnú hmlu, ktorý účinkuje proti komárom takmer okamžite. Podľa jeho slov okrem citlivých druhov múch všetok ostatný hmyz postrek prežije. Nebezpečný nie je ani pre ľudí, ktorí by však počas jeho aplikácie mali radšej zostať doma, pozatvárať okná a prípadne aj domáce zvieratá. Postrekovať sa bude vo večerných a nočných hodinách. Monitoring situácie ukáže, či bude nutné akciu zopakovať. Brestovský uviedol, že zvyčajne sa druhý postrek vykonáva v rozmedzí od 4 do 10 dní. Teplejšie dni by výskyt komárov mohli urýchliť.

Starosta Devína Ján Novotný prirovnal súčasnú situáciu s

premnožením komárov k tej, ktorá vznikla po povodniach v roku 1997. Domnieva sa, že bolo treba zareagovať rýchlejšie. Momentálne je trochu neskoro, pretože sa už vyliahli, dodal starosta.

EB

## Predvolebná situácia na Slovensku je lepšia ako pred letom

Európsky komisár pre rozšírenie Günter Verheugen veri, že Slovensko bude mať po septembrových voľbách v parlamente jasnú proeurópsku demokratickú väčšinu. Predvolebná situácia na Slovensku je podľa neho teraz omnoho lepšia, ako pred letnými prázdninami.

"Očakávam teda, že v budúcom slovenskom parlamente bude silná demokratická proeurópska väčšina," povedal Verheugen.

Slovensko podľa neho potrebuje vládu, ktorá bude mať v Európe dôveru a ktorá bude schopná doviest krajinu do EÚ a zaručiť pokračovanie politických, ekonomických a sociálnych reforiem.

"Myslím, že Slováci sú si vedomí toho, že toto sú zrejme najdôležitejšie voľby v histórii krajiny," dodal komisár Verheugen. Na priamu otázku, čo sa stane v prípade návratu bývalého premiéra Vladimíra Mečiara k moci, však neodpovedal.

"Myslím, že by bolo nesprávne hovoriť slovenským voličom: keď urobíte toto, tak my urobíme toto a toto... My Slovákom hovoríme, že musia urobiť rozhodnutie s doširoka otvorenými očami, a oni to urobia," dodal Verheugen.

EB

## Cyklus šansonov v Klariskách

Cyklus šansonov sa bude konať v dňoch 25. až 29. septembra v koncertnej sieni Klarisky v Bratislave. V nedeľu sa predstaví česká šansonierka Ester Kočičková, v súčasnosti známa ako moderátorka „feministického“ programu na ČT Ženský hlas. „Má dlhé vlasy do očí, hlboký hlas a talent. Spieva tak, že o nej mnohí tvrdia, že je nová Olmerová. S obľubou uráža publikum z pódia," napísal o nej český týždenník Reflex. Sprevedzať ju bude klavirista Lubomír Nohavica.

Deň po Ahasweri, ktorého vystúpenie je naplánované na pondelok, sa v programe Háčkované stretnutie po 30 rokoch predstaví herečka a speváčka Milka Došeková. V stredu zahrá poľská muzikálová herečka Maria Meyerová a jej skupina Ma Scala. V Bratislave predvedie predstavenie Jestem znów - Maria Meyerová špieva Brela. Cyklus šansonov ukončí vo štvrtok vystúpenie francúzskej muzikálovej hviezdy Aini Iftenovej a klaviristu Pierra Azaisa.

EB

## Na BHS orchestre zo všetkých metropol V4

Od 27. septembra do 11. októbra sa uskutoční už 38. ročník Bratislavských hudobných slávností, ktoré sú jediným slovenským reprezentantom v Asociácii európskych festivalov EFA. Vystúpi na ňom umelci z osemnástich krajín, zabezpečená je účasť orchestrov zo všetkých hlavných miest krajín V4 - Česká filharmónia, Varšavská filharmónia, Budapest Festival Orchestra, Slovenská filharmónia a Symfonický orchester Slovenského rozhlasu.

Medzi účastníkmi sú ďalej Bruckner Orchester Linz, Orchestre National de Montpellier, Bach Collegium Mnichov, huslista Gidon Kremer či saxofonista John Edward Kelly alebo dirigenti Libor Pešek, Andrew Parrott či James Judd.

Festival zahŕňa aj tvorbu skladateľov, ktorí oslavujú v tomto roku okrúhle výročia - Igora Stravinského, Oliviera Messiaena, Ilju Zeljenuku, Ladislava Burlasa a Ivana Hrušovského. V svetovej premiére odznie dielo Miguela Kertsmana Komorná symfónia č. 1 Boa Viagem Shoreline.

## Česko se ke krajanům nechová dobře

V červnu opět byly parlamentní volby. Já se jich však, na rozdíl od těch minulých, kdy jsem žil v České republice, nemohu zúčastnit. Jsem totiž od minulého roku opět krajanem. K nejbližšímu zastupitelskému úřadu to mám šest set kilometrů daleko a český volební zákon, v roce 1999 s velkou slávou novelizovaný, korespondenčně volit neumožňuje. Ptám se: proč?

Nabízí se však také širší otázka: Postavení krajanů v republice.

Krajané (do této kategorie řadím všechny, kteří se cítí být krajané a nezáleží na tom, zda žijí mimo území České republiky měsíc nebo padesát let) můžeme volně zařadit do pěti skupin: potomci dávných emigrantů a exulantů, exil z roku 1948, exil z roku 1968, exil pochartový a krajané, kteří trvale či dočasně opustili Českou republiku po pádu železné opony.

Vztah domoviny ke krajanům byl pro mne od samého začátku postkomunistického Československa a později České republiky velmi těžko srozumitelný. Na jedné straně dal nový stát jasně najevo, že krajané vítá a zve do svého středu, na straně druhé však k nim přistupoval jako k problému, který je třeba řešit. Vznikaly různé parlamentní podvýbory pro krajané, politici zařazovali do programu svých zahraničních cest setkání s krajané a české Ministerstvo zahraničních věcí navázalo po letech s většinou fungujících krajaných organizací opět kontakt.

Zpočátku vše klapalo dobře, později přišly krajané požadavky - volební právo, dvoji občanství a restituce - a česká soudržnost byla rázem ta tam. Mezi krajané a českými politiky vznikla jakási podvědomá bariéra. Kde hledat vinu?

V této souvislosti je nutné se zamyslet nad tím, kdo vlastně krajanstvo zastupuje. Mnozí z nás se o dění v Čechách zajímají pramálo. Mají nové domovy, starosti a přátele. Nelze jim to mít za zlé. Vždyť možnost žít život podle vlastního uvážení je jedna ze základních občanských svobod. Další skupinu tvoří lidé, kteří krajanstvím záležitostí zasvětili svůj život. Dávají se volit do různých rad, starají se o krajané majetek, pořádají různé akce, prostě vědomě vyhledávají prostředí dalších krajanů.

Je zde i další skupina, svým počtem asi největší. Tato skupina lidí o svém českém původu nepochybuje, ale zároveň si uvědomuje, že žije mimo území České republiky. Svě češtví tedy nosí uvnitř a je na ně patřičně hrdá. Zároveň se však členové této skupiny pyšní tím, že jsou dobrými Američany, Australany, Němci, Španěly či Bolivijci. Tato skupina se krajanstvím aktivně věnuje jen velmi zřídka a je tak v krajaných organizacích špatně zastoupena.

A tak se stalo, že krajané před českým státem většinou zastupují lidé, kteří to jsou ochotni dělat. Jedná se ve velké míře o starousedlíky, kteří se na sklonku svého života rozhodli pomáhat krajanům. Najdeme mezi nimi mnoho skvělých, obětavých a neúnavných lidí, kteří pořádají krajané akce, udržují české knihovny či vedou třídy českého jazyka. Také však neradi komplikují vztahy s domovinou, jsou nakonec rádi, že mají možnost do ČR bezproblémově jezdit. Jejich vztah k českým politikům je většinou pasivní, někdy i servilní. Nejsou schopni zastávat jednotný a ucelený postoj. Jde jim spíše o uznání jejich dlouholeté krajané činnosti než o to, aby bojovali za krajané práva. V tom vidím velké nebezpečí.

Jeden případ za všechny: Existuje sdružení krajaných organizací v New Yorku, kdysi založené za účelem stavby a následné péče o údržbu a provoz Národní budovy na Manhattanu. Zástupci tohoto sdružení vyřešili svoji bezradnost nad havarijním stavem nemovitosti tím, že ji za symbolický jeden dolar prodali k opravě české vládě.

Na tom snad není nic špatného, jistě namítnete. Má však rada zastupující v nejlepší případě několik stovek lidí právo disponovat s majetkem patřícím mnoha generacím krajanů? Právně možná, ale morálně určitě ne. Podle mne se jedná o nebezpečný precedenční případ, který možná povede k dalšímu úpadku krajaného života v newyorské oblasti. Vždyť to byla právě nezávislost na strukturách moci, která mnohé z nás do světa dostala, a chuť k účasti v českou vládou organizovaném krajané životě bude mít jistě jen velmi málo z nás. Proč vlastně vést krajané život? Není lehčí a pohodlnější tuto úlohu rovnou svěřit zástupcům českého státu?

Do Národní budovy asi brzy přesídí český konzulát, různé kanceláře českých organizací a kdo ví, třeba ji budou moci využívat ke své propagandě také české politické strany včetně komunistů - záleží jenom na výsledku voleb. A tak se ptám: Nejedná se jen o první případ tunelování krajaných organizací českou vládou?

Je zřejmé, že současná krajané reprezentace není schopna krajané důsledně zastupovat. Dnešní krajané zastupitelé již v žádném případě nemluví za většinu krajanů, ale spíše za tu menšinu, která se sdružuje v krajaných organizacích. Žijeme v době úpadku krajanů, mizí krajané občanská společnost. Přestávají vycházet krajané noviny, upadá návštěvnost krajaných akcí i zájem provozovat krajanéskou činnost. Mladší krajané, kteří by možná měli dost elánu tuto situaci změnit, nemají o krajanéskou činnost zájem. A současná krajanéská reprezentace neudělala nic pro to, aby v nich tento zájem vyvinula.

A tím se právě vracím k začátku této úvahy. Nedávno jsem četl v místních novinách zajímavý inzerát. Nizozemské ministerstvo zahraničních věcí upozorňovalo své občany žijící v Austrálii na termín nadcházejících parlamentních voleb. Hned jsem si vzpomněl na bližící se termín voleb českých a zapochyboval, že se ve stejných novinách objeví podobný inzerát českého ministerstva zahraničí. A proč by? Krajanéští zástupci si stěžovat nebudou, nedostali by třeba už žádné medaile.

Lukáš Martín

## Komunikace mezi exilem a domovem

ZDENĚK PAVLÍK

Komunikace mezi těmi, kteří opustili Československo v různých dobách v minulosti, a domovem byla velmi rozdílná. Emigranti a exulanti jsou od počátku svého odchodu ovlivňováni odlišnou politickou zkušeností než ti, kteří zůstali doma. Bez ohledu na to, jak intenzivní styk si zachovali s domovem, situací doma neprožívají a jsou o ní informováni pouze zprostředkovaně, nejčastěji prostřednictvím médií. Tyto zprávy, nezřídka zkreslené, jsou přijímány různě také podle toho, jaký byl důvod pro odchod z Československa i, konec konců, s jakými obtížemi se tento odchod uskutečnil.

Omezíme-li se na období po první světové válce, tj. na období, kdy lidé, kterých se to týká, jsou ještě na živu (tedy vynecháme-li potomky starších emigrantů, kteří si zachovali povědomí svého původu, resp. původu svých rodičů, event. dalších předků, a diskuse o komunikaci s nimi by si zasloužila samostatnou pozornost, je však přece jen odlišného charakteru), potom je možno odlišit několik fází, které charakterizují různé skupiny osob. Jsou to především ti, kdo odešli po první světové válce za prací (Československo zůstávalo v té době emigrační politikou) a tato skupina se podobá starším emigrantům nebo jejich potomkům. Další skupinu tvoří odchody před hrozbou nacistické okupace před i po mnichovském diktátu. Ne všichni se po válce vrátili - a pokud ano, mnozí se dostali do další skupiny exulantů po únorovém puči. Tato skupina je zvláště početná. Odchody v této době byly často velmi dramatické. Komunistický režim nastolil teror proti svým oponentům a jednou z možných reakcí bylo emigrovat, nebo na tento teror podobným způsobem odpovídat (způsobem takové reakce byl např. útěk bratrů Mašíňových). Mohu potvrdit z vlastní zkušenosti, že mnohem více lidí o exilu uvažovalo, než jich skutečně odešlo. Situace se poněkud mění v průběhu šedesátých let v době pražského jara, kdy bylo možno nalézt méně dramatické způsoby odchodu a řada lidí jich využila. Velká exilová vlna se pak objevila opět po sovětské invazi. To však již byli lidé, kteří předcházejících dvacet let komunistické vlády prožili, často v nikoliv bezvýznamných funkcích, a proto i jejich počáteční komunikace s lidmi z předcházejících skupin byla obtížná. Konečně poslední skupinu tvoří lidé z emigrace ponormalizační, kde již nešlo většinou o

reakci na přímou persekuci, ale na omezenost vlastního uplatnění v důsledku kádrové politiky komunistické strany nebo přímo touha po životě v zemích s vyšší životní úrovní.

Komunikace jednak mezi různými skupinami emigrantů a exulantů, jednak mezi nimi a domovem, byla velmi obtížná a omezovala se na ověřené předcházející vztahy. Na jedné straně musela být oprávněná obava, že ne každý nově příchozí je veden čestnými úmysly. Na druhé straně byla obava těch, kteří do zahraničí mohli z různých důvodů vycestovat, že mohou být ohroženi různými tajnými službami, které byly líceny komunistickou propagandou v nejčernějších barvách a které plnily určité důležité úkoly, při nichž zcela logicky využívaly všech prostředků bez ohledu na bezpečnost jednotlivých osob. Po sametové revoluci dochází pak k otevřené komunikaci příslušníků všech těchto skupin s těmi, kdo celou tuto dobu čtyřiceti let žili v totalitním státě.

Existují nejméně dvě významné objektivní skutečnosti, které jsou v pozadí této komunikace. Především je to charakter samotné politické změny nazvané sametovou revolucí. Nově nastupující politická garnitura vycházela při obsazování vrcholných státních funkcí jednak z osob, které patřily k disentu a jednak z těch, které se s předcházejícím komunistickým režimem přímo nezkompromitovaly a zachovaly si relativně čistý štít. Počáteční euforie po tak rychle probíhajícím pádu komunistického režimu vedla k převažujícímu přesvědčení, že vše bude nadále dobré a všichni budou žít v bratrství. Nikdo z nastupujících vedoucích činitelů nevzpomínal na nejhorší období komunistického teroru v padesátých letech a výraz této náladě dala i volba Václava Havla prezidentem jen málo změněným komunistickým parlamentem. Václav Havel byl zvolen všemi hlasy nejen kooptovaných, ale všech, tedy i komunistických poslanců, i když ve veřejném hlasování před objektivy televizních kamer. To je samozřejmě jedna z vážných chyb sametové revoluce, neboť, jak bylo již tehdy zřejmé a jak to ukázaly následující svobodné volby, tito poslanci reprezentovali jen malou část občanů. Povaze věci by odpovídalo jmenování prozatímního shromáždění a okamžité vypsání voleb při současném tlaku na komunistickou stranu, aby se rozpustila a odevzdala celý svůj majetek státu. Samotný nekrvavý průběh sametové revoluce je ovšem možno uvítat. Ten jistě neměl předjímat amnestii zločinů komunistického režimu, jejichž právní postih se ukázal později jako velmi složitý a zdoluhavý, ale pomohl vyvarovat se nových křivd. Druhou skutečností je poměrně dlouhá doba od odchodu především prvních exulantů před druhou světovou válkou a bezprostředně po roce 1948; i tito druzí exulanti neměli přímý kontakt se životem doma po čtyři desetiletí, a pokud ještě byli v aktivním věku, své vzdělání a věštinu životních zkušeností získali mimo Československo.

Z obou uvedených skutečností se odvíjela řada dalších důsledků. Nikoho z nových představitelů vládní moci nenapadlo oficiálně vyzvat exulanty k návratu a umožnit jim zaujmout významná místa v exekutivě. O tato místa byl především velký zájem doma a přímo proti byl zřetelně celý administrativní aparát vrcholných státních úřadů, který dále fungoval, snažil se rychle přizpůsobit a měnil se teprve postupně a pomalu. Je možno i tvrdit, že o takový nástup exulantů do významných pozic nebyl ani u představitelů nově nastupující demokracie zájem, neboť pro ně znamenal velkou konkurenci. Zájem státu zde nestál na prvním místě. Na druhé straně je třeba připustit, že v důsledku malé komunikace nebyl o osobách, které by mohly bezprostředně nastoupit do významných postů, velký přehled. Je však logické, že pokud nebyly z Prahy pozvány, samy se do služeb nehlásily. Zejména na některých úsecích státní správy došlo tím k velkým chybám, když si např. uvědomíme, jak po sametové revoluci fungovalo ministerstvo zahraničních věcí a kdo byl na reprezentativní posty v zahraničí jmenován. Situace na jiných úsecích mohla být složitější, neboť dlouhá doba nepřítomnosti byla jistě určitou, i když nesporně překonatelnou překážkou.

Kde mohlo být uděláno nesporně mnohem více, je sféra vědy a vysokých škol. Docházelo zde sice k různým konkursům a hodnocením, ale účast exulantů bez propagace těchto míst v zahraničí byla při nich minimální. Ani zde není možno jednoznačně posoudit, proč tomu tak bylo, neboť příčin bylo jistě více. Ve vědě se zachovala struktura vzniklá za komunistického režimu v padesátých letech, kdy byla vědecká činnost soustředěna v Československé akademii věd a vysoké školy byly přeměněny pouze v pedagogické instituce. To bylo první chybou, která umožnila zachování někdy velmi problematických kolektivů, které by byly narušeny už jen vzájemným otevřením akademických ústavů a vysokých škol, což je běžné ve všech demokratických státech. Přežíval zde strach před tímto otevřením, vycházející z předcházející zkušenosti, že přežít mohly pouze relativně uzavřené kolektivy; jen v nich bylo možno dosahovat někdy velmi dobrých a ideologicky nezatížených výsledků, a to často navzdory bdělému dozoru stranického aparátu. Pomoc v této sféře by byla nesporně velmi užitečná. Je ovšem také pravdou, že by to od nově příchozích znamenalo často materiální oběti, neboť životní úroveň v tehdejší Československu a v zemích, odkud by tito pracovníci přicházeli, byla a je dosud velmi rozdílná. V současné době se tyto rozdíly nejvíce udržují právě na vysokých školách a ve sféře věd, rychleji se zmiňují jen v bankovním sektoru a v oblastech některých služeb. Přesto by se jistě při větší informovanosti a snaze mnoho exulantů do konkursů přihlásilo.

Určitým problémem byla i ministerská, rektorátní a fakultní byrokracie, která se důsledně držela předpisů (např. o délce doby, kterou uchazeč přednášel, přísným posuzováním formálních kvalifikačních podmínek apod.), i když zejména v této době měl být mnohem větší důraz kladen na mezinárodní zkušenosti a styky a umožněno dodatečné vyrovnání se s požadovanými podmínkami. Pro každé pracoviště podobného druhu je mezinárodní propojení jedna z nejdůležitějších věcí.

Přes všechny tyto problémy se někteří exulanti do různých činností zapojili, ale ani zde to nebylo často bez problémů. Většinou šlo o funkce poradní a jejich neúspěch mohl mít jednak objektivní povahu (přílišná odlišnost reality a zkušeností a z toho vyplývající odlišné pohledy a doporučovaná řešení od ostatních pracovníků), jednak subjektivní (přeceňování schopností a přílišná důvěra v potřebné nasměrování některých změn). Nemohu se nezmínit o kritice některých těchto exulantů, kdy jejich neúspěchy byly vysvětlovány nízkou kvalifikací. Zde samozřejmě není možno zobecňovat, ale zároveň asi nikdo nepopře, že získat vysoce kvalifikovaného odborníka je neobyčejně obtížné a že je k tomu třeba vynaložit mimořádné úsilí. Většinou se nebude sám nabízet, což je v tomto mimořádném případě nesporně škoda, ale skromnost je nejednou spojena s kvalifikací. Může se pak jistě stát, že se pokusí uplatnit někdo, kdo exulantům příliš dobré jméno nedělá. Ostatně copak si může někdo myslet, že exulanti, podobně jako ti, kteří do ciziny neodešli, tvoří homogenní skupinu?

Nedívím se nikomu, kdo musel za dramatických podmínek Československo po únoru 1948 opustit a nikdy se do něho nemohl vrátit ani podívat, že se s nedůvěrou dívá na ty, kteří celou tuto dobu v Československu prožili. Tím citelněji se ho pak dotknou neuvážené výroky některých politiků, že nikdo nebyl nucen z Československa odcházet, nebo že exulanti jsou lidé, kteří si chtěli ulehčit situaci tím, že odešli apod. To jsou nejen neodpovědná, ale zároveň necitlivá, hloupá a často urážející tvrzení, která právem vyvolávají ostrou reakci. Avšak dlouho trvající vzdálenost od domova, zejména psychická a intelektuální, vede k velmi ostrému a často nespravedlivému odsouzení všeho, co se doma děje. Jednou z takových ukázek může být pohled Libora Broma: skutečnost, že byl Václav Havel zvolen prezidentem jen málo pozměněným komunistickým parlamentem, pokládá za důkaz jeho dohody s komunistickou stranou a tolerance vůči komunistům po sametové revoluci.

Komunikace mezi exulanty a domovem byla rovněž narušována problematikou možnosti získání státního občanství a s ní spojenou otázkou restitucí a účasti na volbách mimo hranice Česka. Otázka dvojího nebo vícenásobného občanství je složitá a sporná na celém světě. S občanstvím jsou totiž spojena různá práva a také povinnosti a důsledně vzato může dojít k situaci, kdy se požadavky dvou států dostanou do rozporu. Je to např. povinnost vojenské služby nebo placení daní. Domnívám se, že za normální situace je dvojí občanství nenormální. Uplnulých čtyřicet let však nebylo normálních, a proto si vyžadují i nenormální řešení a připustnost dvojího občanství, ale

právě a výjimečně pro osoby, které ho v době nesvobody ztratily. V tomto případě by měla být přijata i zákonná úprava. Tím by jistě byly uspokojeny požadavky exulantů, jak za ně bojujete např. Jiřina Fuchsová ze Spojených států.

\*\*\*

Polistopadové vlády vyvinuly zcela nedostatečné úsilí, aby exulanti získaly a s nimi i jejich zkušenosti pro pomoc při obnově demokracie a při nutné společenské a ekonomické transformaci. Je proto pochopitelné zklamání, které se objevuje v exilových i domácích časopisech. Demokratický klub (autor tohoto článku je jeho čelným funkcionářem – pozn. red.) má řadu členů v zahraničí, se kterými udržuje trvalý styk. Z jejich dopisů vyplývá stejná nálada a velmi jim vadí, že bývalí komunističtí funkcionáři zastávají stále více významná místa a jsou dokonce odměňováni.

Nelze si zastírat, že čtyřicet let vlády komunismu byla zcela jiná zkušenost než život ve svobodném světě. Také proto je trvalá komunikace mezi exulanty a domovem tak malá, ale zároveň tak potřebná. Upozorňuje nás na to, abychom nepřecházeli mlčením snahy komunistů vykreslit minulou dobu totalitního režimu jako normální, kdy docházelo pouze k některým chybám. Zachování kontinuity existence komunistické strany bylo výsledkem jejího podcenění v době, kdy se starý režim hroutil, a totální absence jakékoliv politické morálky těch, kteří tuto stranu zachovali. Snad jedinou výhodou je, že je legální, je možno sledovat její činnost a včas ji zastavit, pokud by chtěla demokracii potlačit silou.

Exulantům jsme povinni jasně vyjádřit své přesvědčení, že si uvědomujeme, že minulost nemůže být zapomenuta a že se k ní stále musíme vracet. Mnoha lidem by taková krátká paměť jistě vyhovovala. Dosud nežijeme v dlouho zavedené, vžitě a neohrožitelné demokracii. Komunistická strana byla vždy a všude nebezpečím pro demokracii a kde se pro to vyskytly vhodné podmínky, demokracii zadusila. Známé jsou výroky představitelů této strany za první republiky, poválečné taktizování s demokracií a konečně únorový puč, který podle předsedy KSČM soudruha Grebenička byl demokratickým vítězstvím levice. Po tomto puči si komunistická strana pojistila svou vedoucí úlohu v ústavě, a když se jí po krachu svého systému v listopadu 1989 musela vzdát, nenašla v sobě ani tolik morální síly, aby svou činnost ukončila. Sametová revoluce a zachování kontinuity právního systému jí to umožnily. Komunisté vyloučili ze své strany pouze několik představitelů totalitního režimu, upravili si program, zahájili kampaň proti vystupování ze strany a "převlékání kabátů", za záchranu své členské základny a svého majetku. Vůbec ji nevadilo, že kabát cynicky převlékla sama strana.

\*\*\*

Komunikace domova s exulanty je dnes stejně důležitá, jako byla v minulosti. Přitom je nutno si všimnout a poukazovat zejména na takové události, které se z pohledu exulantů mohou zdát jako zcela nepochopitelné. Bohužel se nevyskytují pouze výjimečně, jen se s časem otupuje jejich vnímání. Avšak právě ve prospěch komunikace s exilem je nemůžeme přecházet, neboť tím by tato komunikace byla stále obtížnější a mohla by i skončit. To si však v žádném případě nepřejeme.

## Nebezpečné mýty

DANIELA UHEROVÁ

Mýty národů jsou již delší dobu předmětem výzkumu různých vědních oborů. V roce 1998 se konala např. v Německém historickém muzeu v Berlíně rozsáhlá výstava pod stejným názvem, mimo jiné se na ní podíleli i vědci a instituce z České republiky. Její obsah byl kulturně-historický a zahrnoval Evropu i Spojené státy americké v 19. století. V této státotvorné době vznikla převážná většina národních mýtů, podporujících sebevědomí nově se formujících států, hledajících vlastní identifikaci a ohraničení se od ostatních. Mýty jsou ale mnohem staršího původu a jsou především nejen národní, ale i náboženské aj. Podstatnou se nám jeví skutečnost, že mýty nejenže přežívají století, nýbrž že vznikají stále nové a nové. Proto považujeme jejich nezávislé vědecké zpracování, jejich analýzu a diskusi o nich za důležité.

Mezi listopadem 2000 a únorem 2001 proběhla v Jízdně Pražského hradu výstava sochaře Františka Bílka. V rámci projektu "Praha 2000 – evropské město kultury" bylo k této výstavě uspořádáno Kulturní radou Církve československé-husitské a Galerii hlavního města Prahy mezinárodní vědecké symposium o životě a díle Františka Bílka. Ve sborníku příspěvků symposia, vydaném 2001 Ústředním archívem a muzeem ČČSH, vyšel také článek jednoho zahraničního vědce, zabývající se novými aspekty kritického ohodnocení tohoto významného umělce v mezinárodním kontextu. Redakce z tohoto článku vypustila bez vědomí a svolení autora všechny věty týkající se vztahu Církve československé-husitské (dříve Církve československé) k mladému československému státu ve 20. letech minulého století.

Tato novodobá cenzura dějepisu se může zdát nevinou v porovnání s jinými. Říjnová revoluce vypukla prý signálem výstřelu z Aurory. V roce 1898 došlo k neobjasněnému výbuchu na křižníku "Maine", zakotveném u Havany, při kterém zahynulo 200 amerických vojáků. US Kongres na to zareagoval vyčleněním 50 mil. dolarů na "obranu země". Tak byla zahájena španělsko-americká válka o kolonie. Spojené státy americké nebyly vždy tak svobodnou a demokratickou zemí, za jakou ji má většina světového obyvatelstva. Byly po Španělsku druhou zemí, která zřídila ve svých koloniích na Filipínách 1898 jedny z prvních "concentrations camps" – koncentračních táborů. Neměli bychom zapomínat, že USA vznikly na úkor vyhlazení skoro většiny původního obyvatelstva, že až do 19. století měly otrokářský řád a že až do šedesátých let 20. století v nich panoval rasismus.

Okolnosti vstupu USA do druhé světové války jsou po nedávném odtajnění dobových dokumentů ve Washingtonu také poněkud poopraveny. Ukazuje se např., že E. D. Roosevelt o útoku na Pearl Harbor věděl včas a že na varování námořní US flotily nekladl patřičný důraz, protože potřeboval záminku pro domácí obyvatelstvo, aby je mohl lépe přesvědčit o nutnosti válčit. Je možné, že si dalekosáhlé důsledky japonského náletu nedovedl dopředu představit.

Můžeme si totéž myslet o G. W. Bushovi v souvislosti s "11. zářím"? Tento novodobý mýtus médií o "boji dobra proti zlu" zvedl Bushe do nevídaných výšin, které po volební frašce málokdo očekával. Pomohl mu splnit volební sliby zbrojnímu průmyslu a v budoucnu možná i naftovým monopolům, jestliže se podaří prosadit v Afghánistánu a okolních státech, US naftovými společnostmi dlouhá léta vytoužený ropovod. 11. září mu pomohlo lehceji prosadit zrušení smlouvy o raketovém zbrojení, pomohlo mu dostat volnou ruku k prosazení mnoha jiných, dříve skoro nemyslitelných a těžko prosaditelných opatření atd. Nebudeme rozvádět celé podhoubí, jen se ptáme: Kde byly všechny ty tajné a "ochranné" služby a "firmy" (FBI, CIA a další)? Jak to, že nikdo nic nevěděl? Nebo někdo něco věděl? Nějaká firma ve firmě? Viz film "Tři dny Šakala" ze 70. let s Robertem Redfordem a Faye Dunaway, nebo to bylo jako ve filmu "Wag die Dog" z roku 1997 s Robertem de Nirem a Dustinem Hoffmanem? Nechci zde představovat scénáře amerických filmů jako skutečnost, ale pečlivě pozorovateli si může udělat obrázek o stále se opakující struktuře modelů a vzorů, které se prolínají dějinami USA. Ty byly převzaty jako události/mýty kreativními osobnostmi ve výtvarném umění, v literatuře, v divadle, ve filmu – a mají tak v umění USA tradici. Vznik takovéto další mytologické ikonografie můžeme pozorovat na příkladu "11. září". V New Yorku již probíhá výběrové řízení na zhotovení pomníku obětem útoku na WTC. Jeden z návrhů "Flag Raising At Ground Zero" "pokračuje v tradici pomníků se vztyčováním vlajky, jako např. pomník "The Flag Raising on Iwo Jima" z vietnamské války od Felixe De Veldona, který byl v 70. letech dvacátého století koncipován také podle fotografie. (Známa fotografie sovětského rudoarmějce s vlajkou nad říšským sněhem v Berlíně z druhé světové války byla také inscenována dodatečně.) Současně se rozvíjel spor o rasovou příslušnost znázorněných hasičů na pomníku WTC.

Ještě když byli Osama bin Ladin a Talibáni spojenci USA, bylo upozorňováno na porušování lidských práv v Afghánistánu, na zákaz vzdělání, kultury a na fanatičnost tohoto režimu. Rozstřílení soch Buddha bylo oním symbolickým signálem, zvěstovavším vyhocení konfliktu. Žádný stát, ať to jsou USA, Rusko, Velká Británie, Francie, Německo nebo jiné, nemá patent na absolutní pravdu, svobodu, demokracii. Abychom nepodléhali žádným mýtům, potřebujeme vzdělanost a nezávislé vědy. Ty jsou těmi nejlepšími zbraněmi proti totalitarismu, fundamentalismu, terorismu a slepému patriotismu. Hodnotné vzdělání bez propagandy, fundované, nezávislé vědy a objektivní, nesenazacechví, nehysterický, nefanatický žurnalismus jsou zbraněmi k pozvednutí národního sebevědomí. Ne mýty!

## Poselství

Sedím tady u stolu a vnímám moji touhu něco napsat, sdělit někomu co prožívám, aniž bych ještě přesně věděl, co to je. Začal jsem již psát – německy – ale teď převládá potřeba a chuť psát česky a zůstávám jaksi ještě nerozhodný. Zřejmě proto zvítězila čeština, protože bych moje zážitky rád napsal v mateřštině pro Vás, česky mluvící krajany.

Četl jsem dnes obdivuhodnou knihu "Traumfänger" americké spisovatelky Marlo Morgan. Pokud tuto knihu ještě neznáte, tak bych všem doporučoval si ji přečíst – poté budete také moci lépe zažít, o čem chci napsat. Přiznávám se, že jsem ještě před týdnem neměl o tomto románu ani potuchy. A ještě jej ani nemám dočtený – snad to ani nejde najednou, snad je důležité nechat si více času na prožití popsaných lidských poznatků a vztahů. Vlastně teprve před 5 dny jsem dostal knihu od jedné studentky, která byla názoru, že tento román líčí národ žijící podle toho, co zastával nejvýznamější americký psycholog Carl Rogers a co zkoušíme ve vztahu k naší kultuře, studentům, známým a rodině v malých kapkách předávat. Marlo Morgan nás vnáší do skutečnosti lidí, kteří tak již staletí dokázali žít, vyvíjet se a růst. Byl jsem původně k výroku studentky skeptický, ale již po přečtení několika stránek jsem moji skepsi odložil.

Něco mě na tomto románu rozechvívá až k slzám a já jen tuším co to je, je to silně v pravdě nesmírně pozitivní. Něco co slovy nedokážu popsat, pocit, který má v sobě nějakou elementární sílu vycházející z lidí popisovaných v této knize. Jsou to Aboriginé, nejstarší obyvatelé Austrálie.

Marlo Morgan nehodnotí a nepopisuje, nýbrž nás vnáší do kultury a děje, tak jak říká Carl Rogers vědeckým jazykem: Nejlepší východisko k porozumění chování druhého je jeho vnitřní vztahový rámec –zde jednotlivých lidí a celé kultury. Ale zde je mnohem více – je to oboustranná absolutní akceptace a úcta k druhému zdánlivě tak odlišnému. Je to cesta k jeho pochopení a nezlozmnému přátelství a sblížení – jak je i vyjádřeno na konci knihy. Znamená to dostat a dát podmínky pro růst a poznávat sama sebe.

Jaká osobnost byla a je Marlo, která se vydala za mizejícími postavami do australské pouště a zažila pak 120 dní v obdivuhodných podmínkách, nám snad přiblíží i slova Burnum Burnuma, jednoho z nejstarších z australského kmene Wurundjeri. Píše v dopise uveřejněném ve zmíněné knize, že již v šestnáctém století byli Aboriginé, tzv. Busch-Leute, od holandského cestovatele Wiliama Dampiera popsáni jako ten nejprimitivnější a nejnuznější národ na zemi. Od "civilizovaných" Australanů byli tito domorodci považováni za nezměnitelné, hloupé a ngramotné. Ve skutečnosti jsme vnešení do nemateriální kultury lidí, kteří prochází po mnoho měsíců pouští, kteří si váží darů přírody a dokáží přežít v nejtěžších podmínkách. Jsou to lidé, kteří se dokáží spojit s mnoha nám neznámými silami přírody, právě proto, že jsou schopni akceptace, vcítění se a znají cestu k tomu, být svojí ryzostí a opravdovostí nápomocni.

Román je také pozoruhodný spisovatelským uměním a živostí popisu – čtenář je přímo zatažen do situace a dění. V tom, co lze vyčíst mezi řádky, co tryská na povrch, je pak nekonečné množství hodnot. Na Marlo Morgan není jen obdivuhodná její schopnost intuitivně jednat v dané situaci a v poznávání a akceptování ostatních, je zde mnohem více, co je jednoduše až k dojmoutí obdivuhodné a nepochopitelné na lidské velikosti a lidskosti. Jakoby od těchto lidí Carl Rogers načerpal svoji moudrost, a přece neměl zřejmě o jejich kultuře ani nejmenší potuchy. Marlo píše: U těchto lidí "jsem se cítila být přijatá, jedinečná a překrásná. Teď jsem se učila, co to je za pocit, bez když a nebo jednoduše být akceptována." (str. 103).

To co přímo ohlušuje je v první řadě 500 let, které dokázala tato kultura neporušeně přežít po ohrožení civilizací – dnes vážně ohrožována právě naším nepochopením vlastního životního prostoru. Jaká to musí být síla, která pojí tyto lidi, aby nebyli nakaženi naším shonem a nezodpovědností k přírodě? Jaká je to síla, a kam se ztratila ve shonu civilizace právě u nás? Jaká síla to musí být, 500 let sdílet nepochopení jiné dominující kultury, diskriminaci a ponižování od lidí, kteří nebyli srostlí s přírodou a kteří marnili její dary, považovali se za lepší a nebyli schopni s úctou poznat a neporušit nepsané tradice? Není to více než každá skvostná kultura? Zde je v pravdě vtištěno to, co říká Carl Rogers, je to akceptace bez podmínek a umění vcítit se až k transcendentnímu přenosu a neporušit daný vztah a být druhým nápomocný. Je to i opravdovost, která má svůj výraz v kultuře a je tak těžce pochopitelná a vnímatelná pro mnoho z nás.

To co mě dojmá a přináší zároveň zdroj pro moji další práci, je ta obohacující a nezdolná síla daná v pospolitosti, tryskající z úcty k přírodě a v jejím chápání a přijímání, daná z vyjádřené přirozené úcty člověka k člověku. Je to nestrojená úcta, která se rodí v rodině, která znamená umět řešit problémy ve vztazích, cítit a vcítit se a umět akceptovat a znát sama sebe. "Zvláštní", píše Marlo, "já jsem se necítila být kritizována nebo odsuzována když tito lidé formulovali jejich pozorování a postoje." (str. 111 f).

Jen ještě několik málo z těch vět, které se mi vryly do paměti: "Proč ne, my nerozumíme vaše zvyky. Ty nám nic neříkají, my je nepřijímáme, ale my si nepřisuzujeme právo je hodnotit." (str. 108) "My slavíme, když jsme se zlepšili (ne na narozeniny, ty přijdou samy, k tomu nic nepřispíváme) – jen člověk sám může vědět, zda se v tomto roce zlepšil..." (str. 113). "Nový život znamená být vítán, být milován a chce být plánován." (str. 115). Každý člověk je obdařen velkým jedinečným nadáním a schopnostmi, a o novorození říká: "Je neviditelný drahokam v jeho nitru, které je neporušené." (str. 115). "Kdyby se Aborigines modlili, jak to děláme my, pak by se modlili za nemilované dítě a ne za potrácené", říká Marlo. (str. 115). Na jiné stránce se zamyšlí, že na jednom z hodnotových systémů tohoto světa se zdá být něco v nepořádku a uzavírá jeden den v poušti tím, že se ale těžko může jednat o ten těchto primitivních lidí. (str. 106).

Jak velice můžeme děkovat těm málo australským domorodcům, že nám dali příležitost nahlédnout do jejich nitra, že nás upozornili na to, že existuje něco jiného, něco co leží nad naši kulturu a nad námi, že nás upozornili, že ve vztahu je velká, obrovská síla, kterou když necítíme, když hodnotíme a nebo nechceme cítit, se mění ve shon a vnitřní chaos a že nám ukázali, že cesta k těmto hodnotám je dlouhá a svízelná a jen ten, kdo na sebe vezme odvahu jít dále a otevře se, dosáhne neočekávaných zkušeností.

Je neuvěřitelná velikost osoby jako je Marlo Morgan a je skoro nepochopitelné její poslání které na sebe vzala a ke kterému ji bylo dopomoženo. Přes ni a v ní se uskutečnilo za přičinění a náš dech zarážející citlivostí Aboriginů setkání dvou kultur, setkání, které nám dává velké poselství. Toto poselství se mi v naší kultuře zdá být uskutečnitelné pochopením podmínek vztahu, v němž nastává osobní růst a v pospolitosti ve skupinách podle Carla Rogerse, ve skupinách, které často vedu a jejichž průběh uskutečňuji za spolupráci účastníků, studentů a dalších mi drahých lidí, jak v rámci mojí práce, tak také na dvou univerzitách. Je pro mne vždy velkým darem, podílet se na dění ve skupinách.

Poznámka: Jsem velice vděčný studentce, která mě na knihu od Marlo Morgan upozornila a tímto vyjadřuji můj dík. Psaním dnešního článku vyjadřuji též radost z uznání mého doktorátu Vídeňskou univerzitou. Tím se téměř současně spojily v mých zážitcích dvě velké události.

Mag. Dr. Ladislav Nykl  
Psychotherapeut, Lebens- und Sozialberater



## SOKOLSKÁ ŽUPA RAKOUSKÁ

1010 Wien, Drachengasse 3 5  
Tel./ fax ++43 1 604 87 04  
(DI Nováček),  
e-mail: novacek.wien@aon.at

### Župní družstvo volejbalu

Vedoucí odboru Anton Florián  
Tel.: 586 86 86  
Trénink mužů ve čtvrtek  
od 19,30 do 21,00 hod  
v Rundhalle Alt Erlaa

### Župní trénink ve stolním tenisu

Po 19,30 - 21,00 hod  
Sokolovna 1170 Wien,  
Steinergasse 7  
info - večer tel.: 802 53 82,  
br. Rodt



Sokol Viedeň  
III / XI.  
Česká škola,  
1030 Viedeň,  
Sebastianplatz 3  
Čtvrtek:  
ženy od 19,00  
do 21,00 hod.

### Zájemci o volejbal

bližší informace:  
N.Štěrbová tel.: 967 84 93,  
e-mail: K.Sterba@gmx.at

## Sokol X

ÚTERÝ		DIENSTAG
ŽACTVO	17 - 18 h	SCHÜLER
SPORTOVNÍ TANEC	18 - 19 h	SHOWDANCE
AEROBIK	19 - 20 h	AEROBIC
ŽENY	20 - 21 h	FRAUEN
MUŽI FOTBAL	20 - 21 h	MÄNNER FUSSBALL
STŘEDA		MITTWOCH
AEROBIK	9 - 10 h	AEROBIC
BADMINTON ŽACTVO	9 - 20 h	BADMINTON SCHÜLER
BADMINTON DOSPĚLÍ	20 - 21 h	BADMINTON ERWACHSENE
SENIORSKÉ ODPOLEDNE		SENIORENTREFFEN

Každou 1. středu v měsíci - hosté vítáni

1100 Wien Angeligasse 21, tel: 600 20 20

Informace a dotazy strosta jednoty Tonda Valenta, tel.: 0676 964 59 74  
<http://members.Eunet.at/SokolX>, e-mail: sokol.x@eunet.at

## T.J. SOKOL VÍDEŇ XII / XV

Info: tel. 713 31 88/20 přes den  
e-mail: sokol.12-15@aon.at



Pod odborným vedením a v mateřském jazyce  
máte vy a vaše děti možnost se zúčastnit:  
CVIČENÍ v nové SOKOLOVNĚ, Viedeň 10,  
Angeligasse 21

Předškolní žactvo, žáci a žákyně od 6 do 14 let cvičí základní sportovní  
gymnastiku

pod vedením způsobilých vedoucích  
každý čtvrtek od 17,30 do 19,00 hodin

Dorostenky a ženy  
kondiční posilovací gymnastika s moderní hudbou  
každý čtvrtek od 19,30 do 21,00 hodin

Dorostenci a muži  
základní sportovní gymnastika a hry (volejbal, nohejbal, sálová kopaná)  
každé pondělí od 19,30 do 21,00 hodin

## SOKOL VÍDEŇ XVI / XVIII

Sokolovna 1170 Wien, Steinergasse 7

Pondělí: žactvo od 18,00 do 19,15 hodin  
župní trénink ve stolním tenisu od 19,30 do 21,00 hodin

Úterý: župní zdravotní cvičení pro ženy a muže od 16,00 do 17,30 hodin  
gymnastika a nářadí ženy a muži od 19,30 do 21,00 hodin

Čtvrtek: cvičení žen od 20,00 do 21,30 hodin

Pátek: cvičení a odbíjená pro starší žactvo od 18,30 do 20,00 hodin  
a dorost od 20,00 do 21,30 hodin  
cvičení mužů

## Odešla sestra

Byl to pro nás všechny smutný okamžik, když jsme se loučili se setrou Danou Vrtikapovou naposled. Opuštala nás po dlouhé zákeřné nemoci. Během této těžké doby byla nám a rodinou oporou a příkladem, a snášela tento čas s obdivuhodnou trpělivostí a optimismem.

Sestra Dana Vrtikapová spolupracovala několik let ve výboru jednoty Sokol XII / XV a plnila jí dané úkoly vždy s radostí a dobře. Po rozloučení na Evangelickém hřbitově Wien – Matzleinsdorf, dne 22.8. 2002, byly převezeny její tělesné ostatky do Ostravy a tam uloženy k věčnému spánku.

Podle motto: "Kdekoliv se nalézáš, v srdcích si s námi", děkujeme sestře Daně a slibujeme, že nikdy nezapomeneme.

Za jednotu Sokol XII / XV - vzdělávateľ



## Plážový volejbal versus Beach Volleyball

Ahoj športovci!

Letná sezóna sa nám síce už pomaly ale isto chýli ku koncu, ja by som Vám ale aj napriek tomu rada predstavila túto stále populárnejšiu športovú disciplínu a jej možnosti v našom meste, vo Viedni.

A tieto - nie sú obmedzené iba letnou sezónou.

Na úvod krátky životopis, v trochu neobvyklej forme:

<b>Meno:</b>	Beach Volleyball
<b>Prezývka:</b>	„Beach“ alebo „BVB“
<b>Narodený:</b>	1920
<b>Miesto narodenia:</b>	Santa Monica, Kalifornia, USA
<b>Vlastnosti:</b>	hrá sa na boso, so špeciálnou loptou, najlepšie značky Mikasa, každopádne neodporúčam lacný umelý materiál (dobrá rada hlavne pre tých nadšenecov, ktorí u tohto športového zážitku plánujú ostať dlhšie než jeden deň).
<b>Návyky:</b>	zvyčajne používa piesočné ihrisko, druh ktorého nepodlieha žiadnym špeciálnym kritériám. Predeluje sa typickou sieťou.
<b>Najväčšie úspechy: (doposiaľ)</b>	olympijská disciplína od roku 1996

Oficiálne tento šport hrajú dve družstvá, pozostávajúce z dvoch hráčov, a síce dvoch mužov, alebo dvoch žien. Víťania sú taktiež juniori a juniorky v puberte.

V neoficiálnej forme, to znamená v prípade, ak by ste náhodou nemali v úmysle stať sa členmi svetového rebríčka, prichádzajú do úvahy aj formácie miešané (mixed). V tomto prípade môžu byť hráči príslušníkmi rôzneho pohlavia a pripadajú pod kategóriu "Hobby mix".

Pre úplne nenáročných hráčov, bez vážnych ambícií, pripadajú do úvahy aj formácie troch- a viacčlenných družstiev, kde pomer pohlavia už nehrá žiadnu úlohu.

Tak a teraz poďme k pravidlám, pretože v živote nič nefunguje bez pravidiel, ako mi určite všetci dáte jednohlasne za pravdu (appel hlavne na "nenáročných hráčov", či už v športe, alebo v živote..):

Existuje pár základných rozdielov v porovnaní k halovému volejbalu, a tu sú aspoň niektoré z nich:

- hracia plocha je menšia, a síce 8 x 8 m
- hrá sa na 2 víťazné sety, ako v hale, ale dĺžka jedného setu má 21 bodov a končí sa dvojbodovým rozdielom, taktiež ako v hale. Prípadný tretí rozhodujúci set sa hrá už iba na 15 bodov, taktiež s 2-bodovým rozdielom. Tento systém sa taktiež nazýva «running score»
- V « BVB » neexistuje čistá strata. Každá chyba znamená bod a stratu podania.
- Prvá lopta, ktorú prijíma súper po servise alebo smečí sa na rozdiel od haly nesmie prijať prstami, výnimkou čoho sú napríklad smeče veľmi silných a agresívnych jedincov, ktoré sa už nedajú prijať v zhode s pravidlami, pretože na to jednoducho zasiahnutému zúfalcovi nezostáva čas.

• Taktiež sa v „BVB“ neulievajú! No a to už bolo hádam aj načase zaviesť takéto pravidlo do sveta športu. Takže dámy a páni, každému, komu je tento športový výraz známy, neulievajte sa! Na piesočnom ihrisku „BVB“ sa lopta nesmie prstami jednej alebo dvoch rúk jednoducho uliať. Máte aj iné možnosti, napr.: smeč, jednoručné odbitie lopty alebo dvojručná prstová príhrávka na súperovú stranu, ktorá ale musí byť zahraná v smere telesnej osi „Schupfen“ v klasickom rakúskom zmysle teda už tu neexistuje; veď predstavte si tých chudákov na druhej strane, ktorí tu vo dvojici „zastupujú“ celé klasické šestčlenné volejbalové družstvo.

• Lopta, ktorá po nadhode na nevydarený servis padá nedotknutá opäť do piesku, spôsobuje stratu servisu a bod pre súpera.

• A ešte niečo na nárast Vášho optimizmu pri dodržiavaní všetkých týchto prísnych pravidiel „BVB“: Lopta sa môže hrať ktoroukoľvek časťou tela.

No ale nohejbal by so Vám aj tak odporúčala si ist zahrať niekam inam.

Tak, už ste dostali chuť "na Beach"? Po zverejnení tohto článku nám už asi veľa príležitostí naň nezostane, ale myslím, že sa o to viac budeme všetci tešiť na nasledujúce leto.

A okrem iného; na svoj veľký letný výstup sa môžete začať pripravovať už aj v zime. Príležitosť na to totiž ponúkajú **haly Ferry-Dusika v druhom okrese a Sport & Fun v 16. viedenskom okrese**. Bývalé možnosti, ktoré ponúkal areál Messengelände boli už bohužiaľ zrušené, kvôli výstavbe metra U2.

No a – moji milí Slováci a Češi, na výsledkoch, ktoré dosahujú v medzinárodnom rebríčku naši krajanovia, je veru aj čo zlepšovať. To si bratia Češi, teda vedú lepšie. Pre Váš dobrý prehľad a porovnanie uvediem poradie vo svetovom rebríčku 2002, a to aspoň: najlepších, Rakušanov, Čechov a Slovákov.

**Kategória muži, 203 najlepších dvojíc:** BRA, ARG, CAN, USA, 9. miesto AUT, 70. miesto CZE,

196. miesto SVK.

**Kategória ženy, 156 najlepších dvojíc:** USA, BRA, AUS, 14. miesto CZE, 38. miesto AUT,

153. miesto SVK.

V lete je situácia celkom iná. Okrem čerstvého vzduchu, hnedej farby; ktorú ale naberieme iba ak sa nezabudnete pravidelne mazať, a peknej postavy, Vám „BVB“ dáva v areáloch vyše 10tich viedenských letných kúpalísk možnosť kombinácie s plávaním a inými letnými športmi. (bližšie informácie na stránke [www.wien.gv.at/baeder/einricht.htm](http://www.wien.gv.at/baeder/einricht.htm))

**A ešte dobrý tip:**

- bezplatný Beach Volleyball na Donauinsel-i, U6 Strandbäder (3 ihriská),

- členstvo v klube CD, Alte Donau; v členstve je už zahrnutá aj možnosť účasti na tréningoch, a

- ihrisko pri Summer Stage, U 4 Roßbauerlande, kde je možnosť hodinového prenájmu.

(Niki Kaan – tel. nr. 0676 9633529)

**takže s optimizmom do zimnej sezóny, lebo potom príde znovu čas beachvolleyballu.....**

zdraví Vás Inga Botková



# A PENSION METRO FLORA

pohodlné ubytování v centru nebo v bezprostřední blízkosti centra Prahy.

3 apartmá, 1 nebo 2 lůžkové pokoje, možnost přípravy snídaně -kuchyňka, lednice, TV, výtah

**Apartment Metro Flora: Praha 3 -Vinohrady, Chrudimská 3, 2 pokoje pro max. 5 osob**

v okolí supermarket, restaurace, metro FLORA, 6 x tram, banka, pošta, garáže.

**Apartment Georg 2 a 3: Praha 2 - Nové Město,**

**Sokolská 28, 1 pokoj pro 2 os. a 1 pokoj pro 3 osoby** v blízkosti Václavského náměstí

Tel./Fax: 00420 2 72 74 24 33 nebo 00420 2 577 50 395

<http://www.volny.cz/apension>

E-mail: churchpension.dep@quick.cz,

E-mail: apension@volny.cz



Türkova 659/24, 149 00 Praha 4 - Chodov  
Czech Republic  
tel.: +420-2-7293 5361  
tel./fax: +420-2-795 36 65  
mobil: 0606 916 858

Pronajmu 6 apartma po 2-3 lůžkách v pokoji inkl. soc. zařízení za přijatelné ceny s možností parkování i se snídaní v Praze blízko centra. K penzionu patří i obchod se zeleninou a ovocem prvotřídní kvality.



TSCH ECHISCHES ZENTRUM  
ČESKÉ CENTRUM

**TSCH ECHISCHES ZENTRUM  
ČESKÉ CENTRUM**

Herrenfasse 17, 1010 Wien

Tel. - Fax: 0043 1 5352360 - 14, E-mail: cwien@czech.cz

**Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse 2,**  
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,  
theaterbrett@Eunet.at, www.theaterbrett. at  
út. - sobota od 20 hod.

**AUSTRO-BOHEMIA PRESS, P.O.Box 34, A-1071 WIEN, Austria**

Tel.: 526 37 79, 0699 10596078, Fax: 812 36 50

e-mail: austrobohemia@yline.com

11.-13. Oktober 2002- KARLSBAD- KARLOVY VARY,

Besichtigung mit Führung durch "Rudolf II.-Königliche Brauerei" Krusovice (mit Gulasch u. Bier) Kurort Jachymov u. Marienbad, Museum Jan Becher (mit Führung u. Verkostung "Becherovka")

Fahrt mit Reisebus, Hotel mit Frühstück, Besichtigung Krusovice u. Museum J. Becher - Preis: 85,- € (einbettzimmer 95,- €)

23.-24. November 2002 PRAG- PRAHA Advent mit Kulturprogramm

Fahrt mit Reisebus, Hotel mit Frühstück, Mittagessen bei Ankunft, Preis: 62,- € (einbettzimmer 77,-€)

**Ticket Prag bietet reichhaltigen Theater u. Konzert Programm:**

National Theater: B. Smetana: Prodaná nevěsta (Verkaufte Braut) Oper, 14 u. 19 Uhr.

Staatsoper: G. Verdi: Aida, Oper, 19 Uhr, Musiktheater Karlin: G. Chevallier: Zvonokosy 15 Uhr, usw.

30. November 2002- AUSTERLITZ- SLAVKOV, Erinnerung "Dreikaiserschlacht", Bus 13,- €

oder Brunn- Aussteigen zum Advent-Stadt Bummel, Preis: Bus 12,- € Safrüh treffen Soldaten, Rekruten im Kataster Tvarozna, Vorführungen Militärbungen, usw. um 14 Uhr Nachbildung "blutigeschlacht" von 2. Dezember 1805

**JEDEME NA VÝLET**

23./24. listopad 2002 - VÁNOČNÍ PRAHA - advent- s kulturním programem.

Cena zájezdu (ubytování se snídaní, oběd při příjezdu do hotelu a doprava) 57,- € Katalog zasiláme zdarma.



**Mobiles**

**Theater für Kinder**

tel 01/505 98 06

e-mail: theater.moki@chello.at

www.theater-moki.at

# KLUB



ofsetový tisk • barevné kopírování  
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo

tel./fax 515 22 57 30

e-mail: info@tiskarna-sladek.cz

www.tiskarna-sladek.cz

**Computer od Aries** odvezte si ještě dnes. Speciální nabídky počítačů pro školáky a do kanceláří. Modernizace počítačů. Slevy pro krajany.  
[www.aries.at](http://www.aries.at) office@aries.at  
4, Weyringerg. 38 (U1-Station Südtirolerpl.)

**STAROŽITNÍK: FIEDLER V.**

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Videň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.



Slowakisches Institut

Wien

Slowakisches Institut

**SLOVENSKÝ INŠTITÚT**

Wipplingerstr. 24 - 26, 1010Wien

Tel./Fax.: 43 / 1 / 53 54 057

E-mail: si.wien@gmx.at

**PRAGER KRONE - Knížek KEG**

1080 Wien, Kochgasse 22

tel: 403 54 39

po - ne 8,00 - 22,00

Budějovické pivo, imbis

Jste otevřený, podnikavý a chcete aktivně využít mezinárodní perspektivy a šance? Velká zodpovědnost, odměna podle výkonu a aktivní spolupráce jsou předpoklady, za kterých byste chtěli začít novou práci. Mluvíte plynně německy a hledáte nadstavbový úkol, kde byste mohli aktivně využít

**svoje jazykové znalosti?**

**PAK JSTE U NÁS SPRÁVNĚ**

**HLEDÁME PRÁVĚ VÁS.**

**FINANČNÍ PORADCE & PRAKTIKANT PRO MANAGEMENT**

Česká Republika, Slovensko, Polsko

Náš zákazník je renomovaný podnik v oblasti hospodářského poradenství, u něhož na Vás čekají mezinárodní perspektivy vedoucího postavení na trhu, atraktivní příjem a povolání s budoucností investičního poradce.

Získáte solidní státně uznané vzdělání ve Vídni a posléze budete v České Republice samostatně a nezávisle jednat. Vaším úkolem bude vytvořit český trh.

Vaše písemné odpovědi zasílejte, prosím, na:

Bridge it Unternehmensberatung GmbH, An den Hübelen 1, 1010 Wien, Österreich nebo office@bridge-it.at

**Veškeré druhy ručních prací,**  
jako šití ubrusů dle žádané míry, bohatý  
sortiment ubrusů, krajek, nití a knoflíků  
vám nabízí  
**HELENE KAINRATH  
SMOLÍNKOVÁ**  
Mariahilfer Straße 202, út a č: 8-12,  
14-18 hod., st a pá: 8- 18 hod. tel.: 893 14 83

**KLEINES WIENER CAFE**  
Denis Bezucha, 1080 Wien, Kochgasse 18  
Tel: 01/402 32 07  
po-pá 9,00 – 22,00, so 10.00-20,00  
neděle zavřeno  
Kavárna s českou kuchyní  
Oslavy na objednávku  
Budějovické pivo

**PO VÍDNI SE VŠUDE ŘÍKÁ -  
PIVO PIJ U KOLAŘÍKA**

otevřeno vždy od 15. března do 31. října  
Mimo restauračního provozu je otevřen  
prodej přes ulici - lze si objednat osobně  
telefonicky vepřová kolena nebo  
bramboráky  
pro Vaši společnost.

**RODINA KAREL KOLAŘÍK**  
**Schweizerhaus**  
Viedeň 2, Prater 116,  
Tel.: 728 01 52



Reisebüro Loppreis Zorika,  
Viedeň 3, Rennweg 21,  
tel. 715 95 55, fax 715 95 56  
Zařídí pro Vás cesty do celého světa  
letadlem, autobusem, vlakem, lodí.  
Sleva pro krajany. Mluvíme česky.



**Restaurace BÖHMERWALD rodina Stuchlíková**

„česká kuchyně a speciality“,  
Oslavy pro malé i větší skupiny v romantickém  
prostředí české - slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíková  
1040 Wien, Argentinestr. 66 / Wiedner, Gürtel 20  
e-mail: boehmerwald@aon.at  
otevřeno: po-ne 10-23 hod., tel./fax: 505 72 34

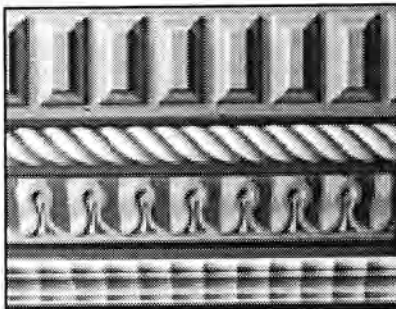


**Zur Böhmischen Kuchl**



Speciality české a moravské kuchyně:  
Držtková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,  
Budějovické a Velkopopovické pivo  
na Vaší návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schlüsselgasse 18, tel: 402 57 31  
otevřeno: po – páť od 11,00 – 15,00 a 17,30 – 23,00

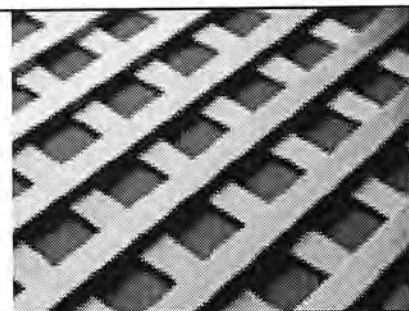


**FRANZ KOLÁŘ GmbH**

Dřevěné lišty  
a mřížky

**KOLAR**

Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.  
Tel: 02236/31724, Fax : 02236/323 96  
Email: office@kolar.at ; www.kolar.at



**ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ**  
Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;  
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného  
materiálu).1100 Viedeň, Buchengasse 88,  
tel. / fax 604 54 85,  
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

**ZNÁMKY - MINCE**  
Odborný obchod Emanuel Topol, Viedeň  
17, Ottakringerstr.82, tel.486 42 12  
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

**PRODEJ A OPRAVY  
VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,**  
Krajanské ceny, TV-Service, T.  
Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,  
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

**OVĚŘENÉ PŘEKLADY**

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller, Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práce: Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel. 02235/44637, mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at, http://koller.cjb.net, fax: 2253/44638

**OVĚŘENÉ PŘEKLADY**

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809 mobil: 0699/11 80 75 81

**OVĚŘENÉ PŘEKLADY**

dokumentů, smluv, úřed. listin a tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030 Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07 27, 0664/2537951. E-mail: m.kosicek@A1.net

**OVĚŘENÉ PŘEKLADY**

úředních listin, dokladů aj. , tlumočení Mgr. Pavlína Böhmová, Laxenburger Str. 50/26 1010 Wien, tel./fax 9544076. 0699/19544077 e-mail:pavlina@chello.at

**MÁTE PROBLÉM?**

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech otázkách pojištění a financování. Rychle-spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985 9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg 46/2/8, 1220 Vídeň.

**VÝHODNÉ UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI**

M. Sedla, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18. Tel. 524 38 73, 6172706

**PRŮVODCE VÍDNI** - kompetentně, netradičně. Tel./Fax: 25 95 888

**Atelier JAN - Umění z kůže**  
Jan & Tamara Brabenec, Spittelberggasse 7, 1070 Wien, tel./fax: 526 54 22, po-pá 13-18, so 10-14 hod.

**Přihlášky k odběru časopisu zasílejte na adresu:** Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, 1080 Wien, Schlüsselgasse 18, fax: 0043 17988454 e-mail: a9406826@unet.univie.ac

**Europäische Mittelschule Wien**   
**European Middle School Vienna**  
1070 Wien, Neustiftgasse 100  
Tel: (+43 1) 526 19 78  
Fax: (+43 1) 526 19 78-210  
Direktion: Christine Schiller, M. A

**EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE**

Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse: Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609 Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

**DUCHOVNÍ SLUŽBA**  
**České katolické misie**  
Katholische Mission für Tschechen  
1030 Hagenmüllergasse 31.  
Tel. záznamník 0222/715 48 42.  
Postfach 134, 1091 Wien  
Římskokatolický kostel  
„Nejsvětějšího Vykupitele“  
Tschechische Erlöserkirche  
1030 Wien, Rennweg 63  
Mše svatá v českém jazyce, každou neděli a zasvěcený svátek v 10 hodin.  
Duchovní správce: P.TH.Dr. Jan Horák  
kostel Panny Marie na rohu  
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města  
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16,30 hodin. Duchovní správce: P.TH.Dr. Josef Valerián SDB, tel. 0732 779 339

Římskokatolická  
**Katedrála sv. Štěpána**  
**Wiener St. Stephansdom**  
svatá zpověď pondělí 16-18, úterý 15-17, středa 13-14 hod.

Římskokatolický kostel  
„Panny Marie na nábreží“  
**Kirche Maria am Gestade**  
1010 Vídeň, Salvatorgasse 12  
Mše sv. každou neděli  
a zasvěcený svátek v 8.30 h

**Kostol Panny Márie Snežnej**  
1030 Wien, Jaquingasse 12  
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

**Klemens Maria Hofbauer klub**  
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír. sv. od 9.30 do 11 hod.

**Školský spolek "Komenský"**  
1030 Vídeň,  
Sebastianplatz 3  
Tel. 713 31 88/20  
Fax : 713 88 76/24  
e-mail: office@komensky.at



**Privátní bilingvní škola obecná a sekundární (5-8)**  
školského spolku Komenský  
1030 Wien, Sebastianplatz 3  
ředitelství: 714 88 76 / 30,  
sborovna: 714 88 76 / 31,  
fax: 714 88 76 / 34

**Privátní bilingvní gymnázium - Org**  
školského spolku Komenský  
1030 Wien, Sebastianplatz 3  
ředitelství: 714 88 76 / 60, sborovna:  
714 88 76 / 31, fax: 714 88 76 / 34

**Mateřská školka školského spolku Komenský**  
ředitelství: 713 31 88 / 40

**ČESKY A SLOVENSKY MLUVÍCÍ LÉKAŘI VE VÍDNI**  
**MUDr. Jiřina Bodnar**, choroby kožní a pohlavní, po.čt. 14-18.30, út. 8-13, pá 8-11, Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel. 406 99 41  
**MUDr. Tomáš Čech**, ortopéd a ortopedický chirurg, Vídeň 11, roh Simmeringer Hauptstr. – Kopalgasse 1/3/3. Tel. 74 9 32 03, nebo 67 64 303.  
**MUDr. Vít Doležal**, zubní lékař, Vídeň 1, Blattgasse 13, tel. 713 72 66, všechny pokladny  
**MUDr. Zdenka Gabriel Weiss**, odb. ortopédka, též dětská. Vídeň 5, Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.  
**MUDr. Vladislav Lipták**, odb. lékař pre vnútorné choroby, Viedeň 1, Zelinagasse 12, tel. 533 58 34.  
**MUDr. Kamila Hajek**, soukromá léčba homeopatií, Ada Christengasse 2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80  
**MUDr. Dorota Stefanovic**, Kožná lekárka. Medizinsko - kozmetický Inštitút, Akneinštitút a kožná ordinacia Po - Pa.: 9 - 20, Wien 1090 Spitalgasse 1A, tel: 406 34 99  
**MUDr. Hana Lion**  
Zubní lékařka  
Po 12-18, út, st. 9-12, 14-19  
čt 10-12, 14-17  
Laxenburgerstr. 136/10/2, Vídeň 10  
Tel.: 615 46 10  
Všechny pokladny.

**PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ,**  
MMag. Dr. Ladislav Nykl Ph.D.,  
„Lektor na Vídeňské univerzitě a Masarykově univerzitě“  
zajímavé pohovorové semináře, praxe Ledererg. 17/7. Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833.  
E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at  
http://members.aon.at/nykl

**Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku**  
Malá klubovna školy Komenského  
1030 Wien, Sebastianplatz 3  
středa 9 - 13 hod. tel: 641 01 17  
"sekretariát" středa od 14 do 18,30 hod.  
(mimo školních prázdnin a svátků)  
Soubor SSČS: každou středu od 19,00 hod. tamtéž

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok  
**SEKRETARIAT RSKS**  
út 8 - 9,30 hod. a čt 17-18,30 hod.  
Otto BAUER Gasse 23 /11, 1060 Wien  
tel.: 00431 596 13 15,  
fax: 00431 595 57 99

Divadelní ochotnický spolek  
**VLASTENECKÁ OMLADINA**  
1030 Wien, Sebastianpl. 3  
kontakt tel.: 02273 7604

**ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK**  
Adresa je k dispozici v redakci.

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis. Majitel, nakladatel, vydavatel, tisk Kulturklub Čechů a Slováků v Rakousku, Schloßelgasse 18, A-1080 Wien, Rakousko, záznamník/fax 0043 1 402 32 99, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Vychází měsíčně, odpovědná redaktorka ing. Helena Baslerová. Bankovní spojení Bank Austria, č. účtu 683 035 901 BLZ 12000.

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift. Medieninhaber, Verleger, Hersteller und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, Schloßelgasse 18, A-1080 Wien, Österreich, Tonband/Fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Erscheint monatlich. Bankverbindung: Bank Austria, Kontonummer 683 035 901.

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung. S podporou MZV odbor kulturních styků. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. - Nevyžádané rukopisy se nevracejí. - Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zasláné články po stránce gramatické a slohové.

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:



# Záplavy



obec Zálezlice na Mělnicku  
časopis Instinkt  
foto: Jan Schejbal

Kralupy nad Vltavou  
časopis Instinkt  
foto: ČTK



České Budějovice  
časopis Instinkt  
foto: Tomáš Železný



# KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

# KLUB

9 / I – září 2002

21. ročník

## Mimořádné vydání!

*Český „ černý humor povodňový“*

*- Změna jízdního řádu lodní dopravy:*

*Od 13. do 16. srpna 2002 budou všechny lodě projíždějící Prahou kotvit i v těchto přístavech: Malostranská, Staroměstská, Můstek, Florenc, Invalidovna, Palmovka, Vltavská a Nádraží Holešovice.*

*Pokud podmínky dovolí, bude otevřen i přístav Masarykovo Nádraží.*

*- Od revoluce se nic nezměnilo. Ostraváci dřou a Pražáci se válejí u vody.*

*- Inzerát: Prodám chatu u Českých Budějovic. K nahlédnutí u Karlova mostu.*

**KULTURNÍ KLUB.** Informační časopis. Majitel, nakladatel, vydavatel, tisk  
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, **Schlüsselgasse 18, A – 1080 Wien,**  
Rakousko, záznamník/fax 0043 1 **4023299.** e-mail: **kulturklubcs@EUnet.at.**

Vychází měsíčně, odpovědná redaktorka ing. Helena Baslerová  
Bankové spojení Bank Austria, č. účtu 683 035 901, BLZ 12000.

**KULTURNI KLUB.** Informationszeitschrift. Medieninhaber, Verleger, Hersteller  
und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,  
**Schlüsselgasse 18, A – 1080 Wien,** Österreich, Tonband/Fax 0043 1 **4023299,**  
e-mail: **kulturklubcs@EUnet.at.** Erscheint monatlich.

Bankverbindung: Bank Austria, BLZ 12000, Kontonummer 683 035 901.

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung.

S podporou MZV odbor kulturních styků.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s  
názorem redakce. – Nevyžádané rukopisy se nevracejí. – Redakce si vyhrazuje  
právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické a slohové.

# KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

Mimofádné vydání - 9/I 2002

V Praze dne 20. srpna 2002

*Vážení krajané a Češi žijící v zahraničí,*

*dovoňte abych Vás oslovil jako předseda Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí. Je tomu již pět let, co jste naší zemi pomohli při záplavách na Moravě v roce 1997. V minulých dnech postihly naši zemi opět ničivé povodně, při kterých byly mimo jiné poničeny nejen majetky občanů, ale i cenné kulturní památky. Vzhledem k tíživé situaci, ve které se nyní celá naše země nachází, dovoluji si Vás opět požádat o velkorysou pomoc, která by pomohla zemi Vašeho původu.*

*Věřím, že Vaše pomoc nám pomůže stejně jako v minulých letech.*

*S pozdravem*

*MUDr. Milan Špaček, v.r.  
předseda Stálé komise*

Krajané, kteří chtějí finančně podpořit likvidaci následků záplav v České republice mohou poslat peníze i na konto u České národní banky (CNB), které zřídila Kancelář Senátu. Vedl ji k tomu zájem Čechů žijících v zahraničí, kteří spolupracují se senátní komisí pro krajany. Na kontě **35-26423001/0710, swift code CNBACZPP** se objevily už první částky.

## **Situace:**

Ničivé záplavy, které v polovině srpna postihly země střední Evropy, nejvíce zasáhly právě Německo. V sousedním Rakousku škody podle odhadů činí asi dvě miliardy eur, zatímco v Česku se podle Evropské unie budou pohybovat od dvou do tří miliard eur (60 až 90 miliard korun). Nejméně škod vzniklo na Slovensku, kde se odhadují na 35 milionů eur.

Úplně zatopeno bylo v České republice 99 měst, obcí a městských částí, v nichž v době povodní žilo na 263.000 lidí. Částečně voda zalila 347 měst a obcí s více než 1,33 milionem obyvatel. Přímo nebo nepřímo se do kontaktu s povodní dostalo 15,6 procent obyvatel České republiky, a více než 220.000 lidí muselo být evakuováno. 14 lidí zahynulo během ničivých povodní.

**Ministerstvo kultury** odhadlo předběžně škody které povodeň v České republice způsobila na kulturních statcích na nejméně **2,3 miliardy korun**. Zatím byly vyčísleny předběžně škody na kulturních památkách, s nimiž hospodáří příspěvkové organizace v působnosti ministerstva. V případě poškozených kulturních památek, které nejsou ve vlastnictví státu, nemůže ministerstvo v této chvíli rozsah škod stanovit. Škody byly vyčísleny i na muzeích, galeriích, knihovnách, divadlech, koncertních prostorách a církevních stavbách. Největší škodu záplavy pravděpodobně způsobily muzeím a galeriím. Instituce v působnosti státu vyčísly škodu na 1,411 miliardy korun, nestátní muzea a galerie mají škodu za 240 milionů korun. Státní památková péče odhaduje škody na 181,3 milionů korun. Státní knihovny spočítaly škodu na 20,22 milionů korun, knihovnám, které nepatří státu, záplavy způsobily škodu za 361,515 milionů korun. Církev zatím své škody vyčísly na 30,2 milionů korun. Státní divadla odhadují škodu na 47,8 milionů korun. V oblasti hudby škoda zatím ve státním sektoru dosáhla výše 26,807 milionů korun.

Na záchranu památek a dalších kulturních statků poškozených povodněmi zřídil ministr kultury podúčet Státního fondu kultury České republiky vedeného u České národní banky, pobočka Praha. **Číslo účtu je 80004 - 18028-001/0710, variabilní symbol 7777.**

# KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSK

**Povodňová situace v České republice - telefonní čísla, internetové adresy a vládní povodňové konto:**

00420/2/61434448  
www.czech-tv.cz  
www.centrum.cz

aktuální situace na hraničních přechodech  
aktuální stav a vývoj povodňové situace

www.praha-mesto.cz  
www.ctk.cz  
www.seznam.cz

situace na pozemních komunikacích

www.zelenavlna.cz  
00420/2/61441945 - 6

situace v Praze

00420/2/36003350

00420/2/36003364

00420/2/61441361

00420/2/61441947

00420/2/24232220

00420/2/24254752

stálá služba Cizinecké policie  
informace o evakuaci cizinců z hotelů v ČR  
gen. ředitelství Hasičské záchranné služby  
nouzový dispečink pražského záchranného systému

## Telefony do zatopených oblastí:

00420/2/3609956069

Praha

00420/47/5200251

Ústí nad Labem

00420/19/742230

Plzeň

00420/38/6354809

České Budějovice

00420/38/7005125

00420/38/6720492

Jihočeský kraj

00420/69/61438001

Morava

00420/2/5104126

Červený kříž

**www.povodne.statnisprava.cz** - server určený k výměně informací o:

- potřebách postižených povodněmi, - nabídce pomoci postiženým povodněmi

- jiných skutečnostech, které mohou pomoci postiženým občanům.

**Informační středisko pro pomoc postiženým oblastem** [zaplavy.obce.cz](http://zaplavy.obce.cz)

**České dráhy** [www.cdrail.cz](http://www.cdrail.cz)

**Vládní povodňové konto** u České národní banky, na které je možno poukazovat hotovostně i bezhotovostně finanční pomoc v jakékoli měně:

číslo účtu: 9025-001/0710, variabilní symbol 2002, konstantní symbol 558 (bezhotovostně) nebo 379 (hotovostně).

**České velvyslanectví ve Vídni otevřelo konto :**

**„Botschaft der Tschechischen Republik - Hochwasserkatastrophe“**

**u Creditanstalt A.G. - Bank Austria,**

**směrové číslo 12000 , číslo účtu 50900403801**

## Kalendarium

**11.9. 19h Vernisáž výstavy Moravského zemského muzea v Brně, Etnografického ústavu**

**„Každá žena pořádná“ aneb seznámení široké veřejnosti s mnohými způsoby „kuchařek“**

Výstava dokumentuje život českých a moravských domácností počátkem 20.století a potrvá **do 11.10.**

**Autor výstavy: dr. Lenka Nováková** České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

**11.9. 19h „Zlatá rybka a vinná muška“ Vernisáž výstavy sochárských děl (bronz) Martina Palu a**

**Ondreja Zimku** na Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 14 –16, 1010 Wien

**12.9. 18,30h Amrit L. Mehta & Zdenka Becker** (Slovensko / Rakúsko) Čítajú poviedky o Indii z knih Menhta:

„Ashramkinder“ a becker: „Bellende Hunde“ na Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 14 –16, 1010 Wien

Čítanie je spojené s diprojekciou Lea Beckera „Dojmy z Indie“.

**12.9. Benefizkonzert im Wiener Porgy & Bess – pro Schiele muzeum Krumlov, info: 503 70 09**

**17.9. 19h** Známý slovenský akordeonista Boris Lenko hrá na Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 14 –16,

skladby od M. Lindberga, D. Kaufmanna, P. Zagara, G. Klucsevseka, J. Zorna a A. Piazzolla

# KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

Velvyslanectví České republiky

A-1140 Vídeň, Penzingerstrasse 11-13  
Tel: +43-1-8942125, Fax: +43-1-8941200  
vienna@embassy.mzv.cz

Vídeň, dne 19. 8. 2002

## O Z N Á M E N Í

Velvyslanectví České republiky ve Vídni oznamuje, že ve dnech 25. a 26. října 2002 se na území České republiky konají **volby do Senátu Parlamentu České republiky**, a to ve volebních obvodech, jejichž seznam je obsažen v příloze.

Ve volebních obvodech, ve kterých byly rozhodnutím prezidenta ČR volby vyhlášeny a ve kterých ke zvolení senátora již v I. kole nedošlo, se bude ve dnech 1. a 2. listopadu 2002 konat v ČR II. kolo voleb do Senátu.

Volit se bude pouze v České republice před příslušnou okrskovou volební komisí či zvláštní okrskovou volební komisí. **Na zastupitelských úřadech České republiky včetně velvyslanectví ve Vídni se volit nebude.**

Volit může státní občan České republiky, který alespoň v druhý den voleb dosáhl věku 18 let, který má na území Rakouské republiky bydliště a který je či bude zapsán do zvláštního seznamu voličů velvyslanectví ČR ve Vídni.

Nutnou podmínkou pro zápis voličů do zvláštního seznamu na velvyslanectví ČR ve Vídni pro osoby, které mají v Rakouské republice bydliště, je písemná žádost voliče. Tato žádost musí být doložena originálem, popřípadě ověřenou kopií dokladů potvrzujících:

- totožnost žadatele,
- jeho státní občanství České republiky,
- jeho bydliště v Rakouské republice, např. povolení k pobytu.

Zápis do zvláštního seznamu voličů na velvyslanectví ČR ve Vídni musí být proveden nejpozději dne 15. září 2002 do 16.00 hod. Příslušnou žádost je možno předat každý pracovní den (pondělí až pátek) v době od 8.30 hodin do 16.00 hodin mimo dny státních svátků, pracovního volna a klidu, a též ve dnech 14. a 15. září 2002 od 10.00 hodin do 16.00 hodin. Vzhledem k tomu, že se volby do Senátu Parlamentu ČR organizují v zahraničí poprvé, velvyslanectví ČR ve Vídni doporučuje osobní účast voliče při podávání žádosti o zápis do zvláštního seznamu.

Volič, který byl zapsán ve zvláštním seznamu voličů velvyslanectví ČR ve Vídni a v ČR nemá žádné bydliště, může hlasovat na území České republiky v kterémkoli jejím volebním okrsku, do kterého byly senátní volby vyhlášeny. K takovému hlasování však potřebuje voličský průkaz.

Voliči, kteří sice mají trvalý pobyt na území ČR, avšak jsou zapsáni ve zvláštním seznamu voličů velvyslanectví ČR, mohou do Senátu volit rovněž pouze na základě předložení voličského průkazu vydaného velvyslanectvím ČR ve Vídni. S tímto voličským průkazem se volič dostaví v den voleb v ČR k okrskové volební komisí, v jejímž obvodu se volby do Senátu konají.

Ti voliči, kteří jsou zapsáni ve zvláštním seznamu voličů vedeného velvyslanectvím ČR ve Vídni z posledních voleb do Poslanecké sněmovny ČR v roce 2002 a kteří mají trvalý pobyt v ČR, se mohou voleb do Senátu v roce 2002 zúčastnit za předpokladu, že toto velvyslanectví požádají o vyškrtnutí z jeho zvláštního seznamu, a tuto skutečnost doloží potvrzením o svém vyškrtnutí v den voleb okrskové volební komisí svého trvalého bydliště v ČR, která jej dopíše do svého stálého seznamu voličů. Na základě takového vyškrtnutí ze zvláštního seznamu voličů na velvyslanectví ČR ve Vídni a zapsání voliče do stálého seznamu voličů jeho trvalého bydliště v ČR se volič bude moci automaticky zúčastňovat dalších voleb v ČR včetně nadcházejících voleb do obecních zastupitelstev pořádaných na podzim r. 2002.

Volič může o vydání voličského průkazu požádat velvyslanectví České republiky ve Vídni, a to písemným podáním s jeho ověřeným podpisem, které musí být velvyslanectví doručeno nejpozději 7 dní před prvním dnem voleb, t.j. nejpozději dne 18. října 2002, nebo o voličský průkaz požádá osobně do dne 23. října 2002.

Pokud volič z posledních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ještě není zapsán na velvyslanectví ČR ve Vídni do zvláštního seznamu voličů, doporučujeme podat žádost o zápis do zvláštního seznamu voličů a žádost o vydání voličského průkazu současně.

Tyto žádosti se podávají na konzulárním úseku výše uvedeného velvyslanectví na této jeho adrese.

Velvyslanectví ČR ve Vídni upozorňuje na to, že při hlasování volič musí prokázat svou totožnost platným cestovním pasem, diplomatickým nebo služebním pasem České republiky anebo cestovním průkazem nebo platným občanským průkazem České republiky.

Podrobné informace zájemci obdrží na kontaktní adrese: Velvyslanectví ČR ve Vídni, 1140 Wien, Penzinger Straße 11-13, telefony 01/8942982, 01/8942780 a 01/8942125-6, fax 01/8941200, e-mail: vienna@embassy.mzv.cz, případně na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR [www.mzv.cz](http://www.mzv.cz) (odkaz "Volby do Parlamentu ČR").

Velvyslanectví České republiky ve Vídni:

Jiří G r u š a  
velvyslanec